de Turris • Hobana

FANTASCIENZA

Povestiri italiene

Fantastic Club

Editura Albatros

DE TURRIS • HOBANA

FANTASCIENZA

ION HOBANA
GIANFRANCO DE TURRIS

FANTASCIENZA

POVESTIRI ITALIENE[1]

EDITURA ALBATROS 1972

[1] Antologiei de povestiri SF italiene apărută la Editura Albatros, „*Colecţia Fantastic Club*” în 1972 i-am adăugat o **Addenda** în care am adunat alte povestiri ale autorilor italieni (Damiano Malabaila, Sandro Sandrelli, Pierfrancesco Prosperi, Giulio Raiola) apărute în *Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”* cu excepţia lui Lino Aldani ale cărui povestiri traduse în limba română se regăsesc în diverse culegeri (*Noapte bună, Sofia* – 1982, *Eclipsă 2000* – 1992, *Crucea de gheaţă* – 1996, *Vânătorul electronic* – 1999.)

Desenul copertei:
CIUCĂ SIMONA

Această culegere de povestiri italiene
a fost alcătuită de
Gianfranco de Turris şi Ion Hobana,
ultimul fiind şi suitorul traducerii

CUVÂNT ÎNAINTE

Ideea acestei antologii s-a născut acum doi ani, la Heidelberg, într-o pauză a lucrărilor celei de-a 28-a Convenţii mondiale a fantasticului-ştiinţific. Climatul era favorabil unor astfel de iniţiative, iar Gianfranco de Turris îmi vorbise cu pasiune şi competenţă despre „fantascienza". Subiectul nu-mi era, desigur, necunoscut. Citisem câteva dintre romanele lui Emilio Salgari şi Luigi Motta, iar colecţia revistei Gamma, *pe care Ferruccio Alessandri mi-o dăruise cu prilejul unei călătorii în Italia, îmi revelase existenţa lui Roberto Vacca, Gian Luigi Gonano, Fabrizio Gabella şi a altor autori contemporani. Trebuie să adaug la „activ" incursiunile pe acest tărâm ale prodigiosului Dino Buzzati şi povestirile din numărul special al revistei* Fiction.

Cărţile şi periodicele specializate pe care mi le-a trimis ulterior de Turris, el însuşi scriitor şi comentator notoriu al genului, au lărgit orizontul acestei cunoaşteri. Un îndelungat schimb epistolar de opinii şi o nouă întâlnire, cu prilejul celui de-al 9-lea Festival internaţional al filmului ştiinţifico-fantastic (Triest, 1971), au dus la perfectarea sumarului volumului de faţă. Eventualele lui carenţe nu pot fi puse, deci, pe seama unei selecţii pripite, datorându-se exclusiv concepţiei noastre despre o antologie cu adevărat reprezentativă.

Am urmărit, în primul rând, să vă înfăţişăm numai texte

inedite în româneşte, ceea ce ne-a obligat să renunţăm la cel puţin două povestiri remarcabile, aparţinând lui Buzzati (Maşina de oprit timpul) *şi Sandrelli* (Pădurea întunecată). *Pe de altă parte, în intenţia de a cuprinde o arie mai întinsă a „fantascienzei", ne-am refuzat soluţia tentantă a alegerii unui număr redus de autori, prezenţi cu câte două, trei lucrări fiecare. Iată de ce veţi întâlni membri ai „vechii gărzi" - Aldani, Falessi, Naviglio, Sandrelli - alături de mai tinerii Guerrini, Leveghi, Pandolfi, de Pascalis; povestiri mărturisind înclinaţii spre analiză psihologică* - Adevărul despre pilotul spaţial, La pescuit pe lacul Qumran - *şi ingenioase speculaţii deocamdată pseudo-ştiinţifice, cum sunt cele din* Stratagema temporală, Hoţul transcendent; *viziuni satirice amare sau groteşti ale viitorului* - 37°, Burocratiland - *şi finaluri de un optimism ponderat, ca în* Întoarcerea zorilor; *naraţiuni de tipul cel mai clasic* - Valurile mării, Noaptea înfrângerii - *şi tentative de asimilare a unor tehnici literare moderne* - Deşertul roşu. *Acceptând riscul posibilelor oscilaţii valorice, credem că am asigurat astfel o mai mare varietate tematică şi stilistică, o oglindire mai fidelă a situaţiei existente în momentul de faţă pe tărâmul literaturii ştiinţifico-fantastice italiene.*

ION HOBANA

GIANFRANCO DE TURRIS

Science fiction-ul în Italia

I. PRECURSORII

Dacă vrem să schiţăm o istorie fie şi succintă a Science fiction-ului în Italia, trebuie să stabilim un punct precis de la care să începem în mod coerent expunerea. Lucrul acesta ar putea să pară cam arbitrar, dar e necesar să avem o dată pe care s-o utilizăm ca un fel de cumpănă a apelor. Noi ne vom opri la 1952, anul în care şi-au făcut apariţia în chioşcuri primele reviste specializate, dedicate în întregime fantascienzei, pentru simplul motiv că numai atunci a fost dobândită conştiinţa efectivă a existenţei Science fiction-ului, a ceea ce este el, a ceea ce vrea să spună. E evident, totuşi, că şi înainte de această dată în Italia circulau opere care, într-un fel sau în altul, sunt înglobate acum în literatura de fantascienza, chiar dacă au origini mai „nobile” din punct de vedere literar: epica, utopia, anticipaţia, aventura, futurismul, suprarealismul şi aşa mai departe. E necesar deci să aruncăm o privire, chiar dacă numai sumară, asupra unor titluri care aparţin unei întregi serii neluate în seamă de precursori italieni ai Science fiction-ului modern şi care alcătuiesc ceea ce noi numim

protofantascienza.

Apariţia Utopiei *(1516), cunoscuta operă a lui Thomas More şi difuzarea ei în întreaga Europă au făcut să se nască şi în Italia scrieri asemănătoare, unele destul de cunoscute, altele ignorate aproape total. În aceste scrieri era prezentat un model de societate care putea constitui o alternativă la aceea a timpului:* Lumea înţeleaptă şi smintită *de Anton Francesco Doni (1552),* Cetatea fericită *de Francesco Patrizi di Cherso (1553),* Republica imaginară *de Ludovico Agostini (1585-90),* Republica Evandria *de Ludovico Zuccolo (1625) şi, cea mai importantă dintre toate,* Cetatea Soarelui *de Tommaso Campanella (scrisă în 1602, publicată în 1623). O menţiune deosebită merită un autor destul de cunoscut*, *dar sub cu totul alt aspect: Giacomo Casanova. Faimosul „îndrăgostit" a scris la Praga, în 1788, o lucrare în cinci volume, influenţată vizibil de Swift şi Voltaire:* Icosameron, *cu subtitlul „Povestea lui Edoardo şi a Elisabetei care au trăit optzeci şi unu de ani la Megamicri, locuitori aborigeni ai Protocosmosului în interiorul globului nostru".*

Secolul al nouăsprezecelea pare să fi fost, în Italia, destul de sărac în opere de protofantascienza. Putem cita, cu fond „utopic", Insula fericită *de Carlo Dossi (1874), cu fond „anticipator",* Abracadabra *de Antonio Ghislanzoni (1884), cu fond „astronautic",* De la Pământ la stele *de Ulisse Grifoni (1887). Spre sfârşitul secolului încep să apară cărţile unui autor destul de popular, mai ales printre tineri: Emilio Salgari. Dintre cele o sută de romane ale sale, toate de aventuri, numai patru, interesează domeniul nostru:* Două mii de leghe pe sub America *(1888),* Fiii văzduhului *(1903),* Regele văzduhului *(1907),* Minunile anului 2000 *(1907). Şi alţi autori de cărţi pentru tineret au adus interesante contribuţii în cadrul protofantascienzei. Printre ei se numără Yambo (pseudonimul lui Enrico Novelli) şi Luigi Motta. Primului îi aparţin* Războiul secolului XX *(1899),* Exploratorii infinitului *(1906),* Regele lumilor *(1911),* Colonia lunară

(1932), Atomul *(1937) etc., iar celui de-al doilea* Tunelul submarin *(1912),* Nava aeriană *(1914),* Giganţii infinitului *(1935),* Bătălia ciclopilor *(1935),.* Insula de fier *(1936) etc.*

După această paranteză dedicată literaturii pentru tineret şi înainte de a vorbi despre un curent literar cu importante deschideri spre fantascienza, să cităm câteva opere izolate, apărute până la cel de-al doilea război mondial. Ele au cele mai disparate origini, mergând de la foileton (Sfârşitul secolului XX *de Giustino Ferri, 1906) la subiectul cu fond satirico-politic* (În ţara asinilor *de Alfredo Nota, 1916*)*, de la o descriere aventuroasă a zilei de mâine* (Revolta din 2023 *de Nino Salvaneschi, 1924) la tentativa teatrală cu intenţii utopice a celui mai însemnat dramaturg italian* (Noua colonie *de Luigi Pirandello, 1928), de la speculaţia ştiinţifică a unui tânăr cercetător* (Orbii şi stelele *de Giorgio Cicogna, 1931) la satira prezentului într-o perspectivă viitoare, potrivit înclinaţiilor unui mare literat* (Gog *de Giovanni Papini, 1931), şi la naraţiunea fantastico-poliţistă* (Adevărul despre cazul Motta *de Mario Soldati, 1941).*

La 20 februarie 1909 a apărut în ziarul parizian „Le Figaro” Manifestul futurismului *de F. T. Marinetti, textul programatic al primei avangărzi literare a secolului XX, care exalta, printre altele, maşina. Această componentă avea să determine mulţi scriitori să insereze elemente ştiinţifico-fantastice în operele lor: lumea viitoare, spaţiul interplanetar, crearea de fiinţe artificiale şi roboţi... Astfel de accente ştiinţifico-fantastice, sau chiar opere întregi de protofantascienza, aparţin însuşi fondatorului futurismului* (Futuristul Mafarka, *1910,* Neînfrânţii, *1925,* Alcovul de oţel, *1927), sau unei serii întregi de romancieri, poeţi şi dramaturgi care făceau parte sau erau doar apropiaţi de mişcarea marinettiană. Îi amintim pe cei mai importanţi: Bruno Corra* (Sam Dunn e mort, *1915), Paolo Buzzi* (Elipsa şi spirala, *1915), Ruggero Vasari (dramele* Neliniştea maşinilor, *1925 şi* Raun, *1933), Enzo Benedetto* (Călătorie

pe planeta Marte, *1930), Bruno Sanzin* (Infinit, *1933) etc.*

Perioada de după cel de-al doilea război mondial e caracterizată prin faptul că multe dintre operele de protofantascienza au, din pricini evidente, un fond religios şi politic. Printre cele mai semnificative se numără Scrisorile papei Celestino VI către oameni *(1946) şi* Cartea neagră *(1951) de Giovanni Papini,* Ultimii oameni *de Mario Mariani (1948),* Poveste de mâine *de Curzio Malaparte (1949),* Împăratul Benito I *de Marco Ramperti (1950).*

II. 1952-1957

Ajungem astfel la momentul de cumpănă, despre care vorbeam la început. Toate scrierile citate mai sus circulau liber, dar nu se putea spune că ar fi fost clasificate într-un „gen" precis. De altfel, acest gen nu avea un nume, i se spunea „utopie", „povestire anticipatoare", „naraţiune ştiinţifică", pe când mai târziu avea să ocupe un loc destul de exact, având caracteristici de conţinut şi de structură şi, mai ales, pătrunzând în conştiinţa publicului.

Putem spune că science fiction-ul popular s-a născut în mod oficial în Statele Unite, în 1926, *când emigrantul luxemburghez Hugo Gernsback, cu revista sa* Amazing Stories, *a reuşit să catalizeze în jurul său idei şi autori până atunci dispersaţi, lipsiţi de coordonare. Ajungând în Italia, genul trebuia să capete un nume. Lionello Torossi i-l dădu pe acela al publicaţiei sale* Scienza Fantastica (Ştiinţa fantastică). *Giorgio Monicelli, responsabilul revistei* Urania, *traduse termenul american prin „fantascienza". Această denumire, ulterior destul de criticată, a intrat în uzul comun al limbii italiene (influenţând chiar şi alte limbi) pentru că e un cuvânt scurt şi concis.*

Scienza Fantastica *a apărut la Roma în aprilie 1952, fiind prima revistă specializată din Italia, chiar dacă a supravieţuit doar timp de şase numere. Ea a avut totuşi*

mari merite: a publicat excelente povestiri americane şi a pus pe acelaşi plan scriitorii anglo-saxoni şi „începătorii" italieni (fapt mai curând unic, cum se va vedea).

Urania *a apărut în octombrie 1952, fiind tipărită de marea editură milaneză* Mondadori. *Timp de câţiva ani, a fost singura revistă specializată şi şi-a putut permite să traducă din imensul şi ineditul rezervor al Science fiction-ului american şi englez. Heinlein, Williamson, Van Vogt, Asimov, Hamilton, Leinster, Wyndham, Russell, Clarke au onorat frecvent coperţile periodicului milanez, ilustrat cu vivacitate de graficianul italo-german Kurt Caesar.* Urania *avea totuşi un defect, acela de a nu traduce integral lucrările prea lungi, tăind ceea ce depăşea numărul de pagini prevăzute. Această colecţie bimestrială* a *fost curând flancată de o revistă lunară cu acelaşi titlu, subintitulată „aventuri în Univers şi în timp", al cărei rol era acela de a „pregăti" într-un fel publicul italian pentru noutatea editorială. Astfel, într-un an, prin unsprezece numere cuprinzând articole de popularizare ştiinţifică, povestiri, romane publicate în continuare (partea narativă era tradusă din revista americană* Galaxy), *cititorii au fost într-adevăr familiarizaţi cu un gen literar nou pentru ei, cel puţin în acea formă.*

Dat fiind succesul iniţiativei, un alt editor milanez, Garzanti, lansă la sfârşitul lui 1954 versiunea italiană a unei alte reviste din Statele Unite, Fantasy and Science Fiction, *cu titlul limitativ* Fantascienza. *Încetarea apariţiei după numai şapte numere se explică, după opinia noastră, prin prezenţa povestirilor de pură fantezie. Dacă publicul italian putea să accepte opere fantastice „clasice" le respingea pe cele „moderne", umoristice şi paradoxale. Nu venise încă timpul pentru un asemenea experiment.*

La începutul lui 1955 apăruse o mică revistă stranie. Se chema Mondi Astrali (Lumi Astrale) *şi a cunoscut, pare-se, doar patru numere. E greu să găseşti astăzi colecţii*

complete; revista a fost atât de vremelnică şi atât de sui generis, *încât nici măcar directorul ei nu poate da relaţii mai precise. Responsabilul ei era ziaristul Eggardo Beltrametti, autorul articolelor cu caracter „ştiinţific*”. *El acceptă colaborările unor tineri care pe atunci îşi croiau un drum, iar astăzi au posturi de răspundere în publicaţii cotidiene şi hebdomadare. Pseudonimele erau extravagante şi exotice, subiectele pline de spontaneitate, dar dezvoltate fără nici o convingere; se urmărea mereu satirizarea unui anumit mediu ziaristic. Revista merită totuşi să fie citată, fiind prima redactată în întregime de autori italieni.*

Singura publicaţie ştiinţifico-fantastică între 1955-1957 a fost Urania. *După succesul facil din primii ani, responsabilul ei i-a lărgit orizontul dincolo de cel al producţiei anglo-saxone. Au fost astfel traduse romane germane de calitate medie, s-a înregistrat un val de lucrări franceze, au apărut chiar şi autori italieni, sub pseudonim sau nu (Emilio Walesko, Franco Enna, L. R. Johannis, N. H. Laurentix). S-au făcut şi incursiuni pe tărâmul romanului fantastic, psihologic sau de teroare. Această politică editorială a avut două importante efecte negative: o anumită confuzie privind veritabila natură a science fiction-ului (confundat multă vreme cu alte genuri) şi crearea unui anumit mod de a gândi al cititorului de fantascienza. Acest mod a dus un timp la acceptarea sub eticheta genului doar a lucrărilor care prezentau un mediu străin, având croiala narativă şi chiar unele clişee de personaje şi situaţii „americane”. Şi cum unii dintre aceşti cititori erau scriitori potenţiali, influenţa la care ne referim se va face simţită când vor fi scrise şi publicate primele povestiri italiene de science fiction.*

În 1957 s-au născut şi au murit rapid câteva colecţii cu nume ciudate: Cosmic, Astroman, I narratori dell’ Alfa-Tau (Povestitorii din Alfa-Tau), Cronache del futuro (Cronicile

viitorului), *toate cu coperţi bătătoare la ochi, pe care se lăfăiau astronaute înfloritoare, în costume spaţiale transparente sau în bikini minuscule. Mai importantă, mai ales pe planul intenţiilor, a fost viaţa efemeră a unei publicaţii din Udine,* Galassia. *Cu toate că au apărut doar cinci numere (ianuarie - iunie), rezultatele au fost notabile: trei romane italiene, un concurs deschis cititorilor pentru cea mai bună povestire, popularizare ştiinţifică. Lucrările lungi ale lui Johannis şi ale Linei Gerelli (membri în comitetul de redacţie), cele scurte ale lui Sandro Sandrelli, Laurentix şi alţii constituiau o confirmare a faptului că, incitaţi şi îndemnaţi, autorii italieni se puteau afirma.*

Dar nu toate iniţiativele ştiinţifico-fantastice ale lui 1957 au fost nefericite. De pildă, mensualul Cosmos, *editat de Ponzoni din Milano, avea să dureze exact zece ani (iunie 1957-mai 1967). Mai mult de un sfert din cele două sute două numere sunt scrise de italieni, fără a socoti povestirile şi romanele publicate în apendice. Scopurile revistei au rămas totdeauna aceleaşi: prezentarea unei literaturi de consum, de „evaziune”, dedicată unui public fără prea mari pretenţii. În acest cadru, e interesant să vedem care a fost atitudinea adoptată faţă de autorii italieni. Ea a oscilat simţitor, trecând de la perioade în care fascicolele colecţiei erau opera exclusivă a autorilor noştri (1959-1960), la perioade de ostracism absolut (1962-1963). Dar totdeauna a rămas în vigoare obligaţia utilizării unui pseudonim străin pentru lucrarea semnalată pe copertă şi eventual a adevăratului nume pentru apendice, responsabilii revistei pornind de la o închipuită neîncredere instinctivă a cititorului faţă de scrierile ştiinţifico-fantastice ale compatrioţilor săi.*

Printre numeroşii autori italieni publicaţi de Cosmos *îi amintim pe Roberta Rambelli (sub pseudonimele Robert Rainbell, John Rainbell, Joe Karpati, Hank Hanover, Rocky Docson), Gianfranco Briatore (Norman Shave, John Bree, F.*

R. Tarrobie), Marco Paini (Ulisse Westmore), Manrico Viti (M. W. Marble), Roberto Temporini (Robert Wether) etc. Această americanizare a numelor este unul dintre lucrurile care au fost cel mai mult reproşate colecţiei.

III. 1957-1968

La 4 octombrie 1957, Uniunea Sovietică a plasat pe orbită primul satelit artificial al planetei noastre. Astfel începea Era Spaţială. Cu douăzeci de zile mai înainte apăruse în chioşcuri un periodic care îşi propunea să împace popularizarea ştiinţifică şi science fiction-ul. Titlul său era Oltre il Cielo (Dincolo de cer), *directorii săi - Cesare Falessi şi Armando Silvestri, redacţia se afla la Roma. Scopul revistei, care publica numeroase fotografii şi desene, era de a expune în mod clar, dar riguros, fapte din domeniul astronauticii, al tehnicii reactive şi al altor ştiinţe, nu numai prin intermediul articolelor, dar şi indirect, prin povestiri aparţinând genului definit drept „fantezie ştiinţifică”. Aşadar, din punctul nostru de vedere, funcţia într-adevăr importantă a revistei a fost aceea de a marca începutul perioadei „active” a fantascienzei italiene: pentru prima oară autorii naţionali erau găzduiţi în paginile sale în mod* definitiv şi permanent, *cu numele lor adevărate, fără să fie obligaţi să recurgă la pseudonime străine. Au apărut astfel nume cunoscute, acelea ale lui Lionello Torossi (care semna Massimo Zeno) şi Sandro Sandrelli, ca şi multe altele noi. Câmpul tematic era vast, dar, cum am mai spus, se dădea preferinţă povestirilor cu fond tehnic şi ştiinţific. Evident, cinci ani de science fiction anglo-saxon şi francez nu puteau să nu influenţeze temele, personajele şi construcţia lucrărilor pe care „vechea gardă” a fantascienzei italiene avea în sfârşit posibilitatea să le publice. Era necesară, ca să zicem aşa, o „emancipare”, pentru a căuta un drum care să deosebească operele*

autohtone de cele engleze şi americane. Primii noştri autori aveau idei originale şi un stil aproape totdeauna plăcut, derivând, foarte probabil, din pregătirea lor profesională: printre ei erau ziarişti, chimişti, ingineri, profesori de matematică, de ştiinţe naturale, de filozofie, apoi astronomi, medici, elevi şi studenţi. Îi amintim pe cei mai interesanţi: Cesare Falessi (care semnă şi Lorenzo Tibaldi, Ivo Ferrarini, Luca de Cesare etc.), Armando Silvestri, Vincenzo Croce, Ivo Prandin, Renato Pestriniero, Lino Aldani, Gianni Vicario, Luciano Ferrini, Giovanna Cecchini, Luigi Berto. Li se pot adăuga câteva nume de „tineri” de atunci: Maurizio Viano, Toti Celona, Gian Luigi Gonano, Alcide Montanari, Enzo L. Montanari, Ugo Malaguti.

Între 1958 şi 1962 au văzut lumina tiparului şi alte iniţiative editoriale. Prima dintre ele a fost Galaxy, *traducere italiană a revistei americane omonime, care a apărut în iunie 1958, în Editura Due Mondi, sub conducerea lui R. Valente (acesta dându-i o notă foarte personală, nemaiatinsă după aceea). Noul tip de science fiction pe care-l oferea revista a făcut ca afirmarea ei să fie la început dificilă, astfel că, într-un moment de criză, ea a fost preluată de editura La Tribuna din Piacenza. Aceeaşi editură publică, din ianuarie 1961, pe lângă revista cuprinzând povestiri, o colecţie lunară de romane,* Galassia.

Anul 1958 a cunoscut şi unele tentative ratate în scurt sau chiar foarte scurt timp, datorită intenţiilor mărturisit comerciale şi nivelului scăzut al materialului oferit: Fantavventura, Superfantascienza, I romanzi del futuro (Romanele viitorului), *alimentate de autori italieni camuflaţi sub pseudonime stranii, şi* Superspazio, *care avea ca sursă subproducţia engleză.*

Astfel, în perioada citată, scriitorii italieni de science fiction păreau să nu existe pe coperţile publicaţilor specializate expuse în chioşcuri, chiar dacă unele dintre lucrările lor erau tipărite sub nume străine. Nu e vorba doar

de un simplu fapt exterior: fiind etichetaţi în acest mod, ei erau constrânşi să scrie „americăneşte” pentru a se adapta cât mai mult posibil la spiritul colecţiei care-i găzduia şi la presupusul gust al publicului. În felul acesta, nu numai că se abandona deocamdată orice tentativă de eliberare de modelele străine, dar se şi crea deprinderea cu un stil lipsit de personalitate.

Între 1962 şi 1963, un ansamblu de circumstanţe pozitive a contribuit la crearea unui climat special în mediul ştiinţifico-fantastic: Galaxy *înfiinţase un „supliment dedicat cititorilor”, imitată de* Galassia*, după succesul unei antologii de povestiri italiene. Aceste încercări iniţiale de deschidere către science fiction-ul italian se datorau unui grup de scriitori care activau de un timp pe tărâmul respectiv: Roberta Rambelli, devenită responsabilă a publicaţiilor citate mai sus, Lino Aldani, autor al eseului* La fantascienza, *care agitase puternic spiritele, Sandro Sandrelli, coordonatorul unei serii de mari volume antologice intitulate* Interplanet *(şapte apărute până în 1965), Giulio Raiola, iniţiatorul Festivalului filmului ştiinţifico-fantastic de la Triest. Rezultatele au fost satisfăcătoare şi, în apendice la* Galaxy *şi* Galassia, *au apărut lucrări interesante ale diferiţilor autori, stimulaţi de impulsul şi atmosfera polemicii pro sau contra science fiction-ului italian. Din păcate, atitudinea favorabilă a responsabilei revistelor din Piacenza s-a schimbat, ea orientându-se aproape exclusiv spre materialul străin. Cele două suplimente au fost părăsite de cei mai buni autori şi s-au redimensionat, cantitativ şi calitativ, rămânând un mijloc de încurajare a diletanţilor; n-au servit deci nici măcar ca „şcoală” pentru a-i ajuta pe scriitorii italieni să iasă din „purgatoriul” în care se aflau. Speranţele puse atunci în* Galaxy *şi* Galassia *au trebuit să fie amânate, după cum vom vedea, până în 1970.*

Pe un alt front, Urania *era şi ea supusă unor schimbări*; *Giorgio Monicelli părăsea postul de director în septembrie*

1961; în mai 1962, revista îşi schimba complet înfăţişarea şi era încredinţată lui Carlo Fruttero. Acesta s-a mulţumit să-i elimine pe autorii francezi şi pe puţinii italieni care mai publicau sub pseudonim, pentru a efectua o selecţie mai aprofundată a materialului anglo-saxon. Cât despre idei noi, a avut una singură, cu scopul de a câştiga cititori printre cei mai tineri iubitori ai genului: în noiembrie 1962 a fost creată rubrica intitulată „Marţianul la catedră" în cadrul căreia erau publicate încercările literare ale cititorilor sub formă de lecţii (cu notele respective) date de „marţian". În noiembrie 1964, această inovaţie puerilă a fost abandonată. Lucrările cititorilor au fost publicate în continuare fără punctaje şi note, rubrica fiind rebotezată „F. S. italiană". Ideea ar fi putut fi pozitivă, armonizându-se cu iniţiativele analoge ale altor periodice specializate, servind la stimularea spiritului de afirmare al tinerilor, dar limitarea spaţiului, tonul situat totdeauna între paternalism şi diletantism, puţina atenţie dată rubricii, nu puteau să ducă la un rezultat deosebit. Sfârşitul a venit în aprilie 1966, după ce se anunţase „necesitatea de a reînnoi formula rubricii". Suntem şi azi în aşteptarea noii rubrici, care ar fi trebuit s-o înlocuiască pe cea suspendată...

Să ne întoarcem la perioada 1962-63. În acea epocă s-au petrecut şi alte schimbări, s-au înregistrat şi alte iniţiative. Oltre il Cielo *s-a transformat şi el, în aprilie 1962, prin separarea secţiunii ştiinţifice de cea literară, care a fost grupată în mijlocul revistei, subliniindu-i-se astfel autonomia. La sfârşitul anului a avut loc a doua tentativă de a traduce în Italia* Fantasy and Science Fiction, *dar* Fantasia e Fantascienza *(Editura Minerva, din Milano) a cunoscut doar zece numere, de astă dată nu din vina publicului, cum se întâmplase cu opt ani în urmă, ci din vina celor însărcinaţi cu alegerea textelor, care s-au oprit, cu câteva excepţii, la cele mai puţin atrăgătoare.*

Mai interesante s-au dovedit a fi naşterea Festivalului

filmului ştiinţifico-fantastic de la Triest (iulie 1963) şi apariţia concomitentă a trimestrialului Futuro (Viitorul). *Aceste iniţiative au fost consecinţa mai mult sau mai puţin directă a ostracizării la care era supus science fiction-ul italian matur, de către cele trei reviste existente* - Cosmos, Galassia, Urania - *fiecare din diversele motive expuse mai sus. Festivalul a fost iniţiat de ziaristul Giulio Raiola ca un punct de întâlnire între scriitorii italieni, şi prima lui ediţie a prilejuit, într-adevăr, în afară de proiecţia filmelor şi decernarea premiilor, o expoziţie de cărţi şi reviste ştiinţifico-fantastice, o masă rotundă reunindu-i pe cei care erau atunci cei mai de vază specialişti activi. Din păcate, ideile interesante nu au succesul pe care l-ar merita: organizatorii au fost derutaţi de polemicile suscitate de masa rotundă, direcţia manifestării a fost asumată de alţii şi, după nouă ediţii, nu s-a reuşit încă să se găsească o formulă satisfăcătoare, chiar dacă răsunetul Festivalului în Italia şi, paradoxal, în străinătate s-a amplificat. Revista* Viitorul *s-a născut deci în acest climat de revanşă a producţiei literare naţionale, fiind condusă de Giulio Raiola, Massimo Lo Jacono şi Lino Aldani. Intenţia era de a valorifica o producţie de înalt nivel, publicând texte exemplare ca stil şi ca subiect, găzduind interviuri cu personalităţi ale lumii literare italiene, prezentând autori străini puţin cunoscuţi, suscitând polemici, acţionând mai ales ca un fel de nou catalizator într-un moment în care apele fantascienzei erau agitate, stimulând apariţia diferitelor cluburi de amatori pasionaţi care, rămase active şi după dispariţia revistei (ultimul număr a apărut în noiembrie 1964), au constituit primele nuclee ale fandom*[1]*-ului italian.*

În 1964, după şase ani de viaţă şi 72 de numere, a dispărut şi Galaxy. *Motivul invocat era existenţa unei crize a prozei scurte şi înflorirea romanului anglo-saxon, editura*

[1] Fandom - mişcare de amatori pasionaţi ai genului (I. H.).

La Tribuna înţelegând deci să dezvolte magazinul său lunar, Galassia. *Totuşi, în aceeaşi lună mai, Mondadori anunţa că* Urania, *modernizată ca înfăţişare, avea să apară săptămânal, traducând lucrările editate de „Galaxy Publishing Corporation.” Astfel,* Urania *a fost unicul hebdomadar de science fiction din lume, timp de o sută de numere, cât a durat experimentul, înainte de a redeveni bilunar.*

Anul următor, *1965, a fost marcat mai ales de un fenomen nou pentru Italia, cel al fanzinelor, publicaţii policopiate sau chiar tipărite în tiraj limitat, create de amatori pasionaţi. Primul a apărut în iulie, cu prilejul celui de-al III-lea Festival al filmului ştiinţifico-fantastic de la Triest. În octombrie, a apărut* Gamma, *condusă de Valentino de Carlo, flancat de desenatorul Ferruccio Alessandri. Ca şi* Futuro, *era opera unor „dizidenţi” şi îşi propunea să trateze fantascienza ca un „lucru serios”. Intenţiile erau bune şi au fost transpuse în viaţă, un timp, cu gust şi măsură. Apoi au intervenit unele schimbări exterioare şi o atitudine antipatică faţă de scriitorii italieni care, după ce au fost puşi în situaţii neplăcute, au renunţat la colaborarea cu* Gamma. *Şi dacă în paginile sale au apărut şi iscălituri italiene, era vorba totdeauna de cercul închis care gravita în jurul revistei, astfel că singurele succese pe tărâmul prozei au aparţinut unei descoperiri (Fabrizio Gabella) şi unor autori confirmaţi (Gian Luigi Gonano şi Roberto Vacca). În martie 1968, după 27 de numere,* Gamma *îşi lua rămas bun de la cititorii săi cu un fascicol într-adevăr funest, alcătuit pe jumătate din retipăriri ale unor povestiri apărute cu puţin timp înainte în alte publicaţii.*

Vom încheia această trecere în revistă prezentând ultimele iniţiative dinaintea pauzei anilor 1968-1970, dar mai întâi trebuie să semnalăm progresele înregistrate de un grup de tineri autori, prozatori şi critici. Din 1965, printre

tentativele puerile ale „Marţianului la catedră”, în suplimentele Galassiei, *dar mai ales în secţiunea literară a revistei* Oltre il Cielo *s-au evidenţiat câteva iscălituri noi şi promiţătoare, aparţinând în cea mai mare parte unor studenţi, deci unor persoane cu o anumită cultură, chiar dacă debutau ca autori de fantascienza. Citām pe Piero Prosperi, Massimo Pandolfi, Mauro Antonio Miglieruolo, Riccardo Valla, Ugo Rota, Sebastiano Fusco, Carlo Pagetti, Riccardo Leveghi, Antonio Belloni, Adalberto Cersosimo, G. T. Carrara, Roberto Carri, Luigi de Pascalis, Carlo Bordoni*, *Tiberio Guerrini, G. L. Staffilano, Roberto Temporini, Furio Giglio, Remo Guerrini şi alţii. De subliniat că mulţi dintre ei au contribuit la progresul şi difuzarea fenomenului* fandom *şi* fanzinelor, *atât cât au durat. Era o demonstraţie a existenţei unor forţe valide, potenţiale sau în acţiune, care ar fi fost capabile să înnoiască din interior science fiction-ul italian, înlocuind „vechea gardă” care era pe punctul de a abandona lupta din multiple motive. Ar fi trebuit să existe însă şi mijloacele de exprimare, adică revistele, care tocmai în acel moment erau în pragul crizei.*

Anul 1966 a văzut şi ultimul număr din „Science Fiction Book Club”, editat de La Tribuna şi având la activ peste treizeci de volume. Mai amintim cele patru numere ale Proximei, *revistă publicată la Torino între aprilie şi iulie, seria dedicată* Fantascienzei Sovietice *de editura FER din Roma (şapte numere, din septembrie 1966 până în martie 1967), şi magazinul lunar milanez* Shocks, *având scopul de a oferi cititorilor povestiri şi romane italiene fantastice (şase numere, februarie-iulie 1967). În vara lui 1967 şi-a încetat apariţia şi* Oltre il Cielo, *după zece ani şi 148 de numere la activ; era fără îndoială periodicul care făcuse cel mai mult pentru literatura ştiinţifico-fantastică italiană. În paginile sale apăruseră aproape cinci sute de povestiri de diferite mărimi, semnate de şaizeci de autori - un record neatins de nici o altă publicaţie de specialitate.*

IV. 1908 - 1971

Între 1968 şi 1971, science fiction-ul italian a atins punctul cel mai coborât şi, în acelaşi timp, a încercat să urce din nou povârnişul, cu sprijinul indirect al unor evenimente externe. Încă o dată, creaţia autorilor naţionali părea inexistentă: Urania *îşi continua politica absenteistă,* Galassia *nu-şi îndeplinea promisiunea făcută în ianuarie 1969 de a găzdui cu regularitate şi cu seriozitate critică povestiri italiene*; o *tentativă de a reînvia periodicul* Oltre il Cielo, *cu ocazia lansării navelor spaţiale „Apollo”, a dat greş: au apărut doar şase numere (ianuarie 1969-februarie 1970), secţiunea literară fiind îngrijită de Gianfranco de Turris.*

Mai ciudate au fost întâmplările legate de responsabilul Galassiei, *Ugo Malaguti, care luase locul Robertei Rambelli în decembrie 1965. El a lansat în mai 1967 un bimestrial de critică şi proză, difuzat numai abonaţilor, intitulat* Nova SF *şi publicat de Libra Editrice, întemeiată tot de el. Datorită reclamei făcute în* Galassia *şi mai ales penuriei de publicaţii de fantascienza în perioada 1968-1969, revista a cunoscut un succes nesperat, care i-a îngăduit să-şi mărească numărul de pagini şi să-şi îmbunătăţească prezentarea, cu tot preţul ridicat de vânzare. Mai mult chiar, pe lângă revistă şi-au făcut apariţia două colecţii de cărţi. Iniţiativa a trezit interesul autorilor şi cititorilor italieni, cu atât mai mult cu cât responsabilul părea să fi uitat vechile polemici, reluând contactul cu cei mai activi exponenţi ai science fiction-ului italian. Faptul că un* modus vivendi *era pe cale de a fi realizat este confirmat de semnăturile întâlnite în primele opt numere ale revistei, de titlul* Gli Slan (Slanii) *propus de Lino Aldani pentru una dintre colecţiile de cărţi, de titlul* Europa Domani (Europa Mâine) *propus de Gianfranco de Turris pentru o revistă europeană de*

fantascienza, care ar fi trebuit să fie tipărită tot de Libra Editrice (după cum stă mărturie publicitatea făcută în Nova SF). *Din păcate, lucrurile n-au progresat în direcţia sperată: nu s-a mai pomenit nimic despre revista europeană, iar* Nova *n-a publicat autori italieni, în afară de Malaguti şi de câteva povestiri trimise la un concurs al revistei. În ianuarie 1970, Malaguti a abandonat direcţia* Galassiei, *exact în momentul în care revista devenea bilunară.*

Din fericire, schimbarea Galassiei *n-a fost doar exterioară (copertă, preţ, periodicitate). Noii ei responsabili oficioşi, Vittorio Curtoni şi Gianni Montanari, datorită mai ales prezenţei lor continue în oraşul unde era tipărită revista, au determinat o îmbunătăţire a situaţiei. Lucrul acesta s-a răsfrânt şi asupra fantascienzei scrise de italieni. Într-adevăr, după o scurtă perioadă iniţială de rodaj, a fost publicată o antologie cu unsprezece povestiri ale autorilor autohtoni (martie 1970), urmată, dat fiind succesul ei, de o a doua cu douăsprezece povestiri (martie 1971) şi de o a treia cu şaisprezece (aprilie 1972), toate sub îngrijirea lui Curtoni, Montanari şi de Turris. S-a demonstrat astfel că, dacă sunt descoperiţi, stimulaţi şi publicaţi, autorii italieni există, oferind posibilitatea de a publica numere din* Galassia *dedicate unui singur autor italian - un roman sau o culegere de povestiri. Astfel, în 1971 au apărut lucrări de Piero Prosperi şi Gianni Montanari, iar pentru 1972 s-a asigurat o cadenţă mai regulată: cam o treime de titluri italiene, din totalul de douăzeci şi patru. Este evident că ceea ce lipsea era încrederea în proza ştiinţifico-fantastică naţională.*

Din fericire, fantascienza în general, după o absenţă şi o sărăcie acută în planurile „marilor” edituri, a cunoscut un reviriment. Fără îndoială, motivele principale au fost două: coborârea lui „Apollo-11” pe Lună, care a dat un puternic impuls popularizării ştiinţifice şi astronauticii, şi strania modă a magiei, a ştiinţelor oculte, a misterului, care a

readus în centrul atenţiei proza fantastică. Fantascienza n-a putut să nu beneficieze de toate acestea, făcând ca interesul să se îndrepte spre autorii şi tematica sa. Diverşi scriitori italieni cunoscuţi s-au orientat spre domeniul fanteziei, scriind cărţi de succes şi obţinând importante premii naţionale. Romane ale unor autori specializaţi străini au fost traduse de edituri „serioase”, un neaşteptat „boom” înregistrându-l o colecţie de cărţi legate de science fiction american, publicată de Editura Nord din Milano. Colecţia, care relua titlul unei reviste milaneze dispărute, Cosmos, *a apărut la începutul lui 1970, cu unele titluri nu foarte interesante, dar prezentarea plăcută şi lipsa unei alte colecţii cu o cadenţă aproape lunară, vândută şi în chioşcuri, a trezit curiozitatea publicului. Formula fiind lansată, conducerea i-a fost încredinţată unuia dintre cei mai pregătiţi tineri experţi ai genului, torinezul Riccardo Valla, şi romanele selecţionate s-au distins imediat prin calitatea lor. Succesul a fost atât de vast, încât Editura Nord a lansat alte două colecţii, una dedicată „capodoperelor fantascienzei”, cu un număr mai mare de pagini şi cu un preţ mai ridicat, iar alta diferitelor aspecte ale prozei fantastice (fantezie, teroare, magie), cu titlul* Arcana.

Rezultatul pozitiv a determinat cel puţin alţi doi editori să lanseze tot atâtea colecţii de cărţi de fantascienza, caracterizate printr-o selecţie efectuată în cadrul producţiei engleze şi americane, prin prezentarea grafică demnă, prin volume de un preţ mai ridicat decât cel al colecţiilor tradiţionale (Urania *şi* Galassia). *A fost umplut astfel spaţiul lăsat liber după încetarea apariţiei publicaţiilor despre care am vorbit, cu o particularitate: e vorba de colecţii de romane (cel mult de culegeri de povestiri) şi nu de reviste propriu-zise, ceea ce constituie, evident, un important handicap pentru science fiction-ul italian. Lipsa unei reviste de tipul* Analog *(Statele Unite),* Fiction *(Franţa) şi* Nueva Dimension *(Spania), cu întreaga lor garnitură de articole,*

note, informaţii, polemici, curierul cititorilor etc., împiedică crearea, sau recrearea acelor contacte şi legături între editori, autori şi cititori care alcătuiesc fondul oricărei literaturi ştiinţifico-fantastice, promovând naşterea ideilor, încurajând apariţia unor noi semnături ş.a.m.d.

V. TENTATIVA DE BILANŢ, SITUAŢIA ACTUALĂ, PERSPECTIVE

Istoria science fiction-ului specializat italian este, după cum s-a putut vedea, istoria revistelor care au găzduit cu regularitate acest gen literar. Într-adevăr, nu au existat personalităţi solitare care să poată sau să ştie să-şi croiască un drum întru totul autonom, în afara influenţelor diferitelor grupuri de publicaţii. Şi cele care au existat, ca de pildă Dino Buzzati în cadrul general al prozei fantastice, nu sunt evident „specialişti”, situându-se în sfera mai vastă a culturii contemporane italiene şi internaţionale.

Aşadar, care este bilanţul literaturii ştiinţifico-fantastice scrise de italieni? Există ea şi, în cazul unui răspuns afirmativ, în ce măsură, cu ce vitalitate, cu ce perspective?

Doar prin 1963, o dată cu apariţia revistei Futuro *şi a seriei de antologii* Interplanet, *cu restructurarea periodicului* Oltre il Cielo, *cu naşterea unui interes critic constructiv faţă de science fiction-ul italian, s-a schimbat ceva în raport cu deceniul precedent. Primul şi cel mai important ţel pe care noii scriitori şi-au propus să-l atingă a fost acela al unei autonomii cel puţin formale, exterioare, faţă de producţia anglo-saxonă şi străină, în general. S-a încercat deci să se elimine ceea ce până atunci fusese o nomenclatură aproape obligatorie; puţin câte puţin, au fost abandonaţi diverşii John, Bob, Frank, Smith, Brown, recurgându-se pentru personaje la nume europene şi italiene. Al doilea pas a fost făcut în privinţa mediului: aproape pe nesimţite, acţiunea operelor de fantascienza s-a*

mutat din Anglia sau din Statele Unite într-o ţară care, prin numele locurilor şi descrierea lor, avea o rezonanţă europeană şi rădăcini latinizante. În fine, au fost abandonate ultimele reţineri şi au apărut povestiri a căror acţiune se petrecea în Italia, o Italie a viitorului, dar şi a prezentului sau a trecutului. Până la urmă, printr-o acţiune metodică, uneori conştientă, alteori spontană, s-a izbutit ceea ce, în primul moment, putea să pară absurd; cititorul şi-a pierdut obişnuinţa cu locul comun potrivit căruia o lucrare fantastică sau ştiinţifico-fantastică trebuia situată numai la Londra, la New York sau la Los Angeles. Astfel, actualmente, e un lucru pe deplin acceptat şi nu pare de loc imposibil ca ţara noastră poate să ofere fundalul unor aventuri mai mult sau mai puţin viitoriste. Şi totul s-a petrecut ca o evoluţie necesară a mentalităţii şi gusturilor scriitorilor, publicului şi criticilor.

Se poate spune, deci, că astăzi există o „cale italiană” a science fiction-ului din punct de vedere al conţinutului? După mulţi ani în care autorii au încercat să dezvolte un stil şi o tematică autonome, răspunsul nostru este pozitiv. Evident, mai e un drum lung de străbătut, fenomenul aflându-se într-o fază de evoluţie adeseori frânată de cauze întâmplătoare şi externe, dar încă de pe acum se pot enumera diferitele aspecte caracteristice ale prozei ştiinţifico-fantastice italiene.

De pildă, producţia italiană se întemeiază cam nouăzeci la sută pe componenta fantastică, mai curând decât pe componenta ştiinţifico-fantastică. Şi nu atât pentru că autorii ar prefera să se orienteze spre subiecte fantastice, în sensul obişnuit al cuvântului, ci pentru că persoanele cu adevărat pregătite în domeniul tehnic nu-şi folosesc aproape niciodată cunoştinţele în scris. Dacă examinăm istoria scriitorilor specializaţi din „vechea gardă” (Ferrini, Croce, Aldani, Cecchini, Fallessi la începuturi), constatăm că exista măcar o anumită tentativă de căutare a unor soluţii

şi invenţii inedite pe tărâmul ştiinţific. Mai târziu, în schimb, poate pentru că „noua generaţie” a scriitorilor italieni de science fiction era încă într-o perioadă de pregătire şi de aprofundare a propriilor sale selecţii culturale, subiectele de acest fel au devenit destul de rare, recurgându-se mai curând la acele „convenţii” ştiinţifico-fantastice pe care toţi, autori şi cititori, le cunosc şi le acceptă, astfel încât să nu fie nevoie nici de o explicaţie tehnică amănunţită, nici de soluţii de specialitate noi şi originale. Aşa că astăzi ne aflăm în situaţia că singurii scriitori care inserează cunoştinţele disciplinelor lor în texte de fantascienza sunt, în sens strict, doi specialişti, chiar dacă foarte cunoscuţi în cultura italiană: Primo Levi şi Roberto Vacca, primul chimist, al doilea inginer.

O altă caracteristică este că, cel puţin în cazul producţiei de bună calitate, opera se înfăţişează foarte rar ca un scop în sine, superficial: în mod obişnuit, ea are implicaţii care pot fi definite, generic, „ideologice”, apărând o teză bine definită, chiar dacă voalată, nedovedindu-se aproape niciodată, în asemenea cazuri, un joc artificial de născociri bune doar pentru distracţia cititorului. Ca un corolar, se poate adăuga că o poziţie de preeminenţă revine factorului OM - fie omului ca atare, cu sentimentele şi problemele sale, fie omului confruntat cu problemele viitorului, cu universul, extratereştrii, maşinile, societatea nedreaptă şi aşa mai departe.

Ajunşi aici, ne putem întreba: cum ne înfăţişează viitorul autorii de fantascienza? Răspunsul ne poate furniza şi un element ulterior pentru identificarea science fiction-ului italian: exponenţii lui, partizani, desigur într-un sens destul de larg, fie ai „neorealismului”, fie ai „romantismului” ştiinţifico-fantastic privesc lucrurile în acelaşi fel. Ca o moştenire a antiutopiştilor, lumea de mâine pe care ne-o înfăţişează e negativă şi fără căi de ieşire aparente, nescăpând de nici una dintre primejdiile care o ameninţă

astăzi. Stadiul final este, deci, următorul: acum, autorii noştri sunt în căutarea unei adevărate situaţii italiene şi o găsesc destul de frecvent în exasperarea anomaliilor şi defectelor care se manifestă în structurile vieţii sociale, politice, religioase, domestice, intelectuale ale Italiei contemporane. Astfel, în mod concret, au furnizat idei alegerile, asistenţa medicală, politica guvernamentală, raporturile dintre biserică şi stat, circulaţia automobilelor, asigurările sociale, urbanistica etc., etc. Adeseori, pe de altă parte, pentru a obţine rezultate mai eficiente, se recurge la anumite convenţii tipice, ca acelea ale universurilor paralele, distorsiunii spaţiotemporale, viitorurilor posibile.

După ce am trecut în revistă diferitele perioade ale dezvoltării science fiction-ului italian, putem spune în concluzie că s-au format „curente”, „şcoli”, grupuri de autori care au un mod propriu şi comun de a vedea (şi a scrie) fantascienza, opus altora? Credem că şi la această întrebare se poate da un răspuns afirmativ, cel puţin în mare. E neîndoielnic că în Italia există două modalităţi principale de a concepe science fiction-ul, una aparţinând autorilor care gravitau în jurul periodicelor Cosmos *şi* Urania *(când primul apărea încă, iar al doilea publica autori italieni) şi care considerau acest gen literar ca o pură evaziune, o experienţă aventuroasă nu lipsită de „idei”, dar concentrată mai ales asupra funcţiei sale de recreere, de „fabulă a secolului al douăzecilea”, alta care, în linii mari, poate fi atribuită vechilor animatori ai revistei* Futuro, *care înţeleg fantascienza ca un gen mai angajat, un instrument de difuzare a concepţiilor proprii, un mijloc ideologic de a formula critici precise, purtător al unui anumit mesaj. Chiar dacă o astfel de subîmpărţire e destul de ascunsă, ea există şi efectele ei sunt vizibile. Dar între aceste „curente” se mai află un mare număr de autori, cei mai mulţi tineri sau debutanţi, ale căror poziţii nu sunt clare, fie din pricina*

vârstei, fie pentru că nu manifestă interes doar pentru una dintre cele două „căi”...

Răspunsul la întrebările concluzive puse mai sus (privind vitalitatea şi perspectivele fantascienzei) ar trebui să fie acum evident: există ideile care fac din science fiction-ul scris de autorii noştri un întreg autonom, există autorii înşişi, există şi un anumit schimb de idei dar nu există încă suficiente debuşeuri specializate, nici particulare (după criza din 1968 a fundomului şi dispariţia tuturor fanzinelor), nici profesionale.

Să le examinăm rapid pe acestea din urmă. Există două colecţii bilunare de chioşc: Urania *care, cu toate că a ajuns aproape la al şase sutelea număr, îşi urmează imperturbabilă drumul său alcătuit din cote de înaltă şi joasă calitate, fără să se preocupe de scriitorii italieni;* Galassia, *ce şi-a deschis porţile prozatorilor autohtoni pentru circa un sfert din numerele sale, care se apropie de o sută şaptezeci. Există un bimestrial distribuit numai abonaţilor,* Nova, *care a ajuns la al cincisprezecelea număr, dar care publică, practic, numai literatură străină. Cu toate că la orizont se profilează alte iniţiative, apare evidentă lipsa unei reviste care, aşa cum am arătat mai înainte, să servească drept cameră de compensaţie, drept loc de întâlnire a autorilor şi cititorilor, a diletanţilor şi profesioniştilor, drept tribună de dezbateri, de schimb de idei critice.*

În concluzie, situaţia globală apare destul de stranie. În timp ce pe de o parte se vorbeşte despre „moartea” fantascienzei (care ar fi depăşită de cuceririle ştiinţei), pe de altă parte, ca niciodată până acum, editorii italieni nespecializaţi trimit, la tipar romane şi povestiri de autori autohtoni şi străini aparţinând genului, sau unor genuri învecinate, în timp ce posibilităţile de publicare specializată sunt încă destul de restrânse, dând aparenţa că science fiction-ul italian nu există. Putem deci spera că ceva sau

cineva va debloca situaţia; în afara iniţiativelor aflate încă în gestaţie, un impuls a fost dat de primul Congres european al fantasticului-ştiinţific, organizat de italieni la Triest, în iulie 1972. Succesul său, contactul cu personalităţi din întreaga Europă şi chiar de peste Atlantic, au constituit fără îndoială o injecţie de încredere pentru cei interesaţi să acţioneze concret în lumea fantascienzei, pentru a o relansa.

LINO ALDANI

S-a născut în 1926, în Piemont, şi e profesor de matematică. După o lungă perioadă petrecută la Roma, locuieşte acum în provincia Pavia, cu soţia şi fiica sa.

E unul din cei mai cunoscuţi autori italieni de fantascienza. După ce a debutat în 1960, în revista Oltre il Cielo, *a publicat în* Galaxy, Galassia *şi a fost prezent în mai toate antologiile de S.F.*: Experienţe cu necunoscutul, Interplanet, Labirinturile planetei a treia. *A scris primul eseu apărut în Italia în legătură cu problema despre care discutăm*: Fantascienza *(La Tribuna, Piacenza, 1961). În 1963, împreună cu Massimo Lo Jacono şi Giulio Raiola,* a *fondat bimestrialul* Futuro, *dedicat aproape în întregime producţiei naţionale şi criticii. În 1964 a publicat volumul de povestiri* A patra dimensiune *(Baldini & Castoldi). În 1970 i-a fost decernat primul premiu pentru un scenariu inedit la cel de-al VIII-lea Festival al filmului ştiinţifico-fantastic de la Triest. Povestirile lui au fost traduse în Spania, Uniunea Sovietică, România şi Franţa, unde editorul Denoel a publicat* A patra dimensiune cu *titlul* Noapte bună, Sofia.

Proza lui Aldani e caracterizată prin robusteţea şi liniaritatea stilului, avându-şi drept ascendenţi scriitorii francezi şi americani, în timp ce tematica sa, orientată iniţial spre senzaţional şi satiră, încet, încet şi-a găsit un teren potrivit în descrierea diferitelor aspecte ale viitorului.

Printre povestirile cele mai semnificative ale lui Aldani citâm Luna celor douăzeci de braţe, Un tren numit evaziune, Spaţiu amar, Tehnocraţie integrală, Krakenul[1],

[1] A apărut în nr. 399 al Colecţiei „Povestiri ştiinţifico-fantastice” împreună cu *O roşcată autentică*, aceasta din urmă semnată N. L. Janda, pseudonimul lui Aldani din epoca dificilă evocată de Gianfranco de Turris în studiul introductiv. În nr. 398 a apărut o altă povestire a

Harem în valiză, 37°, Duminică romană. *Amintim şi romanul* Mai sus de stele.

G. de T.

Treizeci şi şapte de grade [37°]

Ca de obicei, prima persoană pe care Nico o întâlni ieşind din casă fu controlorul Convenţiei Generale Medicale, un omuleţ uscat şi ridat. Costumul său purpuriu, plin de cute şi de umflături, îi cădea de pe umerii aduşi ca o umbrelă închisă. Se numea Esposito. Era un meridional cu tenul măsliniu, cu mustăcioară şi un mare neg păros lângă ureche.

Era responsabilul grupului de imobile, o veritabilă mârţoagă, care-şi băga nasul peste tot, indiscret ca toţi controlorii C.G.M.-ului.

Nico se opri la zece paşi de el şi îşi încheie pardesiul. Se simţea în formă. Cerul era albastru, fără nori, o adevărată zi pentru slujnicuţe şi pentru cărucioare de copii în parcuri. Totuşi, zărindu-l pe Esposito, îşi ridică gulerul şi îşi vârî mâinile în buzunare.

— Bună ziua, spuse omuleţul.

Nico scoase o mână, doar o clipă, o ridică şi mişcă degetele într-un salut care se voia amical. Apoi încercă s-o şteargă, cu aerul celui care n-are nimic să-şi reproşeze.

---

autorului pe care-l prezentăm, *Ordinele nu se discută*, iar în nr. 397, un extras din volumul Fantascienza, sub titlul Science fiction-ul în Italia (I. H.).

Dar Esposito îl apucă de braţ:
— Maieu?
— Sunt în regulă, declară tânărul.
— Tricou gros de lână?
— L-am pus, l-am pus!
— Bine, spuse omuleţul C.G.M.-ului, fără să-şi piardă cumpătul. Nu luăm niciodată destule precauţiuni, domnule Berti. „În aprilie să nu te descoperi nici o clipă”, aşa că nu-ţi scoate pardesiul: eşti pasibil de amendă.
— Contează pe mine, şefule.
Se îndepărtă în grabă, în timp ce o pată albastră îl atinse aproape. Nicola Berti - toată lumea îi spunea Nico - suspină şi îşi continuă drumul, aruncând o privire în stânga, acolo unde vehiculele, levacare colorate ţipător, goneau, puţin deasupra nivelului străzii, pe pista lor de plastovitrex. Erau toate foarte frumoase, chiar cele care începeau să fie mai vechi, chiar cele utilitare, minuscule, dar atât de practice. Unul galben, unul roşu, din nou unul galben, apoi unul albastru, apoi unul verde, unul roşu, unul roşu, unul albastru, unul alb argintiu, unul bleu-petrol, unul verde...
Nico suspină din nou. Cu paşi lenţi, aproape număraţi, străbătu ultimii cincizeci de metri care-l despărţeau de staţia helibuzului. Acesta nu se zărea încă. Se strecură în mijlocul celor treizeci, patruzeci de călători care aşteptau. Un zdrahon încercă să-l oprească, dar Nico, umflându-şi pieptul, izbuti să ajungă în primele rânduri, ajutându-se din plin cu coatele. La sosirea helibuzului, împinse energic la o parte femeia de lângă el, respinse asalturile zdrahonului şi urcă primul. Se auziră proteste:
— Numai în Italia se pot petrece asemenea lucruri! zbiera o doamnă grasă, cu un piept uriaş, tremurător.
— Bădărane! ţipă cu o voce de falset un bătrânel cu ochelari. Dacă eşti atât de grăbit, ia un helitaxi!
Nico simţi o lovitură în pulpă: un puşti, care voia cu orice preţ să treacă înaintea lui, mânuia cu îndrăzneală mapa lui

de fibre sintetice în pădurea de picioare.

Uşa automată se închise, prinzând o umbrelă. Se auzi o înjurătură înăbuşită, apoi ceva şi mai urât. Cineva izbucni în râs, în vreme ce helibuzul pornea, lăsând pe trotuar douăzeci şi cinci de călători care-şi agitau braţele ameninţător.

Nico izbuti cu greu să o ocolească pe femeia-tun, dădu în mod laş o lovitură de picior în tibiile puştiului şi, strecurându-se printre automatul pentru bilete şi bătrânelul cu ochelari, ajunse la mijlocul maşinii, acolo unde era ceva mai puţină lume.

Agăţat de bara de sus, privi, ca în fiecare dimineaţă, afişele publicitare lipite între tavan şi ferestre.

Le cunoştea pe toate, pe dinafară: *Perne pneumatice Lichemin; Levacaruri-Ocazii; Perne pneumatice Lipirel; Giulia-Gamma; Roëncit*; *Demerces; Dorf; Volkscar Alfa şi Beta.* Nu lipsea niciunul. O veritabilă colecţie de tentaţii, pe care era absolut imposibil să n-o vezi:

VREI DECI SĂ RĂMÂI
UN NEISPRĂVIT TOATĂ VIAŢA?
CE AŞTEPŢI
PENTRU A-ŢI CUMPĂRA
UN ROËNCIT?
ROËNCIT!
70 000 DE LIRE PE LUNĂ
NICI UN AVANS.
ROËNCIT!
LEVACARUL CARE SE IMPUNE
ŞI TRIUMFĂ.
ROËNCIT!
ROËNCIT!
ROËNCIT!

Îşi înghiţi cu amărăciune saliva. Celelalte afişe erau cam

la fel:

DEMERCES
LEVACARUL
CARE VĂ DUCE ORIUNDE
CE AŞTEPTAŢI?
JUMĂTATE BANI GHEAŢĂ
RESTUL ÎN DOUĂSPREZECE RATE LUNARE.

Şi încă:

PRIETENE, DACĂ IUBEŞTI VITEZA,
DESCHIDE OCHII
ŞI ALEGE GIULIA-GAMMA:
280 DE KILOMETRI PE ORĂ
MAŞINA RECOMANDATĂ
DE C. G. M.

C.G.M., Convenţia Generală Medicală! O obsesie, asta era. Neslăbindu-te nici o clipă, cu un regulament medieval şi cu mii şi mii de controlori chiţibuşari, mereu la pândă pentru descoperirea celei mai neînsemnate infracţiuni.

Nico se întoarse pe jumătate, dar sfaturile C.G.M.-ului se etalau cu litere fosforescente pe toată cealaltă parte a helibuzului. Încercă să închidă ochii. Inutil. Ticăloşii îşi cunoşteau meseria şi erau campioni în materie de publicitate. Imposibil să nu le citeşti sloganurile:

DOMNULE,
SUNTEŢI SIGUR
CĂ AVEŢI
CONŞTIINŢA ÎMPĂCATĂ?
N-AŢI UITAT
TUBUL DE ASPIRINĂ
ACASĂ?

Nico îşi dădu seama că, maşinal, îşi răscolea buzunarele în căutarea comprimatelor.

NU SPUNEŢI
CĂ AŢI LĂSAT
TERMOMETRUL
ÎN BUZUNARUL
CELEILALTE HAINE:
ESTE
O SCUZĂ NEFONDATĂ.
ORICE PERSOANĂ
GĂSITĂ FĂRĂ TERMOMETRU
ESTE PASIBILĂ
DE O AMENDĂ
DE TREI SUTE OPTZECI DE LIRE.

Îşi duse mâna la piept. Termometrul era acolo, lângă creionul de metaplumb şi pieptenul din baga sintetică.

AJUTAŢI-NE
SĂ VĂ SERVIM MAI EFICIENT!
NU UITAŢI:
POLIVITAMINE
DE DOUĂ ORI PE ZI.

Nico suspină zgomotos. Căută dispozitivul de deschidere a ferestrei, dar o mână se aşeză îndată peste a sa.

— Ce doriţi să faceţi? întrebă politicos, dar ferm un domn care se afla lângă el.

— Să deschid, răspunse el, sufocându-se. E o căldură cumplită. Ne înăbuşim aici.

Celălalt îl privi calm, drept în faţă, apoi îşi scutură capul, cu un aer hotărât:

— Vă interzic să deschideţi această fereastră.

Nico începu să râdă:

— Glumiţi! N-avem destul aer aici. Ce vă pasă dacă deschid fereastra?

— Nu insistaţi, replică domnul pe un ton tăios. Scosese o legitimaţie din buzunar şi acum i-o agita sub nas: Nu ştiţi cu cine aveţi de-a face. Sunt controlor clasa întâi al C.G.M.-ului şi fereastra trebuie să rămână închisă, conform articolului b, paragraful 2 al acordului încheiat între Compania de Transporturi în Comun şi Convenţia Generală Medicală.

Nico deschise gura, uimit, apoi ridică din umeri, într-o ultimă şi zadarnică tentativă de protest.

— Fără mofturi! reluă celălalt. Regulamentul e clar: mijloacele de transport în comun trebuie să circule cu ferestrele închise până la 31 mai inclusiv. Şi suntem abia în aprilie! Sper că faceţi parte din Convenţie?

— Da, răspunse Nico, pe un ton mai puţin bătăios.

— Actele dumneavoastră, vă rog.

— Dar... Dar ce legătură au actele mele cu...

— Am spus: actele dumneavoastră. Buletinul de identitate, certificatul sanitar şi contractul de muncă.

— E absurd! Am încercat doar să deschid fereastra...

— Şofer! strigă omul C.G.M.-ului. Opreşte! Lasă-ne, te rog, să coborâm. Trebuie să fac un control.

Şoferul puse frâna. Săriră din helibuz şi uşa se închise, acoperind un ciorchine de feţe hilare.

— Urmaţi-mă.

— Dar am să întârzii! Trebuie să ajung la birou în zece minute.

Omul C.G.M.-ului îl împinse pe Nico sub o poartă mare.

— Sunt în regulă, continuă tânărul, punându-i actele în mână. Iată termometrul, comprimatele de aspirină, pastilele de tuse... Asta e vitamina C, iată B-12, antisepticul, leucoplastul, pomada oftalmologică şi cutia cu antibiotice. Am tot ce trebuie. Nu puteţi să mă amendaţi.

Controlorul cercetă amănunţit fiecare lucru, apoi îl

întrebă, privindu-l drept în ochi:

— Maieu?

— Înţelegeţi, am să întârzii! Ministerul Cântecului e încă departe, în piaţa Flaminia, şi dacă mă faceţi să pierd primul helibuz...

— Maieu? insistă omul C.G.M.-ului.

— Doamne sfinte! Sigur că am maieu. Şi tricou de lână, şi şosete groase.

Îşi descheie pardesiul, haina, îşi ridică puloverul şi îşi desfăcu cămaşa la piept:

— Uitaţi-vă: tricou gros de lână şi maieu. Sunt în regulă.

Celălalt deschise un carneţel şi începu să scrie, spunând:

— Un pic de supraveghere specială vă va prinde bine.

— Supraveghere specială? Pentru ce? Sunt în regulă, nu?

— Da. Deocamdată, da. Dar încercarea dumneavoastră de a deschide fereastra helibuzului este un simptom al unor tendinţe individualiste extrem de periculoase. Am să vă semnalez Comisiei Superioare de Vigilenţă. Sunteţi liber.

O privire ostilă, mânioasă. Nico îşi vârî în buzunare termometrul, comprimatele, tubuleţele, actele şi ieşi în goană de sub poartă.

Un helibuz staţiona la o sută de metri de acolo, în faţa unui mic grup de pasageri care se enervau vizibil, atât erau de grăbiţi să-l prindă. Nico se năpusti; în două secunde, ajunse în mijlocul plutonului şi, dând din coate şi din şolduri, reuşi să apuce una din barele helibuzului şi să se caţăre pe platformă, chiar în clipa în care vehiculul demara.

Atunci îşi trecu dosul palmei pe frunte - era lac de sudoare - şi privi în stradă: un lung şir de levacare urmau helibuzul, sau îl ocoleau depăşindu-l. Roşu, albastru, galben, bleu-petrol, alb-argintiu, roşu, galben, albastru, verde. Închise ochii, se întoarse. Îi deschise din nou şi fixă plafonul. Dar curând privirea lui, coborând de-a lungul caroseriei concave, întâlni reclama fosforescentă a Roëncit-ului:

NUMAI NEISPRĂVIŢII
MERG PE JOS
OMUL CARE-ŞI CUNOAŞTE INTERESUL
GONEŞTE CU 200 PE ORĂ
ÎNTR-UN ROËNCIT
LEVACARUL
TIMPURILOR MODERNE.

Nici un mijloc de scăpare. Se întoarse din nou pe călcâie. Roşul unui alt afiş îl atinse cu violenţa unei lovituri de pumn. Ocupa aproape toată partea dreaptă a maşinii:

DOMNULE! DOAMNĂ!
LA PRIMUL SEMN
DE RĂCEALĂ:
ASPICHININA!
OM AVERTIZAT -
OM PE JUMĂTATE VINDECAT.
O SUTĂ DE LIRE AMENDĂ
PENTRU ORICE CONTRAVENIENT
ÎNSCRIS ÎN CONVENŢIE.

*

Lucră două ceasuri în şir, fără să-şi ridice privirea o clipă. La ora zece, un curier îi puse pe masă un nou teanc de dosare; la zece şi treizeci, şeful serviciului îl chemă la raport; la unsprezece, luă o cafea şi o pastilă vitaminată.

La unsprezece şi treizeci şi cinci, sună telefonul.

— Nicola Berti la aparat, spuse el, ridicând nervos receptorul.

Spera să fie Doris, dar suferi o teribilă decepţie. Era o voce de bărbat, între bas şi bariton:

— Aici D’Andrea, de la Comisia Superioară de Vigilenţă.

— Da, ascult, îngână Nico.

— Sunteţi convocat astă-seară, la orele nouăsprezece, la Dispensarul Central de pe Via del Gambero.

— Ah!… Pentru ce?

— Analiza sângelui, radiografie pulmonară...

— Cum?

— Verificarea procentului de alcool şi de nicotină. Spor la lucru în continuare, domnule Berti.

Asta mai lipsea! Derbedeul de controlor din helibuz făcuse exces de zel; voia probabil să fie avansat.

Nico scoase din buzunar un pachet de ţigări şi-l goli pe birou: rămăseseră şase bucăţi. Ar fi vrut să aprindă una, dar se reţinu: aceste şase bucăţi trebuiau să-i ajungă pentru întreaga zi.

— Ce viaţă păcătoasă!

Colegul de la biroul din faţă ridică ochii de pe dosar:

— Ce s-a-ntâmplat?

Nico ridică din umeri. N-avea rost să-şi deşerte sacul în faţa prăpăditului de Giobbi, un jerpelit întru totul demn de lamentabilul Job[1], cvasiomonimul său biblic. Între altele, Giobbi nu fumase niciodată; el nu putea să înţeleagă că maximul permis de zece ţigări pe zi era ridicol pentru un băiat de douăzeci şi cinci de ani, foarte activ şi înzestrat cu plămâni de om-broască. Evident, Nico era liber să fumeze mai mult: distribuitoarele automate erau burduşite de ţigări şi n-avea decât să introducă două, trei, cinci monede pentru ca aparatul să furnizeze toate ţigările din lume. Da... şi după aceea? După aceea, în momentul verificării procentului de nicotină, placa ar fi dat totul la iveală; şi îndată ce limita de toleranţă era depăşită, chiar cu foarte puţin, urma o amendă al naibii de piperată: patruzeci sau cincizeci de mii.

Nico îşi făcu examenul de conştiinţă. Săptămâna trecută, fumase destule ţigări în plus, cu intenţia fermă de a

[1] Iov.

compensa situaţia în săptămâna următoare. Acest păcătos de controlor dăduse totul peste cap. Radiografia pulmonară era programată în aceeaşi seară, la orele nouăsprezece. Şi n-avea cum să-i ducă de nas. Sau poate că bând mult lapte şi nefumând toată ziua...

Luă ţigările, le aruncă într-un sertar, îl închise cu cheia şi-l fluieră pe Giobbi.

— Ţine! îi spuse el, aruncându-i cheia. Să nu mi-o dai decât cu cinci minute înainte de plecare. Şi dacă ţi-o cer mai devreme, trimite-mă la plimbare.

Dorinţa de a fuma devenea intolerabilă. Nico începu să morfolească un capăt de creion şi deschise un nou dosar: textierul cântecelor *Inima mea suferă* şi *Balada ridichilor roze* semnala că textele sale erau pe nedrept parodiate în localuri de mâna a treia. Reclamaţia, adresată pentru luare-aminte şi Sindicatului Textierilor, se încheia cu un vibrant apel la forurile competente, pentru ca ele să vegheze în viitor cu mai mult zel la protecţia artistică a creaţiilor reclamantului.

Nico îşi reaminti cuvintele unuia dintre textele parodiate:

„O, dragostea mea,
Mi-e inima grea
De-atâta chin.
Şi vreau să mor,
Să mor pentru tine!...”

Îşi petrecu restul dimineţii compulsând conştiincios o impresionantă documentaţie, cuprinzând astfel de perle: „iubire”, „fericire”, „inima mea”, „suferinţă grea”, „stele”, „ochii dragei mele”, „cuibul fericit”, „cerul nesfârşit”, „vino chiar acu!” „tu! tu! tu!”... Fu întrerupt doar o clipă de pisălogul de Ortensi, controlorul C.G.M.-ului, care efectua, împreună cu doi asistenţi, supravegherea generală a Ministerului Cântecului.

— Aveţi vreun necaz? se informă Ortensi, vârându-şi capul prin deschizătura ghişeului de plastic.

— Nu! răspunseră într-un glas Nico şi Giobbi.

— Aţi luat pastila?

Două capete se legănară afirmativ în acelaşi ritm.

— Temperatura?

— 36 şi 8, declară Giobbi, fără să-şi ridice măcar ochii de la maşina de calculat.

— 36 şi 7, minţi Nico la întâmplare.

În dimineaţa aceea, termometrul nu-i părăsise buzunarul. Oricum, Ortensi părea grăbit; n-avea intenţia să intre pentru a le verifica spusele.

Doris nu telefona şi asta-l enerva pe Nico mai mult decât convocarea la Dispensarul Central. De mai multe ori fu pe punctul de a forma numărul de telefon al domnului Aloisi, notarul la care lucra Doris, dar n-o făcu: notarul era câinos la suflet şi nu îngăduia ca personalul său să utilizeze telefonul pentru scopuri care n-aveau legătură cu serviciul.

Era ora unu. Se auzi, în sfârşit, soneria de prânz. Nico făcu să lunece dosarele în sertar, părăsi biroul şi coborî în fugă scara care ducea la subsol, unde se afla cantina ministerului.

Sala de mese era aproape goală: nu fusese precedat decât de doi colegi. Dar curând distribuitoarele automate aveau să fie luate cu asalt.

Giobbi se strecură lângă el:

— Ce iei?

— Lapte şi un cocteil de fructe.

— Eşti nebun? Eu am să mă ospătez cu un biftec cu cartofi prăjiţi...

— Te rog, Giobbi, nu-ţi bate joc de mine. Am şi aşa destule necazuri cu C.G.M.-ul. Sunt convocat astă-seară pentru o verificare a procentului de nicotină.

— Hm! Păcătoasă treabă, Berti.

— Te cred! Zilele astea am fumat ca un turc. Mă

amendează sigur. Şi toate din pricina maimuţoiului pe care l-am întâlnit dimineaţă în helibuz. Eram în regulă şi el m-a semnalat totuşi Comisiei de Vigilenţă. Dacă-mi cade în mână într-o zi, îţi jur că-l strâng de gât!

Se instalară într-un colţ, cu spatele la unul dintre marile panouri ale C.G.M.-ului care amintea tuturor celor înscrişi în Convenţie vechiul aforism al Şcolii din Salerno: „*Defecatio matutina est tamquam medicina”* (Scaunul matinal, medicament fără rival). Nico ceruse ca măcar acest panou să fie scos, dar cu toate că strânsese două sute de semnături, petiţia să nu fusese luată în consideraţie.

Laptele avea un gust ciudat. Nico înghiţi trei pahare mari şi încercă să alunge savoarea neplăcută cu cocteilul de fructe. Apoi se cufundă în contemplarea farfuriei lui Giobbi: biftecul avea un aer real şi cartofii prăjiţi exalau un miros îmbietor.

Brusc, nu mai rezistă:

— Împrumută-mi ziarul tău. Mă întorc în birou.

Se ridică, luă un pahar, o nouă carafă cu lapte şi ieşi din cantină cu capul plecat.

*

Ea se plimba în sus şi în jos pe culoarele oficiului poştal. Din când în când, se apropia de mesele mari din hol, arunca o privire distrată asupra formularelor de cecuri poştale şi de telegrame, se uita la cadranul luminos al marelui ceas electric.

De obicei, Nico era punctual. Pe la opt şi jumătate, Doris începu să se îngrijoreze de-a binelea. Se legănă de pe un picior pe altul, apoi, nemaiavând răbdare, reîncepu să meargă în lung şi în lat, privind când spre uşa de sticlă de la intrare, când spre acele marelui ceas.

„N-o să vină, îşi spunea ea. Dacă nu vine, înseamnă că i s-a întâmplat ceva. Am să mai aştept cinci minute şi am să

mă întorc acasă”. Doris începu să numere literele: „R, e, c, o, m, a, n, d, a, t, e. Da, nu, da, nu, va veni, nu va veni, da, nu, da, nu... Nu! Nu va veni, nu va mai veni; fără îndoială că i s-a întâmplat ceva.”

Dar Nico apăru chiar în clipa aceea. Palid, cam tras la faţă, cu ochii strălucitori şi cravata ca de obicei într-o parte.

— Ce s-a-ntâmplat, Nico?

El nu răspunse. O luă de mână, se îndreptă cu paşi mari spre ieşire şi amândoi se aflară curând în mulţime, în mijlocul unui trafic asurzitor.

Via del Corso, cu mişcarea sa, cu circulaţia sa imposibilă, cu cele patru piste ale sale înţesate de lume şi pachetele de oameni opriţi în faţa vitrinelor sau la punctele de plecare ale trotuarelor rulante, via del Corso părea intrarea unui furnicar.

— Telefonează acasă, spuse Nico, oprindu-se în faţa unui bar. Spune-le că nu vii la cină.

— De ce? Ce te-a apucat?

— Telefonează. Fă-mi plăcerea. Am chef să petrec seara cu tine. Mi-e o foame de lup. Înţelegi? O pizza, o bere şi o plimbare până la Villa Borghese.

Doris intră în bar, se închise într-o cabină telefonică şi rezolvă totul în treizeci de secunde.

— Şi după aceea ai să-mi spui totul, hotărî ea, întorcându-se.

— Desigur, desigur...

Dădură colţul pe via Frattina şi el o târî pe tânăra fată până la un mic restaurant liniştit, unde o ajută să se instaleze pe un taburet înalt, chiar în fundul sălii înguste, acolo unde nu era nimeni.

Mâncară în tăcere. Nico devora bucăţi enorme, ca şi cum n-ar fi pus nimic în gură de opt zile. Doris, dimpotrivă, se juca distrată cu tacâmurile. Îl privea cu un ochi gânditor şi matern, observând pe rând mişcarea neîntreruptă a maxilarelor sau pulsaţia bruscă a tâmplelor.

„Un puştan, un adevărat puştan” îşi spunea ea. Totuşi, în alte clipe, Nico îi apărea atât de total independent, încât s-ar fi zis că se născuse singur, că n-avusese de loc părinţi, ca o divinitate absurdă şi de neatins.

Nu-i puse întrebări, aşteptând să termine. Nico împinse farfuria cu dosul palmei, cu un gest brusc şi totuşi măsurat. Îşi şterse buzele cu şerveţelul de hârtie, făcu din el un ghemotoc şi-l aruncă în farfurie, apoi se căută prin buzunare, după ţigări.

— Am fost în via del Gambero, spuse el.

— Via del Gambero? Pentru ce?

— Am fost în via del Gambero, repetă Nico. La Dispensarul Central. Pentru verificarea procentului de nicotină.

Doris îşi deschise poşeta şi se prefăcu că are ceva de căutat.

Nico îi povesti tot.

— Şi atunci?

— Nu vor avea rezultatul analizei decât mâine. Dar nu-ţi fă griji: n-au să găsească nimic. Am băut lapte toată ziua. Mi se făcuse greaţă. Şi aproape că n-am fumat: numai patru ţigări!

La capătul viei Frattina, marea scară a Pieţei Spaniei urca într-o izbucnire de piatră, ca o cascadă de lapte murdar. Luna licărea între acoperişuri, într-o învălmăşeală de antene de televiziune.

— Nu-ţi fă griji, repeta Nico. N-o să mi se întâmple nimic. I-am dus, ai să vezi.

O luase de mână şi, sub lumina pală a globurilor electrice, urcau acum încet treptele joase ale marii scări încadrate de tufişuri dese de oleandri.

Se opriră pe bulevard, lângă balustradă, sub o boltă de palmieri şi de pini gigantici. O fântână murmura trist, foarte aproape. Umbra era profundă, înmiresmată. Dincolo de terasele grădinii Pincio, sub un cer fosforescent, se ghicea

respiraţia secretă a Romei.

El începu să-i sărute mâinile, încheieturile, braţele. Doris se prefăcu că rezistă: un pic în joacă, un pic de teamă să nu fie văzuţi.

— Ascultă, spuse Nico, luând-o de umeri şi sărutând-o pe gât, ascultă...

— Potoleşte-te, Nico. Hai să ne aşezăm.

Dar el o imobilizase. O sărută pe gură, lung, apoi din nou, şi încă o dată, până ce simţi trupul lui Doris muindu-se, încuviinţând.

Un levacar se opri nu departe de ei. Şoferul părăsi pista de plastovitrex şi parcă în marginea bulevardului. Farurile îi luminară în plin.

— Uite unde s-a oprit cretinul ăsta!

Doris îşi reveni foarte repede.

— Hai să ne aşezăm, repetă ea. E o bancă liberă.

El o urmă în silă. Ea râdea. El turba şi mergea cu pumnii strânşi.

— Încetează, Nico. Nu fii stupid. Vino să te aşezi lângă mine şi spune-mi lucruri plăcute...

Nico suspină.

— Haide, Nico, haide! N-ai de ce să faci o dramă din asta.

— Am să-i distrug rabla cu lovituri de picior!

Ea îi puse un deget pe buze:

— Şi aici e bine, Nico, linişteşte-te.

— Da. În ziua în care am să-mi cumpăr şi eu un levacar, o să fie prăpăd. Am să pun hidrogen sulfurat în ţeava de eşapament. Pe cuvânt! Vreau să împut toată Roma, să-mi bat joc de toţi. Şi pe primul care spune ceva îl curăţ.

Luă un pumn de pietricele şi începu să le arunce, una câte una, în fântână. Furia i se topi încet, lăsând locul unei resemnări îndurerate. Şi încet, încet, conversaţia reintră pe făgaşul obişnuit, cel din fiecare seară:

— Ce culoare preferi?

— Eu, cenuşiul, dar nici bleu-petrol nu e urât. Numai

negru să nu fie, e prea trist.

— Am şaizeci de mii puse deoparte şi, dacă n-ar fi reţinerile lunare ale C.G.M.-ului, mi l-aş putea cumpăra imediat. Dacă lucrurile continuă tot aşa, într-una din zilele astea am să-mi reziliez contractul.

— Nu te ambala, Nico!

— Ba da, pentru că e o escrocherie!

— Nu înţelegi că nu te poţi lipsi de C.G.M.?

— Nu mai pot să mă lipsesc nici de levacar.

— În fond, roşul nu-i o culoare chiar atât de urâtă.

— Îţi spun că am şaizeci de mii!

— Ai face mai bine să le păstrezi.

— Şi pot să câştig încă pe-atât, în vara asta, cu orele suplimentare... Totul ar fi cu mult mai simplu, fără porcăria asta de Convenţie.

— Te rog, Nico, nu-ncepe iar!

— Gândeşte-te un pic, cu toţi banii pe care mi-i şterpelesc în fiecare lună ticăloşii ăştia aş putea să plătesc ratele...

— Taci! Taci!

— Totul ar fi atât de simplu, atât de simplu...

— Tu spui asta. Şi dacă reziliezi contractul şi ţi se întâmplă o nenorocire când nu mai faci parte din Convenţie?

— Mie? Crăp de sănătate. N-am avut febră în viaţa mea. Mi-au halit milioane, nespălaţii ăştia; le plătesc prima fricosului de când m-am născut.

Discutară multă vreme. Apoi Doris începu să-şi privească ceasul-brăţară.

— E târziu, suspină ea.

— Târziu? Vrei să spui că ai de gând să pleci atât de repede?

Mâna lui se strecurase sub vesta de lână, strângând, mângâind... Doris se rezemă de umărul lui, fără să se împotrivească. Îi plăcea când Nico îi vorbea încet la ureche.

Închise ochii, tulburată, dar un zgomot de paşi pe pietriş o făcu să-i redeschidă imediat. Omul C.G.M.-ului se oprise în faţa lor, în penumbră.

Placa luminiscentă împodobită cu caduceul strălucea pe haina lui ca un ochi sadic, inchizitor.

— Ei şi? întrebă Nico, pe un ton redevenit brusc agresiv. Ce s-a-ntâmplat? E interzis?

Celălalt aprinse lanterna, îşi privi ceasul, apoi scoase un higrometru dintr-o teacă specială prinsă pe pălăria lui.

— E târziu, spuse el. Şi aerul e cam umed, copii. Aţi face mai bine să mergeţi la o cafenea.

— Târziu! Cafenea! Mă plimb cu fetele pe unde am chef.

— Te rog, tinere! Nu te ambala. Era doar un sfat... Consultă din nou higrometrul: Peste jumătate de oră, va fi chiar o ceaţă straşnică. E mai bine să circulaţi. Dacă umiditatea creşte şi unul dintre colegii mei vă găseşte sub copaci, va ieşi o treabă urâtă.

— Dar nu sunt singurul în situaţia asta! Sub fiecare tufiş e o pereche şi m-aţi găsit tocmai pe mine! Duceţi-vă şi stricaţi cheful altcuiva. Tipului din rabla de colo!

Omul C.G.M-ului îndreptă lanterna spre direcţia indicată.

— Acest domn se află în levacarul său, spuse el calm, cu capota coborâtă şi geamurile închise. Nu e nici o infracţiune. Pentru mine, e ca şi cum ar fi în camera lui.

Nico strânse din dinţi. Spumega. Şi Doris îl trăgea mereu de mânecă, ceea ce-l enerva şi mai mult. Dar era atât de gâtuit, încât nu izbutea să scoată o vorbă.

— În orice caz, eu v-am prevenit, spuse omul C.G.M.-ului. Mi-am făcut datoria. Succes şi aveţi grijă de sănătatea voastră. Bună seara!

Lui Nico îi trebui un sfert de ceas ca să se liniştească.

— Groaznică zi, spuse el. Totul îmi merge pe dos.

Încet, coborâră pantele grădinii Pincio, traversară Piazza del Popolo, străbătură scuarul Ripetta. Doris locuia în Trastevere. Era o bucată bună de drum, dar Nico preferă s-

o însoţească pe jos, cu toate că trotuarele rulante funcţionau încă.

— La revedere! spuse el, oprindu-se în faţa uşii închise. O mică palmă afectuoasă pe obraz, un surâs obosit: Te sun mâine.

Era târziu. Nico grăbi pasul, cumpără un ziar de la chioşcul de pe podul Garibaldi şi începu să fugă, ca să prindă helibuzul.

Nu ridică ochii tot traseul, mototolind nervos ziarul. Se săturase până-n gât, până dincolo de gât. C.G.M.-ul îl urmărea peste tot: la birou, când se plimba, acasă, în helibuz, la spaţiocinerama. Cât timp putea să mai reziste? El nu era ca Giobbi. Nu, el nu era unul dintre idioţii ăştia de berbeci pe care poţi să-i duci veşnic de nas.

Întors acasă, îşi turnă o porţie zdravănă de coniac, puse paharul şi ziarul pe noptieră şi începu să se dezbrace încet. Apoi aprinse o ţigară şi se strecură în aşternut. Fuma şi citea, bea şi reflecta: „O insulă, îşi spunea el, o insulă pustie, asta mi-ar trebui. Doris şi cu mine, numai noi doi. Am trăi cum trebuie să trăieşti”.

— Hei, acolo sus, la al patrulea! strigă deodată o voce de bărbat din curte. Hei, domnule Berti!

Era Esposito, controlorul grupului de imobile. Nico o făcu pe surdul.

— Închide fereastra, domnule Berti!

— N-ai decât să crăpi! spuse tânărul, cu voce joasă şi bău o lungă înghiţitură de coniac.

— Fereastra, domnule Berti!

— Crapă! repetă Nico şi aspiră cu voluptate fumul ţigării sale.

„E mai bine să nu-i răspund, gândi el. Mâine, când am să-l întâlnesc, am să-i spun că nu eram acasă şi că lăsasem lumina aprinsă”.

Esposito mai strigă de cinci, şase ori, apoi nu se mai auzi nimic. Înainte de a stinge, Nico termină pachetul de ţigări.

*

— Tinere prieten, spuse profesorul Crescenzo, eşti un hipersensibil. Ca toţi tinerii, de altfel. Dar linişteşte-te, tinereţea e o boală care trece repede şi într-o frumoasă zi ai să-ţi dai seama şi dumneata că eşti complet vindecat...

Împinse tabla de şah, o alinie paralel cu marginea mesei şi începu să aşeze meticulos piesele în căsuţe.

— Şi atunci? întrebă Nico. Nu există deci nici o speranţă de a vedea vreodată situaţia schimbându-se? Sistemul e idiot, e nedrept, îngrozitor...

— Iartă-mă, te rog, îl întrerupse profesorul Crescenzo. Ai venit la mine ca să jucăm şah, sau ca să discutăm probleme sociale?

— Aş... aş vrea un sfat, profesore.

— Un sfat?... Crescenzo îşi ridică ochii şi-l privi cu atenţie o secundă, apoi îşi scoase ochelarii, suflă asupra lentilelor şi le şterse cu batista, reluând: Un sfat... Hm... De ce natură?

Nico ezită:

— Iată... Aş vrea să ies din Convenţie.

Profesorul Crescenzo nu tresări. El îşi şterse până la capăt lentilele şi aprinse o nouă ţigară, a patra de la venirea lui Nico.

— Să nu te aştepţi să-ţi fac complimente, spuse el. Te-ai gândit bine la hotărârea pe care vrei s-o iei?

— Mă gândesc de o bună bucată de vreme.

— Ascultă-mă. Gândeşte-te la asta, dacă vrei. Dar mulţumeşte-te cu gândul. Nu lua niciodată o astfel de hotărâre.

Nico surâse:

— Spuneţi-mi, profesore: de câţi ani nu mai faceţi parte din Convenţie?

— De când? Dar n-am făcut parte niciodată. În 74, când vechile asigurări sociale au decis să se modernizeze şi să

adopte noi structuri, mi-am făcut micul meu examen de conştiinţă - şi nu m-am lăsat dus. Nu pentru bani. De altfel, la început, cotizaţiile lunare nu erau prea ridicate. Dar, vezi dumneata, nu m-am pretat niciodată la vreun şantaj sau la vreo constrângere. Aşa că am refuzat din principiu. Şi am greşit.

— Într-un cuvânt, aţi regretat?

Profesorul se ridică, deschise un mic dulap în perete şi se întoarse la masă cu două pahare şi o sticlă de whisky.

— Ascultă-mă cu atenţie, spuse el, turnând băutura. Am fumat totdeauna patruzeci de ţigări pe zi şi am băut tot ceea ce-mi plăcea. N-am ţinut niciodată regim. N-am făcut cură de calciu, nici de raze, nici de întăritoare. Absolut nimic! Habar n-am de pastilele, pomezile şi celelalte porcării cu care sunteţi obligaţi să vă burduşiţi buzunarele. Am economisit destui bani. Apartamentul, cărţile, covoarele, obiectele de artă... Fără îndoială că nu le-aş fi avut dacă ar fi trebuit să cotizez în fiecare lună la C.G.M. Dar asta nu înseamnă că n-am avut de suferit. Da, tinere, dumneata nu poţi să ştii ce simţi când te trezeşti brusc dintr-un coşmar, în toiul nopţii, acoperit de o sudoare rece. Şi nu ştii nici despre creşterea înceată a fricii, despre continua şi corosiva nelinişte care te asaltează, de teama care ţi se strecoară în fiecare gând. O teamă perpetuu prezentă, totdeauna gata să-ţi tulbure fiecare minut de fericire, fiecare clipă de linişte. Şi asta nu-i literatură, tinere! E prea multă vreme de când adorm în fiecare seară cu groaznica anxietate că mă voi trezi bolnav, fără ca un câine de doctor să poată veni să mă vadă şi să-mi prescrie un tratament şi medicamentele necesare.

Nico deschise pe jumătate gura, ca şi cum ar fi vrut să vorbească, dar profesorul reluă:

— Nu, să nu-mi pui întrebarea stupidă care mi se pune de obicei. Ştii doar de ce a trebuit totdeauna să renunţ, deşi împotriva dorinţei mele, la împăcarea cu C.G.M.-ul. În caz

de reintegrare, sau de adeziune tardivă, trebuie să plăteşti cotizaţia pe toţi anii din urmă, plus o amendă înnebunitoare. În total, o sumă imposibil de strâns. Gândeşte-te bine la asta, prietene. Nu lua o hotărâre nechibzuită. O dată ieşit din Convenţie, nu te vei mai avea decât pe dumneata însuţi drept medic, nu vei mai putea recurge decât la bunul simţ şi intuiţia dumitale. Şi la noroc, desigur! Mai ales la noroc.

— Da, dar aş fi liber, suspină amar Nico. Aş putea să-mi cumpăr imediat un levacar şi o mulţime de alte lucruri. Şi apoi... apoi n-aş mai fi obligat să mă supun regulamentelor, controalelor imbecile, fanteziilor acestor tipi buni de luat la palme, care te pipăie ca să vadă dacă ţi-ai pus sau nu maieul.

— Prostii, spuse Crescenzo. Prostii... Ce facem cu partida noastră?

Nico împinse cutia de şah.

— Trebuie să-mi uşurez sufletul, profesore. Nu mai pot suporta. Eu... eu nu înţeleg cum a putut guvernul să aprobe înfiinţarea unui organism ca C.G.M.-ul. Nu înţeleg nici cum a putut acesta să se impună şi să dicteze după placul său condiţii pur şi simplu abuzive, fără ca nimeni să fi spus vreodată: „Destul! Să sfârşim odată cu această tâmpenie şi să revenim la sistemul dinainte”. Ştiu foarte bine că acum cincizeci de ani medicii aveau o viaţă uşoară, chiar dacă nu erau milionari. Când cineva nu se simţea bine, chema pe unul dintre ei şi îi plătea vizita, aşa cum se plăteşte orice alt serviciu. Astăzi, lucrurile se petrec altfel: plăteşti când eşti sănătos, cu singura satisfacţie că nu mai ai nimic de plătit când te îmbolnăveşti. Este un non sens absolut idiot, un abuz de putere, o aberaţie a epocii noastre de smintiţi...

— Nu, prietene, nu e o aberaţie. Este un sistem care era în vigoare încă acum cinci mii de ani.

— Cum?

— Mi-am luat doctoratul în istorie, aşa că dacă-ţi spun

asta... Vezi dumneata, ţăranii din Manciuria de acum cincizeci de secole nu credeau de loc în ştiinţa medicilor lor. Şi, de altfel, aşa a fost totdeauna, în toate epocile şi în orice ţară. De obicei, medicul are tendinţa de a profita de boala clientului său. Cu cât ea durează mai mult, cu atât onorariul său e mai mare. Să vorbim pe şleau: chiar când buba nu e foarte gravă, un medic fără scrupule scoate de pe urma ei beneficii substanţiale. El începe prin a prescrie asta şi aia, poate chiar comprimate care n-au absolut nici o legătură cu boala. Te-ntoarce pe faţă şi pe dos, te ascultă şi te vizitează dimineaţa şi seara. Bun! Dar iată că într-o zi un ţăran chinez s-a plictisit să se lase dus de nas. „Am să te plătesc atunci când am să fiu complet vindecat, i-a spus el medicului său. Şi am să-ţi dau o mică sumă în fiecare lună, atâta timp cât am să fiu sănătos. Dar dacă am să mă îmbolnăvesc din nou, n-ai să mai primeşti nici bani, nici orez. N-ai să mai primeşti nimic tot timpul cât am să fiu bolnav”. Medicul acceptă propunerea şi, de a doua zi, ţăranul era pe picioare. Pricepi? Iar noi n-am înţeles decât cu o întârziere de cinci mii de ani că e mai avantajos să mizezi pe setea de câştig decât pe onestitatea profesională...

Nico păli:

— Dar atunci... Atunci aprobaţi C.G.M.-ul, îi daţi dreptate, apăraţi sistemul!

— Da, dar condamn procedeele care l-au făcut să degenereze. Înţelepciunea chinezească ne dăduse formula cea bună, dar cupiditatea occidentală a stricat totul. Era de prevăzut. Şi ar fi trebuit să împiedicăm de la început ca clica medicilor să devină atât de puternică. Ar fi trebuit de asemenea ca legea să fixeze tarife echitabile. Şi apoi, mai ales, n-ar fi trebuit să îngăduim niciodată zeului inoportun al esculapilor noştri moderni să intervină încet, încet în viaţa personală a fiecăruia şi să ne înăbuşe. Orbi sau obtuzi, legislatorii noştri n-au văzut nimic din toate astea. Sau dacă

au mirosit cum stau lucrurile, cineva a desfăcut baierile pungii şi legea a fost totuşi votată. La începuturi, era un delir. Eşti prea tânăr, n-ai cum să ştii, dar erau oameni, pe atunci, care alergau la consult de patru ori pe zi, numai pentru plăcerea de a se dezbrăca în faţa unor bluze albe. Medici totdeauna amabili, totdeauna binevoitori. Având un cuvânt agreabil pentru toată lumea, pentru isterici, incurabili, bolnavi închipuiţi. Şi apoi erau nebunii, cei care nu-şi menajau de loc sănătatea, „pentru că dacă ne îmbolnăvim, medicii sunt aici ca să ne vindece într-o clipită”. C.G.M.-ul a sfârşit prin a se sătura până peste cap. Şi, din organizaţie strict curativă cum era, n-a întârziat să devină de asemeni - şi mai ales - preventivă. Astfel încât medicii să lucreze mai puţin şi să câştige mai mult, bolile să devină mai rare şi încasările infinit mai importante...

— E o ruşine, o adevărată ruşine!

— Tinere prieten, acuzaţiile nu slujesc la nimic. Aşa cum spunea un istoric din secolul al XVI-lea, „se cuvine să examinăm realitatea efectivă”. Metodele pe care le aplică astăzi C.G.M.-ul sunt fără îndoială abuzive, dar în nici un caz fanteziste. Din clipa în care acceptăm tutela Convenţiei, nu trebuie să ne mai mirăm că ea face totul pentru ca temperatura corpului nostru să nu depăşească niciodată 37°.

— De acord. Dar guvernul? De ce nu intervine?

— Pfui! ricană profesorul. Se ştie că, de când e lumea lume, guvernul este totdeauna pe deplin devotat claselor posedante. De altfel, el este o emanaţie directă a puterii banului. Şi sarcina lui este de a apăra capitalul. Nu-i nimic de râs: bogăţia, astăzi, se află în mâinile C.G.M.-ului, ale constructorilor de levacare, ale cântăreţilor - autori - compozitori de muzică uşoară...

— Ah, nu-mi vorbiţi de cântece! Îmi petrec zilele descâlcind litigii muzicale.

Dar profesorul se pornise. Şi cuvintele îi ieşeau acum din

gură în ritmul sacadat al unor rafale de mitralieră. Nico nu mai reuşea să-l urmărească.

— Grupul cel mai puternic este al medicilor, continuă imperturbabil Crescenzo. Atât de puternic, încât a reuşit să domine până şi Biserica. Totdeauna a existat o tensiune între medicină şi religie, între cei care îngrijesc trupul şi cei care îngrijesc sufletul, între cer şi pământ. Astăzi, balanţa pare să se încline net de partea trupului şi a pământului. Lumea e cuprinsă de o asemenea frenezie de a trăi, încât nu mai are timp să-i asculte pe preoţi. Trupul a câştigat bătălia sa ideologică, iar medicul bătălia sa financiară. El este şeful, stăpânul absolut, cel care posedă ambele chei...

— Nu vă înţeleg prea bine, profesore.

— Glumeam, băiete. Vorbeam ca să mă aflu în treabă. Se murmură totuşi că treizeci şi cinci la sută din pachetul de acţiuni al Industriilor de Automobile Reunite se află în mâinile C.G.M.-ului. Sunt puternici, prietene. Sunt puternici. Deţin cele două chei: sănătatea şi levacarul, cele două preocupări majore ale omului modern. Eşti liber, dacă vrei, să-ţi cauţi evadarea în patosul şansonetei, acest opiu dăruit cu atâta generozitate maselor muncitoare, pentru a le abrutiza şi mai mult şi a le împiedica să se gândească la lucrurile într-adevăr importante. Acestea fiind zise, sunt convins că C.G.M.-ul a pus mâna şi pe editurile muzicale.

Profesorul izbucni în râs, un râs înfundat care-l făcu pe Nico să tresară, apoi exclamă:

— Esculapocraţie! Es-cu-la-po-cra-ţie!

Şi râdea, cu dinţii strânşi. Râdea...

*

Sâmbătă. Sâmbătă dimineaţa, ora nouă. Roma e frumoasă, într-adevăr frumoasă, numai turnuri ascuţite şi cupole, cu cerul său albastru deschis şi zborurile sale de rândunele care se avânta din înaltul clopotniţelor. Aerul

miroase a pin şi a mentă. Cheiul Tibrului, aici, nu are nici piste de plastovitrex, nici trotuare rulante. Nu trec nici măcar helibuzele. Străzile vechii Rome care nu s-au schimbat de o sută de ani, ca şi cheiul acesta, sunt încă numeroase.

Doris merge fără grabă, cu geanta atârnând pe umăr, cu un mic tranzistor în mână. Biroul nu mai există, e închis. Toate au dispărut, ca nişte fantome: oameni şi lucruri, maşina de scris, hârtia timbrată, scrisorile copiate, ştampilele de cauciuc. Notarul a murit. E mort până luni. Şi, în aceste două zile, ea nu va mai trebui să suporte vocea lui la fel de scrâşnită ca aceea a unui ferăstrău, nici dispoziţia lui schimbătoare, nici oboseala, nici plictisul.

Nico o aşteaptă la intrarea în staţia drumului de fier subteran spre Castelli[1]. A venit mai devreme. Se plimbă în sus şi-n jos, se opreşte o clipă în faţa unei florării, traversează şoseaua, se sprijină de parapetul podului, priveşte în jos: Tibrul îşi derulează panglica de aur lichid; o barcă cu motor iese de sub o arcadă, se îndepărtează rapid şi omuleţul de la bordul ei pare de tinichea.

De-a lungul cheiului, platanii îşi arată frunzele încă diafane, ciorchinii de muguri şi trunchiurile lor albe şi albastre-deschis se întind ca nişte animale la trezirea dintr-un somn îndelungat. Lui Doris îi place să-şi plimbe mâna pe scoarţa lor aspră şi să mângâie, mergând, nodurile şi asperităţile lemnului, să simtă că în afară de ciment, plastic şi oţel mai există şi misterul viu al plantelor - un fapt în sine - şi că nu datorează nimic industriei oamenilor.

Şi iată, ea descoperă că e într-adevăr primăvară. Atunci, în lumina cheiului, care i se pare dintr-o dată deosebită, ea începe să meargă mai repede, să alerge aproape. S-ar spune că ţine strânsă la piept emoţionanta ei descoperire...

---

[1] *Castelli* sau *Castelli romani* - Castelele romane sunt un şir de orăşele şi târgușoare foarte pitoreşti din sud-vestul Romei, clădite pe vârful unor coline înalte, munţii Albani (I. H.).

— Nico!

El e încă palid, cu faţa trasă. Dar, cu toate că încercănaţi, ochii lui strălucesc mângâietori. Ea îi priveşte mâinile, le recunoaşte: un cuib de tandreţe, o certitudine.

Nico o ia de braţ şi se îndreaptă în direcţia opusă staţiei drumului de fier subteran.

— Ce este? Vreo piedică? Să nu-mi spui că nu mai mergem la *Castelli.*

Nico se opreşte în faţa unui chioşc.

— Să bem o cafea, spune el şi începe să fluiere, să bată toba cu degetele pe zaharniţă, să privească plafonul şi tubul de neon violet care aleargă de-a lungul pereţilor.

— Dar în fine, ce facem? Mergem sau nu la *Castelli?*

— Desigur, desigur. Bem cafeaua şi plecăm.

El priveşte în stradă, cu ceaşca la gură. La marginea trotuarului e un levacar, un utilitar roşu, nou-nouţ.

— Iată ce ne-ar trebui, suspină el, arătând cu bărbia spre levacar. Asta-i altceva decât metroul! Peste douăzeci de kilometri pe sub pământ, ca sardelele...

Doris clatină din cap:

— Te rog, Nico, nu începe iar...

Ies amândoi. Dar el rămâne puţin în urmă, dă ocol levacarului, îl mângâie cu ochii, apoi pune mâna pe portbagaj.

— Straşnic de frumos, spune el. Ce crezi?

— Da, e frumos. Dar acum să ne grăbim. Altfel n-o să mai găsim locuri pe banchete.

— Îţi place cu adevărat?

O mică legătură de chei! Nico agită ostentativ o mică legătură de chei, i-o scutură sub nas şi râde:

— E levacarul meu!

Doris începe şi ea să râdă:

— Nebunule! Te ţii de glume mereu!...

Dar când el vârî una dintre chei în broască şi deschide portiera, ea spune uluită:

— Dumnezeule! Ce-i cu povestea asta?
— Urcă!
— Nu. Întâi explică-mi.
— Hai, urcă! Am să-ţi povestesc totul.

Doris ezită, încearcă cu neîncredere umplutura scaunelor, priveşte maneta schimbătorului de viteze, pedalele. El a întors cheia şi luminiţele verzi şi roşii de pe tabloul de bord s-au aprins. Nico e absolut comic la volan. Nu pare „adevărat”. Şi desigur că nimic nu-i serios! Acum o să coboare, o să spună că era o glumă şi o să-şi ceară scuze. Va fi obligat să admită că era o glumă de prost-gust...

— Ei, ce aştepţi?

Doris nu se simte la largul ei. Picioarele îi tremură. Urcă cu gesturi stângace. Se prăbuşeşte aproape în scaun şi nu ştie cum să închidă portiera.

— Frumos, hai? Nou-nouţ. Şi are de toate! Uite radioul. Asta e încălzirea. Asta-i pentru topit gheaţa. Plafoniera, buzunarul pentru ziare, climatizarea... Şi aici e locul pentru picup. Am să-l pun îndată ce am să strâng nişte bani.

— Dar atunci... Atunci e într-adevăr al tău?
— Al cui vrei să fie? Poate al lui tata-mare?

Nico ambreiază ca un debutant şi levacarul ţâşneşte şi demarează cam brutal. Dincolo de parbriz, şoseaua pare un teatru: trecătorii merg repede, foarte repede; sunt chiar nostimi, ca nişte marionete cu resorturi.

— Te rog, Nico. Explică-mi...

Levacarul s-a strecurat în mijlocul traficului. Nico conduce cu o atenţie încordată: întoarce din când în când capul, pândeşte neliniştit încrucişările, frânează, accelerează din nou, derapează la cotituri şi trece la un fir de păr de trotuarul din faţă.

— Nico!
— Ssst!

Levacarul e minuscul, un fleac în definitiv, dar el strânge volanul ca şi cum ar fi cârma unui vas cu trei catarge.

Curând ajung la periferie, apoi oraşul se sfârşeşte. Imobilele sunt mai rare, încep să se arate uzinele şi pajişti cu iarbă puţină se etalează între ultimele grupuri de case, ca tot atâtea covoare roase şi pline de găuri.

Drumul e larg, cu patru piste. Levacarul goneşte repede, cu motorul torcând uşor. Acum, Nico e liniştit, îşi aprinde o ţigară.

— L-au avut ieri, spune el. La prânz.

— Ce anume, ieri?

— Rezultatul analizei.

Doris pocneşte din degete:

— Acum înţeleg totul. I-ai dus, nu-i aşa? Ai scăpat de amendă şi atunci ţi-ai cumpărat levacarul cu banii puşi de-o parte. Dar n-aveai destui. Cine ţi-a dat restul, pentru avans?

— Nimeni! Am avut de ajuns. Am semnat două zeci şi patru de poliţe de patruzeci de mii...

— Eşti nebun de legat! Ţi-ai făcut socotelile de nu ştiu câte ori şi ştii bine că nu vei putea plăti niciodată astfel de poliţe.

— Ba da. Ascultă-mă, Doris. M-au avut, înţelegi? Analiza era pozitivă. Maimuţoii ăştia aleargă tot timpul după lovele. Voiau să le plătesc amenda într-o lună. Dar s-au înşelat amarnic. Am văzut roşu în faţa ochilor. La gândul de a le da toate economiile mele, la gândul că trebuie să pornesc iar de la zero...

— Ce-ai făcut, nenorocitule?

— Mi-am reziliat contractul. O frumoasă scrisoare recomandată cu chitanţă de primire. Şi acum, gata! Am ieşit din Convenţie, fac ce vreau. Sunt liber!

*

Petrecură toată dimineaţa certându-se, sprijiniţi de balustrada Vilei Aldobrandini, sub un soare alb, orbitor ca un soare de vară.

Aproape peste tot erau afişe publicitare şi avizuri pentru public:

NU PREA MULTE PLIMBĂRI!
NU RĂMÂNEŢI
PREA MULT
SUB COPACI:
UMEZEALA!
INAMICUL PUBLIC
NUMĂRUL UNU.

— Ascultă, reluă Nico arătând spre afişe, crezi cu adevărat că un om poate să suporte toate astea? Eu nu mai puteam, Doris.

Cuvintele lui erau pline de resentiment şi de furie. De două ore debita aceleaşi lucruri, aceleaşi vagi reproşuri, repetate de atâtea ori. Ea obosise. Nu mai avea puterea să-i răspundă, să-i spună că nu procedase bine, că făcuse o teribilă imprudenţă.

O ceaţă albastră urca la orizont, ascunzându-le marea, lanţul de coline şi oraşul îndepărtat. Un fel de muzică se auzea printre stejarii din parc. Note ascuţite, filate, triluri, rulade. Un zgomot de voci vechi şi magice. Murmure.

Doris nu răspunse. Îşi petrecu braţul pe sub cel al lui Nico, îşi rezemă capul de umărul lui şi îi surâse. Era obosită, nespus de obosită. Nu mai avea chef să gândească, să discute, să ştie cine avea dreptate şi cine nu - pe soarele ăsta... Era atât de bine să te abandonezi coborârii de-a lungul bătrânului drum tăiat în tuf vulcanic, într-un conglomerat de pietre poroase, de pământ negru şi de argilă.

Când Nico urcă din nou în levacar, îi venea să plângă. O pornire absurdă, dar fără ură şi amărăciune. Îndoielile, neliniştile, nesiguranţa zilei de mâine, toate acestea nu i se păreau acum mai importante decât scamatoriile cu cărţi de

joc al căror secret îţi sare în ochi, sau decât ghicitorile copilăreşti.

Pipăi nilopielea scaunului, îşi trecu degetul peste montura de cauciuc a parbrizului şi întoarse comutatorul dispozitivului de climatizare.

— Radioul merge?

— Mai întrebi? E nou!

Nico întoarse butonul. Doris se rezemă de spătar, închise ochii şi se lăsă legănată de muzică, de torsul motorului şi, la viraje, de balansul amortizat al levacarului. S-ar fi zis că Nico conduce în ritmul orchestrei. El îi făcu cu ochiul. Doris încercă să-i răspundă la fel, dar nu izbuti decât să facă o strâmbătură nostimă de copil mic. Şi Nico izbucni în râs.

— Goneşte, nu? spuse el, privind tabloul de bord. Şi asta încă nu-i nimic, pentru că e în rodaj. Peste o lună are să-i depăşească pe toţi.

Ajunseră la ţară foarte repede. O paiaţă clătina din cap deasupra intrării unui bufet, indicând cu arătătorul unei mâini enorme un afiş în formă de inimă:

„KRON”!
BĂUTURA TONICĂ
DECAFEINATĂ

— Ei bine, eu am să mă cinstesc cu o cafea tare! În sănătatea C.G.M.-ului!

Nico intră apoi într-o dugheană care mirosea a piper şi a mirodenii şi ieşi cu pâine de ţară, un cornet cu măsline, friptură de porc şi murături.

— Să mergem, spuse el. Vreau să mănânc în aer liber, sub un umbrar, într-un colţ unde nu există afişe.

Levacarul porni din nou spre Grottaferrata, pe drumul mărginit de vile colorate în verde pastel, ocru, cărămiziu. Nico traversă orăşelul, coti la dreapta, pe lângă mănăstire, şi se opri în faţa unei bojdeuci cu pereţii crăpaţi, murdari de

mucegai. Ferestrele erau înguste, cu vechi gratii de fier roşietice, iar uşa întredeschisă era căptuşită cu ferecături şi zăvoare ruginite.

Înăuntru nu era nimeni. Încăperea era plină de sticle, damigene, grămezi de tuburi de plastic, unelte.

Îl strigară pe patron. Le răspunse un mormăit din pivniţă. Aşteptându-l, Nico privea legăturile de usturoi atârnate de tavan şi ghirlandele de mici ardei roşii agăţate peste tot.

— De necrezut! repeta el. Priveşte masa asta şi pereţii ăştia murdari şi mucegăiţi. Îmi vine să-i mângâi.

Cârciumarul urcă, cu o balercă pe umeri. Scoaseră o masă şi o aşezară lângă o boltă de plante agăţătoare. Nico desfăcu pachetele. Apoi se aplecă asupra mesei.

— Miroase a vin, chiar a butoi, spuse el. Apleacă-te şi tu un pic şi-ai să vezi ce miros plăcut de butoi.

Doris se aplecă, vrând să-i facă plăcerea.

— Poţi să-i socoteşti abrutizaţi, dacă vrei, spunea Nico între două înghiţituri. Asta nu-i împiedică să trăiască după moda veche. În aer liber. Şi ei ştiu ce mănâncă şi ce beau. Noi, da, noi suntem nişte cretini ridicoli care trăim în oraşe, în putoare şi zgomot.

Era încă una dintre ideile lui fixe. O altă diatribă inutilă. Doris îl lăsă să vorbească, aşteptând răbdătoare să se calmeze. Aşa era Nico; ea îl cunoştea bine. Era de ajuns să nu-l contrazici şi violenţa lui se potolea foarte repede, vocea îi scădea cu o octavă, redevenea tandră, liniştită. Ca acum:

— Ascultă! Ce facem după aceea? Vrei să mergem la lac? Se pare că la Nemi sunt fragi. Dar poate că nu-i adevărat. Mai bine să mergem la Tuscolo. Acolo e o pădure magnifică. Şi nici nu e prea departe.

Voia să-i mai dea de băut lui Doris. Dar ea respingea paharul râzând, cu exclamaţii şi fraze neterminate. Nu era obişnuită cu vinul şi puţinul pe care-l băuse i se urcase la cap.

De departe, cârciumarul îi făcu un semn. Un semn de prevenire. Dar Doris nu mai ştia prea bine unde se află şi nu-şi dădu seama de primejdie decât când omul C.G.M.-ului apăru în spatele lui Nico.

— Avem o vizită, spuse ea, încet.

Nico tocmai dădea paharul pe gât. Îşi şterse gura cu dosul mâinii şi întoarse capul.

Costum purpuriu, placă, brasardă, pălărie cu termometru, higrometru şi reactive. Întreaga panoplie! Trebuia să fie un tip teribil de chiţibuşar.

— Vă cer iertare... Omul C.G.M.-ului era foarte amabil: O simplă formalitate. Levacarul acesta...

— E al meu...

— Nou, nu-i aşa?

— Cu totul nou. Mi-a fost livrat ieri.

— Şi cum conduceţi? Probabil ca un începător.

— Exact. Conduc foarte prost.

— Bine. Îmi place sinceritatea dumneavoastră, dar ceea ce îmi spuneţi este totuşi foarte grav. Ca începător, după cum ştiţi desigur, trebuie să vă supuneţi unei discipline foarte stricte... Arătă spre sticlă şi spre pahare: Sunteţi un pericol public, dragă domnule, chiar dacă vă simţiţi foarte bine. Ar trebui să vă supravegheaţi mai mult şi să sacrificaţi mai puţin pe altarul lui Bachus.

Omul C.G.M.-ului se căută prin buzunare, scoase o cutie de plastic, o deschise şi luă din ea o bobiţă albă, mare cât o alună, pe care i-o întinse lui Doris:

— Vă rog s-o ţineţi în gură treizeci de secunde.

— O clipă! Eu conduc şi ea n-are nimic de-a face cu povestea asta. Stai liniştită, Doris... Privirea lui Nico se asprise: Ea nu e beată. Nu bea niciodată vin, numai apă. I se poate verifica procentul de alcool imediat. Dar bula albă, asta nu! Nu văd pentru ce ar trebui să satisfacă micile dumneavoastră fantezii. Faceţi-mi plăcerea de a vă împacheta reactivele şi de a o şterge. Afară!

Omul C.G.M.-ului încasă lovitura, dar îşi reveni imediat:

— De acord. Să spunem că domnişoara e în regulă. Dar dumneavoastră? Sunteţi beat, dragă domnule, şi pot s-o dovedesc. Poftim!

Puse bobiţa albă lângă pahar. Nico începu să râdă:

— Vreţi s-o sug? Imediat!

Îi făcu cu ochiul lui Doris, puse reactivul în gură şi-şi aprinse o ţigară. Apoi îşi umplu iar paharul. Controlorul păli, îşi consultă ceasul, silindu-se să-şi păstreze calmul.

— Să vedem, spuse el.

Nico scuipă mica bulă pe masă. Semăna acum cu o cireaşă.

— Eram sigur, spuse omul C.G.M.-ului, cu un aer triumfător. V-aţi învârtit de-o amendă, dragă domnule.

Nico clătină încet din cap:

— Aţi greşit adresa. Puţin îmi pasă: nu fac parte din Convenţie. Şi izbucni în râs.

Chipul controlorului deveni pământiu:

— Incredibil! Trebuia să-mi spuneţi imediat.

Nico ridică din umeri:

— Rezilierea datează doar de ieri...

Scormoni prin buzunare, îşi scoase actele şi le înşiră pe masă:

— Puteţi lua cunoştinţă şi chiar verifica, dacă vă amuză.

Jignit, omul C.G.M.-ului se îndepărtă cu coada între picioare. Doris râdea, dar un gest obscen al lui Nico la adresa controlorului o şocă şi o făcu să tresară:

— Lasă, ajunge!

Era însă foarte veselă şi nimic nu putea să-i întunece bună dispoziţie. Începu iar să râdă. Întinse braţul şi îi puse coarne. Pumnul ei întins părea un melc mare.

— Dă-mi să beau. Nu e o zi ca toate celelalte...

Vocea îi era cam răguşită, amintind-o pe aceea a actriţelor care joacă roluri de femei bete. Şi Nico, îmboldit de o bruscă bănuială, simţi îndată o nevoie irezistibilă, o

dorinţă nebunească de-a cunoaşte adevărata natură a lui Doris, ca şi cum ea i-ar fi ascuns-o totdeauna, ca şi cum, luni de-a rândul, n-ar fi făcut decât să-i joace comedia „tinerei fete bine crescute."

Îi turnă vin, fără să-şi ia ochii de la ea. Dar, privind-o cum bea, i se făcu ruşine de el însuşi.

Plecară aproape imediat.

Şoseaua era veche, asfaltată. Levacarul se zdruncină, motorul său gâfâia din greu, pe sub un şir de bolţi înverzite prin care se zăreau, din când în când, coline de smarald şi văi întinse leneş la soare. Apoi, după o lungă succesiune de viraje abrupte, drumul se întrerupse brusc la intrarea într-un fel de mare piaţă încinsă cu balustrade. Nu era aproape nimeni. Doar trei sau patru levacare parcate la umbra castanilor.

Nico începu să fugă, căţărându-se pe o potecă foarte abruptă. Doris îl urmă cu greu, cu geanta pe umăr şi tranzistorul în mână. Un platou care se scălda în văzduh. Iarbă, tufişuri, mari pete de umbră şi de lumină. Şi ruine. Se înălţau din iarbă, aspre şi prăbuşite, ca nişte sfincşi prevestitori. Valea se întindea la picioarele lor, numai vii şi livezi de măslini, depărtată, adâncă, imensă. Şi profilul lui Nico se contura la marginea abisului, pe fondul colinelor albăstrii.

Doris scoase un strigăt puternic. Fără nici un alt motiv decât pentru a-şi dovedi sie însăşi că e vie, pentru a regăsi, de asemenea, timpul care se oprise, pentru a nu muri în ora spulberată, în grandioasa frumuseţe a peisajului.

Deschise tranzistorul la maximum. Dar muzica, deplasată, ridicol de nesatisfăcătoare, părea grotescă... Erau acolo vestigiile unui teatru antic. Încercară să danseze pe treptele ruinate, acoperite cu muşchi. Nico o strângea să-i taie răsuflarea. Muzică. Dans. Un ritm perfid, căruia trebuia să i te supui. Doris abia îl auzea pe cântăreţ, un fel de castrat care fila notele pentru a le prinde mai bine în

laţurile siropoase ale şansonetei sentimentale. Ar fi trebuit cu totul altceva! Era o clipă unică. Nico nu putea s-o irosească prosteşte în aceste jocuri plicticoase şi sterile.

— Vino! spuse el. Să plecăm, Doris. Vino!

Vocea lui era de nerecunoscut.

O cărare albă era aproape. O cărare pietruită, cu muşchiul crescând printre lespezi. Când o luă de mână, Doris nu i se împotrivi de loc. Cărarea se pierdea sub o lungă boltă de ramuri îmbrăţişate, de frunze translucide şi strălucitoare.

Era întinsă lângă el, pe un pat de muşchi, într-un fel de mare cuib pufos şi participa la beatitudinea vegetală pe care o exalau plantele şi florile de şoc.

— Ascultă...

El nu mai sfârşea s-o strângă în braţe, să-i repete acelaşi cuvânt: „Ascultă... Ascultă...” Nu găsea nimic altceva să-i spună. Şi se agita, se tăvălea pe muşchi, strângând-o mereu la piept. Până la urmă, o păţi. Un fir de sârmă ghimpată care ieşea pe ascuns din pământ: două zgârieturi pe gât, la ceafă, o tăietură care cobora până pe piept.

Dar el continua s-o strângă, ca un nebun. Nici nu-şi dăduse seama că se zgâriase. Nu simţi durerea decât după aceea, când, obosit, se întinse în fine pe spate.

*

Un cântec vorbeşte de „dimineţi trandafirii”. Altul celebrează „noaptea, miresmele şi umbrele ei, soarele limpede al mărilor de vară”. Un altul încă, cum nu se poate mai banal, spune povestea unei „mari iubiri, mari iubiri pierdute pentru totdeauna”.

Nimic altceva. Radioul ăsta blestemat e lipsit de imaginaţie. Şi toată ziua e la fel. De la deşteptare, cântece, publicitate, cântece, cântece. Emisiuni pentru arieraţi. Şi iar publicitate, un slogan izgonindu-l pe altul: aer condiţionat,

levacare, frigidere, omul modern utilizează asta, foloseşte aia, C.G.M.-ul... Un lung şir de comunicate şi avize diverse.

Doris închide aparatul, agasată, isprăveşte cu aranjatul coafurii, rămâne o clipă în faţa oglinzii, se studiază din profil, îşi fardează ochii şi buzele după criterii misterioase.

Când i se telefonează pentru a i se spune că Nico nu se simte bine, izbucneşte în râs:

— Oh, vă rog! Spuneţi-i lui Nico să nu facă pe prostul. Nu se prinde.

De la celălalt capăt al firului i se răspunde calm, cu seriozitate. Doris are un moment de ezitare:

— Ascultaţi, tocmai mă pregăteam să ies. Trebuie să mă duc la birou. Spuneţi-mi dacă e o farsă.

Dar celălalt insistă. Doris pune receptorul în furcă.

— Cine era? întreabă maică-sa, vârându-şi capul prin deschizătura uşii.

— Nimic important. Nico, care făcea pe prostul.

Îşi bea cafeaua cu lapte în picioare, lângă reşou. O cuprinde îndoiala: „Nu, nu e posibil. Ieri seară, când ne-am despărţit, se simţea foarte bine. Am să i-o fac şi eu, imediat: am să-i telefonez la minister şi am să-i spun că plec în America”.

Dar puţin mai târziu, pe stradă, în staţia helibuzului, îndoiala o asaltă din nou. Şi ea rămase pe trotuar, buimacă, privind oamenii care-şi dădeau coate ca să urce. Apoi aşteptă ca vehiculul să pornească, traversă şi-l luă pe cel care mergea în direcţia opusă, spre Nico.

Urcă în goană cele patru etaje şi sună furioasă: „Ce cretin, îşi spunea ea, ce cretin! Dar ai să mi-o plăteşti! Să mă obligi să fac o asemenea cursă degeaba....”

Îi deschise un domn în vârstă, în halat.

— Intraţi, spuse el cu voce joasă. Numele meu e Crescenzo. Locuiesc în apartamentul vecin. Eu v-am telefonat.

Doris deveni palidă ca o moartă.

Apartamentul lui Nico nu era prea mare: dormitor, baie, bucătărie şi salonaş. Un apartament de burlac. Crescenzo o împinse în camera de alături.

— Dar ce are? Ce s-a întâmplat?

Profesorul îşi desfăcu larg braţele:

— Greţuri, ameţeli. Vomează de azi-dimineaţă. Apoi a avut crampe în tot trupul. I-am dat un calmant. Acum doarme. Nu-l treziţi.

Nu-i adevărat. Nico nu doarme: un geamăt lung se aude dinspre culoar. Doris se precipită în dormitor. El stă în capul oaselor pe pat şi-şi ţine strâns coastele, genunchii, muşchii, coapsele. Ochii lui par să implore, fruntea îi e acoperită de sudoare, faţa trasă. Apoi începe să se zvârcolească de durere. Cere apă, ceva de băut. Trupul lui se cabrează, ca şi cum ar fi străbătut de descărcări electrice. Şi din nou acest lung vaiet sfâşietor. Doris e incapabilă să scoată măcar un cuvânt. I-e teamă să-l atingă. Nu ştie ce să facă. Picioarele îi tremură. E pe punctul de a leşina. Se sprijină de dulap.

— Trebuie să facem ceva, îi spune ea profesorului. Să chemăm un medic, pe cineva...

Ea ştie foarte bine că nu e posibil: Nico nu mai face parte din Convenţie de vineri şi dispensarul de cartier a fost desigur înştiinţat. E inutil să telefonezi; nimeni nu va veni, nimeni nu se va deranja. Chiar dacă plângi. O cerere de reintegrare ar fi zadarnică. În afară de amenda prevăzută în acest caz, sunt necesare trei zile numai pentru demersuri, apoi încă o zi, poate chiar două, înainte ca o nouă fişă cu numele tău să ajungă la dispensar. Şi atâta vreme cât totul nu e în regulă, medicul nu se deranjează.

— Atunci?

Crescenzo îşi scarpină bărbia, clatină din cap, nehotărât.

— Aş avea un medic, spune el. Dar trebuie să vedem dacă vrea să vină. Locuieşte la ţară, la treizeci de kilometri de Roma. Nu mai profesează. De când l-au radiat pentru că a dat îngrijiri unui bolnav neînscris, se ocupă cu agricultura.

Dar trebuie să vedem dacă vrea să vină, dacă e gata să rişte închisoarea...

În ochii tinerei fete licăreşte o speranţă.

Profesorul se îndreptă spre telefon, târşâindu-şi papucii. Doris se apropie de pat, luă una dintre mâinile lui Nico într-ale sale şi începu să plângă, murmurând cuvinte fără şir. O clipă, el o privi, contorsionându-se de durere:

— Parcă aş avea haite de câini în pântec, haite de câini care mă sfâşie...

Apoi se întoarse pe cealaltă parte gemând, sughiţă şi începu să vomite apă. O apă galbenă şi vâscoasă.

— Nu e acasă, spuse Crescenzo, revenind. Soţia lui mi-a spus că e la pescuit şi se va întoarce la masă. Am rugat-o să trimită pe cineva să-l anunţe. Am să-l rechem peste un ceas.

— Un ceas? Dar nu vedeţi că e grav? A vomat din nou, continuă să tremure şi să se agite...

— Atunci fă un lucru. Eşti înscrisă în Convenţie, nu-i aşa? Coboară la farmacie. Aceste comprimate nu slujesc la nimic, ne trebuie altceva. Spune că ai sciatică, lumbago... nu, mai bine nevralgie, nevralgie a cutiei craniene, a trigemenului. Plângi, urlă, convinge-i să-ţi dea un calmant mai puternic, cel mai puternic pe care-l au.

Doris ezita. Se uita la profesor, apoi la Nico, care se zvârcolea în continuare.

— Eu nu pot să mă duc, spuse Crescenzo. Nu fac parte din Convenţie, nu mi-ar da.

Ea ieşi în grabă şi coborî scările alergând. Afară, în stradă, levacarele treceau fără oprire. Imposibil de traversat. Şi pasajul subteran era departe. Ar fi însemnat un ocol inutil, când farmacia era chiar vizavi. Cât timp pierdut! Ea turbă. Şi brusc, o slăbiciune, o moliciune în tot corpul, un regret sfâşietor. „Nu, nu e posibil! Nu-i nimic, proasto! Ai să vezi că totul se va aranja. Nu-i nimic!”

Soarele care înfierbântase puternic acoperişul pieţei îi

aminti plimbarea la Castelli, desişurile din pădure, râsetele lui Nico... „Nu, nu, proasto, nu-i nimic. Totul se va aranja”.

Când ceru medicamentul, omul în halat alb care stătea de cealaltă parte a tejghelei nu făcu nici o obiecţie. În mod obişnuit, ar fi trebuit o reţetă. Dar Doris era răvăşită. Farmacistul o privi o clipă, apoi îşi coborî privirea şi introduse tichetul în casă.

La prânz, maică-sa veni şi ea la Nico. Era foarte furioasă. Nu înceta să dea din cap şi să bombăne:

— Ţi-am spus eu! E un nebun. N-ar fi trebuit să ai legături cu el.

Şi Doris răspundea:

— Te rog, mamă! Nico poate fi tot ce vrei tu, un om care vorbeşte prea mult, care se ambalează din nimica toată. Dar e un băiat bun. Ce s-a întâmplat nu e din vina lui. N-a avut noroc. Nu mai insista.

Crescenzo făcea naveta dintr-o încăpere într-alta, desfăcându-şi braţele resemnat ca preoţii. Telefonă din nou. Nici un răspuns.

*

O numărătoare. O numărătoare care-i plăcea mult când era mică... Doris nu înţelege de ce şi-o aminteşte tocmai acum. Maică-sa e încă acolo, în picioare, lângă pat. Pare o curcă ascultând ceva, cu gâtul întins. Din când în când, clatină aproape imperceptibil capul, pentru a sublinia că toate astea nu-i plac de loc.

— Nu respiră, spune ea cu o voce neutră. Nu poate... Nu vezi că nu poate să respire?

Dar spune asta ca să spună ceva. Se vede bine că îi e absolut egal.

Crescenzo nu încetează să se agite. Plesneşte din degete, se scormoneşte în buzunare, îşi scoate ţigările, dar le pune imediat la loc, de teamă ca fumul să nu-l deranjeze

pe Nico.

Pe la două şi jumătate, mama lui Doris o apucă de braţ şi încearcă s-o ia de acolo.

— Să mergem acum, spune ea, pe un ton care nu reuşeşte să-i ascundă proasta dispoziţie. Ai să mănânci în linişte, ai să te odihneşti o oră sau două şi apoi...

Doris face semn că nu vrea, se desprinde brusc şi se întoarce lângă pat.

Faţa lui Nico nu mai e decât un rictus, maxilarele contractate, ochii ficşi, halucinaţi, un fir subţire de salivă i se scurge pe la colţul gurii.

El nu vorbeşte. Au încercat să-l zgâlţâie. Doris a izbucnit în plâns. De pe buzele lui Nico se desprinde doar un lung vaiet înăbuşit, aproape un horcăit care-i acompaniază ritmul respiraţiei.

Crescenzo telefonează încă odată. Dar medicul pescar tot nu s-a întors şi soţia lui spune că l-au căutat zadarnic de jur împrejurul lacului.

Crescenzo o priveşte pe Doris cu un aer vinovat:

— Am să încerc mai târziu. Acum mă duc dincolo, să pregătesc ceva...

E şi el obosit. Îşi ascunde numai pe jumătate căscatul, pofta de a fuma o ţigară. Mama tinerei fete, un pachet înfăşurat în satin înflorat, ascunde aproape în întregime lumina care vine de la uşă. Buzele ei de un roşu închis, rujate astfel încât să apară mai cărnoase, dunga de un albastru agresiv care-i subliniază arcul sprâncenelor smulse... O mască, o adevărată mască. Ea tamburinează cu degetele pe chenarul uşii şi suspină. Apoi revine la atac: nu suportă să-şi vadă fiica jucându-se de-a infirmierele.

Şi iată că numărătoarea revine. Numărătoarea pe care Doris o învăţase când era mică. O numărătoare uitată, care nu se mai sfârşeşte şi care revine dintr-o dată, rechemată prin cine ştie ce asociaţie de idei. O lumină blondă, aurită. O horă de mici rochii albe, o copilărie fericită, zile foarte

simple şi care se scurg lin, într-un mod parcă dinainte hotărât.

Timpul se târâie, interminabil. Nu poate fi evaluat. E un flux continuu, care se hrăneşte cu secunde, o lungă torpoare din care nu răsar decât gânduri amare.

Doris e singură. Maică-sa a plecat în sfârşit. Crescenzo trebuie să fie într-o altă cameră. Dormitorul e acum o fântână de tăcere, o tablă de şah cu alternanţe de umbră şi de penumbră. Nu se mai aude decât tic-tacul deşteptătorului şi acest lung vaier înăbuşit, mereu acelaşi, monocord, monoton. Un nechibzuit, un veşnic nemulţumit. Asta e Nico. Un amestec de bine şi de rău, de generozitate şi încăpăţânare, de drăgălăşenie şi egoism. Un băiat fără noroc. Să ieşi din Convenţie şi, imediat după aceea, lovitura asta! Nu o mică gripă, nu o răceală, sau altă prostie asemănătoare. Nu, o boală veritabilă, cu „b” mare, fără îndoială o infecţie, ceva grav, misterios, cu consecinţe poate fatale...

Îşi apropie gura de urechea lui Nico şi-l cheamă pe nume, încet.

El abia simte mâna care-i mângâie fruntea. E foarte obosit, foarte slăbit. Nu mai izbuteşte să-şi adune gândurile. Ca şi cum altcineva şi-ar fi asumat propriile lui senzaţii, şi-ar imagina lucrurile în locul lui şi şi-ar pune, pentru el, probleme fără nici un sens. Pe pereţi, zonele de umbră se destramă şi se recompun cu o incredibilă fantezie: animale, flori, păsări, cristale de gheaţă, figuri geometrice de caleidoscop. Apoi un chip prelung, osos, prinde încet, încet, consistenţă, devine uriaş, pare să se desprindă din perete şi să se apropie de el trecând prin mobile, ca un spectru. E un medic, poartă o bluză albă. Nico vede termometrul din buzunarul de la piept. Vede de asemenea că mâna lui dreaptă, cu degetul mare ridicat, ţine o seringă, gata să-i injecteze serul.

Un râs puternic, un fulger brusc în craniul lui şi chipul

dispare. Dar alte siluete se ivesc imediat: un lung şir de bluze albe care ies din colţurile de umbră ale camerei şi se apropie de pat. Unul după altul, medicii se apleacă asupra lui, îl întorc, îl ascultă, fiecare examinându-l cu cea mai mare grijă, fiecare părând gata să-i facă injecţia salvatoare. Dar iată că, dimpotrivă, ei ascund unul după altul seringa la spate şi dispar.

Camera se umple de termometre enorme, gigantice, care ating plafonul cu tuburi cu mercur groase ca nişte ţevi de orgă. Mari zone albe, funebre, mii şi mii de cruci: un cimitir, pustiu sub soare, cu oraşul urlând şi agitându-se dincolo de zidurile lui.

Cineva aprinde lumina. Doris e lângă el, şi Crescenzo şi un bărbat pe care nu-l cunoaşte.

— Doctorul are să te vindece, acum...

Doctorul... Nico ar vrea să mişte braţul să spună ceva, dar gâtul lui umflat nu lasă să treacă nici un sunet. Îl priveşte pe necunoscut cu ochi neîncrezători.

Doris îl priveşte şi ea pe noul venit. E un personaj bizar, care nu seamănă de loc a medic: îndesat, sangvin, cu obrajii striaţi de vinişoare şi părul cenuşiu tăiat perie. Pare mai curând un negustor sau un comis-voiajor. Or poate că impresia asta se datorează felului în care e îmbrăcat: cămaşă de flanel sub haina descheiată şi pantalon de pânză groasă. Poartă în bandulieră un mare paner de răchită cu capacul găurit, un paner pentru peşte. Îl pune pe noptieră şi scoate trusa.

E un „clandestin”, un medic exclus din C.G.M., un om care riscă închisoarea numai pentru că se află aici, la căpătâiul lui Nico. Doris îi urmăreşte fiecare mişcare. Ea îşi aminteşte energica lui strângere de mână - o mână mare, bătătorită - vocea caldă şi cordială cu care se prezentase, spunându-şi numele şi prenumele false desigur, din precauţie, ceea ce este foarte de înţeles.

Medicul s-a aplecat asupra patului. Acum pipăie fruntea

lui Nico, obrajii, îi ridică pleoapele, îi palpează pieptul, apoi îi desface buzele şi descoperă gingiile aproape albe.

— Şi asta ce-i? întreabă el, urmărind cu degetul tăietura de pe gâtul tânărului.

Doris e stânjenită. Roşeşte şi murmură:

— Un fir de sârmă ghimpată... Sâmbăta, la ţară...

Medicul îşi scarpină obrazul şi reia examenul, minuţios. Doris nu înţelege de ce continuă el să dea din cap. Când îşi deschide trusa şi îl vede pregătind o injecţie, îl apucă de braţ:

— Dar ce are, de fapt?

Medicul ridică din umeri:

— Nu ştiu nimic. Ar putea să fie tetanos. Dar pot să mă şi înşel. Mă înşel sigur. E vorba mai curând de o banală otrăvire a sângelui. Asta - şi arată seringa plină de lichid - ar putea să-l uşureze. În orice caz, eu nu pot să fac nimic mai mult. Stocul meu farmaceutic e redus la minimum. Dacă e într-adevăr o otrăvire obişnuită, suntem salvaţi. Dar dacă din întâmplare... Trebuie să vă spun că n-am ser antitetanic. Şi apoi ar fi oricum prea târziu, nu s-ar mai putea face nimic.

— Dar atunci...

— Nu vă gândiţi la rău. Am să-i fac această injecţie. În trei, patru ore, temperatura ar trebui să scadă.

Doris îi întoarce spatele, se apropie de fereastră şi priveşte în jos, în curte, un paralelipiped alb murdar în care şiruri de batiste întinse pe frânghii aleargă de la o fereastră la alta.

S-a făcut. Medicul îşi închide trusa şi priveşte în jur, căutând cine ştie ce.

— Nu pot să fac nimic mai mult, repetă el.

Şi întinde o mână enormă: un gest stingherit, dezolat.

Crescenzo îl însoţeşte până la palier.

— Mie poţi să-mi spui, murmură el. E vreo speranţă?

Un gest, o privire obosită. Un mic semn negativ.

Dar Doris nu ştie. Doris n-a văzut. Ea nu şi-a dat seama de nimic. Ea are încă încredere. S-a aşezat lângă pat. Aşteaptă.

CARLA PARSI BASTOGI

Pasiunea autoarei Carla Parsi Bastogi pentru fantascienza datează din 1925-1927 când, având mai puţin de douăzeci de ani, a publicat câteva povestiri în revistele epocii. Ambianţa nefavorabilă genului, studiile, munca, problemele familiare au ţinut-o apoi departe de literatură până în anii şaizeci, când, purtată de valul succesului pe care îl obţinuse fantascienza şi de spaţiul atribuit autorilor italieni, s-a întors la „prima ei dragoste” *literară. Prima povestire din această nouă perioadă de activitate a apărut în 1964, în* Galassia. *Au urmat altele, în aceeaşi revistă, în* Oltre il Cielo *şi în diferite fanzine. Multe sunt încă inedite şi alcătuiesc un volum care aşteaptă să fie publicat, împreună cu un roman.*

Intenţia Carlei Parsi Bastogi este de a împărtăşi cititorilor un sentiment de umanism universal, cu posibilităţile speculative pe care le oferă, în multiple sectoare, proza ştiinţifico-fantastică. În această direcţie sunt orientate aproape toate povestirile sale: Cavernele, Un dar pentru oaspeţi, Casamari *etc.* Stratagema temporală *nu face excepţie, oferindu-ne în plus o tentativă inteligentă şi dezinvoltă de a rezolva problemele inerente ale „călătoriilor în timp” şi ale paradoxurilor celei de-a „patra dimensiuni”.*

G. de T.

Stratagema temporală

Cei doi prieteni trecură pragul „Cabanei” lui Tomas şi intrară.

„Cabana” de lemn era aşezată la capătul ultimului luminiş ierbos, pe coasta muntelui, înainte să înceapă inaccesibilul perete de stâncă şi era înconjurată din toate părţile de brazi umbroşi.

Pentru început, Tomas aprinse focul în cămin: chiar în septembrie, la înălţimea aceea era frig. Apoi se duse să vadă dacă grupul autogen pentru furnizarea energiei electrice e în stare de funcţionare.

Prietenul lui Tomas nu cunoştea refugiul acela cuibărit aproape de vârful muntelui şi rămase surprins de contrastul dintre exterior şi interior. Pe dinafară, nu părea altceva decât o cabană mare, cu acoperişul ţuguiat, coborând atât de jos, încât îi puteai atinge marginea cu mâinile ridicate. Înăuntru, la parter, un singur salon enorm, cu un cămin imens, la care se putea chiar găti, un covor gros, divane, fotolii, un pian, totul risipit într-o armonioasă dezordine; tot peretele din fund era acoperit de o bibliotecă încărcată de cărţi. La etaj, în mansardă, două dormitoare.

Singur în salon, aşteptând întoarcerea lui Tomas, Toni privi în jur şi rămase cu ochii aţintiţi asupra unui portret mare, atârnat deasupra căminului: reprezenta un bărbat cu obrazul smead, brăzdat de riduri timpurii, în care străluceau doi ochi negri, pătrunzători, vii, fascinanţi, aproape obsedanţi; o figură asupra căreia părea să plutească un destin de neînţeles.

— Al cui este? îşi întrebă prietenul care abia intrase.

— Modelul sau pictorul? răspunse Tomas cu o altă

întrebare.

— Amândoi.

— Pictorul este Bonovian; modelul - un văr al unchiului meu, Des; Bonovian l-a pictat după o fotografie, de hatârul bunicului, cu care era bun prieten. Tabloul a fost făcut *atunci când acest văr nu existase niciodată...*

Toni se întoarse şi îşi privi prietenul cu un aer întrebător, gata să-i spună că fraza lui n-avea nici un sens, când o energică râcâitură în uşă provocă exclamaţia uimită şi fericită a lui Tomas:

— La naiba, ce repede a aflat de astă dată că am sosit!

În timp ce vorbea, se apropie de uşa de la intrare şi o deschise, dându-se la o parte pentru a lăsa să treacă un splendid exemplar de urs brun. Fiara îl depăşea cu un cap şi aducea cu sine un miros de pădure, de muşchi şi de ramuri de brad. Instinctiv, Toni se retrase câţiva paşi, în timp ce ursul îşi frecă botul de faţa lui Tomas.

— Şi... şi ăsta cine e... îngăimă Toni.

— Nici o teamă... fu răspunsul, ăsta-i Nivea şi e prietenul meu dintotdeauna, sau cel puţin de când l-am văzut prima oară, puiandru de un an, rănit. Cineva îi ucisese mama şi-l rănise şi pe el. Dacă ţi-aş spune ce am fost în stare să gândesc în acel moment, despre rasa umană în general şi despre unii indivizi în particular, te-ai scandaliza, chiar dacă nu aveam decât opt ani. Am reuşit să-l duc acasă, pentru ca tatăl meu să-l îngrijească. Şi tata a făcut-o cu toată dragostea de care era capabil şi cu toată priceperea lui de mare medic; iar acum, iată-l pe Nivea al meu, trăieşte liber prin păduri, dar poartă un colier care stă mărturie că este proprietate particulară şi, prin urmare, nu trebuie să i se facă nici un rău. Iar când sosesc, în răstimp de o oră, apare întotdeauna aici, pentru a mă saluta şi a-şi primi tributul.

În timp ce vorbea, Tomas luă un pachet pe care îl adusese din oraş, scoase o cutie mare de plastic şi o întinse lui Nivea.

Frecându-şi încă o dată botul de faţa lui, în semn de mulţumire, sălbăticiunea luă cutia şi se instală în ungherul cel mai întunecat al încăperii. Din partea lui, ceilalţi puteau să dispară: cutia era plină cu caramele cu miere.

Văzând chipul tot mai uluit al lui Toni, Tomas râse şi reluă discuţia întreruptă de intrarea ursului:

— M-ai privit cam ciudat atunci când ţi-am vorbit despre Des, vărul unchiului meu, dar e întocmai cum ţi-am spus: până la un moment dat el a existat şi apoi nu numai că a încetat să existe, *dar n-a existat niciodată,* el şi alte persoane, cel puţin una în mod cert...

Toni continua să tacă, spunându-şi că munca excesivă şi studiul prea intens trebuie să fi scos din uz o oarecare rotiţă din capul lui Tomas.

Acesta, între timp, continua:

— Dacă nu eşti prea flămând, amânam puţin prânzul şi îţi povestesc. Tata, evident, nu doreşte ca faptul să devină public, dar, dacă ţi-l povestesc numai ţie, sunt sigur că nu vor exista indiscreţii, şi apoi, chiar dacă ai vrea să vorbeşti, fără a avea dovezi, vor gândi, în cazul cel mai bun, că ai o imaginaţie prea bogată.

Prin ferestre pătrundea lumina apusului; afară, pajiştea, înconjurată de brazi înalţi şi plăcut mirositori, era de un verde feeric; înăuntru, focul ce ardea în căminul imens dădea o senzaţie de intimitate şi de pace. Tăcerea era ruptă numai de ronţăitul lui Nivea, care sfărâma caramelele.

Cei doi prieteni se aşezară şi Tomas continuă:

— Iată, priveşte-l pe omul care n-a existat niciodată şi care a trăit totuşi printre semenii săi. Cum ţi-am spus, tabloul a fost făcut după o fotografie, tocmai fotografia unui om care n-a existat niciodată.

Tomas se amuza să amplifice stupoarea prietenului său şi simţea că acesta avea impresia că este luat peste picior, dar că, în fond, temperamentul său de artist era captivat de

ciudăţenia faptelor ce-i erau povestite. Continuă, deci:

— Încă din anii studenţiei, bunicul avusese un singur prieten: pe vărul său. Era vorba de una dintre acele prietenii absolute, care numai arareori se realizează. Faptul că bunicul meu fusese elevul tatălui lui Des, sau mai bine zis al unchiului său Tanar, cimentase şi mai mult prietenia lor. La un moment dat, maestrul şi discipolul se orientară spre două ramuri de studii diferite: primul continuă să se intereseze - şi a ajuns chiar renumit în acel domeniu - de posibilitatea de a se deplasa în timp, obţinând rezultate pozitive, prea multe chiar, ceea ce l-a determinat să facă un experiment care i-a anulat toată opera, făcând-o să dispară cu totul din realitate. Nu mă privi aşa, Toni, rezultatele nu s-au pierdut, dar n-au mai fost obţinute în realitatea ulterioară, îţi spun adevărul, nu sunt nebun... Al doilea, bunicul meu, şi-a îndreptat atenţia spre un alt domeniu inimaginabil: cercetarea universurilor paralele; credea în ele şi înţelegea să le demonstreze existenţa.

— Sunt un artist, nu un om de ştiinţă, începu să spună Toni, dar cunosc experimentele bunicului tău, se studiază în şcoli; n-am ştiut, însă, că alţii ar fi obţinut rezultate pozitive în ceea ce priveşte deplasarea în timp.

— Şi cum ai fi putut să afli? Când te-ai născut tu, când m-am născut eu, faptele încetaseră de-a mai fi realitate, dispăruseră, în sensul cel mai absolut al cuvântului, chiar şi Des dispăruse, se destrămase, ca şi cum *n-ar fi existat niciodată.* Admit că eşti un artist şi nu un om de ştiinţă, dar e posibil să nu-ţi poţi imagina ceea ce s-a întâmplat, să uneşti logic evenimentele şi să înţelegi că doi şi cu doi fac patru?

Dar stai să vezi urmarea; vreau să-ncep cu începutul pentru ca totul să-ţi fie clar. În ceea ce priveşte timpul, treaba e greu de admis de către om, animal cu numai trei dimensiuni, care nu posedă nici măcar expresiile verbale adaptate descrierii anumitor fenomene; dacă vrem să ne

mişcăm în timp, trebuie în mod necesar să o facem străbătând o altă dimensiune... Dar cu toată această stranietate a timpului pentru om, timpul însuşi nu este o entitate gânditoare, o specie de zeu atotputernic şi intangibil, cum se crede în mod obişnuit şi acum vei vedea pentru ce.

Deci, unchi şi nepot studiau împreună, deşi în domenii diferite, şi îşi comunicau unul altuia rezultatele obţinute, se sfătuiau, se completau pe rând. Într-o seară, maestrul sosi la bunicul meu, foarte aţâţat, afirmând că a găsit modalitatea de-a deplasa în timp o fiinţă vie. Îţi închipui starea sufletească a celor doi: nopţile de insomnie pe care le petrecură împreună pentru a pune la punct un mic aparat experimental, capabil să transporte un cobai. Când aparatul fu gata, îl puseră în funcţiune şi, poţi să crezi sau nu, cobaiul plecă... şi se întoarse întreg!

Experienţa fusese foarte bine pregătită, în aşa fel, încât să nu lase loc la îndoială asupra faptului că mica maşină a timpului fusese efectiv acolo unde trebuia să meargă. În „motocron”, aşa o botezaseră, a fost pus cobaiul, un aparat de filmat şi un cronometru. Aparatul de filmat trebuia să declanşeze, rotindu-se pe o axă în spirală, patru fotografii pe secundă; experimentul trebuia să dureze două minute.

Au expediat maşina, au controlat timpul şi după două minute au determinat-o să revină. Când au introdus energia necesară „trecerii”, maşina a dispărut, ca absorbită de neant şi a reapărut, în acelaşi mod. Au deschis motocronul: cobaiul era perfect sănătos (şi a fost sănătos mereu, până când şi-a găsit sfârşitul în ghearele unei pisici, pentru că preferase să hoinărească în loc să stea liniştit în mica lui cuşcă), cronometrul arăta c-a fost absent efectiv două minute, iar fotogramele demonstrau cu claritate că maşina fusese acolo unde trebuia să meargă.

Epoca aleasă pentru călătoria cobaiului fusese cea a unui trecut vechi de 10 ani; locul, chiar cel unde se aflau casa şi

laboratorul. Raţiunile alegerii erau următoarele: posibilitatea de-a controla cu precizie topografia şi aspectul locului însuşi; cu 10 ani în urmă, casa nu era construită încă, iar colina (aceea unde se află acum cartierul „Rezidenţa”) era doar un petec plantat cu viţă de vie; stânca aceea mare care-ţi place ţie atât de mult şi care acum este încorporată în grădina noastră, se afla în acelaşi loc; oraşul era mai puţin extins. În afară de asta, terenul nu fusese modificat în momentul când se construia casa noastră, deci nu exista pericolul ca maşina să sufere zguduiri sau căderi, deoarece laboratorul era aşezat chiar la nivelul solului.

Developară pelicula şi iată ce văzură: primele patru fotograme erau cenuşii şi părea că pe ele se învârtejeau nişte umbre ceva mai închise; apoi, se văzu albastrul cerului, verdele pajiştii, stânca, întinderea mării, colina Rezidenţei, oraşul cuprins în limitele de acum 10 ani, şi apoi imaginile reveneau câte patru pe secundă, schimbându-se numai perspectiva, potrivit mişcării în spirală a aparatului de filmat; ultimele patru fotograme: o negură cenuşie, în care părea că se învârtejeau umbre ceva mai închise.

De atunci, unchiul Tanar s-a schimbat simţitor. Fusese întotdeauna un tip cam straniu şi această trăsătură se accentua zi de zi. Medita la o idee ce devenea o obsesie: să încerce experienţa el însuşi.

Bunicul s-a opus în fel şi chip. Nu numai că studiile privind călătoria în timp se soldaseră cu mari deziluzii, dar tema însăşi, deşi numai potenţial, datorită stadiului cercetărilor, era atât de periculoasă pentru întreaga specie umană, încât provocase apariţia unei legi ce interzicea în mod categoric orice fel de experienţă, fără autorizaţia şi în afara controlului direct al unei comisii, compusă din cei mai importanţi exponenţi ai fiecărei ramuri a ştiinţei şi dintr-un reprezentant al guvernului. Scopul legii - după cum vei înţelege cu uşurinţă - era de a împiedica orice act care,

înfăptuit în trecut, ar fi putut schimba structura prezentului.

Încălcaseră legea în mod grav încă de la „plimbarea” cobaiului, plimbare rămasă, cel puţin aşa se părea, fără consecinţe... Dar cine putea să afirme asta cu certitudine? O avalanşă începe cu un bulgăre de zăpadă şi apoi creşte de-a lungul drumului, până când doboară tot ceea ce întâlneşte în cale...

Bunicul nu mai vorbea cu Des, deoarece ştia că acesta avea o teribilă şi bolnăvicioasă teamă de experienţele tatălui său. Poate că, în subconştient, simţea că existenţa lui atârnă de un fir, că ceva putea, dintr-un moment într-altul, să-l mături din realitate.

Bunicul meu nu putea să vorbească şi nu putea să încredinţeze nimănui temerile sale, deoarece se făcuse complicele unei grave infracţiuni şi se temea, simţea cu adevărat o teamă teribilă de ceea ce s-ar fi putut întâmpla, cunoscând trecutul unchiului său. Acesta fusese logodit cu o fată pe care o iubise cu o dragoste obsesivă, atât de obsesivă, încât ea se căsătorise cu altul. Dar nenorocire, acel individ a făcut-o nefericită... până la sfârşit. Tatăl lui Des trăi câţiva ani complet detaşat de lume, şi apoi se lăsă căsătorit de rude şi prieteni cu o fată foarte bună, care n-a avut însă niciodată vreo influenţă asupra lui, şi astfel s-a născut Des. Cu toate că îşi crease o familie, ura împotriva individului care-i „furase” logodnica şi apoi o nefericise creştea cu trecerea timpului.

Bunicul era sigur că proiectul călătoriei în trecut, realizat de unchiul său, ascunde intenţii de răzbunare şi asta îl nelinişte a.

După cum ţi-am spus, bunicul a încercat totul pentru a împiedica experienţa, dar când a avut certitudinea că oricum nu va reuşi a făcut în aşa fel, încât să nu fie răspunzător de nimic: l-a îndepărtat pe unchiul său din laboratorul comun, care-şi avea sediul în casa noastră. Nu s-au mai văzut până în momentul efectuării experienţei.

Bunicul ar fi putut să-şi denunţe unchiul, dar n-a făcut-o, fie pentru că era şi el implicat, fie pentru că, la un moment dat, omul de ştiinţă din el a fost mai puternic.

Lucrând zi şi noapte la studiul despre universurile paralele, reuşi să găsească, chiar în zilele dinaintea experienţei proiectate de unchiul său, modalitatea de-a determina un obiect să treacă dintr-un univers în universul său paralel, în aşa fel, încât să deschidă o „poartă” între două „planuri” diferite şi s-o facă practicabilă în ambele sensuri: dus şi întors.

Construi deci vehiculul corespunzător, reluă ca din întâmplare legăturile cu unchiul, se interesă de lucrările lui şi făcu în aşa fel, încât să fie invitat la desfăşurarea experienţei. A acţionat, în fine, ca un adevărat ipocrit, dar şi-a atins scopul.

Experienţa trebuia să aibă loc a doua zi (bunicul prinsese ultimul moment!). În seara aceea, se încuie repede în laboratorul său şi se puse pe lucru în vederea ultimelor preparative necesare. Botezase vehiculul său „Transunivers” şi îl reglă astfel, încât să se întoarcă exact în acelaşi loc de unde urma să plece, exact la miezul nopţii din ziua următoare. Nu ştia dacă acest timp avea să fie suficient, dar spera să fie. Era sigur că va putea să asiste la întoarcerea „Transuniversului”, deoarece avea obiceiul de-a petrece o bună parte din noapte în laborator.

Pregăti un lung şi amănunţit referat, scris de mână şi adresat lui însuşi, povestindu-şi tot ceea ce se întâmplase; urmau o descriere a alcătuirii aparatului, o parte din studiile unchiului, o copie a peliculei cinematografice turnate în cursul primului experiment. Povesti pe scurt viaţa unchiului său şi a lui Des, menţionă toate persoanele a căror viaţă era legată de-a lor, transcriind şi respectivele adrese; pe scurt, făcu tot ceea ce era posibil pentru a putea controla evenimentele, pentru a avea siguranţa că ceea ce s-ar fi aflat *după* era adevărul, era realitatea pe care o trăia în

acel moment.

Refăcu, de asemenea, şi instalaţia electrică şi electronică a laboratorului, în toate punctele în care intervenise unchiul său; izolă toate aparatele pe care unchiul său nu le transportase atunci când se despărţiseră; recapitulă în gând fiecare lucru şi, când fu sigur că n-a omis nimic, se culcă.

Mai rămăseseră câteva ore, dar nu reuşi să închidă ochii; simţea planând asupra lui o tragică fatalitate, frica lui se amplifica din clipă în clipă, pasiunea ştiinţifică ce-l călăuzise şi-l susţinuse până atunci cedă şi se simţea iremediabil prins în cursă. Avea o familie pe care o iubea, doi fii şi unul care trebuia să se nască (tatăl meu); îşi adoră soţia. Dacă n-am fi fost noi, fără îndoială că ar fi înfruntat procesul şi închisoarea, denunţându-şi unchiul. La toate acestea trebuie adăugat că îl iubea pe Des ca pe un frate şi ŞTIA că era pe punctul de a-l pierde, şi că nu va avea măcar mângâierea de a şi-l putea aminti. Simţea o remuşcare aproape insuportabilă. În cele câteva ore pe care le petrecu - ca într-un coşmar - pe întuneric, disperat, luă o hotărâre: aceea de-a împiedica, la nevoie cu forţa, efectuarea experienţei.

Când ajunse la locul convenit - o colibă veche, izolată, în plin câmp - unchiul îl aştepta şi ochii lui aveau o expresie care-l înspăimântă pe bunicul meu. Totuşi, îl întrebă, cu o falsă indiferenţă: „Care sunt data şi ora la care ai programat maşina?” Unchiul îi răspunse indicând o dată şi o oră pe care nu mi le mai amintesc, dar care corespundeau exact cu data şi ora căsătoriei fostei sale logodnice.

Potrivit relatării tatălui meu, bunicul se năpusti asupra unchiului, pentru a-l împiedica, la nevoie chiar cu o lovitură bine plasată, să plece, dar, înainte de-a putea acţiona, se găsi în faţa unui revolver şi, după expresia unchiului, se vedea prea bine că era în stare să-l folosească. Făcând câţiva paşi înapoi şi ţintindu-l mereu pe bunicul, intră în

maşină, declanşă sistemul de închidere cu mâna stângă şi, într-o secundă, dispăru.

Bunicul se aşeză pe un taburet, în jurul căruia erau împrăştiate uneltele care serviseră la montarea aparatului şi se pregăti să aştepte. Timpul trecea, încet şi implacabil, dar bunicul se încăpăţâna să nu se mişte. Era copleşit de sentimentul unei tragedii iminente şi îi era frică.

...Şi, brusc, toate acestea nu se întâmplaseră niciodată!

Tomas întrerupse povestirea pentru a-l privi drept în faţă pe prietenul său, care îl fixa pătrunzător. În fundul marei încăperi, cufundată acum în întuneric, Nivea continua să ronţăie încetişor caramelele, cu un mormăit de plăcere. Tomas umplu din nou paharele cu whisky şi continuă:

— Seara, intrând, ca de obicei, în vasta cameră de la parter, care slujea drept laborator, bunicul se întrebă cum de nu se observase până atunci dispunerea nepotrivită a aparaturii, concentrată într-o jumătate a încăperii, în timp ce cealaltă jumătate era complet goală. Dar în momentul acela refuză să se ocupe de asta, se aşeză la birou şi începu să studieze anumite însemnări privind „tranzibilitatea căilor” dintre universurile paralele.

Era atât de absorbit de gândurile sale, încât atunci când, cu un zgomot sec, pe biroul său se materializă un „obiect” de metal cenuşiu, un cub cu latura de treizeci de centimetri, sări în sus, gata să cadă pe podea.

Ai înţeles ce se întâmplase şi ce făcuse bunicul meu? Era un om mare, te asigur! Toţi din familie avem stofă de oameni de ştiinţă, dar el valora mai mult decât noi toţi laolaltă, şi prin asta îi înţeleg şi pe viitorii noştri strănepoţi, pentru că numai el putea să-şi bată joc de Timp, şi a făcut-o.

— Dar cum? Nu înţeleg... murmură Toni. Eu sunt un artist, nu un om de ştiinţă, dar ceva ştiu, puţinul pe care îl învăţăm în şcolile de profil artistic: nu te poţi juca cu

Timpul. Dacă îl tulburi, în trecut, el îţi schimbă pe loc prezentul tău...

— Admirabilă definiţie, chiar dacă e exprimată cu cuvintele unui profan! Nu-i adevărat că n-au fost obţinute niciodată rezultate în domeniul călătoriei în timp a fiinţelor umane: bunicul meu, aşa cum ţi-am povestit, a fost de faţă la una dintre aceste experienţe, care din păcate a reuşit; dar de data aceasta Timpul n-a putut să şteargă amintirea care - datorită stratagemei utilizate de bunicul meu - s-a reconstituit în mintea sa. Iată şi restul povestirii.

Când acel „ceva” apăru pe birou, bunicul îl privi ca şi cum ar fi sosit dintr-o altă lume. Şi, efectiv, venea dintr-o altă lume, chiar dacă el nu mai ştia asta.

Cutia se deschise în mod automat şi, în unicul spaţiu rămas liber printre complexele aparate care o călăuziseră în inimaginabila ei călătorie, apăru un plic sigilat. Bunicul, emoţionat, uluit şi speriat, îl deschise şi găsi o relatare adresată sie însuşi, şi redactată cu scrisul său, de care nu-şi amintea nimic; însemnări care păreau să n-aibă nici un înţeles, fotografia unei fete frumoase pe care n-o cunoştea şi alta a unui bărbat, care-i provocă o emoţie profundă. În cele din urmă, găsi un microfilm pe care se vedea locul unde se înălţa acum casa lui, dar imaginile fuseseră luate înainte ca ea să fi fost construită.

Tot ceea ce ţinea în mâini nu aparţinea realităţii acelui moment.

Citi cu atenţie ceea ce scrisese, şi, pe măsură ce continua, un sentiment de oroare punea stăpânire pe el. Nu avea nici o îndoială asupra *autenticităţii* faptelor despre care citea. Ştia că în faţa ochilor săi era o realitate dispărută, *care nu existase niciodată.* Dar pentru el - după citirea manuscrisului - avea să rămână mereu şi totdeauna prezentă, vie, reală.

În realitatea actuală, unchiul său murise în închisoare, cu câţiva ani mai înainte, după ce fusese judecat şi condamnat

pentru crimă: ucisese, în biserica în care trebuia să aibă loc nunta fostei sale logodnice, pe viitorul ei soţ. S-a spus după aceea că durerea pe care i-o provocase vestea acestei căsătorii îl făcuse să încărunţească. Nu era adevărat, încărunţise pentru că era bătrân, pentru că din momentul în care comisese fapta trecuseră 30 de ani, cum să-ţi explic, în răstimp de o clipă. Când sosi, trecând prin timp, în biserica aceea, el trăise, într-o realitate care era pe cale să se schimbe, 30 de ani în viitor. Au urmat, apoi, interminabile discuţii asupra faptului că, îndată ce l-au arestat, gardienii s-au trezit în faţa unui om în plină vigoare a vârstei, de loc încărunţit. Cei 30 de ani trăiţi în închisoare fuseseră anulaţi pentru el, ca şi pentru altul.

Lucrase 30 de ani pentru a-şi atinge întunecatul ţel şi reuşise, dar numai ca să anuleze toată munca ştiinţifică desfăşurată de el, ca să aducă durere şi moarte, ca să-şi anuleze propriul fiu.

În însemnări, bunicul meu scrisese: „s-o caut pe Lilit”. Numărul videfonului era acolo, lângă nume. Lilit se logodise cu Des, în timpul unei croaziere ce se terminase în mod tragic, cu un naufragiu. Ea fusese salvată numai pentru că Des - admirabil înotător - reuşise s-o scoată la mal. A telefonat şi i s-a răspuns că domnişoara Lilit murise cu ani înainte, într-un naufragiu... Cel care ar fi trebuit s-o salveze nu se născuse niciodată.

Şi povestea se termină aici. Bunicul meu, trimiţând într-un univers paralel relatarea despre un fragment de realitate, o salvase de la uitare, şi făcând astfel, încât această relatare să se întoarcă înapoi, în mod automat, aflase de existenţa ei. Cu alte cuvinte, bunicul a cunoscut un fragment de istorie care, pentru tot universul nostru, nu existase niciodată. Timpul este, într-un anumit sens, subiectiv şi nu poate acţiona concomitent, în acelaşi mod, în două universuri distincte, nu poate schimba „un lucru”, orice lucru, într-un univers în care timpul însuşi nu a fost

atins, în care nici o realitate n-a fost schimbată...

Bunicul se jucase cu Timpul, dar trebuie să admiţi că pentru el ar fi fost mai bine să n-o fi făcut. Neştiind, n-ar mai fi avut remuşcări.

A comandat oare portretul lui Des pentru a anihila în parte şi într-un anumit mod aceste remuşcări, sau pentru a şi le aminti mereu şi a nu mai greşi niciodată ca om de ştiinţă?

*
* *

Tomas se ridică, aprinse lumina, se întinse şi declară că-i este foame. Nivea sfârşise de mâncat caramelele cu miere şi acum dormea în colţul său. Afară şi natura dormea liniştită, fără probleme, iar Toni nu ştia dacă trebuie să creadă sau nu ceea ce auzise...

Ceva îi spunea, totuşi, că povestea era adevărată şi o teamă uşoară şi nelămurită i se strecurase în suflet.

CESARE FALESSI

S-a născut în 1931 la Nettuno, în provincia Rama. Ziarist de profesie (actualmente e şeful serviciului de presă al uneia dintre cele mai mari societăţi de transporturi italiene), scrie literatură ştiinţifico-fantastică de plăcere. Din 1957 până în 1967 *a fost directorul periodicului* Oltre il Cielo, *iar între 1958-1961 şi directorul ediţiei franceze a aceleiaşi reviste.*

Sub diferite pseudonime, a publicat cam patruzeci de povestiri şi un roman şi a scris un documentar cinematografic închinat SF-ului, aproape toate în perioada de vârf a lui 1960. Subiectele variază de la fantasticul-ştiinţific poliţist la aventura spaţială pură, de la întâmplările pe alte planete la călătoria în timp. Printre cele mai bune povestiri se numără Invazie!, Maşina, Misterul astronavei, Capcana cerului, Seniorul spaţiului, Aventură pe Venus, Un dar pentru Makra, *etc.* Adevărul despre pilotul stelar *se situează întrucâtva în afara tematicii abordate în mod obişnuit de autor; descrierea unei drame a viitorului îi oferă lui Falessi posibilitatea de a reliefa o psihologie complexă, studiată atent şi dezvăluită în meandrele ei cele mai omeneşti.*

Actualmente, Falessi se dedică rar fantasticului-ştiinţific, fiind angajat în activitatea sa de ziarist specializat în probleme de aeronautică, astronautică şi ştiinţă, în general. Colaborează şi la una dintre cele mai importante reviste lunare italiene de popularizare istorică Storia illustrata (Istorie ilustrată).

G. de T.

Adevărul despre pilotul stelar

Stau în faţa oglinzii, în mediul de restaurare, şi mă privesc, mai curând privesc ceea ce ar trebui să reprezint, un negustor galactic de vârstă mijlocie, cu pielea uşor bronzată, părul auriu, după ultima modă din Vega, câteva riduri în jurul ochilor şi buzele nefardate. De şase luni port numele şi înfăţişarea lui Cris Larsen, şi acum e timpul să mă schimb, în sfârşit am luat această hotărâre şi încep operaţiile necesare: îmi vâr capul sub cască, apăs pe butoane şi simt mica ploaie gazificată care dizolvă culoarea aurie, aceasta se scurge de-a lungul tâmplelor şi este absorbită de tampoane, apoi iau caseta de cristal algolian plină cu cele mai scumpe farduri din lume şi în câteva minute sunt gata. Aş vrea să ştiu cine l-ar mai recunoaşte acum pe Cris Larsen; negustorul galactic a devenit un specialist în calculatoare cu criotoni, părul este închis la culoare şi pieptănat cu cărare la mijloc, după moda pământeană, faţa neatinsă de soare. Mă ridic, îmbrac tunica albastră cu brandenburguri de argint, trebuie să caut un veşmânt mai potrivit pentru un specialist, mai puţin frapant; îmi aleg un costum negru, împodobit cu o dungă gri, care-mi taie transversal toracele, nu vreau să ies prea mult în evidenţă, apoi deschid blocnotesul, răsfoiesc micile negative şi citesc microtextul cu monoclul pe care mi l-am înfipt în orbită. Aş vrea să-mi aleg şi un nume potrivit; ezit o clipă; am găsit unul care sună destul de bine. „Cris”, aud pe cineva strigându-mă, cortina de lumină polarizată, care izolează mediul de restaurare, se întunecă o clipă, apoi apare Helen. „Cris” repetă ea. Mă întorc şi o privesc, îi spun: „Nu mai sunt Cris Larsen, acum mă numesc Bo

Potomac, specialist în criotoni”. Helen face un pas înapoi, se opreşte o clipă pentru a mă privi, apoi clatină din cap şi spune doar „Iarăşi?” şi eu îi răspund „Iarăşi”, şi ea se întoarce şi ştiu că se duce să-i pregătească pe copii şi să aleagă o altă casă, undeva, pe glob. Şi astfel reîncepem pentru alte şase luni fuga noastră, peregrinarea noastră prin lume, dar suntem fericiţi şi aşa; s-au scurs cinci ani de când fugim, schimbând mereu locuinţa şi localitatea, la fiecare şase luni, eu schimbându-mi şi înfăţişarea, ceea ce nu e necesar pentru Helen şi pentru copii. Dar cel puţin ne trăim viaţa aşa cum vrem, mereu alături, bani am destui pentru toţi, păcat numai că trebuie să rătăcim tot timpul prin lume, de cinci ani, de când m-am întors acasă, pe neaşteptate, din pricina unei defecţiuni a generatorului de hiperviteză.

În ziua aceea cădea o ploaie măruntă şi deasă, dar eu eram pătruns de bucuria vacanţei nesperate: unul dintre motoarele astronavei explodase, ceea ce însemna cel puţin trei săptămâni pe Pământ, astronavele ultrarapide pentru comunicaţiile interstelare sunt puţine, nu exista posibilitatea de a ni se pune la dispoziţie alta, trebuia deci să aşteptăm să fie reparată unitatea generatoare.

Aşa că echipajul luase vacanţă; nici unul dintre noi nu-şi mai văzuse familia de doi ani şi ne aflam chiar în apropierea orbitei lui Marte; accidentul ar fi putut să se întâmple într-un alt sistem planetar, dar unitatea fusese scoasă din uz în Sistemul Solar. Am luat imediat cursa spre Terra şi acum iată-mă aici, pe rampa mobilă traversând orăşelul Langley, în drum spre casa mea, la numai doi ani de la plecare.

Cortina polarizată era încă în sintonie cu termo-înregistrarea mea, aşa că am pătruns prin uşa de lumină, fără să fie nevoie să mă anunţ, am intrat pe neaşteptate în mediul de restaurare, poate chiar prea pe neaşteptate. Helen era acolo, nu era singură, mai era o prietenă cu un

copilaş care se juca aşezat pe mochetă, lângă bazinul cu coleoptere acvatice de pe Venus. Helen sări în picioare, devenise foarte palidă şi prietena ei la fel. Cred că nici nu mi-a prezentat-o, a alergat spre mine şi m-a cuprins de gât, o sărutare după alta şi apoi a început să plângă pe umărul meu; a fost întotdeauna o sentimentală; îmi aminteam foarte bine călătoria de nuntă pe Titan; când s-a desprins de mine, lacrimile îi dizolvaseră fardul, dungi albastre coborau de la ochi, dar era tot foarte frumoasă; prietena ei plecase; am privit în jur şi am văzut că rămăsese copilul; atunci m-am întors cu un aer întrebător spre Helen şi ea a izbucnit din nou în plâns şi a luat copilul în braţe; el mă privea cu ochi cenuşii, adânci, cu atenţie, ca şi cum aş fi fost un lucru ciudat. Helen începu iar să plângă şi spuse:

— E tăticu, Tip.

Şi eu am rămas uluit, nu mă gândeam că puştiul putea fi al meu; şi Helen mi-l puse în braţe; nu crezusem că omuleţii ar putea fi atât de uşori şi delicaţi, apoi l-am îndepărtat puţin de obrazul meu şi l-am privit cu mai multă atenţie şi am descoperit ochii Helenei şi expresia îmbufnată a buzei de jos, expresie pe care o avea Helen în seara când am întâlnit-o pentru prima oară în casa coordonatorului stelar.

Şuviţele de apă ale fântânii se înălţau şi recădeau în cerc, împrăştiind mii de picături multicolore pe oglinda mobilă iluminată de prisme rotitoare; cunoşteam bine prismele acelea (le adusesem eu însumi coordonatorului, cum sosisem din Constelaţia Lebedei) aveau calitatea de a descompune lumina aşa cum nici un cristal terestru n-ar fi putut s-o facă vreodată; cu darul acela mi-am câştigat simpatia coordonatorului: m-a invitat la un banchet în onoarea nu ştiu căror autorităţi; banchetul era la fel cu toate cele câteva sute la care participasem şi mă învârteam prin mulţime, cam plictisit şi toţi mă tratau cu respect, femeile cel puţin îmi dădeau de înţeles că trebuia să fac

doar un semn. Un pilot stelar este un om în afara timpului, el aparţine unei alte dimensiuni, o dimensiune privilegiată; şi eu eram un pilot stelar, unul dintre cele câteva sute de piloţi stelari şi fără îndoială era foarte şic că participam la banchet, iar coordonatorul era foarte încântat că acceptasem invitaţia; dar pe mine nu mă interesa nimic; ştiam foarte bine ce gândeau toţi şi chiar mă obosea curiozitatea lor; se vedea că ar fi dorit să-mi pună întrebări, dar nu cutezau şi, la urma urmelor, era şi firesc. La un moment dat, mă săturasem dar mi se părea nepoliticos să plec atât de repede, aşa că m-am îndreptat spre parcul din spatele casei, şi astfel am întâlnit-o pe Helen. Foarte tânără, aproape o adolescentă, stătea pe marginea bazinului şi zgândărea, cu o rămurică, peştii tropicali; când mă văzu, îmi făcu cu ochiul şi începurăm să stăm de vorbă. Nu ştiu de ce mi-a plăcut imediat, poate datorită aerului ei de fetiţă, dar tot vorbind mi-am dat seama că nu era chiar atât de tânără, avea 22 sau 23 de ani; şi totul ar fi rămas doar o paranteză plăcută în timpul banchetului, dacă ea nu mi-ar fi spus, pe un ton vesel:

— E adevărat că printre noi se află şi un pilot stelar?

Şi eu stăteam acolo fără să ştiu ce să-i răspund, iar ea a continuat:

— L-aş recunoaşte imediat, după aerul arogant.

Şi eu aş fi plecat, poate, pe furiş, dacă în clipa aceea o scăpărare de lumină violetă a cristalelor n-ar fi făcut să strălucească pe pieptul meu insigna Pietrelor Lunare şi ea o văzu şi rămase fără glas. Atunci a fost rândul meu să izbucnesc în râs, apoi începu ea şi după zece minute devenisem buni prieteni, apoi ne-am sărutat la umbra unei sălcii, în timp ce frunzele îşi schimbau culoarea clipă de clipă, o dată cu variaţia luminii în fântână, şi în cele din urmă am fugit din casa coordonatorului, cu mica ei maşină cu turbină, şi primul lucru pe care l-am făcut a fost acela de-a merge la un consilier comunal, căruia i-am explicat că

voiam să ne căsătorim imediat; omul nu ştia dacă să ne trimită sau nu la dracu pentru că îl trezisem în plină noapte, dar, când observă insigna mea, începu să se agite şi în trei minute căsătoria era înregistrată; apoi ne-am urcat din nou în maşină şi am alergat spre astrodrom, sosind tocmai la timp pentru a prinde cursa spre Titan şi acolo am petrecut restul celor trei săptămâni şi a fost un lucru încântător; cu celelalte soţii nu mi se mai întâmplase...

O soţie ca Helen nu mai avusesem nici la început, atunci când pentru a mă căsători trebuia să fiu îndrăgostit, sau cel puţin să cred că sunt; avusesem soţii bune şi rele, unele îmi plăcuseră chiar foarte mult, ca Olivia de pe Marte; o cunoscusem în una dintre marile ferme care răsar în Sirtă Mare; pe timpuri acolo era deşertul, mi-l amintesc foarte bine, apoi l-au transformat şi devenise o superbă pajişte ondulată, mărginită de coline pe care plantaseră chiparoşi şi cedri de Liban; şi câmpia este plină de vii şi de lanuri de grâu, o imensă tablă de şah cu carouri galbene-aurii şi verzi. Olivia conducea din turnul fermei maşinile de treierat şi apoi a coborât să culeagă un snop de grâu şi mi l-a arătat, eu nu mai văzusem grâu adevărat, a luat două spice, şi le-a înfipt în păr şi grâul nu se mai deosebea de cosiţele ei aurii. Dar Olivia de pe Marte n-ar fi putut să se întreacă - şi poate că nici o femeie n-ar fi putut-o face cu oarecari sorţi de izbândă - cu Astrid. Astrid era o minunată frumuseţe rece, trăia cu surorile ei la Thule, în Groenlanda, într-o casă feerică de gheaţă. Plecasem să vizitez săpăturile arheologice - scoteau la lumină resturile unei corăbii vikinge - şi într-un târziu mi-am dat seama că nu mai priveam mişcările tehnicienilor ci pe fata aceea brună, cu ochi de foc, şi ea mă privea pe mine. Aşa a început, apoi am dormit în casa ei de gheaţă, într-o cameră cu pereţii transparenţi, scânteietori, care reverberau luminile. A doua zi ne-am căsătorit, e aproape inevitabil pentru un pilot

stelar, dacă nu se gândeşte el, îi propune femeia sau vreo rudă, nu e rău să ţi se amintească realitatea, de fapt, cu Astrid s-a întâmplat chiar aşa, după câteva săptămâni a trebuit să plec şi nu m-am întors pe Terra la timp pentru a o revedea, deşi, de obicei, nici unui pilot stelar nu-i place să se intereseze de soţie sau de copii...

Pentru că nu e plăcut să te simţi tânăr şi să fii cu adevărat un tânăr de 25, sau 28, sau chiar de 32-35 de ani, vârstă maximă admisă în serviciu, şi să descoperi că propria ta soţie este o venerabilă doamnă de optzeci de ani, iar propriii tăi copii nişte domni cu chelie şi burtă şi când cineva vine în vizită sunt stânjeniţi, nu le vine să spună: „Acela e tatăl meu” şi să indice un om care ar putea avea jumătate din vârsta lor, când, în realitate, are sute de ani. Aşa vor legile fizice ale Universului, aşa-zisa teorie a „călătorului lui Langevin.[1] Langevin era un savant francez care explica relativitatea prin exemplul clasic al celor doi gemeni: unul rămâne pe Terra, celălalt călătoreşte în spaţii cu viteza luminii, şi la această viteză timpul se contractă, e ca şi cum n-ar exista. Astfel, când gemenul spaţial se întoarce, chiar dacă a călătorit zeci de ani tereştri, este ca şi cum timpul s-ar socoti, pentru el, în zile sau săptămâni, în schimb pentru fratele rămas pe Terra au trecut, efectiv, zeci de ani şi se întâlnesc, unul tânăr, viguros, în floarea vârstei, celălalt bătrân, încovoiat, cu părul alb, şi totuşi, sunt gemeni. Iată de ce un pilot stelar nu încearcă niciodată să-şi revadă soţia, sau dacă o face e numai din motive de curtoazie, dacă între timp, între o călătorie şi alta, ea n-a murit de bătrâneţe; şi iată de ce caută să nu aibă copii, copiii sunt întotdeauna foarte stânjeniţi de acest tată-

[1] Paul Langevin (23 ianuarie, 1872 - 19 decembrie, 1946) a fost un fizician şi inventator francez, cunoscut în special prin studiile sale în domeniul magnetismului şi prin teoria dinamică şi ecuaţia care îi poartă numele.

flăcău, în special când au ajuns la maturitate şi ocupă posturi importante în societate şi au, la rândul lor, fii şi nepoţi. Toţi o ştiu foarte bine, de aceea căsătoria unui pilot stelar este doar o convenienţă socială; de altfel, uneori femeii îi convine să se bucure de pensia guvernamentală tot restul existenţei sale; pe vremuri, când nivelul de trai general era mai scăzut, cu două trei sute de ani în urmă, nu puteai şti niciodată dacă o femeie era atrasă de tine sau de această faimoasă pensie câştigată cu câteva săptămâni de convieţuire, dar acum nu mai există această preocupare, chiar dacă uneori se întâmpla ca pensia să intereseze şi atunci asta ţi se aminteşte cu discreţie; apoi, pilotul pleacă, să zicem, spre un sistem aflat cam la opt ani-lumină, şi când se întoarce totul s-a sfârşit, este ca şi cum n-ar fi cunoscut-o niciodată pe soţia aceea, nici nu se interesează dacă mai trăieşte, de altfel delictul de bigamie nu este aplicabil piloţilor stelari, tocmai din această pricină.

Şi, în general, nu reuşeşti să te întorci pe Terra mai mult de două ori, în timpul unei generaţii, aşa că nu-ţi poţi lua mai mult de două, trei, cel mult patru soţii care să coexiste, şi guvernul nu are de plătit prea multe pensii; chiar dacă, în definitiv, nimic nu-i prea mult pentru piloţii stelari, suntem mai puţin de o mie în tot Sistemul Solar...

Ţineam copilul în braţe, atunci, în faţa Helenei şi simţeam ceva ce nu mai simţisem în alte dăţi, cu toate că văzusem milioane de lucruri pe care ochii unui om obişnuit nu le vor vedea niciodată, pentru că ţineam în braţe un copil, şi acel copil era al meu, şi era prima oară, gândeam când un pilot stelar îşi ţine copilul în braţe, asta nu se mai întâmplase, iată de ce, poate, suntem atât de deosebiţi de toţi ceilalţi. Şi eu îl ţineam pe Tip în braţe, şi era o senzaţie minunată, şi am simţit că în toţi acei ani, sute de ani, îmi lipsise tocmai Tip, pe care să-l ţin în braţe, şi am simţit cum îmi dispare dorinţa de a mă întoarce în spaţiu. Iată de ce am rămas cu

Helen, toată perioada îngăduită, şi nu m-am prezentat la plecarea navei stelare, nu am scris, nu am anunţat, nu am transmis nici un mesaj, nimic, doar nu m-am prezentat la plecare, apoi am văzut telecronica despre nava care se îndrepta spre Algol şi mi-am dat seama că pasul era făcut şi de acum eu, un pilot stelar, un om aproape nemuritor, renunţasem la nemurirea mea; Helen era însă fericită, aşa că a doua zi am părăsit casa, fără a spune unde ne ducem.

Şi de atunci, exact la fiecare şase luni, schimbam oraşul, şi eu îmi schimb înfăţişarea, şi nimeni nu poate să ne dea de urmă, mai ales poliţia, deoarece Helen ştie că guvernul nu se poartă cu mănuşi cu piloţii stelari care-şi părăsesc pe neaşteptate serviciul. Şi astfel, fugind mereu dintr-un oraş în altul, s-au scurs cinci ani, cinci ani de miraculoasă fericire, şi avem acum patru copii, şi a venit şi o fetiţă, ultima, am vrut s-o numesc Olivia, o femeie pe care am iubit-o şi a murit aproape de trei secole. Şi Helenei i-am povestit toate clipele vieţii mele, şi a fost o povestire foarte lungă, şi Helen a plâns când i-am vorbit despre soţiile care îmbătrâneau şi mureau, în timp ce soţul rămânea veşnic tânăr; şi i-am povestit despre lucrurile extraordinare pe care le văzusem, monştrii înaripaţi din constelaţia Lebedei munţii strălucitori din Algol, mlaştinile de pe Venus-Vega, şi copiii ascultă vrăjiţi, şi Olivia merge în patru labe, când spre mine, când spre Helen.

Şi iată de ce îmi lipseşte curajul să-i spun Helenei tot adevărul despre piloţii stelari, să-i explic că, atât timp cât zboară în spaţiu cu o viteză apropiată de aceea a luminii, ei trăiesc aproape în eternitate, dar dacă încetează să zboare decăderea lor fizică este extrem de rapidă, rezistă cel mult încă zece ani, într-o continuă dezagregare a trupului, revanşa Terrei şi a timpului terestru asupra vieţii lor nefireşti de mai înainte; şi eu, care par de treizeci de ani şi am trăit de fapt aproape opt sute, ştiu că nu voi ajunge niciodată la patruzeci, simt cum trupul meu e tot mai slab şi

mai îmbătrânit.

Iată de ce am inventat povestea cu poliţia galactică aflată pe urmele mele, povestea necontenitei mele fugi şi a travestiurilor care îmi schimbă înfăţişarea; poliţiei nici nu-i trece prin minte să mă caute şi un pilot stelar poate să-şi părăsească serviciul când vrea, dar travestiurile mele întârzie clipa în care Helen va descoperi în sfârşit, că omul de lângă ea e pe cale să devină un bătrân, şi perucile ascund un craniu fără păr, fardul estompează ridurile, un corset metalic modelează corpul sub haine, şi totuşi asta nu-i de ajuns, timpul zboară şi aş da toţi cei opt sute de ani ai carierei mele de pilot stelar pentru a putea avea încă zece ani de viaţă, şase, chiar patru, acum...

TIBERIO GUERRINI

S-a născut în 1943, la Roma, dintr-o familie de artişti. A fost deci atras totdeauna de literatură, muzică, pictură şi îndeosebi de aspectele lor insolite şi fantastice: tot ceea ce e mit şi mister îl interesează. Iată de ce fantascienza lui e cu totul specială: el tinde să reînvie lumea minunată a vechilor legende pe alte planete, cum se petrec lucrurile şi în povestirea Valurile mării, *apărută în* Oltre il Cielo. *În ea se regăsesc atât schema utilizată în mod obişnuit de Guerrini (planetă necunoscută, debarcare, mister, soluţie), cât şi elementul naturii cel mai interesant pentru el - marea. Scriitorul încearcă astfel să împace trecutul şi viitorul, clasicul şi ultramodernul - şi nu numai în alegerea subiectelor, dar şi în stilul uneori elaborat, alteori nou din punct de vedere tehnic.*

După ce a debutat în Oltre il Cielo, *în 1963, a publicat povestiri în fanzine italiene şi franceze, precum şi în numărul dedicat de revista franceză* Fiction *literaturii ştiinţifico-fantastice italiene. Actualmente, Guerrini, care e licenţiat în drept, lucrează în biroul unui cunoscut avocat.*

Printre cele mai bune povestiri fantastice şi *ştiinţifico-fantastice pe care le-a publicat se numără* Tânguirea pădurilor, Catedrala, Cetatea oarbă, Planeta măştilor, Noua pecete.

G. de T.

Valurile mării

„Şi iată că un mare val se sparge,
Apoi un altul încă...”
Alceu[1]

Jack Jonson era singur la bordul crucişătorului său de explorare, cufundat în noaptea veşnică a spaţiului. Era singur pentru că, cu trei secole în urmă, Înaltul Comandament al flotei spaţiale a Confederaţiei Terestre hotărâse astfel. Pe măsură ce perfecţionarea tehnicii făcuse să se lărgească frontierele spaţiului accesibil, Pământul avea din ce în ce mai puţini oameni pe care să-i trimită mereu mai departe, pe drumurile fără de sfârşit ale Universului. Vechile astronave de explorare aveau un echipaj de treizeci, şaptezeci şi chiar o sută de oameni, dar până la urmă creşterea demografică, deşi intensă, nu mai putu ţine pasul cu extinderea posesiunilor terestre. Şi apoi, evident, persoanele apte să desfăşoare activităţi spaţiale constituiseră totdeauna o minoritate.

Mai era şi altceva. Opinia publică se pasiona din ce în ce mai puţin de descoperirea unor noi planete. Primele isprăvi spaţiale fuseseră primite cu mult entuziasm: mai întâi Luna, apoi Marte, Venus, Jupiter şi aşa mai departe. Dar de fiecare dată descoperirea era, într-un fel, sinonimul decepţiei. Astronauţii găseau, desigur, animale stranii, plante insolite, minerale necunoscute sau cel puţin rare, dar niciodată o formă de inteligenţă superioară, comparabilă

[1] Alceu din Mytilene (greacă Ἀλκαῖος - Alkaios, n. cca. 620 î.Hr. - d. secolul VI î.Hr.) a fost un poet liric grec care se presupune că a inventat versul alcaic - vers specific liricii greceşti care are o anume măsură metrică.

celei a omului. La început, era oarecum agreabil să ştim că n-avem concurenţi şi că suntem singurii stăpâni ai spaţiului. Dar omul e adeseori lipsit de logică: fără adversari de învins, fără obstacole de trecut, pasiunea şi energia lui se toceau. Cu timpul, până şi animalele rare încep să te obosească. După colonizarea sistemului solar, mari speranţe se născură totuşi în ziua în care prima astronavă părăsi acest sistem, îndreptându-se spre Alfa Centauri. Dar nici acolo nu se afla nimic demn de interes. Urmară alte sisteme, alte constelaţii - şi mereu doar monştri, plante şi stânci. Astronave atingând o viteză de cincizeci de ori mai mare decât aceea a luminii îl duceau pe om tot mai departe şi de fiecare dată omenirea se temea, sau mai curând spera, că va descoperi o inteligenţă egală sau superioară inteligenţei umane. Trecură astfel sute de ani, fără a se descoperi nimic.

Sosi şi momentul când, pentru a putea continua expansiunea, trebui să se ia hotărârea de a trimite în spaţiu câte un singur om. Mulţi fură de părere că e primejdios să înfrunţi spaţiul singur şi citară exemple, aproape uitate, de oameni care, la bordul astronavelor, îşi pierduseră raţiunea tocmai din pricina singurătăţii. Dar omul a ştiut întotdeauna să se adapteze exigenţelor tiranice ale necesităţii. Şi apoi, crucişătoarele de explorare spaţială erau prevăzute cu echipamente care asigurau o securitate desăvârşită. Astronautul nu avea deci, în mod practic, de ce să se teamă. Şi marea hotărâre fu luată.

Astronave tot mai puternice îi purtară pe oamenii singuri tot mai departe.

Aşa se petrecură lucrurile timp de secole, fără să se descopere nimic cu adevărat nou. Până în ziua în care Jack Jonson… Dar ceea ce se întâmplă fu cu totul neaşteptat.

*

* *

Deci, Jack Jonson era singur.

Dar nu-i păsa. Obişnuit de mulţi ani cu singurătatea, nu se gândea decât la îndeplinirea misiunii sale. Discul albastru al Anadiomenei II, o planetă de dimensiuni modeste, acoperită în mare parte de ape, umplea acum în întregime ecranul situat în faţa astronautului. Misiunea lui era tocmai aceea de a explora planeta. Trebuia doar să coboare, să rămână câteva zile şi să adune, ca de obicei, eşantioane de stânci, plante şi animale, dacă găsea aşa ceva. O misiune uşoară. Apoi, trebuia să se întoarcă la baza de pe Hellis pentru a da raportul. (Pentru comunicaţiile spaţiale la mare distanţă nu se mai utiliza radioul: viteza astronavelor era mult superioară celei a undelor herţiene.)

Cufundată în lumina aurie şi difuză a soarelui său, cu continentele sale verzi şi marea sa albastră strălucind pe alocuri, marea cu dungi verzi desprinzându-se pe fondul azuriu, Anadiomene II era frumoasă, foarte frumoasă. Jack Jonson se roti o dată pe orbită în jurul ei, la o înălţime de câteva sute de kilometri. Da, era frumoasă, Anadiomene II, cu marea ei strălucitoare şi cu pădurile verzi şi umbroase ale continentelor. Dădea impresia că freamătă, că trăieşte în spaţiul radios.

Jack Jonson nu trebuia să aterizeze într-un punct determinat. Alese deci o vastă insulă care se desprindea din mare, cu junglă şi nisipurile ei roşii. Ateriză foarte aproape de ţărm. Puternicele jeturi de frânare răvăşiră nisipul şi săpară o gaură imensă pe plajă. Jack Jonson efectuă toate analizele şi verificările de rigoare, înainte de a se aventura în exterior. Atmosfera era perfect respirabilă şi lipsită de bacterii nocive.

Era frumoasă, marea de pe Anadiomene II, verde şi azurie pe litoral, în timp ce o dungă albastră o despărţea, în depărtare, de cerul de peruzea. Uşoare valuri albe veneau să mângâie cu gingăşie plaja roşie. Nisip roşu şi mare

albastră. Minune. Ce mare splendidă! Respiraţia ei puternică era fascinantă. Era însăşi respiraţia planetei al cărei suflet era marea. Şi valurile verzi, scânteietoare, veneau unul după altul să-şi lepede pe plajă scufia lor albă de spumă. Da, o mare într-adevăr splendidă. Aşa îşi spunea Jack Jonson. Poate că niciodată nu văzuse o mare atât de frumoasă, mai frumoasă decât marea aurie de pe Tryton, mai frumoasă, poate, decât marea Californiei lui natale, de acolo de departe, de pe bătrânul Pământ.

După ce aruncă o privire în jur, astronautul începu prin a lua câteva eşantioane dintr-un nisip care trebuia să fie destul de bogat în fier. Luă şi câteva plante care creşteau lângă ţărm. Nu văzuse încă animale, dar presupunea că avea să găsească. Umplu de asemeni o eprubetă cu apă de mare.

*
* *

Se înserase. Soarele roşu se pregătea să apună dincolo de linia albastră a orizontului şi colora nisipul în mov, în timp ce verdele întunecat al apei era striat de dungi sângerii. Valurile continuau să mângâie plaja, încet, continuu, ca şi cum ar fi vrut s-o adoarmă.

Jack Jonson rătăcea încă pe ţărm, căutând alge, scoici sau alte lucruri pe care le-ar fi putut aduce marea. Nu găsi însă nimic deosebit, în afara câtorva schelete care i se părură a fi de câini sau de alte mamifere. Valurile îmbrăţişau cizmele costumului său spaţial, pe care ar fi vrut grozav să le scoată ca să-şi răcorească picioarele. Nu se mai scăldase în mare de o veşnicie! Dar regulamentul interzicea scoaterea cizmelor în afara astronavei şi Jack Jonson nu încălca niciodată regulamentele.

Tocmai găsise o scoică de formă neobişnuită şi se pregătea să o introducă în tolbă, când zări pe o dună,

întorcându-se, două animale cenuşii care se conturau net pe fondul alb-cenuşiu al cerului. Semănau întrucâtva cu un coiot, dar erau mai zvelte, iar coada lor foarte fină şi arcuită aducea cu aceea a unui ogar. Priveau soarele care apunea la capătul mării. Astronautul gândi că, văzându-l, animalele o vor lua la goană, dar ele nu-i dădeau nici o atenţie. După o ezitare, mai întâi încet, apoi grăbindu-şi paşii, se îndreptară spre mare. Ajunse pe ţărm, continuară să alerge în apă, ridicând jerbe de stropi în jur. Apoi, când nu mai atinseră fundul cu piciorul, începură să înoate cu disperare spre larg. Curând, dispărură. Jack Jonson îşi spuse că trebuie să fie animale amfibii, obişnuite să-şi petreacă noaptea în mare şi ziua pe uscat.

Dar comportarea lor îl intrigase.

*

*   *

Între timp, soarele apusese şi întunericul se lăsa cu repeziciune. Jack Jonson se îndreptă spre astronava care se profila, neagră ca un chiparos, pe fondul cerului înstelat. Dar, din când în când, nu se putea împiedica să se întoarcă spre mare, să se oprească, să o privească lung, ascultându-i cântecul atât de dulce, atât de profund... Apoi îşi reluă drumul.

Urcă scara astronavei şi, înainte de a închide portiera, se întoarse pentru ultima oară spre marea care, neagră ca smoala, se întindea, liniştită, sub bolta înstelată. Da, era într-adevăr splendidă.

*

*   *

Dimineaţă, îndată ce se trezi, Jack Jonson porni la lucru. Avea de gând să pătrundă în interiorul insulei pentru a

captura câteva specimene de faună locală, chiar de-ar fi fost doar câţiva dintre „câinii” zăriţi în ajun. Dar mai întâi voia să se plimbe puţin pe plajă. Această mare exercitase asupra lui, de la început, o atracţie aproape morbidă; simţea misterioasa necesitate de a se apropia, de a o privi, de a o asculta. Ce păcat că regulamentul nu-i îngăduia să se scalde! „Din motive de securitate, este strict interzis astronauţilor să se scalde în mările, lacurile şi fluviile planetelor neexplorate.” Era foarte clar.

Dar apa aceasta era atât de răcoroasă, atât de pură... Păcat!... Se mulţumi deci să se plimbe pe ţărm, acolo unde valurile acopereau nisipul. Soarele apăruse şi cerul se colorase în trandafiriu spre răsărit.

Jack Jonson parcursese câţiva kilometri când, deodată, descoperi pe nisipul umed corpul unui animal identic cu cele zărite în ajun. Retrăgându-se, valul părea că vrea să-l ia cu el, apoi, revenind, îl respingea. Astronautul se aplecă asupra acestui corp şi descoperi semnele evidente ale înecului. Puţin mai departe era un alt cadavru. Jack Jonson bănui că era vorba de animalele zărite cu o seară mai înainte. Îşi explică acum prezenţa scheletelor de pe ţărm. Dar ce anume împingea cu disperare animalele spre această mare care le înghiţea? Nu, ele nu-şi căutau hrana în apă; altceva le atrăgea cu o asemenea violenţă spre larg. Făceau imposibilul ca să atingă acest lucru; apoi, epuizate, se înecau. Cine ştie, poate că înaintea lor o fiinţă, un animal mai puternic, mai rezistent, atinsese ţinta misterioasă...

*

* *

Jack Jonson nu mai avea chef să exploreze interiorul insulei. Voia să reflecteze. Se aşeză deci pe nisipul ud, cu cizmele în apă şi privi marea. Da, voia să reflecteze. Această mare ascundea cu siguranţă un mare mister. Ea îl

atrăsese imediat. Poate că şi cu animalele se întâmpla la fel, marea le vrăjea, le atrăgea... Jack Jonson reflecta şi privea.

Şi văzu. Văzu o mare albastră şi blândă pierzându-se în depărtare într-un cer albastru, pe care strălucea un minunat soare de aur. Şi o navă străveche, aparţinând unei civilizaţii pierdute în noaptea timpurilor - poate civilizaţia greacă - înainta încet pe valuri. Era neagră, nava aceasta cu lungi şiruri de vâsle şi cu pânza pătrată de culoare portocalie. Marinarii vâsleau de zor, cântând fără oprire: „Ooooooh-oh, ooooooooh-oh!”

Jack Jonson auzi un nechezat în spatele lui. Se întoarse şi văzu un căluţ, dungat ca o zebră, cu picioare scurte, puternice şi coamă lungă. Alerga spre mare...

Şi, pe mare, nu mai era nici o navă. Dispăruse. Iar marea părea să se schimbe. Diferenţa nu era foarte vizibilă, dar astronautul avea impresia că regăseşte marea din ajun. Avusese o halucinaţie...

Căluţul lovea cu copitele pânza uşoară de apă care acoperea ţărmul. Apoi, nu fără efort, continuă să înainteze. Când nu mai simţi pământul sub copite, începu să înoate disperat spre larg, ridicându-şi capul cât mai sus posibil deasupra apei.

Fascinat, Jack Jonson urmărea cu privirea acest cap care se micşora mereu, ajungând un simplu punct care dispăru şi el. Jack Jonson privea şi...

Şi văzu o mare teribilă, agitată de furtună, cu valuri enorme care se năpusteau cu furie asupra stâncilor negre. Era noapte şi o lună palidă lumina această scenă apocaliptică.

În apropierea ţărmului, printre valuri şi stânci, forme nemaivăzute se încleştaseră într-o luptă înverşunată. Erau tritoni imenşi, cu capete şi braţe omeneşti, cu trupuri de peşte şi bărbi lungi întreţesute cu alge marine. Şi centauri a căror spinare albă era dungată sau pătată cu negru şi ale

căror coame ude le loveau gâturile. Cei mai mulţi luptau cu mâinile şi cu dinţii, dar câţiva erau înarmaţi cu lungi mandibule, tibii sau alte oase pe care le foloseau pentru a-şi zdrobi craniile cu furie.

Un triton enorm izbise cu violenţă capul păros al unui centaur alb. Sângele negru începu să şiroiască pe gât, prin coama albă. Cu un strigăt pătrunzător de durere, centaurul rănit căzu în genunchi pe labele dinainte, încercând să-şi menţină capul afară din apă. Apoi, încet, corpul uriaş se rostogoli pe o parte. Coama plutea la suprafaţa mării. Luna lumina aici o jerbă scânteietoare, acolo un spate curbat de efort, un ochi înflăcărat sau o mandibulă albă înălţată pentru a lovi.

Pe valurile întunecate se desenă profilul zvelt al unei corăbii vikinge. Lungă şi neagră, înainta încet în haloul ceţurilor eterne din nord şi un cap monstruos de dragon părea să freamăte pe înalta ei proră. Înainta încet, dar dând o impresie de nestăvilită putere. Cântecul războinicilor blonzi care o împingeau înainte cu vâslele lor era şi el puternic - un cântec de slavă lui Odin, pentru ca fulgerul lui să-i nimicească pe vrăjmaşi.

La pupa corăbiei strălucea un foc roşu.

Bubuituri surde cutremurau flancurile altor două corăbii, aproape ascunse de fumul alb al loviturilor de tun. Pe una dintre ele se putea zări un steag negru. Strigăte sălbatice *se* înălţau spre cer, în tunetul canonadei.

Şi nave, nave de toate formele, din toate epocile: lungi corăbii romane, vase rapide cu reacţie lunecând deasupra apei pe o pernă de aer... Şi mări, mări liniştite şi albastre, sau întunecate, biciuite de furtună... Şi nopţi, nopţi minunate, cu luna reflectându-se în apă, în timp ce dinspre palmierii de pe plajă se auzeau cântece melodioase.

Un splendid castel de cristal cu turnuri zvelte lumina ciudat adâncul-albăstriu al mării. Şi în jurul castelului, cât vedeai cu ochii, cufere deschise din care se revărsau

bijuterii, aur, argint. Între cufere, coralii brodau dantele porfirii. Şi în tot acest roşu-auriu, ici şi colo se zărea albul scheletelor cu mâinile crispate, cufundate în aur.

Pe multe cufere, asemeni unor paznici, stăteau ghemuite caracatiţe negre. Cu o privire fixă, halucinată, ele observau în acelaşi timp mizerabilele resturi umane şi cârdurile de peşti multicolori care se jucau printre corali şi stânci.

Deodată totul încremeni. Caracatiţele încetară să-şi agite tentaculele şi peştii nu se mai învolburară în marea luminoasă. Apăru un cortegiu de tritoni şi de sirene. Dansând şi ondulând încet, înaintau spre castel. Printre ei, aşezată pe o imensă scoică verzuie purtată de şase tritoni, se afla o sirenă de o magică frumuseţe. Trupul ei alb şi subţire ţâşnea ca o floare din lunga coadă verde. Se odihnea graţioasă pe volutele scoicii şi chipul ei de o desăvârşită frumuseţe era aureolat de părul auriu-pal, aproape argintat. La fiecare vibraţie a apei, pletele îi unduiau în jurul capului, ca o adevărată coroană de lumină.

Croindu-şi drum printre cufere, călcând în picioare osemintele, cortegiul ajunsese aproape de castel. Când se află în faţa uriaşelor porţi de cristal, o mică sirenă brună luă de jos o tibie şi bătu de şapte ori. Poarta se deschise în tăcere şi, parcă absorbit de această deschizătură neagră, cortegiul pătrunse încet.

Înainte de a se mistui înăuntrul castelului, sirena de pe scoică ridică mâna. Cortegiul se opri şi ea se întoarse pentru a surâde. Un surâs care se întipări în adâncul inimii lui Jack Jonson.

Apoi ea coborî braţul, locuitorii abisurilor îşi reluară mersul şi continuară să pătrundă în castel. Când ultima sirenă trecu pragul, porţile de cristal se închiseră. Caracatiţele reîncepură să-şi legene tentaculele şi peştii multicolori îşi reluară zbenguielile printre corali şi schelete.

Deodată, Jack Jonson revăzu splendida mare albastră. Soarele roşu apunea, colorând apele cu purpură.

Astronautul se surprinse înaintând cu greu spre larg; avea impresia că vede încă trupul alb şi părul de aur. Apa îi ajunsese până la centură.

Jack Jonson înţelese brusc primejdia care-l pândea. Dacă nu părăsea această planetă, avea să sfârşească asemeni celor doi „câini” şi căluţului dungat de care îşi amintea vag. Ieşi repede din apă şi se îndreptă cu paşi mari spre astronavă, hotărât să plece imediat.

Da, trebuia să se grăbească. Se petreceau lucruri stranii, prea stranii. Nu mai încăpea îndoială că animalele care se apropiau de mare erau atrase de viziuni fermecate şi, vrând să le atingă, piereau înecate. Dacă nu pleca fără întârziere, el, Jack Jonson, avea să le împărtăşească soarta Da, dar cine crea aceste viziuni, cine putea să aibă interesul de a ucide astfel animalele? Jack Jonson îşi spunea că nu putea fi vorba de miraje naturale; viziunile erau prea bogate, prea diverse.

Era deci sigur că fiinţele care ajungeau în apropierea mării aveau halucinaţii care le atrăgeau spre apă. Dacă judeca după ceea ce putuse să vadă şi după rămăşiţele care acopereau ţărmul, un mare număr de animale îşi găseau moartea în fiecare zi în această mare...

Această mare!

Să raţionăm. De oriunde am privi lucrurile, această mare e mereu prezentă. Prin frumuseţea ei, îi trezise o profundă impresie îndată ce o zărise, înainte chiar de a ateriza. Dar, reflectând mai mult, această mare, fiind foarte frumoasă, n-avea nimic deosebit, nimic care să justifice strania atracţie pe care o simţise de la început. Trebuia să recunoască, totuşi, că nu mai văzuse niciodată o mare atât de frumoasă. Îl fascina, îl sugruma cu laţurile frumuseţii ei. Dorinţa de a o admira, aproape de a o adora, părea să-i adoarmă voinţa, până la a-l face să neglijeze o parte a misiunii lui. În împrejurări obişnuite, n-ar fi acordat chiar celui mai frumos spectacol al naturii decât o privire distrată, lipsită de orice

admiraţie. Născut şi crescut pentru tehnică, pentru ştiinţă, el nu era un estet. Şi totuşi nu petrecuse ore întregi pe plajă, contemplând marea? Aici era ceva nefiresc.

Cu iuţeala fulgerului, o idee străbătu creierul lui Jack Jonson. I se păru cvasievident că un spirit superior, un fel de inteligenţă a planetei voia să-l facă să piară în valuri şi încerca deci să-l atragă prin mii de seducţii către abisuri. Dar de ce să-l, facă să piară? Şi de ce „câinii”, caii? Pentru că, evident, de multă vreme animalele mergeau să moară în mare. Absurd. Doar dacă... dacă spiritul era marea însăşi? Jack Jonson nu se mai îndoi.

Da, era cu siguranţă aşa: marea constituia o entitate psihică, ea gândea, ea trăia. Şi pentru a trăi, ea simţea nevoia de a absorbi energia vitală a făpturilor vii.

Deci, nevoia de a ucide.

Dar de obicei, când nu e vorba de o furtună, de un val seismic uriaş sau de un ciclon, marea nu merge să-şi caute victimele. Victimele merg spre ea. Era evident că, în această mare, nu existau peşti, sau nu mai existau de mult timp. Această mare vie avea deci nevoie de fiinţe care trăiau pe uscat: iată de ce le atrăgea cu ajutorul unor viziuni ispititoare.

Fără îndoială, marea de pe Anadiomene II cunoştea toate rasele de animale şi ştia prin ce miraje putea să le fascineze pe fiecare.

Când el, Jack Jonson, sosise din adâncurile spaţiului, marea rămăsese la început perplexă, căci se afla în prezenţa unui spirit ale cărui reacţii erau neobişnuite, mărturiseau apartenenţa lui la o civilizaţie necunoscută. Dar spiritul puternic al mării analizase fără îndoială cu rapiditate, disecase eul lui Jack Jonson, izbutind astfel să-şi facă o idee, puţin cam confuză poate, despre toate gândurile pe care acesta putea să le aibă în prezenţa unui ocean.

Spiritul începuse să-l atragă prin spectacolul frumuseţii

sale, sau cel puţin dându-i impresia unei frumuseţi ireale, magice; apoi au intrat în joc viziunile, alcătuite din amintirile ancestrale încrustate în memoria sa, ale isprăvilor maritime săvârşite de strămoşii săi. Spiritul nu ştia încă bine ce anume, în mare, putea să atragă un om până la a-l împinge să-şi caute în ea moartea. Procedase deci prin tatonări, făcând apel la imagini sumbre, chiar tragice. Apoi, încet, încet, începu să pătrundă secretele eului omenesc şi să descopere ceea ce putea să exercite o veritabilă atracţie asupra unui om: nu bătăliile, nu faptele îndrăzneţe, ci nopţile încântătoare, bogăţiile, minunatele sirene.

Când era vorba de animalele planetei, spiritul mării triumfa fără dificultăţi; cu totul altfel se petrecuseră lucrurile cu el, Jack Jonson. Spiritul mării pierduse, fie pentru că nu cunoştea încă destul inteligenţa umană, fie pentru că puterea psihică a omului este superioară celei a oricărui alt animal şi poate să opună o rezistenţă decisivă. Astronautul considera totuşi preferabil să plece cât mai curând. Dar, îşi spunea el, alergând pe nisip, dacă marea credea că-l va învinge cu imaginea unei mici sirene cu coadă de peşte se înşela. Trebuia altceva pentru a învinge un om de pe Pământ.

Şi în timp ce Jack Jonson începea să înţeleagă marea de pe Anadiomene II, aceasta îl înţelegea din ce în ce mai bine pe Jack Jonson.

*

* *

Căţărându-se cu toată viteza pe scara astronavei, Jack Jonson făcu un efort pentru a nu se întoarce, pentru a nu arunca o ultimă privire asupra acestei mări blânde, vaste şi teribile. El se domină, nu privi decât treptele şi orificiul întunecat care se deschidea în pântecul astronavei. Imediat după ce intră, acţionă nervos sistemul de închidere. Trapa

se închise încet. Încet, asemeni porţilor castelului, nu putu să nu facă această apropiere.

Pregăti în grabă totul pentru plecare, aranja eşantioanele vegetale şi celelalte, ca şi eprubeta conţinând apă de mare... Astronautul o examină rapid, uşor neliniştit: apa dădea o impresie de pulsaţie, de viaţă, de respiraţie... Cu un frison, Jack Jonson se întrebă dacă trebuia neapărat s-o ia cu el, dacă nu era de temut că această apă avea să-i joace un renghi în timpul călătoriei. Dar nu, cantitatea era minimă şi nu putea totuşi să se înece într-o eprubetă. Pe de altă parte, importanţa ştiinţifică a eşantionului era imensă: o mare vie, o mare înzestrată cu raţiune.

După ce rândui totul, Jack Jonson se aşeză în faţa tabloului de comandă. După ce-şi fixă centura, nu mai trebuia decât să apese pe butonul roşu, pentru a pune motoarele în mişcare. În clipa în care degetul lui atingea aproape butonul, nu putu să se împiedice să arunce o privire pe ecranul din faţa lui. Ecranul reflecta imaginea senină a mării.

Cine ar fi putut să creadă că o mare atât de calmă, atât de frumoasă, ascundea un pericol atât de mare, o capcană atât de subtilă?

Chiar în clipa aceea avu impresia că zăreşte, la oarecare distanţă de ţărm, o insuliţă pierdută în ultimele luciri ale amurgului. Era mai curând o stâncă, decât o insulă.

Ciudat că n-o văzuse până atunci.

Ce-l împinse pe Jack Jonson să apeleze la luneta electronică pentru a vedea mai bine? Să dea atâta importanţă unui lucru aparent lipsit de orice interes?

Astronautul se ridică deci pentru a se apropia de lunetă, lumină din nou ecranul şi îndreptă obiectivul spre stâncă. Avea impresia că poate s-o atingă, atât era acum de aproape.

Şi văzu.

Văzu, înlănţuită de vârful stâncii, o tânără femeie de o

minunată frumuseţe.

Era subţire, aproape fragilă, şi trupul ei trandafiriu se distingea limpede pe fondul negru al stâncii: un mic lucru care palpita în rigiditatea imobilă a materiei din jur. Părul ei blond, foarte fin şi foarte lung, căzându-i aproape până la picioare, o învăluia ca o uşoară mantie de aur. Lanţuri groase îi strângeau gleznele fine, iar mâinile, încrucişate deasupra capului şi prizoniere şi ele ale unui inel de fier, păreau două flori tropicale născute pe stâncă.

Îngroziţi, ochii ei mari albaştri priveau în jos. În apă, la temelia stâncii, un monstru oribil se agita ridicând jeturi de spumă. Era un enorm şarpe de mare verde, dungat cu negru, cu ochii şi dinţii lungi, roşii ca focul.

Fără să reuşească, monstrul încerca să se agaţe de stâncă pentru a atinge această pradă care părea să fi fost înlănţuită acolo anume pentru el. Da, nu reuşise încă, dar mai curând sau mai târziu...

Acum, ochii albaştri nu mai priveau monstrul. Lui Jack Jonson i se părea că s-au întors spre el cu o expresie amestecată de durere, de teamă, de speranţă, de făgăduială. Astronautul se simţi tulburat.

Cunoscuse multe primejdii, dar niciodată nu fusese atât de zguduit. Această privire timidă făcu să-i bată inima cum nu bătuse încă pentru nimeni, pentru nimeni în lume. O tânără femeie asemănătoare celor de pe Pământ, pe o planetă atât de îndepărtată, expusă unei morţi atât de cumplite! Nu, Jack Jonson nu voia să se gândească la clipa în care monstrul avea să-şi atingă victima. Nu putea, nu voia să-şi imagineze ultimul ţipăt de groază înăbuşit de dinţii de foc ai şarpelui...

Nu, n-o va lăsa să moară. Va merge până la ea, va ucide monstrul, o va elibera. Şi apoi... Va abandona totul pentru a-şi trăi viaţa. Cu economiile sale, va cumpăra o proprietate pe Pământul îndepărtat, în California sa natală, şi „ea” îi va aparţine pentru totdeauna. Ce recompensă mai bună putea

el să-şi dorească după atâţia ani de trudă, de pericole şi de privaţiuni! Întreaga sa viaţă împreună cu ea! Nu mai vedea decât acest corp trandafiriu pe care părul îl acoperea ca o mare aripă blondă.

Dar trebuia să acţioneze rapid. Îşi scoase în grabă costumul spaţial. Deodată, în subconştient, începu să se contureze sentimentul unei mari primejdii... Ce primejdie? Monstrul, desigur! Dar ce importanţă avea asta? Pistolul impermeabil îi slujise pentru a ucide mulţi alţi monştri. Va veni de hac cu uşurinţă unui mizerabil şarpe de mare! Esenţialul era să se grăbească; aruncând o privire pe ecran, i se păru că monstrul începea să nu se mai îndoiască de reuşită.

Jack Jonson îşi smulse veşmintele şi, gol, luă pistolul, deschise trapa şi se precipită urlând: „Vin!”

Amurgului aveau să-i urmeze tenebrele şi primele stele străluceau pe cer. Jack Jonson ajunse pe plajă şi picioarele sale despicară apa ridicând jeturi de spumă. Alergă înainte, mereu înainte, cu greu - din ce în ce mai greu. La un moment dat, nu mai simţi pământul sub picioare. Atunci plonjă şi începu să înoate spre larg.

*

*   *

Mângâiat încetişor de lumina tandră şi cenuşie a zorilor, pe plajă, printre schelete, un trup gol deosebit de celelalte...

Şi valul vine, îl rostogoleşte, îl acoperă de apă şi de spumă. Apoi se retrage, încercând să-l ia cu el în eterna îmbrăţişare a mării. Dar nu reuşeşte şi trupul rămâne acolo, pe nisip, aşteptând ca un alt val să-l acopere cu îndurare.

RICCARDO LEVEGHI

S-a născut în 1941 la Trento, unde lucrează ca geometru în cadrul unei firme locale. Domeniul său de preocupări, axat pe fantastic, apare extrem de vast: scrie, desenează, sculptează (unele dintre desenele sale au fost publicate cu succes în reviste franceze şi spaniole). A scos, împreună cu un grup de prieteni, Aspidistra, *al doilea fanzin italian (1965). Prima povestire a lui Leveghi a apărut în 1964, în* Futuro. *Cele care i-au urmat, nu multe la număr, sunt caracterizate toate de o dublă tendinţă: fantastic pur şi naraţiune sociologică. Adesea cei doi termeni se contopesc şi oferă o viziune fantastică şi suprareală a realităţii ştiinţifico-fantastice, ca în* Deşertul roşu.

Stilul acestui autor e extrem de interesant. La prima vedere ar putea să pară complicat, dar e, dimpotrivă, produsul unei perpetue rescrieri datorate unei profunde insatisfacţii în ceea ce priveşte rezultatele obţinute. Nu o dată rezultatul evocator e excepţional şi cititorul e transportat într-un surprinzător univers oniric. Uneori, obscuritatea care poate deriva de aici se datorează faptului că Leveghi consideră cunoscute episoade şi întâmplări abia schiţate în povestiri. Deşertul roşu *nu are aceste defecte, cu toate că nu se ştie bine dacă aventura protagonistului se petrece în realitate sau în vis (şi punctul de plecare l-a constituit, într-adevăr, un vis al autorului...).*

Dintre cele mai bune povestiri ale lui Riccardo Leveghi amintim Timpul alegerilor, Îndoiala,

Republica napolitană, În căutarea lui Francis, Harpa birmană.

G. de T.

Deşertul roşu

La şase sute şaizeci de kilometri de Prima Bază, la trei sute douăzeci şi patru de a Patra Bază, motorul *Diavolului Nisipurilor* gemea şi tresărea nerăbdător, în timp ce vehiculul se scufunda printre dunele şi undele deşertului stacojiu în lumina apusului. La orizont se întrezăreau primele contraforturi stâncoase şi prăpăstii ale Sirtei Mari.

Soarele se stinge, zimţat de văi, de lanţuri de munţi şi se frânge pe creste, lăsând încă, pentru câteva ore, fâşii largi de lumină care zac pe culmile şi pe acoperişurile aurite ale aşezărilor coloniilor de *hymenopşi.* Din grotele şi cavernele munţilor urcă întâi, vestitoare ale nopţii, lungile antene de smarald ale giganţilor fluturi nocturni, şovăielnici într-o scânteiere de lumini şi culori fosforescente; apoi, mai hotărâţi, ei îşi desfac aripile în văzduhul rarefiat. Li se alătură, coborând de undeva, dintr-o margine incandescentă a soarelui, alte specii minore, un joc purpuriu de trupuri şi de ochi pe acoperişul de plexiglas al tractorului. În stoluri şi în roiuri, bat cu frenezia unui orologiu, se avântă, cad şi revin din dârele pe care cele opt roţi ale vagonului le lasă în urma lor, în torente şi unde sângerii, acoperite imediat de adierea vântului.

Alte antene şi alţi ochi se aprind în cabină, în timp ce afară, pe deşertul roşu, umbre lungi, foarte lungi, învăluie zgomotul roţilor pe nisip, fluturii, păsările cu solzi

diamantini şi vela întinsă pentru a uşura truda motorului.

Mă uit la ceas. E ora opt. Peste alte opt ore, mâine, voi trece pe la a Doua Bază, la nord-nord-vest de *Munţii Strălucitori,* la amiază voi fi la *Stelele Sacrificiilor,* pe la zece, unsprezece la *Colinele Focului Solitar,* la *Câmpiile Roşii,* la *Piramide* şi la corturile lăsate la a Patra Bază, iar în zorii zilei următoare, la tabăra de la Auchinlek.

Tractorul, solitară larvă candidă, umflată şi moale, seceră undele imaginarei mări de maci purpurii, lăsându-se dus de curent şi urcând coastele, respins de valul puternic.

Mă ridic şi conectez servopilotul. Containerele sunt roiuri de crisalide legate de un cordon ombilical pe care *Diavolul Nisipurilor* îl târăşte şi-l alimentează cu un curent tumultos şi multicolor. Dispar, în timp ce eu cobor spre cabină, însoţit de palpitaţia stelelor.

DIN RAPORTUL AUCHINLEK
ÎN APROPIEREA BAZEI A PATRA,
PE PODIŞUL MARELUI FAGURE.

„Cine susţine că civilizaţiile neantropomorfe sunt incapabile să-şi modifice vreodată propria lor natură, din moment ce s-a demonstrat imposibilitatea lor de-a domina mediul, n-are decât să vină în Deşertul Roşu.

Civilizaţia Nisipurilor, sau a *hymenopşilor,* cum am denumit-o, s-a învins pe sine însăşi, nereuşind să supună, în cursul evoluţiei naturale a planetei, mediul, care din pădure tropicală s-a transformat, în câţiva ani, într-un deşert roşu, strălucitor de oxizi, culori şi cinabru, lapislazuli şi nisip, nisip, nisip mort în fiecare continent.

Din *Marele Fagure*, cel mai mare dintre oraşele necunoscute, se coboară în caverne şi galerii labirintice tot mai întinse pe sub pământ. Raza iniţială măsoară în vârful celui mai mare dintre turnuri şapte sute cincizeci de metri,

la primele contraforturi ale podişului se dilată până la şapte mii cinci sute, şi sub deşert ajunge la zece mii, cel puţin până unde i-am îngăduit lui Peirce s-o exploreze.

Francis n-a sosit cu Diavolul Nisipurilor şi cu proviziile de la Prima Bază.”

În zori, norii care acoperă orizontul, geamătul amar al alarmei mă fac să sar din cuşetă.

Nu înţeleg încă bine ce s-a întâmplat. *Diavolul Nisipurilor* s-a oprit, sau mai bine-zis înaintează câţiva metri, se opreşte cu coada remorcii suprapusă; chesoanele care se îngrămădesc, flasce şi informe pe patinele lor, se opresc în faţa unui obstacol invizibil.

DIN RAPORTUL AUCHINLEK
ÎN A PATRA BAZĂ,
PE PODIŞUL MARELUI FAGURE

„Francis n-a sosit încă. Îl aşteptăm de trei zile. În aceste momente, supravieţuirea a devenit, pentru noi, o continuă obsesie. Supravieţuirea unei rase, a o sută de rase, a o mie, a trei oameni, atâţia câţi am rămas în Deşertul Roşu, şi a altuia, Francis, care a dispărut, supravieţuirea rasei umane, supravieţuirea *Marii Rase a Nisipurilor...* Terra poate a şi murit între timp. Palidă stea deasupra turnului *hymenopşilor*. Cât despre acesta, Peirce şi Bereford continuă să nege până şi evidenţa.

Astăzi am hotărât să continuăm explorarea printre pereţii de conglomerate ai Fagurelui, încercând să ajungem, oricât de inutil ar fi, la *Camera Regală,* începutul şi sfârşitul acestei smintite lumi tăcute.

La o mie două sute cincizeci şi şase de metri, am găsit primele desene. Sunt scene încă de neînţeles, dansuri aeriene, iubire şi moarte, sacrificii de o nemaiauzită ferocitate, urne şi celule, pinteni şi săbii însângerate,

mandibule care imobilizează şi sfâşie trupul adversarului.

Amintirea acelor aripi puternice ne călăuzeşte coborârea, iese din fundul puţurilor şi ne învăluie în cenuşiul străbătut de lumina plăcilor aurite care încing coridorul. Se aude doar fâşâitul pelerinelor noastre, transmiţându-se din arhitravă în arhitravă, sau pâlpâitul şuierător al lămpilor. Pete informe în noapte, feţele noastre cu orbitele dilatate şi palide de inaniţie, printre atâtea scânteieri de grinzi aurite, pilaştri şi bolţi, celule şi urne, fulgerări de aripi şi mandibule care se întind spre noi, din basoreliefurile de pe pereţi... Sunt flori şi nestemate în noapte, încrustaţii de salpetru sau excrescenţe...

Peirce şi Bereford mă cheamă. Desigur, «Mica rasă a apei» nu şi-a făcut colonia aici. Nici Marea *Rasă a Nisipurilor* n-a coborât să-şi întindă aripile pe această mică, palidă şi albăstruie fâşie de sol, care se află la un kilometru deasupra capetelor noastre...”

Tractorul s-a răsturnat în stupul din dreapta, care a rămas invizibil până în ultima clipă, ascuns de undele mării purpurii. Pilotul automat nu şi-a dat seama şi a continuat să acţioneze turbinele, până când nivelele micrometrice i-au atras atenţia.

Ca şi *Marele Fagure,* această construcţie este de o perfecţiune matematică: simetrică şi identică. Un stup mare în centru, străpuns de găuri şi de dantelării în lanţuri moleculare, punţi şi arcuri care se avântă ca să ajungă până la turnurile mai mici. Dar, spre deosebire de *Marele Fagure,* turnurile aici sunt îngropate, înmormântate şi aurul celulelor a fost acoperit de vâltorile mării purpurii, valuri după valuri de picături însângerate, rubine peste rubine, câmp de maci fantomatici acoperind colonia *hymenopşilor.*

Dâra lăsată de *Diavolul Nisipurilor* se va pierde şi ea, în câteva zile, sub adierea acestui vânt slab şi răscolitor, încărcat de visuri şi de cuvinte. Pilotul automat nu mai

reuşeşte să restabilească echilibrul, ţipă şi deschide supapele, urlă şi geme cu sirena la intensitatea maximă, ca să ajungă până la crestele munţilor, conturate pe cerul de smarald.

A PATRA BAZĂ,
PE PODIŞUL MARELUI FAGURE

„Îl aşteptam încă, în deşert, inutil, pe Francis, în cea de-a şasea zi.

Cu Peirce şi Bereford, după masă, în *Marele Fagure*, în căutarea Camerei Regale.”

Dacă aceasta era o casă, *hymenopşii* cu siguranţă că n-au neglijat-o.

De la *Pragul Central* la *Mausoleul de Pază,* numai arcuri şi deschizături care se înalţă spre cer în coloane aurite, se coboară la *Poarta de Onoare* pentru a ajunge în subsol, la primele celule. Totul e de aur, poate pentru că puternicele mandibule ale *Marii Rase a Nisipurilor* au găsit că acesta este un material maleabil, potrivit pentru opera lor.

Din prima galerie, învăluită în licărirea palpabilă a subteranelor prin *Pragul Mic* se ajunge la *Nişele de Supraveghere,* şi, încă mai adânc, la *Celulele de depunere* şi la camerele unde se triau diferitele specii - Războinici, Lucrătoare, Trântori, Regine şi încrucişări polivalente - separate de uşi cu pereţi despărţitori hexagonali, lespezi masive atârnate cu fire de aur de tavan, care ar fi servit pentru o probabilă acţiune de apărare faţă de atacurile *Fluturilor Mutanţi* şi ale păsărilor de pradă. Nisipul stacojiu de pe duşumea e curat şi luminos. Vântul care l-a adus în milenii de susur şi de basme de la suprafaţă îl mai împrăştie încă, şuierând şi povestind legendele sale până când dispare în adâncurile cele mai îndepărtate ale Fagurelui.

Am stins lampa. Acum nu mai am nevoie de ea.

Neobişnuite şi palide excrescenţe. Pedunculi şi lanţuri de cristal în arcul viscerelor umane. Se multiplică la trecerea mea. Bulbi de carne şi apendice delicate şi mobile. Tentacule luminiscente care se încrucişează şi se agită, ascunzând plăcile aurite. Aceasta e *Sala de Vegetaţie.* La fel cu verii lor mai mici, *hymenopşii* au cultivat vegetaţia cu savante altoiuri, aducând de la suprafaţă ciuperci şi licheni, mari frunze albastre spinoase, grămezi de ierburi parfumate. Sfârşitul *hymenopşilor* n-a însemnat şi sfârşitul creaţiei lor. În jurul ierburilor palpitând de chemări şi transmutaţii de culori, în scaune şi paturi concave, larvele şi pupele gigantice ar fi aşteptat zece primăveri până la maturaţie, dacă mai înainte o sabie implacabilă nu le-ar fi impus o moarte nedureroasă, pentru necesităţile Fagurelui.

E o iluzie, fără îndoială, sau urechile mele, obişnuite atâta timp cu şuieratul *Diavolului Nisipurilor,* se lasă amăgite acum de noul susur al necropolelor. Frunzele, stele grase şi mobile în penumbra aurită, cactuşii cu ţepi mari şi moi, stelele palpitânde de limfă sunt călduţe şi animate, un ventricul cu reflexe multicolore, de purpură şi smarald.

A PATRA ŞI A CINCEA BAZĂ,
ÎN INTERIORUL FAGURELUI.
ÎN CĂUTAREA CAMEREI NUPŢIALE

„Himenopterele, ordin de insecte gigantice, atingând patru sau cinci metri. Reginele şi Trântorii lor ajung la douăzeci. Au patru aripi membranoase, transparente şi cartilaginoase, brăzdate de ample ramificaţii. Părţile labiale sunt adaptate pentru mestecat şi lins. Ciclul reproducerii, pentru varianta *Marii Rase a Nisipurilor*, e cel mai neobişnuit din câte s-ar putea imagina. Pentru unele încrucişări e perfect... (omisiune).

Reginele, de exemplu... (omisiune).”

Marele far, Ochiul, mii de rubine incandescente. Capul unui *hymenops.* Băiatul îl ţine ridicat deasupra capului încârlionţat şi el iluminează perspectiva plăcilor de aur, o reflectă, o oglindeşte, o multiplică. O Sută, Unul, o Mie. Mii de ochi. Unul.

Pasajul din spatele nostru se pierde în depărtare, mereu egal în splendoarea sa, desăvârşit. Mandibulele care secretau cimentul de unire n-au greşit nici cu un angstrom.

Aparent, băiatul n-are mai mult de zece sau doisprezece ani. E gol, cu excepţia gâtului acoperit de un colier de solzi ventrali de *hymenops* albastru. Dar poate că de vină e lumina şi eu însumi, în timp ce ne oglindim în pedunculii mobili care căptuşesc înclinarea coridorului, nu mă gândesc decât la un vis, continuarea călătoriei în *Diavolul Nisipurilor...*

Dar poate că...

După coama de păr care-i acoperă urechile şi fruntea până la sprâncene, ochii profunzi, care par să se dilate în penumbră şi să se îngusteze la sclipirea lămpii de *hymenops,* picioarele lungi, braţele subţiri, acoperite de un puf auriu, aproape invizibil, omoplaţii proeminenţi - e în mod cert uman. Dar poate că... e un vis al computerului înnebunit de pe *Diavolul Nisipurilor.* Poate.

O umbră palidă şi ireală care ridică sus deasupra capului, cu amândouă mâinile, lampa unui ochi gigantic de *hymenops* şi care se pierde în coridoarele de aur, devenind reală pentru o clipă, când se întoarce ca să se convingă dacă o urmez. Poate.

Un copil, bărbat sau femeie... Mersul său e straniu şi nu-şi arată niciodată pântecul. Poate...

O mie nouăzeci şi cinci de zile de izolare pot să înnebunească orice om. Dar asta n-ar avea nici o

importanţă, dacă Pământul de deasupra n-ar fi mort. Dragoste şi moarte, dragoste cu moartea deasupra, moarte cu dragostea dedesubt. Aceasta a fost o expediţie sau o aventură în deşertul roşu, o aventură, fără îndoială ultima.

Era ceva moale, cald, care mă strângea în timp ce muream înlăuntrul ei, pentru a renaşte şi a muri din nou. Regăseam, cu buzele înnebunite, savoarea uitată a pielii de femeie, a părului său, a picioarelor, a şoldurilor. Soră sau mamă, prietenă sau femeie a băiatului aşezat sub noi. În clipele acelea nu mi-a fost ruşine şi nu mi-e nici acum.

Când m-a dus la ea, am găsit-o pe o lespede de aur, în aşteptare, tăcută, mută. O delicată, candidă şi ireală siluetă, cu şoldurile strâmte, gura mare, intens roşie, picioarele atârnând pe marginea lespezii. În spatele ei, palida vegetaţie subterană, vie şi pulsând în aşteptare.

Poate că... ea e Regina nisipurilor. După fâşiile de mătase aurită şi de cărbune ale unui *hymenops,* atârnându-i până la genunchi, după diadema antenelor luminoase din păr, după cioc şi după acul pe care-l poartă în mâini...

Fără îndoială, acum ea e o Regină în toată strălucirea ei sălbatică. Acum.

Marea Rasă a Nisipurilor s-a arătat destul de sensibilă la cataclismul care a răscolit planeta. Himenopteri şi albine, apoi hymenopşi şi, în fine, *Marea Rasă a Nisipurilor,* apoi... Obiceiurile sunt aceleaşi, poate chiar obiceiul de-a elimina pe... Poate. Dar nu astăzi, nu încă. Mai este încă timp pentru asta.

Aceasta nu-i *Camera Nupţială.* Mâine, sau peste câteva zile, vom fi destul de aproape.

Cum ajungem aproape de el, băiatul lasă ochii în jos. Tulburat, ridică lampa şi o agită. Se apleacă pentru a escalada micul zid care împarte o deschizătură şi cu degetele mâinii libere îşi acoperă pântecul. Se ghemuieşte, sau strânge picioarele, sau ne întoarce mereu spatele...

Poate... Pentru că nu i-am văzut încă pântecul.

Poate... Nu-i un Trântor, un simplu Trântor... *Marea Rasă a Nisipurilor,* gândesc, în timp ce-l observ cum merge, purtând ochiul său înflăcărat de *hymenops,* s-a adaptat perfect morţii, ca şi vieţii.

Marea Rasă a Nisipurilor circulă prin coridoarele şi labirinturile celulelor de aur ale Fagurelui, trecând cu grijă printre trâmbele de nisip aduse de vânt, printre luminiscentele plante cărnoase, în negura străduţelor care duc tot mai adânc spre *Camera Regală* a Fagurelui.

Poate... Două corzi într-un arc, sau două cărţi de joc câştigătoare, sau un joc nou în locul celui precedent pe care, totuşi, ai vrea să-l joci încă. Acesta e Deşertul Roşu, regulile planetei noastre nu se aplică aici. Fiecare joacă în felul său.

Un hermafrodit care ne luminează drumul, ridicând cu graţie deasupra capului un ochi gigant de *hymenops,* Regina care-l urmează îmbrăcată într-o carcasă de aur şi catifea de *hymenops* şi, la urmă, un foc fals de hymenops care-i priveşte, gândeşte şi tremură şi închide drumul.

A PATRA ŞI ULTIMA BAZĂ,
PE PODIŞUL MARELUI FAGURE

„Astăzi, întâi iunie, sărbătorim aniversarea zilei de nuntă a *Marii Rase a Nisipurilor.* În această zi, ei se încrucişau în adâncul Marelui Fagure.

Părăsim bivuacul pentru a ajunge la Prima Bază.

Peirce s-a întors din ultima excursie cu o veste extraordinară.

A observat, spune, în timp ce ardea ultimele bastonaşe rituale, figura unui om, palid şi emaciat, dar extraordinar de asemănător cu Francis. În spatele lui, o femeie şi un copil. Francis, sau omul, sau umbra, sau cine era, îl chema cu gesturi largi. Dar femeia şi copilul l-au abătut de la acest gând şi el a dispărut prin uşa *Camerei Nupţiale.*

Dar era Francis, continuă, era chiar el. Cum aş putea să mă înşel?

Am rămas numai patru, după incident, şi ne cunoşteam prea bine...

Adâncimea şi singurătatea ne-au jucat adesea feste de acest fel. Bereford l-a luat pe Peirce, l-a dus pe *Diavolul Nisipurilor* şi i-a injectat un narcotic.

Călătoria va fi foarte lungă şi probabilităţile de a ajunge la Prima Bază, în starea fizică în care ne găsim, sunt destul de puţine.

Ca să nu mai vorbim de visurile, halucinaţiile, amintirile care ne chinuie şi de insomnia care continuă să ne ţină în ghearele ei.

Tractoarele, *Diavolii Nisipurilor*, cu vagoanele lor moi pe roţile cu perne, şerpuiesc strălucitoare şi opaline pe nisipul *Deşertului Roşu*."

LUIGI NAVIGLIO

S-a născut în 1936 la Florenţa, dar locuieşte de mulţi ani, împreună cu soţia, la Milano, unde a fost mai întâi fotoreporter, apoi ziarist. Acum lucrează într-o editură.

Naviglio a fost fără îndoială unul dintre cei mai prolifici şi mai populari autori de fantascienza, gen de care s-a cam îndepărtat astăzi, datorită noii sale activităţi şi crizei existente în acest domeniu în Italia. A scris cincisprezece romane, sub diferite pseudonime; treisprezece dintre acestea au fost publicate şi două sunt încă inedite. Are aproape cincizeci de povestiri la activ, apărute de aproape optzeci de ori în publicaţii specializate sau nu (unele şi în Franţa). A fondat două dintre fanzinele italiene cu cel mai mare număr de pagini şi cu cea mai lungă existenţă: Numeri unici (Numerele unice, *douăsprezece fascicole din 1965 până în 1967) şi* Verso le Stelle (Spre stele, *unsprezece fascicole din 1966 până în 1968), în care au apărut multe povestiri italiene şi străine (două fascicole dedicate fantascienzei franceze şi suedeze), diverse articole şi nenumărate... polemici.*

Fantascienza lui Naviglio e tot ce poate fi mai „clasic”, mai ales în romane: mirajul aventurii, o fantezie fără frâu, exercitându-se în toate direcţiile pe care le poate oferi science fiction-ul, plăcerea de a povesti.

Dintre romane, amintim La hotarele microcosmosului, Întoarcerea la origini, Un car în cer, Pionierii de pe Exlan, Un dragon pentru Heart; *dintre povestiri* Lumea curcubeului, Lumea atomilor, Frumuseţe de vis, Sinucidere în doi, Domnia maşinilor, Planeta nimănui.

G. de T.

Prietenul

Stau aici, pe un covor, eu, străinul, prietenul. Omul fumează şi citeşte ziarul; nu se interesează de loc de mine, mă ignoră şi sunt liber să gândesc şi să-mi amintesc. Trecutul reînvie cu o claritate matematică.

Sunt robotul ZH-15, corpul meu are zece ani. Delicatul mecanism invizibil, care constituie adevărata mea esenţă, are două milioane de ani.

Mi-amintesc, parcă ar fi ieri, ceea ce s-a întâmplat atunci, în Insula Atlantida. Stăpânii mei aparţineau unei rase evoluate şi puternice, de-o inteligenţă superioară, dominând totul de la înălţimea lor care ajungea până la şapte metri.

Se numeau atlantizi; aveau plete albe, bogate şi originile lor se pierdeau în abisurile timpului.

Ei ne-au creat pe noi, roboţii, cu subtila perfecţiune a ştiinţei lor, înzestrându-ne cu sentimente şi senzaţii asemănătoare celor pe care le încercau ei înşişi. Eram bucuroşi să le slujim şi, cu toate că eram opera lor, nu încetam să ne minunăm de rafinata tehnică a palatelor lor, a străzilor, a podurilor aeriene suspendate în neant.

Erau atât de abili, încât noi, fiinţe mecanice, n-am fi putut deprinde niciodată destule din calităţile lor, cu toate că ei se străduiau să ne facă să le înţelegem şi pierdeau mult timp încercând să ne înveţe ştiinţa lor.

Atlantizii erau stăpâni nu numai ai planetei, ci ai întregului Sistem Solar. Astronavele lor puteau atinge viteza luminii şi săgetau prin spaţiile siderale. Îmi amintesc, de pildă, ce-au făcut pe a Patra Planetă. Acolo, pe planeta nisipurilor roşii ca sângele a mii de dragoni, exista o formă

de viaţă reprezentată prin vegetale semimobile, având forma unor cactuşi enormi. Când atlantizii au venit în contact cu ele, au înţeles că erau pe punctul de-a se stinge, deoarece apa care constituie limfa lor vitală era pe sfârşite. Au proiectat atunci un gigantic sistem de canale, care, plecând de la poli, călăuzeau apa rezultată din topirea gheţurilor spre zonele de deşert, într-un fantastic plan de irigare a întregii suprafeţe. Cactuşii, trăind în apropierea canalelor, au putut să recâştige forţă şi viaţă.

Fericirea nu e un lucru obişnuit şi, atunci când se întâmplă să ai parte de ea, trebuie s-o savurezi până la ultima picătură, pentru că ea are obiceiul să se destrame după câteva clipe, pentru a se întoarce apoi foarte târziu, sau poate niciodată.

Noi, acum două milioane de ani, nu înţelesesem încă acest adevăr.

Totul părea să se desfăşoare în chipul cel mai firesc: Atlantida, insula noastră, era despărţită de celelalte pământuri printr-o mare întindere de apă. Atlantizii ajungeau rareori până la ele, fiindcă acolo natura era încă în stare sălbatică.

Perioadă glaciară se afla la câteva milenii în viitor şi Pământul era acoperit de minunate păduri, cu o vegetaţie luxuriantă. Prin ele mişunau reptile gigantice, unele blânde, ca dinozaurii, altele teribile, ca alozaurii.

Omul se afla încă la începutul ciclului său evolutiv şi îşi împărţea culcuşul cu maimuţele şi urangutanii, în copaci. Prin urmare, nu era nimic de temut din partea naturii înconjurătoare. Atlantizii care, în vremuri îndepărtate, coborâseră din stele pentru a face din Terra locuinţa lor erau adevăraţii stăpâni ai planetei. O explozie înspăimântătoare dezintegrase lumea lor originară şi numai un mic grup reuşise să se salveze, acela care ajunsese pe Terra şi construise minunatul oraş al Atlantidei, pe o insulă separată de celelalte părţi ale uscatului, astfel încât

prezenţa lor să nu poată influenţa în nici un mod evoluţia speciilor indigene.

Dar într-o zi, în vreme ce priveam graţioasele cupole de smarald care se-nălţau deasupra Atlantidei, scânteind în mii de culori, se auzi Apelul adresat tuturor roboţilor.

M-am îndreptat către locul de adunare.

În Sala Albastră, numită astfel din cauza fluorescenţei emanate de pereţi, eram prezenţi cu toţii. Trei mii de roboţi aşteptau comunicarea pe care stăpânii noştri doreau s-o facă.

Când Marele Maestru, decanul atlantizilor, intră în sală, tăcerea deveni absolută. Figura stăpânului nostru, lunga lui barbă albă ne subjugau şi ne aduceau într-o stare de admiraţie extatică. Trebuia să fi fost foarte bătrân, pentru o făptură de carne şi de sânge: vârsta lui atingea şapte, opt sute de ani pământeşti, dar nu-şi pierduse puterea şi măreţia.

Urcă încet pe podium şi din cei trei ochi ai săi emană o lumină tristă.

— Roboţi, spuse el, v-am convocat aici pentru a vă da anumite ordine. Când noi, atlantizii, am reuşit să ne salvăm din catastrofa care a distrus patria noastră de origine şi să ne stabilim aici, pe a treia planetă, am crezut că într-o zi rasa noastră va înflori din nou. Ne înşelam. Pe toate celelalte planete lipseşte un element mineral care există numai pe a noastră. Prin radiaţiile sale, acest element ne oferea posibilitatea de a ne reproduce. Fără el, am devenit cu toţii sterili: de sute de ani nu se mai nasc copii şi Atlantida este populată acum de o comunitate de bătrâni...

Un murmur de stupoare s-a înălţat din rândurile noastre la auzul acelei neaşteptate revelaţii, la care nu ne gândisem niciodată, dar Maestrul restabili tăcerea cu un simplu gest:

— Nu v-am împărtăşit acest fapt, pentru că doream ca unica voastră preocupare să fie aceea de a afla şi de a

învăţa tot ceea ce era posibil, fără ca alte probleme de ordin psihologic să vă influenţeze educaţia. Dar astăzi sunteţi pregătiţi: ştiţi să construiţi oraşe, astronave, aţi învăţat totul în materie de tehnică, artă, inginerie, etică. Sunteţi, deci, gata pentru marea misiune ce vă aşteaptă...

Trei mii de roboţi stăteau nemişcaţi ca nişte statui, fascinaţi de aceste revelaţii. Dar Marele Maestru avea încă multe de spus.

— Noi suntem ultimii reprezentanţi vlăguiţi ai unei rase pe cale de dispariţie. Nu mai dorim să trăim. Am făcut tot ce puteam să facem. Ultima noastră realizare este bariera de nori care înconjoară cea de-a Doua Planetă, barieră creată în mod artificial, pentru a permite reeditarea condiţiilor favorabile apariţiei vieţii, cum s-a întâmplat aici şi în vechea noastră lume. În câteva zile, nu vom mai exista şi, o dată cu noi, va dispărea şi insula, scufundându-se în valurile mării, ca să nu rămână nici o urmă... Dar voi nu ne veţi însoţi...

— Nu! strigă unul dintre noi. De ce nu putem să vă urmăm?

— De ce nu vreţi să ne lăsaţi să împărtăşim soarta voastră? reluă altul.

— Suntem noi slujitori atât de nedemni?...

Marele Maestru impuse din nou tăcerea şi pe chipul său se citea o adâncă înţelepciune.

— Voi aveţi o sarcină de îndeplinit. Există, pe această planetă, o formă de viaţă menită să evolueze: avem motive să credem că, în câteva milioane de ani, ea va putea atinge un grad de civilizaţie asemănător celui al nostru şi chiar superior, deoarece posedă în embrion însuşiri de care noi înşine suntem lipsiţi. Avem încredere în această rasă, care deocamdată nu se deosebeşte de alte specii animale, şi vrem ca voi să-i staţi alături pentru a o ajuta, pentru a o sprijini, pentru a o conduce pe calea cea dreaptă. Vă vorbesc despre rasa umană.

În clipa aceea, am considerat necesar să intervin:

— Fie-mi iertată curiozitatea, dar de ce ţineţi ca orice urmă a voastră să dispară?

El surâse, cu bunătate, la întrebarea mea naivă.

— Noi credem că, pentru o rasă în plină evoluţie, eventuala descoperire a urmelor civilizaţiei noastre ar putea să producă un efect psihologic nociv. Pentru a merita moştenirea pe care i-o lăsăm, rasa umană va trebui să ajungă singură la progres, fără intervenţii din afară. Nu *a copia* pe alţii înseamnă a evolua, ci *a inventa.* Iată de ce Atlantida va dispărea pentru totdeauna. De asemenea, pentru ca existenţa noastră să rămână un secret, nici voi nu trebuie să vă păstraţi înfăţişarea de acum. Vă veţi construi un corp nou şi vă veţi concentra eul într-o microscopică aparatură invizibilă, al cărei sediu va fi un creier. Vă veţi reproduce ca şi celelalte specii vii şi, făcând „corpul” vostru să moară cu o anumită periodicitate, vă veţi transfera într-altul. Numai în acest fel veţi putea asigura o evoluţie efectivă rasei care va trebui să ne ia locul de stăpâni ai lumii. Când, în fine, veţi fi siguri că oamenii au atins un înalt grad de civilizaţie, atunci, şi numai atunci, veţi putea să le dezvăluiţi adevărata voastră identitate.

Asta e tot. Acum, executaţi ordinele pe care vi le-am dat şi grăbiţi-vă: curând, oamenii vor avea nevoie de voi. Plecaţi: în câteva zile, Atlantida va dispărea pentru totdeauna.

*

Iată, mi-am amintit. Acum eu, robotul ZH-15, stau întins pe un covor pufos şi aştept ca omul să-mi acorde atenţie.

Atlantizii aveau dreptate: în câteva milenii, omul va atinge deplina sa maturitate şi atunci vom putea să-i dezvăluim adevărata noastră identitate.

*

Iată: Omul mă priveşte.
— Azor, spuse omul, ridicându-se. Vino aici, e ora mesei!
Robotul ZH-15 se ridică, dând din coadă.

MASSIMO PANDOLFI

S-a născut în 1944, la Pesaro. E un exponent tipic a ceea ce se cheamă „calea italiană în science fiction”. Licenţiat în ştiinţe naturale cu o teză despre ecologie, pasiunea lui de cititor şi de autor a fost deopotrivă fantezia à la Tolkien şi oroarea à la Lovecraft, al cărui înflăcărat fan este. A început să scrie în 1961 şi de atunci semnătura lui a apărut în toate publicaţiile specializate italiene: Galaxy, Oltre il Cielo, Urania, Galassia, Futuro, *în fanzine (a fost cofondator al* Aspidistrei), *în* Planeta *şi în cotidianul veneţian* Il Gazzettino. *În aceste două ultime publicaţii s-a afirmat printr-o serie de texte foarte scurte, inspirate din „zoologia fantastică” a celebrului scriitor argentinian J. L. Borges: un şir de animale imaginare create de Pandolfi par să fie întru totul verosimile, cu toată imposibilitatea existenţei lor. Multe dintre scrierile lui au fost traduse în Franţa şi Belgia.*

Lui Pandolfi îi este caracteristică povestirea de „heroic fantasy”, prezentă şi în antologia de faţă, care îmbină inteligent legenda, basmul, saga şi alegoria. Noaptea înfrângerii, *e, de fapt, una dintre puţinele opere italiene care au reuşit să reînvie eficient lumea mitului.*

Printre alte povestiri ale autorului amintim Întâlnire în doi, Nomazii stelelor, Sculptorul lumilor, Ochi de pisică, Marea albă.

G. de T.

Noaptea înfrângerii

Borametzul de Gaalogra călărea spre casă. Pe coiful său nu străluceau stelele şi armura îi era plină de zgârieturi şi de murdărie încrustată. Silueta lui impunătoare se înălţa în pragul înserării, luminată de ultimele raze ale soarelui muribund. Vioriul întunecat se prăbuşea peste firavul şir de cavaleri care se desfăşura pe creasta munţilor Lunii. Prinţul Condotier avea ochii întunecaţi şi trişti.

Mâna i se sprijinea pe garda spadei şi el privea drept înainte şi pământurile sale păreau că se prosternează sub privirea de piatră imaculată.

Armata sa rămăsese în urmă, departe, în vale, abia întrezărită în ceaţa albastră a înserării. Se putea vedea gloata pedestraşilor frânţi de oboseală, roşul strălucitor al Gărzilor Porţii, înaintarea obosită şi lipsită de viaţă a Templierilor Stâncii, şi diferitele companii, şi căruţele, şi bagajele... toate se târau în marea dezordine a înfrângerii. Ultimele raze de soare făceau să pălească toate chipurile şi creau perspective stranii, ultimele raze făceau să moară armata din vale, îndepărtată şi spectrală, o proiectau în irealitate.

Numai Templierii, cavalerii cei mai bravi şi mai credincioşi, îl însoţeau, apărându-l, pe borametzul de Gaalogra pe drumul întoarcerii, acolo, la porţile cetăţii care se găsea undeva, sub ei.

„Gaalogra cea Frumoasă”, „Gaalogra cea scânteietoare”, „Centrul lumii”. Gaalogra, cu turnurile ei de cristal, cu zidurile sale de oţel şlefuit, cu oamenii săi mândri şi generoşi şi cu nopţile sale de îngheţată disperare.

Tristul cortegiu intră pe poarta de nord a cetăţii. Prinţul

era în frunte, impunător pe grahorul său care avea ochii roşii şi gura înspumată de oboseală. Prinţul înainta în armura sa albă, marea lui spadă era roşie ca sângele barbarului invadator, iar dezintegratorul agăţat la centură era negru ca noaptea. Grahorul înainta legănându-se fără zgomot spre castelul de pe stânca abruptă. Templierii îl urmau, negri în uniforma lor de ucigaşi, înfricoşători în oboseala lor mortală.

Puţină lume ieşise să privească nefericita întoarcere a prinţului şi făcea loc războinicilor, privindu-i cu ochii mari şi înspăimântaţi.

O femeie alergă în întâmpinarea lui Ghiliamur; avea un veşmânt lung, albastru şi părul de culoarea grâului, şi plângea şi suspina în timp ce alerga. Tăcerea deveni încă mai absolută, mai totală şi irevocabilă. Lumea privea cu indiferenţă, fără să se mişte, ferestrele caselor, negre şi căscate, erau lipsite de lumină şi de viaţă. Cortegiul s-a oprit şi Prinţul o priveşte cu ochii trişti, iar ea aleargă şi suspină, şi suspinele ei se pierd în cetatea cufundată în tăcere.

A ajuns lângă el, se privesc o clipă, numai o clipă, apoi Prinţul coboară de pe grahor şi o îmbrăţişează încet, pentru că nu are nici forţa, nici curajul s-o facă aşa cum ar vrea; ea, în schimb, se agaţă de el cu disperare, şi suspină, şi-l sărută, şi îi spune cuvinte neînţelese, întretăiate, cuvinte care nu se înţeleg şi se pierd în şoaptă.

S-a urcat pe grahor, împreună cu el, s-a aşezat pe şa în faţa lui şi îşi ascunde capul la pieptul lui şi suspină, şi plânge pentru că el s-a întors, plânge de bucurie şi de dragoste.

E noapte în Gaalogra, cerul e întunecat şi stelele nu-s de ajuns ca să-i redea strălucirea. Aceasta este Noaptea Înfrângerii, noapte albă de durere, noapte neagră şi fără bucurie.

Castelul borametzului e cenuşiu. Se conturează pe cerul

întunecat, în lumina palidă a stelelor. E întuneric, sălile goale şi tăcute nu mai sunt pline de lumini lucitoare, cele două luni gemene n-au răsărit încă şi păsările nocturne îngână cântece triste. Prinţul stă cu privirea pierdută în gol, în marea sală de arme; Eleonor e întinsă pe marele covor, cu capul pe genunchii lui, părul de culoarea grâului i s-a revărsat peste picioarele lui şi reflexe de aramă se nasc în lumina slabă a unui foc aproape stins.

„Abia ajunsesem la Munţii de Smarald, ne oprisem într-o vale lungă şi strâmtă, plină de ape scânteietoare şi de verdele câmpiilor. Armata noastră era obosită şi înfricoşată de foamea invadatorilor.

Sosiră câţiva curieri extenuaţi ca să ne spună că barbarii erau acolo, la o singură zi de drum. Erau cutremuraţi şi temători, spuneau că pământul rămăsese pustiit şi ars după trecerea lor, că nici o suflare de om nu mai rămânea în urma lor, şi erau sute şi mii şi iar mii. O mare nesfârşită de corturi, de pedeştri şi de călăreţi. Aspectul lor era groaznic şi monstruos, veneau de pe îndepărtatele câmpii ale Morţii, de la distanţe atât de mari, încât nici nu le puteam cuprinde cu închipuirea. Armele lor erau mai teribile decât ale noastre, spadele mai ascuţite, suliţele mai mari şi mai grele, fulminatoarele mai precise şi mai ucigătoare. Şi spuneau chiar că nu erau umani.

Invadatorii barbari aduceau obiceiuri străine vieţii oamenilor noştri: aduceau o moarte lentă vieţii oamenilor noştri. Cântau gloria mulţimilor, dar mulţimile erau masacrate. Sunt tirani sângeroşi. Dumnezeul lor sunt ei înşişi, zeii lor au murit, dar ei vor să fie adoraţi.

Ne-am aşezat tabăra în tăcere, cu moartea în suflet. Nu se auzeau strigăte şi cântece; simţeam tot timpul, în inimile noastre, presimţirea întunecată a înfrângerii. În timp ce soarele cobora, acolo, în fundul văii, mare şi maiestuos în apusul vioriu, oamenii spuneau că ar fi văzut proiectându-se, deasupra lor, profilurile negre ale păsărilor morţii, erau

nouă, nouă ca şi coasele pe care Moartea le poartă cu sine când trebuie să-i ucidă pe cei bravi”.

Soţia îl ascultă în tăcere, cu părul ei blond despletit, cu ochii întredeschişi şi cu pecetea disperării pe buze. Îşi ridică o clipă fruntea şi-l privi. Văzu ochii lui obosiţi, chipul descompus, chipul pecetluit de oboseală, de umilire, de oroare. Se ridică în picioare, în faţa lui şi cu un gest neaşteptat, posesiv, îl îmbrăţişă strâns, îl mângâie şi-l sărută pe ochii obosiţi şi pe buzele crăpate, pe faţa albă şi trasă. Îl îmbrăţişă cu turbare şi mânie. Era al ei, nu puteau să-l ia şi să-l târască prin pulbere, nu puteau să dea feţei lui albe paloarea morţii, nu, nu puteau să facă din el un trup rece şi fără viaţă, pentru că el îi era necesar, acum şi întotdeauna, pentru că el era un mare suveran şi, mai presus de orice, era soţul ei, Ghiliamur cel Viteaz, era bărbatul ei care trebuia s-o apere, şi încercase s-o apere! Ce importanţă avea dacă nu se întorsese învingător... Se luptase. Pierduse. Dar cât de puternici erau duşmanii, şi cu cât mai mulţi!...

Vocea lui tremură încă. E copleşit de o oboseală care-i cuprinde trupul şi mintea, dar ar vrea să vorbească, să continue să-i povestească mai departe despre înfrângerea care-i apăsa inima ca o bucată de plumb cenuşiu, dar nu poate, nu poate pentru că gura lui e astupată de cea a Eleonorei, pentru că ea nu mai vrea să asculte nimic, vrea numai ca el să-i fie alături, poate pentru ultima oară, şi îl sărută şi îl îmbrăţişează şi se strânge lângă el.

Afară, vântul şuieră furios în noapte, şi prima Lună e singură şi albă pe cer, însoţitoarea ei n-a apărut încă. Oraşul doarme şi tremură, chiar dacă oamenii veghează pe bastioane şi-şi povestesc întâmplări de război. Vântul trece printre turnuri şi creneluri şi-i înfioară pe cei care-i simt răceala. Tăcerea apasă şi nu iartă, şi chiar strigătele cu care străjerii se cheamă unul pe celălalt sunt mai încete şi mai răguşite. Munţii Lunii veghează asupra cetăţii Gaalogra,

sunt înalţi şi aspri, dar nu vor mai fi de ajuns pentru a-l opri pe invadatorul barbar. Se văd parcă mii de lumini acolo sus, pe culmi, se aude parcă o rumoare venind de pretutindeni, un clinchet de arme îndepărtate, de gheare şi de labe încovoiate, luna îşi acoperă parcă ochii pentru a nu privi groaznica nimicire a cetăţii sale iubite.

A trecut jumătate din noapte, dar Ghiliamur şi Eleonor nu dorm, se află încă în marea sală de arme şi ea este încă în braţele lui puternice şi el priveşte încă în gol: îşi vede armata în vale.

„Se făcuse dimineaţă, aurora viorie colora arborii şi stâncile; armata mea era în picioare, gata să lupte şi să moară. De departe sosiră veşti că Duşmanul era dincolo de munţi, că Duşmanul cunoştea poziţia noastră şi se rânduia în formaţie de luptă. Nici unul dintre războinicii Gaalogrei nu tremură! Cine spune altfel e un prost şi un mincinos! Nici unul nu fugi şi nu-i dădu măcar prin gând s-o facă! Nici unul nu săvârşi aceste fapte, dar în tăcere, în sinea lui, fiecare se ruga dumnezeului său, fiecare se simţea mic şi pierdut şi se gândea la ceea ce avea mai scump pe lume. Eu mă gândeam la tine, micuţă şi scumpă Eleonor, la părul tău blond ca aurul, la gura ta atât de frumoasă, la sărutările tale şi la tot ceea ce însemni tu pentru mine. Tu, cea dintâi din regatul meu, la tine, pentru că fără tine nimic n-ar putea să existe. La tine, şi tu erai departe, şi tu mă aşteptai cu inima ca o floare a dimineţii. Tu erai în această mare sală, tu erai aici singură poate pentru totdeauna, poate pentru toţi anii ce vor veni, pentru toţi anii fără sfârşit.

Tăcerea noastră nu era curmată de nimic, doar arborii şi soarele ne priveau acum, şi florile - Doamne câte flori ne priveau - umpleau valea, roşii, albastre, albe... Noi eram, ştii, Eleonor, florile acelea eram noi, şi cineva venea să ne calce în picioare, să ne distrugă, şi noi, ca şi ele, nu aveam să ne plângem, chiar dacă era primăvară şi Gaalogra ne aştepta.

Zgomotul pe care-l făcea Duşmanul a ajuns la noi încet, încet, aproape pe nesimţite, de departe, pe deasupra culmilor. La început un clinchet confuz, un susur metalic, un sunet straniu, ca zumzetul unei insecte sau lunecarea unui şarpe pe un mănunchi de ierburi uscate. Apoi, apoi a crescut, îngheţându-ne inimile, făcându-le să freamăte. Deveni un zgomot de carapace, un zgomot de cleşti şi de mandibule, un zgomot de maşini de război rostogolindu-se pe coastă, pocniturile fulminatoarelor apropiindu-se de noi, cei din vale... Şi apoi, şi apoi au apărut Ei. Negri, monstruoşi, străini. Totul devenise o vibraţie de antene, un scrâşnet de mandibule, o târâre de labe pe stânci, un scârţâit de chitină pe carapace. Erau un fluviu, o avalanşă, o mare neagră de capete triunghiulare, de ochi scânteietori, de labe lungi pline de coarne şi pinteni.

Grahorii noştri începură să bată din copite, ochii noştri se umplură de oroare. Nu de spaimă, ci de oroarea inumanului, de teroarea insectei ce se târâie şi muşcă, ochii noştri se umplură de senzaţia aceea de dezgust şi de greaţă care te cuprinde când vezi o insectă strivită, cu măruntaiele albe răspândite pe pietre.

În scurt timp, acoperiră colina care ne domina, o înnegriră cu mulţimea lor nesfârşită şi încă mai soseau, şi încă, şi încă. Mirosul de acid începuse să ajungă până la noi, se şi vedeau suliţele sclipind în mâinile lor roz cuirasate, arcurile lor se încordau şi fulminatoarele erau în poziţie de tragere. Nu se distingeau armate, şi companii, şi batalioane, nu exista infanterie şi cavalerie, nu existau steme şi stindarde care să fluture în vânt; ei nu aveau nevoie de asta. Înaintau şi atât; foşnetul, scrâşnetul mandibulelor erau stindardele şi stemele lor, ei înşişi şi forţa cotropirii lor erau de ajuns pentru a-i face să nu cunoască teama. Era Duşmanul care trecuse dincolo de frontierele sale, părăsise şesurile reci din nord pentru a cuceri pământuri şi păşuni.”

Ghiliamur închise ochii şi îşi acoperi faţa cu mâinile. Capul său se plecă în faţa amintirii cumplite, sufocat de oroare şi de deznădejde. Ar fi vrut să ţipe, dar vorbea în şoaptă, ar fi vrut să plângă, dar nu putea, în ochii săi nu se ivea nici o lacrimă. Şi Eleonor era acolo, acolo lângă el, cu ochii ei credincioşi, cu ochii ei de mac înspăimântat. Biata soţie, biata femeie care ştie că-şi va pierde soţul şi ţara, cetatea şi viaţa!

Eleonor îl priveşte, dar acum nu mai are curajul să-l îmbrăţişeze pe Ghiliamur, nu mai are curajul să-l sărute, să-l strângă în braţe, pentru că simte prea multă oroare în juru-i, simte că în încăpere s-a făcut frig şi buşteanul din cămin nu mai poate să-i încălzească inima. Eleonor stă nemişcată în faţa lui, împietrită, epuizată. S-ar părea că însăşi dragostea ei a zburat departe, înfricoşată de zgomotul chitinei, distrusă de mandibulele tenace ale acelui Duşman atât de oribil, încât nu poate fi descris. Dragostea ei curată, dragostea ei de femeie, gingăşia şi surâsul ei, totul s-a sfârşit, totul s-a pierdut în întunericul adânc al oroarei.

Ghiliamur şi dragostea lui de bărbat, dragostea lui neţărmurită ca Soarele, dragostea lui călcată în picioare şi batjocorită de acel „ceva”, venit din şesurile îndepărtate ale nordului.

Cuvintele ies din gura lui Ghiliamur ca un şuvoi pe care el nu-l mai poate opri, care trebuie să se reverse pentru că nu-i mai poate răbda apăsarea înăuntrul inimii sale.

„Apoi, armatele noastre s-au ciocnit. Masa neagră a Duşmanilor întâlnise firavul şir al avangardei noastre pedestre şi parcă a absorbit-o, nu s-au văzut spărturi sau destrămări de-a lungul liniei de atac, s-a auzit numai sunetul răguşit al fulminatoarelor şi un scurt clinchet de spade. Şi, apoi, s-au năpustit asupra noastră, ne-au doborât şi ne-au zdrobit. Trupurile lor mari şi cafenii îi dominau pe soldaţii noştri, mirosul lor de acid era respingător,

membrele lor păreau făcute din oţelul cel mai dur al pământului nostru, şi sângele roşu curgea ca fluviile de primăvară, şi pământul era ud, şi iarba, şi florile... Acum am isprăvit, acum nu mai am nimic de spus, dar chipurile palide ale soldaţilor mei strigă şi acum în mine şi ei au făcut minuni de vitejie împotriva acelor fiinţe care păreau desprinse din noapte. Templierii se luptau ca fiarele, retezau labe şi antene, săpau răni oribile în abdomenele monstruoase, loveau în ochii negri şi răi, ca nişte mlaştini fără lună, dar ei erau mii, şi mii, şi mii...”

Borametzul de Gaalogra se opri o clipă, ca să-şi amintească. Rămase tăcut un lung şi trist moment, cu capul aplecat ca şi cum s-ar fi rugat zeului morţii.

„Am văzut Gărzile Porţii dispărând într-o mare de duşmani, le-am văzut urlând şi blestemând, şi ucigând cu ferocitate, le-am văzut murind sub mormane de fiinţe monstruoase. Am văzut cum a fost masacrată compania lui Grihl Ucigaşul, şi moartea lui Konhelar, a lui Vaart Linneri, Halgabior, şi atâţia, şi atâţia... Toţi cei care mi-erau aproape, toţi cei care mi-erau dragi. Am văzut cum armata mea se îndoaie ca o frunză ruptă, fărâmiţându-se ca pietrele vechi... I-am văzut murind cu sutele, cu miile... Şi atunci, ce mai rămânea de făcut? Am poruncit Semnalizatorului retragerea, i-am poruncit lui Orhiman să moară pentru a ne acoperi retragerea, spre a putea să ajungem la Gaalogra, ca să murim în cetatea noastră de diamante...

Şi acum eu mă aflu aici, şi pământul arde sub picioarele mele, şi poporul strigă, poporul plânge, dar eu, eu, ultimul borametz de Gaalogra, n-am ştiut să-l apăr, n-am putut, trebuie să mă crezi Eleonor, n-am putut. Parcă aud şi acum zgomotul lor imund, parcă simt paşii lor cumpliţi, paşii lor care înaintează impetuos, fără nici o emoţie, pentru că nu sunt umani, Eleonor, pentru că nu ştiu ce înseamnă durerea, disperarea, ura, dragostea. *Eleonor, ei nu ştiu*

nimic! N-au inimă. Sunt insecte, sunt viermi care se târăsc, Eleonor!”

Gaalogra străluceşte livid în lumina celor două luni. A răsărit şi luna cea verde. A învăluit turnurile şi palatele într-o lumină ireală; întreaga vale are un aspect diafan şi intangibil. Gaalogra pare o enormă efemeră cu aripi de safir, verde şi tăcută, gingaşă în tonurile ei de un verde nocturn, aşezată în fundul văii, mângâiată de degete tăcute. Soldaţii săi veghează, chiar dacă ştiu că e în zadar. Pe zidurile înalte se visează şi se povestesc întâmplări din război. Pe ziduri pluteşte o senzaţie de neverosimil, de zădărnicie, care-ţi strânge inima. Această cetate atât de vie şi plină de soare, atât de prezentă, nu poate fi distrusă mâine, în lumina viorie a zorilor, asta nu se poate întâmpla, nimeni n-a spus-o, altora li se poate întâmpla, dar nu nouă, nu cetăţii noastre de cristal.

Sus, deasupra cetăţii, trec nouă păsări negre, profilându-se pe discul celor două luni. Nouă - ca şi coasele pe care Moartea le poartă cu sine, când îi răpeşte pe cei bravi. Noaptea e pe sfârşite, zorii n-au apărut încă, dar se simte apropierea lor, se simte că soarele e pe cale să răsară, stelele de pe cer nu mai strălucesc şi cele două luni nu mai colorează în verde intens oraşul adormit.

Eleonor e trează. Marea sală e tăcută, Prinţul doarme pe un divan de brocart. Eleonor se ridică şi-l priveşte lung, plină de dragoste, îngenunchează şi-şi atinge buzele de ale lui, într-un uşor sărut, îi ţine capul în mâini şi faţa lipită de a ei, apoi se ridică brusc şi iese prin marea uşă de lemn încrustat.

Eleonor a ieşit din oraş. Merge cu paşi repezi, aproape alergând. A ieşit prin poarta de nord. Cu un mic semn a poruncit străjerilor să i se deschidă şi acum e în afara zidurilor şi merge prin noaptea care devine din ce în ce mai clară, care a început să îmbrace culorile vii ale aurorei. Noaptea e rece, o lună a şi apus, cea verde, Luna Fugară.

Gaalogra şi-a pierdut vălul de imaterialitate, devenind, în lumina albă şi crudă a Primei Luni, un oraş copleşit de dezolare, care-şi aşteaptă sfârşitul.

Eleonor se gândeşte la Ghiliamur, se gândeşte la trupul lui tânăr şi falnic, la ochii lui negri şi la figura lui blândă. Se gândeşte la dragostea ei care zace acolo, într-o sală mare şi rece, cu disperarea în inimă, cu jalnicul somn în ochi şi oroarea în adâncul sufletului. „Ghiliamur, oh Ghiliamur!" strigă în noapte, dar e prea departe ca s-o mai audă cineva, acolo, sus, pe bastioane şi pe înaltele turnuri de pază, nimeni nu-i răspunde, şi ea plânge pentru că el e departe şi pentru că aşa trebuie să fie.

Eleonor aleargă şi zorile aleargă cu ea. Eleonor plânge şi roua a acoperit cu lacrimi reci frunzele şi florile pe care ea abia le atinge fugind în lumina aurie. Eleonor aude un foşnet îndepărtat, un sunet nelămurit, care se strecoară printre stânci şi arbori înalţi. Ea aude un vuiet ca al mării, o rumoare care înaintează şi devine tot mai puternică.

Eleonor aude un zgomot de paşi înmiiţi.

Eleonor aude un zgomot de chitină şi de cuirase.

Eleonor aude din ce în ce mai aproape un scrâşnet de mandibule şi un hârşâit de carapace.

Eleonor aleargă, albă ca Prima Lună, albă asemenea celui mai înalt turn al castelului său, albă ca dragostea pe care i-o poartă lui Ghiliamur.

Eleonor vede o mare de antene şi de feţe triunghiulare, o infinitate de labe chitinoase care bat pământul, o mişcare obscenă de mandibule de fier, de arme, de lănci şi de spade, aude pocnetul fulminatoarelor şi simte rumoarea corpurilor ce înaintează. Eleonor aleargă cu părul fluturând în adierile aurorei, pe buze cu dulcele nume al iubirii sale pe care n-are s-o mai vadă niciodată.

Nimeni nu ştie cum a fost cruţată Gaalogra de năvala hoardelor din nord. Nimeni nu ştie de ce s-au abătut din drumul lor sângeroşii Duşmani, înainte de a ajunge sub

zidurile ei înalte. Străjerii de pe bastioane au văzut hoarda întunecată trecând în depărtare şi îndreptându-se spre alte tărâmuri de război şi de cotropire.

Nu, nimeni nu ştie, dar se spune că borametzul Ghiliamur şi-ar fi pierdut dulcea soţie în acea noapte teribilă, şi că a căutat-o înnebunit încă o sută de ani, prin sălbaticii munţi ai Lunii.

Şi se mai spune că în nopţile limpezi, când Luna Fugară a apus, când pe cer străluceşte solemn Prima Lună, se vede alergând, sus, pe albele coline ale Lunii, neliniştita fantasmă a dulcii Eleonor.

LUIGI DE PASCALIS

Născut în 1943 în Abruzzi, s-a mutat definitiv la Roma, împreună cu familia, în 1963. Interesat de aspectele fantasticului în literatură şi pictură, întâlnind în capitală un grup de prieteni, a fost contaminat de pasiunea lor pentru fantascienza, chiar dacă povestirile lui au păstrat totdeauna un fond „negru”.

Prima lui povestire a apărut în 1965, în Oltre il Cielo, şi *aparţinea genului numit de americani „heroic fantasy”, gen puţin frecventat de autorii italieni. O lucrare de acest fel i-a fost inclusă într-o antologie internaţională publicată în Statele Unite. Alte texte i-au fost traduse în Franţa.*

Povestirea prezentată aici ocupă un loc mai deosebit în opera autorului, tratând un aspect patologic al unei societăţi avansate, birocraţia. Într-un viitor îndepărtat, ea se situează pe primul plan; autorul critică de pe o poziţie de satiră plăcută, dar muşcătoare.

Printre alte povestiri ale lui de Pascalis, *cităm* Duelul, Paznicul farului, O voce din trecut, Zilele cenuşii, Ultima noapte, Dragoste la prima vedere.

G. de T.

Burocratiland

Orice referire la persoane sau lucruri cunoscute
este pur întâmplătoare... Totuşi...

(Nota autorului)

Trista mea odisee a început într-o seară de vară, când, aflându-mă în parcul oraşului pentru a petrece după obiceiul meu noaptea - deoarece mă consider onorat să aparţin vechii, glorioasei şi întotdeauna numeroasei cete a cerşetorilor profesionişti - am ridicat pentru prima oară privirea spre cer. Era limpede, imens, înstelat.

Să ne înţelegem, asta nu înseamnă că în viaţa mea n-am ridicat niciodată nasul din pământ. Asta mi se întâmplă, ca oricui altuia, cel puţin de o sută de ori pe zi, când nu ţin să salut pe cineva care mi-e antipatic, sau, lucru care poate părea ciudat pentru un vagabond, dar nu şi pentru tot restul omenirii, atunci când vreau să-mi dau aere de superioritate faţă de cineva.

Deci, cum spuneam, în seara aceea mi-am ridicat pentru prima oară privirea spre cer şi l-am văzut ca o splendidă alternativă la viaţa mea rătăcitoare şi inutilă. Ei bine, da, mărturisesc, în seara aceea, pentru prima oară în viaţa mea, poate din cauza unei anumite fete la care mă gândeam tot mai des, m-am simţit un vierme, o fiinţă abjectă şi inutilă şi nu, cum se întâmpla de obicei, un cavaler rătăcitor, ultimul om adevărat în mijlocul unei cete de roboţi. Cu alte cuvinte, fără să stau să despic firul în patru, am privit cerul şi am dorit să-mi schimb viaţa.

Chiar în zilele acelea, de altfel, se făcea mare zarvă în jurul ultimei proclamaţii a Guvernului Interplanetar care tindea să încurajeze emigraţia către bogatele şi nepopulatele planete din Alfa Centauri. „Tuturor le va fi garantată - promitea guvernul - o viaţă de muncă cinstită şi rodnică. Planetele din Alfa Centauri vă vor procura plăcerea riscului şi a aventurii, iar puţinii supravieţuitori ai populaţiei indigene se vor considera fericiţi să fie sclavii dumneavoastră.”

Tot ceea ce era necesar pentru a face parte din expediţie

era un document, o bucată de hârtie care să ateste condiţia mea de „şomer sănătos”, pe care s-o înaintez în timp de trei luni, „autorităţilor competente”.

Lucrul mi se părea destul de uşor de rezolvat. Nu mă aflam oare în Italia, adică în locul unde prosperau toate Ministerele, Oficiile, Arhivele şi Depozitele de rebuturi birocratice din întreaga Federaţie Interplanetară? Nu eram eu oare un fericit descendent al marilor inventatori ai hârtiei timbrate, buletinelor, formularelor de depunere şi timbrelor fiscale? N-aveam de ce mă teme, deci, era suficientă puţină bunăvoinţă pentru ca birocraţia să nu aibă secrete faţă de mine.

În fond, pe aceste iluzii se întemeiază siguranţa atâtor oameni!

A doua zi, dis-de-dimineaţă, m-am îndreptat spre Ministerul Informaţiilor Publice pentru a vedea cum trebuie să procedez pentru a obţine atestatul de „şomer sănătos”. Eram surâzător, încrezător, fericit; aveam o viaţă întreagă înaintea mea şi poate chiar sclavi care să muncească în locul meu, fapt care îmi dădea o stare de veritabil extaz (şi, mă rog, care din adevăraţii descendenţi ai străvechilor popoare italice n-ar fi făcut la fel?).

Ministerul Informaţiilor Publice era un edificiu foarte vechi şi aproape dărâmat, situat pe una din colinele periferice. Chiar de la distanţă părea un grandios şi genial monument al tărăgănelii şi ineficienţei, dar nu m-am lăsat influenţat de aparenţe şi am încercat să intru cu îndrăzneală. Spun „am încercat”, pentru că aproape imediat mi-am dat seama de imposibilitatea de a trece uneori pragul unei uşi, chiar dacă e deschisă. E de ajuns ca la intrare să se afle cuşca unui portar. Şi în interiorul ei, desigur, un portar.

Individul în chestiune era cel mai mare troglodit venusian din câţi văzusem vreodată, un ciclop cu un aer obtuz, dar cu braţe puternice. Abia trecusem pragul, când un răget înspăimântător îmi îngheţă sângele în vine şi o mână

păroasă şi neînduplecată mă apucă de ceafă împiedicându-mă să fug.

— Pe cine căutaţi, stimate domn?

— Păi... m-am bâlbâit eu încurcat, acesta nu-i Ministerul Informaţiilor Publice?

Venusianul închise unicul său ochi, în semn de aprobare.

— Asta ziceam şi eu, am continuat, încercând să-mi recâştig sângele rece. Am venit aici pentru o informaţie...

— Ah! spuse el, dându-mi drumul de parcă ar fi atins un vierme. Dar tot nu puteţi trece. Pentru a intra în Minister, e necesară o cerere pe hârtie timbrată, cu data şi locul naşterii, continuă el, vorbind dintr-o suflare, ca şi cum ar fi recitat o lecţie, specificând detailat informaţia solicitată şi scopul pentru care se solicită această informaţie (scop legal sau nu); pe de altă parte, cererea trebuie să fie însoţită de situaţia familiară, certificatul de bună purtare, declaraţia de venituri, certificatul de sănătate şi declaraţia de bună conduită morală eliberată de propriul dumneavoastră paroh. E clar?

Dacă aş fi avut timp, mi-aş fi pierdut cumpătul. Dar n-am avut. Un teribil picior în spate mă azvârli în stradă.

În timp ce-mi masam părţile dureroase, îmi veni în minte să mă întreb cum trebuiau să fie celelalte ministere dacă cel al Informaţiilor Publice era, practic inaccesibil. Nenorocirea mea era, în esenţă, aceea de-a nu şti cum să mă descurc în labirinturile birocraţiei.

Mi-am dat seama de asta când am văzut un omuleţ chel, cu o servietă voluminoasă sub braţ, apropiindu-se de bârlogul fiarei. Venusianul, cu răgetul care-mi era acum cunoscut, îi bară drumul şi cu aceeaşi mişcare îl apucă de ceafă, dar individul nu-şi pierdu de loc cumpătul, surâse chiar cu un aer cuceritor şi, scoţând din buzunar o bucăţică de zahăr, i-o băgă fără teamă între fălcile larg deschise. Schimbarea cerberului fu imediată; se înclină mai, mai să-şi atingă vârful pantofilor cu fruntea şi spuse:

— Bună ziua, excelenţă.

Apoi se întoarse liniştit la locul său, sugând cu lăcomie zahărul.

Cunoscând trucul, am luat o parte din economiile mele, adunate cu greu în ani de cruntă cerşetorie, şi am cumpărat douăzeci de bucăţi de zahăr marţian, parfumat şi suculent. M-am întors sigur pe mine şi am dăruit cu generozitate monstrului două din cele mai preţioase permise de trecere, ceea ce-mi atrase titlul de „onorabilă excelenţă”. M-am simţit mândru, chiar foarte mândru.

Exact după patru ore şi douăsprezece minute de când mă aventurasem în minister, aruncat de la un ghişeu la altul ca o foarte resemnată minge de ping-pong, în căutarea cuiva care să fi ştiut să-mi spună cui trebuia să mă adresez pentru a obţine informaţia necesară, am avut fericirea să întâlnesc un personaj straniu. Era un bătrânel cu o figură inteligentă, care s-a prezentat spunând că s-ar numi Dedal şi că ar fi inginer specialist în Ministere şi Oficii Publice, oferindu-se cu gentileţe să mă ajute.

— Vedeţi domnule, spuse el cu o voce plângăreaţă, acest edificiu l-am construit eu, cu mulţi ani în urmă, când eram aproape un copil, pentru alte scopuri. Pe atunci se numea Labirint şi trebuie să spun că a constituit o piatră de hotar în istoria arhitecturii. După război, nu-mi amintesc care, a fost transformat în Minister, dar lucrurile sunt acum puţin cam confuze şi trebuie să vă mărturisesc că adesea mă rătăcesc şi eu. Oricum, îmi sunteţi simpatic şi vreau să vă ajut.

N-am aşteptat să repete de două ori propunerea şi l-am urmat printr-o infinitate de coridoare, scări, pasaje secrete, scurtături, subterane, până-n faţa unei uşi de sticlă. Aici se opri şi-mi spuse:

— Înăuntru puteţi afla tot ceea ce vă interesează.

Şi dădu să plece. Dar eu l-am reţinut.

— Daţi-mi voie cel puţin să vă mulţumesc, domnule

inginer, am şoptit cu lacrimi de recunoştinţă în ochi.

— Nu-mi mulţumi, tinere, răspunse el suspinând, te-am ajutat fiindcă semeni cu fiul meu. Ştii, el a transformat Labirintul în Minister. Poate că ar fi devenit un bun inginer, dar era prea nervos şi impulsiv. Când a terminat lucrările şi-a dat seama că nu ştie pe unde să iasă şi atunci, cuprins de disperare, s-a aruncat pe fereastră. O adevărată tragedie, tinere, crede-mă. Şi apoi toate prostiile pe care le-a scornit presa pe seama lui Icar al meu şi asupra mâniei lui de a zbura cu aripi de ceară! O tragedie, o tragedie. Cred că ai auzit vorbindu-se, cu tot scandalul ce s-a iscat în jurul acestui caz.

— Desigur, desigur, l-am asigurat eu, destul de încurcat, dar omul plecase.

Pe uşa de sticlă era scris cu litere mari *Ministerul Informaţiilor Publice: Nucleul Central*. Am învârtit hotărât mânerul şi am intrat.

M-am trezit într-o încăpere destul de mare, absolut goală. Pe peretele din fund, la vedere, era atârnat un afiş enorm pe care erau expuse în mod sintetic toate informaţiile ce-mi trebuiau:

PENTRU ORICE INFORMAŢIE
PRIVIND DEMERSURILE ŞI PROCEDURILE
DE COMPETENŢA FIECĂRUI MINISTER,
VĂ VEŢI ADRESA DIRECT ACESTORA

Acum totul era clar; am mulţumit politicos şi am ieşit. Când am trecut din nou pe lângă încruntatul venusian era aproape miezul nopţii, dar nu am regretat, având convingerea că am făcut un lucru bun. M-am întins pe o pajişte şi am adormit fericit.

Ministerul pentru Emigraţia Interplanetară se ridica la poalele Etnei, între cartierele periferice din Paterno şi

Catania. Un edificiu gigantic şi extrem de modern, singurul inconvenient constând în faptul că era puţin cam peste mână. Dar, pe de altă parte, alegând acel loc, constructorii ţinuseră să aducă un omagiu străvechilor tradiţii migratoare înfloritoare şi astăzi în insulă.

De data aceasta n-am avut dificultăţi la intrare, dat fiind că plutonianul pus de gardă la poartă suferea teribil de căldură şi stătea de obicei în frigorifer, fără să-i pese de atribuţia sa.

În interior o succesiune neîntreruptă de coridoare, scări, birouri, uşi misterioase pe care intrau şi ieşeau cei mai stranii indivizi din câţi văzusem vreodată, dar nici o tăbliţă indicatoare sau vreo săgeată care să mă ajute să mă îndrept în direcţia justă. Absolut nimic.

În sfârşit, am dat peste un om foarte scund, aproape un pitic, îmbrăcat într-o somptuoasă uniformă de catifea roşie şi având pe cap o pălărie cu cozorocul mare, pe care scria „Uşier şef”. Ştim cu toţii că înaltul grad onorific de „Uşier şef” se acordă de la naştere nobililor marţieni, o rasă foarte veche şi acum pe cale de dispariţie, dar care păstrează intact întregul ei orgoliu de castă, astfel că, atunci când m-am hazardat să-i cer o informaţie, nobilul mă privi de sus până jos, cu un aer dispreţuitor, şi-mi spuse să cer informaţii de la subalternii săi, deoarece el nu obişnuia să vorbească cu persoane necunoscute.

În clipa aceea am hotărât să devin şmecher. Mi-am îndreptat statura, am abordat o privire plictisită şi absentă şi am oprit pe primul funcţionar care mi-a ieşit în cale, un om încovoiat sub greutatea unor papirusuri birocratice din categoria „Cererilor nerezolvate”.

— Om bun, i-am spus cu o voce autoritară, aş dori să ştiu unde se află birourile care eliberează certificate de Şomer Sănătos. Şi te rog încearcă să fii concis, deoarece mă grăbesc.

— Dar dumneavoastră cine sunteţi, de ce nu vă adresaţi

uşierilor?

— Mai puţină vorbărie! am urlat înfuriat. Mă aflu aici pentru a mă încredinţa personal de eficienţa serviciului şi nu înţeleg să-mi mai pierd timpul cu dumneata. Dă-te la o parte!

— Imediat, domnule inspector, răspunse funcţionarul, căpătând o delicată culoare gălbuie. Permiteţi-mi să vă însoţesc.

Şi mergând cu paşi mici şi repezi înaintea mea, îmi arătă drumul.

Când am fost sigur că mă pot descurca şi singur, i-am spus să se oprească, nu fără a adăuga:

— Bine, dragul meu, îmi voi aminti de dumneata. N-ai grijă.

Aceste cuvinte îl copleşiră. Într-un elan nestăvilit îmi sărută mâna şi plecă ţopăind.

Câteodată e suficient atât de puţin pentru a face un om fericit!

Dar şi eu eram fericit. Departe de-a bănui tot ce mă aştepta, credeam că, în sfârşit, am ajuns la capătul chinurilor. În faţa mea se întindea un coridor lung de circa doi kilometri. În el, aşezaţi ordonat, în şir indian, o mie de indivizi cu aspiraţii migratorii aşteptau cu răbdare la singurul ghişeu existent. M-am aşezat la coadă şi am început să privesc în jur. Oamenii aveau îmbrăcămintea uzată şi faţa trasă, obosită; unii şedeau pe scăunele portative, alţii, cei mai mulţi erau întinşi pe jos, toropiţi de somn şi de foame. Patru sau cinci sute de metri mai departe, doi roboţi infirmieri încercau inutil să pună cămaşa de forţă unui nebun furios, dar probabil scena nu era atât de rară, judecând cel puţin după absoluta indiferenţă a celor prezenţi. Am auzit chiar o voce care spunea, nu fără oarecare plăcere:

— Unul mai puţin.

Trecură patru ore în care am parcurs exact două sute

treizeci şi cinci de centimetri şi recunosc că începusem să mă plictisesc. Norocul a făcut ca, tocmai când, sleit de puteri, eram pe punctul de a renunţa, să sosească un cărucior cu mâncare; cu câţiva bănuţi, am cumpărat o pâinişoară parfumată cu şuncă sintetică şi două calmante. Aceasta fiindcă, mi se pare chiar inutil s-o spun, ghişeul se închisese până a doua zi, dar lumea care era la coadă nu avea de gând să-şi piardă locul câştigat cu atâta trudă.

Câteva ore mai târziu, sosi şi noaptea şi odată cu ea şi o mică ceată de aşa zise „cocote ministeriale”. Erau nişte tinere femeiuşti dotate, printre altele, cu oarecare inteligenţă, de vreme ce înţeleseseră că într-o societate agitată şi haotică, într-o societate în care totul înseamnă viteză şi promptitudine şi în care în câteva ore de călătorie se poate ajunge pe oricare dintre planetele Federaţiei, unicul loc unde oamenii sunt vulnerabili la anumite tipuri de tentaţii este ghişeul unui Birou din Sistemul Birocratic Federal. Şi se conformaseră.

N-aş fi acordat un interes excesiv faptului, dacă una dintre fete n-ar fi venit spre mine, cu un aer vădit provocator. Era oxigenată şi fardată izbitor şi îmbătrânise puţin de când o văzusem ultima oară; totuşi, am recunoscut-o: negreşit era vorba de Elena, *partenera* obişnuită a nopţilor mele de tinereţe, când viaţa de vagabond părea realmente rentabilă şi nicidecum lipsită de posibilităţi cultural-artistice. Frumoase timpuri apuse!

Mă recunoscuse imediat şi am petrecut câtva timp evocând trecutul, apoi m-a întrebat:

— Destul cu tristeţea. Tu ce cauţi aici?

I-am spus şi ea a izbucnit într-un hohot de râs zgomotos, cu toate că eu nu găseam nimic ridicol în dorinţa mea de a-mi schimba viaţa, aşa că m-am întunecat la faţă.

— Nu te supăra, mi-a spus Elena, râd pentru că ai rămas acelaşi naiv. Doar nu vrei să-ţi petreci întreaga viaţă stând la coadă în faţa unui ghişeu, nu-i aşa? Vino cu mine.

Am urmat-o bucuros printr-o uşiţă care dădea într-un coridor identic cu primul, însă pustiu. În fund, în loc de un ghişeu erau şapte şi toate încă deschise, în toiul nopţii.

— Ce-i asta? am întrebat mirat.

— Este coridorul celor cu recomandaţii speciale. Aici lucrurile se rezolvă repede.

— Dar eu nu am recomandaţie, am adăugat.

— Nu-i necesar să ai cu adevărat, e suficient să te comporţi ca şi cum ai avea. Haide, curaj. Eu mă întorc la clienţii mei. La revedere şi mult noroc.

M-a sărutat ca pe un vechi prieten şi a dispărut pe uşiţă.

Eram singur, tăcerea din coridor era de-a dreptul impresionantă şi am privit în jur cu multă atenţie. Atunci am observat cele şapte covoare mobile care duceau la cele şapte ghişee şi am observat că deasupra fiecărui ghişeu era o firmă. Când am ajuns destul de aproape, am putut citi:

RECOMANDAŢI DE RUDE ŞI PRIETENI

RECOMANDAŢI POLITICI

RECOMANDAŢI DE CLER

RECOMANDAŢI DIN OFICIU

AUTORECOMANDAŢI

PUNGAŞI ÎN GENERE

RECOMANDAŢI DE ORICE ALT TIP.

Catalogându-mă pe dată în această ultimă categorie, m-am prezentat la ghişeu şi, încercând să găsesc un ton destul de arogant, am explicat neptunianului de serviciu (un om cu ochi mari de felină, ca orice reprezentant al rasei sale, obişnuit să doarmă ziua şi să lucreze noaptea, nesuportând lumina soarelui) că îmi trebuia un certificat de şomer sănătos, în scopul emigrării în Alfa Centauri.

— Foarte uşor, foarte simplu, îmi răspunse el cu un surâs de vampir. Veniţi din nou după cincisprezece sau douăzeci de zile.

Şi scrise cu litere mari pe o fişă: FOARTE URGENT. Satisfăcut, am plecat.

Dar, iar îmi făcusem iluzii. Au trecut douăzeci de zile, au mai trecut alte douăzeci, dar nimeni nu ştia să-mi spună nimic despre certificatul meu, iar eu eram în pragul unui şoc nervos. Optsprezece ore înainte de scadenţa termenului de prezentare a faimoasei cereri, m-am prezentat pentru a nu ştiu câta oară la ghişeul „Recomandaţi de orice alt tip” şi am întrebat dacă documentul meu era gata, deoarece îmi trebuia imediat. Funcţionarul, un napolitan autentic, de data aceasta, cel puţin aşa părea, judecând după faţa lui somnolentă şi plictisită, mi-a făcut semn cu mâna să mă calmez şi mi-a spus:

— Liniştiţi-vă, domnule! Mă doare capul şi nu pot să suport oamenii care ţipă. Am avut o noapte infernală! Trebuie să ştiţi că...

— Dar mă grăbesc! l-am implorat eu exasperat.

Omul izbucni:

— Mereu grabă, Toţi se grăbesc, dar se poate şti unde vreţi să ajungeţi?

— În Alfa Centauri, am răspuns, încercând să mă calmez.

— În Alfa care?... întrebă el, apoi se gândi şi trase concluzia. Mă duc să văd, dar nu cred că documentul dumneavoastră este gata.

Avea dreptate, nu era gata. După o rapidă investigaţie, am aflat şi de ce: nimeni nu ştia cum să-l redacteze.

Nu ascund că, o dată ajuns la acest punct, m-am descurajat cu adevărat, dar acum era o chestiune de onoare, aşa că, mai mult pentru a-mi salva obrazul, am declarat:

— Nu mă mişc de aici fără document.

Trecură şase ore şi nimeni nu-mi dădu vreo atenţie. Am profitat pentru a privi în jurul meu, cu oarecare curiozitate.

Funcţionarii mergeau, se mişcau, fumau, dormeau, glumeau, lucrau, cu o încetineală şi oboseală în mişcări

care amintea de aceea a scafandrilor din fundul mării. Numai o singură dată i-am văzut roind, sprinteni şi bucuroşi, dar era ora gustării pe care o adusese obişnuitul robot-chelner, de la barul din colţ. De altfel, această enormă risipă de energie a fost îndelung compensată de un lung somn în scopuri digestive.

Câteva ore mai târziu, când pierdusem orice speranţă, s-a petrecut miracolul. Ultimul.

A început cu o splendidă apariţie: avea un corp zvelt şi bine făcut, un obraz încântător şi o cascadă de păr blond lăsată pe spate. Era îmbrăcată într-un costum imaculat, mulat pe corp, care părea că iradiază o lumină proprie şi se mişca ca şi cum ar fi dansat. Se apropie de mine privindu-mă fix şi mă întrebă, fluturându-mi pe sub nas o bucată de hârtie:

— Dumneavoastră aşteptaţi acest certificat?

Cu toată ironia de care eram capabil, am aruncat o privire hârtiei, dar aproape să-mi vină rău, deoarece certificatul acela era chiar al meu.

Nu m-am întrebat cum a apărut şi pentru ce. Cu un urlet de fericire, l-am înhăţat, foarte decis să-l apăr chiar cu preţul vieţii. Un fel de-a spune, evident, fiindcă blonda mi l-a sustras cu graţie dintre degetele amorţite şi eu n-am avut puterea nici să mă opun, nici să mor. Doar că am încărunţit. Dar ea, care era o perfectă observatoare, şi-a dat seama şi m-a gratificat cu un surâs liniştitor.

— N-aveţi grijă, mi-a spus, trebuie numai semnat. În câteva ore e gata.

Gemete.

— Dar sunteţi obosit. De ce nu mergeţi să vă plimbaţi puţin? În două ore termin serviciul, aşa că, dacă mă aşteptaţi la ieşire, vă aduc certificatul. Şi adăugă, aruncându-mi o ocheadă plină de înţeles: putem sta şi de vorbă...

Orice urmă de îndoială mi-a fost spulberată de un

splendid surâs.

Îmbărbătat şi fericit, am coborât în stradă şi m-am bucurat de soarele care apunea la orizont, conştient că era una din ultimele dăţi când asistam la un asemenea spectacol.

Din această cauză, nu am observat buldozerele, escavatoarele şi alte zeci de maşini infernale care înconjurau ministerul. Apoi, plin de stupoare, am auzit un difuzor care-i invita pe funcţionari să iasă şi, înainte de a înţelege ce urma să se întâmple, maşinile de demolat s-au năpustit ca nişte fiare asupra prăzii, începând să dărâme edificiul.

Fiecare lovitură îmi ricoşa în creier, ca o împunsătură dureroasă.

Ce mai urma? Ce lucru avea să se întâmple? Unde era fata blondă? Unde era certificatul meu? Credeam că înnebunesc.

M-am repezit, ca un turbat în mijlocul funcţionarilor care vociferau, în căutarea femeii. După puţin timp am găsit-o împreună cu o prietenă, privind liniştite cum e făcut bucăţi edificiul.

Am apucat-o de un braţ şi am întrebat-o, plin de îngrijorare şi presimţiri întunecate:

— Dar ce se întâmplă?

— Nimic, mi-a răspuns, se demolează vechiul sediu.

— Şi certificatul meu? am continuat s-o chestionez, tot disperat.

Fata mă privi mai întâi de parcă aş fi căzut din cer, apoi se întoarse spre prietena ei:

— Ţi-am spus eu că am uitat ceva!

Şi apoi către mine:

— Nu trebuie să vă îngrijoraţi, ştiţi, peste trei zile vom inaugura noul sediu şi atunci veţi putea primi certificatul.

— Şi unde-i noul sediu? am întrebat cu o voce acum incoloră.

— Dar dumneavoastră nu citiţi ziarele? răspunse ea, profund surprinsă. Pe Alfa Centauri, fireşte.

FIREŞTE...

GIULIO RAIOLA

S-a născut în 1923, la Veneţia. E redactor al cotidianului roman Il Giornale d'Italia, *fiind specialist în probleme navale şi în general militare.*

Pe tărâmul specific al science fiction-ului, Raiola e unul dintre acei scriitori italieni care au debutat „târziu": primele sale povestiri au apărut abia în 1962, în antologia Interplanet I, *impunându-se imediat prin stil şi prin intensitatea atmosferei. A fost iniţiatorul Festivalului filmului ştiinţifico-fantastic de la Triest, al respectivei expoziţii de cărţi şi al „mesei rotunde" din 1963. În acelaşi an, a fondat şi condus revista* Futuro, *împreună cu Lo Jacono şi Aldani. A publicat în diferite antologii de fantascienza (printre care în cea a revistei franceze* Fiction).

Puţinele povestiri ale lui Raiola se caracterizează prin căldura umană şi limbajul care l-au făcut pe un critic să-l compare cu Ray Bradbury. Cu Bienala 6 000[1] *el a fost unul dintre primii autori care şi-au situat acţiunea operelor lor într-un mediu pur italian. Au urmat* Planul Recuperare *(care încă în 1964 punea problema salvării Veneţiei) şi* Timpul jocurilor *(în care, exemplu mai curând unic decât rar, un subiect de pură fantascienza este amplasat în cartierele populare ale oraşului Napoli), socotite printre cele mai bune din producţia lui literară, împreună cu* Femeile din Omfala, Vântul de nord *şi* Întoarcerea zorilor.

G. de T.

[1] Apărută în nr. 398 al Colecţiei „Povestiri ştiinţifico-fantastice" (I. H.).

Întoarcerea zorilor

Visul se năştea încet. Mereu acelaşi. Încet, visul prindea contur. Inima lui era o colină. O colină din care, mai curând sau mai târziu, lumina avea să izbucnească pentru a se revărsa către marea câmpie care se ghicea mai departe, în întuneric.

Visul său se năştea cu greu, dar într-un ritm mereu egal. Şi visul acesta îi îngăduia să-şi amintească alte visuri, mereu identice, pătrunse mereu de aceeaşi uimire.

Apoi se făcea un pic de lumină, ca şi cum fulgerele ar fi străpuns orizontul. Ca să-ţi dai seama, trebuia să priveşti dincolo de colina cufundată în tenebre. În zori, colina părea să respire, ca un piept omenesc. Pete colorate neverosimil traversau cerul.

El constata deodată că, la poalele colinei, nu se afla câmpia pe care o imaginase. Acolo era, dimpotrivă, o mare verde-albăstruie, fără sfârşit. O mare fără orizonturi, care se confunda cu cerul, care era poate cerul. Colina plutea în această mare-cer nelămurită. Dar soarele avea să răsară şi tenebrele aveau să se risipească într-o clipă...

Visul se sfârşea totdeauna astfel. Trezindu-se, el simţea o adâncă dezamăgire. Deschidea ochii şi vedea fereastra, lumina.

La început, crezuse că se află tot în vis. Zorii erau acolo îndărătul geamurilor, identici cu zorii născuţi din colină. Apoi, reuşi să descopere câteva deosebiri. Deosebiri mărunte, ca zgomotul aproape imperceptibil al capului său pe pernă. Camera era tăcută, dar nu la fel de tăcută ca spaţiul din vis, în care nu se auzea nici un sunet.

Reuşi astfel să stabilească deosebirea dintre vis şi

realitate. Ştia acum: colina era sinonimă cu visul, în timp ce fereastra însemna stare de veghe. Nu izbutea să înţeleagă semnificaţia acestei similitudini a lucrurilor visate şi a lucrurilor trăite.

Acum, privea fereastra. Lumina - o lumină stranie, uşor aurie - desena pe parchet un dreptunghi îngust.

Neputând să ridice capul, îi era imposibil să vadă dincolo de geamuri. Ştia că lumina de pe parchet era lumina dimineţii. Nu era o idee nouă, dar asta conta puţin deocamdată. Ideea însăşi era plăcută sau, cel puţin, îi părea plăcută. „O nouă zi e pe cale să se nască acolo, dincolo de acest zid, îşi spunea el. Lumina scaldă colinele, copacii, chipurile trecătorilor.” Îşi amintea că această tăcere a zorilor avea acolo ceva luminos şi strălucitor, printre casele care se despuiau încet de întuneric.

Suspină. Fereastră era de neatins. Nu se gândea decât la asta acum. De foarte multă vreme - săptămâni, poate ani - vedea în fiecare zi, trezindu-se, această fereastră şi această lumină. O distanţă de numai câţiva metri, dar parcă ar fi fost vorba de un alt univers. Căci nu putea decât să-şi mişte uşor capul pe pernă; restul corpului nu şi-l simţea. Mai jos de gât, era ca o greutate stranie şi glacială. Îşi imagină că e acoperit de un morman de pietre din care îi ieşea doar capul, acest cap mişcându-se dintr-o parte în alta. Restul corpului ar fi putut să nu existe de loc.

I se întâmpla să se gândească la propria lui viaţă. Viaţă închisă în interiorul craniului său. Era ca şi cum creierul i-ar fi fost smuls pentru a fi aruncat acolo, pe pernă. Şi creierul imobil percepea camera, fereastra şi această lumină a zorilor. El rămânea treaz câteva minute şi adormea din nou. Până ce se trezea încă o dată. Şi totdeauna, când deschidea ochii, lumină venită pe fereastră era acolo.

Nimeni nu intra în camera lui. Sau cel puţin nu văzuse pe nimeni, niciodată. Fără să-şi piardă cumpătul, încerca să înţeleagă de ce. Trudă zadarnică. Să-l fi uitat acolo?

Această idee îl făcu să surâdă: uitat ca un obiect inutil, într-o cameră goală, în faţa acestei „ferestre a zorilor”. Nu, era imposibil. Fără îndoială cineva venea în fiecare zi să-i aranjeze perna. Şi apoi, plafonul era prea curat, fără praf, fără pânze de păianjen. Nici un semn de părăsire. Desigur, cineva venea în timpul somnului său.

Căuta alte detalii. Ar fi vrut să adune alte observaţii pentru a avea o imagine mai precisă despre propria sa situaţie. Nu exista nimic, nimic pentru a-l ajuta să-şi amintească, nimic în interior, în craniul său, nimic în exterior, în cameră. Sau mai curând da: existau fragmente de gânduri, o infinitate de fragmente. Lucruri văzute, trăite; forme şi obiecte, fluvii şi oameni, camere, umbre şi cuvinte. Dar totul era foarte vag. O infinitate de resturi puse unul peste altul. Şi când întorcea capul, toate lunecau de la stânga la dreapta şi de la dreapta la stânga, făcându-l să ameţească.

Cel puţin dacă ar fi putut să se elibereze de greutatea care-l ţintuia de pat! Ar fi putut atunci să ajungă la fereastră şi, acolo ar fi găsit fără îndoială ceva pentru a-i reînvia amintirile.

Câte încercări, câte eforturi şi mereu în van. Viaţa lui era închisă în craniu, acest craniu mort pentru amintiri. Se gândea la statuile fără cap şi fără braţe. El îşi avea capul viu pe o pernă moale şi plăcută dar trupul se pierduse, poate că nici nu mai exista.

Idei absurde... Respira, iată un lucru de care era sigur. Nu-şi simţea pieptul mişcându-se. Inima lui era departe, pierdută, îngropată într-un continent neexplorat. Dar trebuia să existe o viaţă în trupul său. Altfel, ar fi fost putrezit, dezintegrat, inexistent... Şi începu să-şi agite capul pe pernă, ca un animal al cărui corp ar fi fost prins sub dărâmături.

În clipa aceea, auzi zgomotul. Era ceva nou. Era ca şi cum, brusc, undeva în clădire, cineva ar fi acţionat o

pârghie, punând în mişcare un lucru de o importanţă capitală pentru el. Era un zgomot ritmat, abia perceptibil, emanând din zid sau din parchet.

Se strădui să înalţe capul, cât mai mult posibil, ca să vadă ceva. Zadarnic. Apoi, îşi dădu seama că patul său cobora rapid, cu o mişcare mecanică, fără oscilaţii. Se înspăimântă. Patul atinse nivelul solului şi îşi continuă coborârea, în timp ce, cu un declic, o dală metalică se închidea deasupra lui.

Întuneric. Nici un pic de lumină. Patul nu mai cobora. Ascultă febril câteva secunde. Apoi, simţi o atingere de gheaţă la tâmple. Capul îi era acum imobilizat de ceva metalic.

Deodată, o teribilă descărcare de energie... Urlă ca şi cum ar fi fost jupuit de viu. Nu putea să se mişte şi descărcările continuau, străpungându-l ca nişte săbii. Focul îi ardea celulele trupului, îi topea oasele, făcea să-i explodeze creierul ca o casă de lemn atinsă de un obuz dezintegrant. Durerea era cumplită. Nu mai urla, horcăia ca un muribund. Apoi, mult mai târziu, când mâna de foc strânse şi mai tare şi organismul său atinse limitele rezistenţei, trupul nemişcat se scutură, se răsuci, se arcui, în vreme ce spiritul se prăbuşea în neant.

Când îşi recăpătă cunoştinţa şi deschise ochii, fu cuprins de teroare. Fără motiv. Un om îl privea liniştit. Cu o privire rece, detaşată, cum priveşti un aparat pentru a-i înţelege mecanismul.

Omul tăcu o clipă. Apoi spuse:

— S-a terminat, eşti sănătos, poţi să te ridici. Îi atinse un braţ: Mă auzi? Poţi să te mişti, dacă vrei.

Îl fixă fără să înţeleagă. Ochi cenuşii, impasibili, o frunte înaltă, părul blond şi lins...

„Nu l-am văzut niciodată pe omul acesta”, îşi spuse.

Apoi, subit, îşi dădu seama de realitatea corpului său, de greutatea lui şi de căldura pe care o degaja sub cearşaf. Îşi

mişcă umerii, trupul, mai întâi cu prudenţă, apoi, progresiv, cu mai multă siguranţă, îşi simţi bătăile inimii. Mâinile sale existau cu adevărat. Sângele îi circula în vine.

Omul îl ajută să se aşeze pe pat. Îl privea mereu în acelaşi fel. Privire de străin, privire profesională. Dar toate acestea erau atât de lipsite de importanţă! Îşi privea mâinile, le mişca; era ca şi cum le-ar fi văzut pentru prima oară. Îşi atinse faţa, nasul, ochii.

Apoi îşi aminti de fereastră. Era acolo, ca totdeauna. Dar împrejurările nu mai erau aceleaşi. Nimic nu-l mai împiedica să meargă spre ea, să privească în sfârşit dimineaţa, să vadă cum lumina invadează pământul. Ar putea să deschidă geamurile pentru a respira aerul proaspăt şi a se lăsa scăldat de razele de soare.

Se ridică fără greutate. Omul se îndepărtase puţin; stătea la picioarele patului şi-l privea în tăcere.

Făcu un pas, ezitând încă, apoi un al doilea, al treilea, până ce picioarele îi fură luminate de pata de lumină care se desena pe parchet. Ajunse în fine la fereastră. Putea să privească, să caute zorile pe care le aşteptase atâta.

Zori? Un şir de lampadare atârnate sub o cupolă gigantică. Lampadare a căror lumină, jumătate galbenă, jumătate roză trebuia să înlocuiască soarele. Cât despre cupola metalică, ea înlocuia cerul. Şi casele, edificiile, străzile oraşului nu aveau nici o pată de verdeaţă. Nu existau plante, grădini, scuaruri, copaci. Străzi, ca tot atâtea fluvii metalice, curgând de-a lungul clădirilor sau precipitându-se în lungi tuneluri. Cât vedea cu ochii, la o distanţă de mulţi kilometri, aceste artere mobile purtau cu iuţeală bărbaţi şi femei. Oraşul era înfipt în măruntaiele pământului, oraş de oţel încrustat în stâncă, sub un cer de metal, în zorii gălbui şi îngheţaţi ai acestor enorme lampadare...

Nemişcat în faţa ferestrei, în lumina zorilor artificiali, el îşi aminti brusc totul. Francis, Marco, Wilhelm şi Rose

muriseră. Doar el rămăsese în viaţă. Dar lumea lui nu mai exista.

*

Încet, fixând un ungher al acestei camere populate de umbre, Stern spuse:

— Pentru un viitor mai bun, pentru singurul viitor posibil... Şi, după o pauză, adăugă: Nu există o altă soluţie.

Se lăsă pe spate în fotoliul de plastic, care se curbă uşor sub greutatea lui. Udo privi mâinile lui Stern, mâini frumoase şi îngrijite. Capul cu păr blond, cu ochi cenuşii impasibili, părea separat de trup; costumul negru putea fi confundat cu penumbra.

Udo avu impresia că privirea pătrunzătoare a lui Stern îl străpunge, ca şi cum ar fi fost de sticlă, pentru a-i ghici fiecare gând.

Stern reluă:

— Medicii te-au îngrijit; au făcut totul ca să te vindece. Paralizia este tratată acum prin intensificarea artificială a visurilor şi dorinţelor bolnavului. E ca şi cum ai răscoli o mlaştină pentru a ridica la suprafaţă nămolul şi ierburile moarte pe care le ascunde. Apoi, când tensiunea devine insuportabilă şi dorinţa atinge paroxismul, bolnavul e lăsat într-un întuneric absolut. Nu vede pe nimeni, dar medicii sunt acolo, în jurul lui. El devine un simplu obiect în mâinile lor. Se face apel la electroşocuri şi la vibraţii de înaltă frecvenţă, care ard ca focul atâta timp cât imobilismul nu e sfărâmat...

Se porni ca să-şi privească mâinile, apoi adăugă:

— Uneori, asta ucide.

Pe masă se aprinse un semnal luminos. Stern apăsă pe un buton şi Udo putu să audă o voce tânără şi aspră:

— Stern, îţi vorbeşte Primo, purtătorul de cuvânt al Brigăzilor. Suntem neliniştiţi. Situaţia se va înrăutăţi dacă

Consiliul acordă găzduire străinilor şi le permite să circule liber, fără să se ştie cine sunt şi de unde vin. Cerem lămuriri.

Stern surâse amar:

— Tinere, nu-ţi permit să-mi vorbeşti pe un astfel de ton. Deocamdată trebuie să respectaţi şi voi hotărârile Consiliului. E de ajuns să ştii că am luat precauţiile necesare.

Vocea replică, cu asprime:

— Îţi asumi mari responsabilităţi. Măsurile de securitate au o importanţă primordială. De acum înainte, vigilenţa noastră va fi şi mai mare.

Stern râse pentru a-şi ascunde mânia. Apoi spuse încet:

— Foarte bine. Primo, dacă n-ai altceva de spus, închid.

Şi întrerupse legătura.

Încă o dată i se adresă lui Udo, care rămăsese aşezat, în tăcere:

— Iată unde am ajuns! Cazul tău devine o problemă de stat. Te-am vindecat şi, acum, ni se cere socoteală. Te-am văzut înainte de tratament. Nu mai aveai amintiri, nu ştiai cine eşti. Corpul tău era rigid ca oţelul. Erai un deşeu uman. Presupun că din pricina căderii tale din ascensorul „g”... Păreai să-ţi aminteşti lucruri teribile, întâmplări vechi, din perioada războiului spaţial. Lucruri care nu se vor mai repeta.

Acum, Udo îşi amintea. Îşi amintea totul. Aterizase în inima Oraşului după ce, timp de cincisprezece ani, dorise să revadă Pământul cu câmpiile, apele şi soarele lui. Era greu de imaginat şi totuşi asta era realitatea. Un salt de şapte zile, de pe Marte, apoi aerul începuse să urle împrejurul astronavei şi el ştiuse că se întoarce acasă. Emoţionat, ochii i se umpluseră de lacrimi, ca unui copil. Dar, după ce ieşise din astronavă, văzuse că se află sub o enormă cupolă de oţel. Îşi spusese că astronava pătrunsese prin acest cer de metal datorită vreunei breşe secrete.

Stern continuă:

— Era o greşeală. Cu toate că greşelile sunt rare aici. Oricum, aveam de-a face pentru prima oară cu cineva din Flotă; credeam că aţi murit toţi, acum cincisprezece ani...

Mângâie marginea mesei, înainte de a adăuga, surâzând:

— Tu eşti o raritate.

Udo se gândea că nu era făcut pentru noua existenţă a acestui oraş de oţel şi de energie, o temniţă pentru cei care, asemeni lui, nu cunoşteau decât viaţa de odinioară, viaţa unei lumi atât de îndepărtate şi totuşi atât de vii în memoria lui.

— Astfel, datorită acestei greşeli, spunea Stern, ţi s-a întâmplat nenorocirea pe care o cunoşti. Ezitând, ai început să mergi prin oraş. Învingându-ţi panica, te-ai urcat pe o stradă mobilă. Dar, ajungând la puţul 55, în faţa ascensorului „g” care asigură traficul spre nivelurile superioare, n-ai vrut să intri. Te-ai oprit. Era multă lume: cineva te-a împins în gol. Te-am regăsit în câmpul „g” de la al doisprezecelea nivel. Corpul tău era tare ca piatra şi spaima îţi anulase amintirile.

Făcu un gest imprecis, ca pentru a goni o idee neplăcută:

— Acum eşti aşa cum erai mai înainte. Nu va fi uşor să înţelegi totul repede. Ai să reuşeşti cu încetul. Mai devreme sau mai târziu, ai să ajungi să-ţi găseşti locul. Nici pentru noi n-a fost uşor. Chiar acum avem încă dificultăţi.

Îl fixă ca şi cum ar fi aşteptat un răspuns, dar Udo continua să tacă.

— Aceasta e singura formulă posibilă, spuse Stern cu un gest circular, ca pentru a indica Oraşul. Singura formulă care să poată îngădui supravieţuirea. Până acum, a dat bune rezultate.

Udo se hotărî să vorbească. El întrebă:

— Singura formulă? Această închisoare?

Stern continuă, ca şi cum n-ar fi auzit:

— Sus, unde trăiam odinioară, domneşte acum moartea.

Viaţa nu va renaşte timp de sute de ani. Până atunci, se poate doar muri. Aici, dimpotrivă, păstrăm sămânţa. Într-o zi, într-un viitor îndepărtat, cineva o va semăna în pustiu şi copacii vor renaşte. Strănepoţii noştri vor revedea stelele. Avem datoria de a pregăti această clipă pe care nu o vom trăi niciodată.

Tăcu şi îşi aţinti privirea pe suprafaţa strălucitoare a mesei care-i reflecta imaginea. Apoi adăugă:

— E un pic de literatură, evident. Ai să înţelegi că e necesară chiar aici, aşa cum era odinioară pe Pământ.

Se ridică pentru a-i da de înţeles că întrevederea luase sfârşit:

— Ai fost repartizat la al cincilea nivel. Vei fi câtva timp grădinar. Şi aminteşte-ţi: trebuie să te adaptezi, căci nu există altă soluţie.

Mergând de-a lungul culoarelor, sălilor, scărilor edificiului mut şi imens, Udo îşi spunea că Stern şi semenii lui aveau, în fond, noroc: ei, cel puţin, aveau o raţiune de a trăi şi de a lupta în aceste caverne lugubre care erau de acum înainte patria lor.

*

Pancarta nu era mare, dar literele fluorescente se zăreau de departe: GRADINA H - STANIS. Ajungând în faţa intrării, Udo se întoarse pentru a privi stradă care „trecea” fără cel mai mic zgomot. Oamenii stăteau în picioare, nemişcaţi, ca pe puntea unui vas navigând pe o mare liniştită. Stăteau drepţi, sau în poziţii stranii. Văzuţi din locul unde se afla Udo, siluetele lor dădeau impresia că ar fi oblice unele faţă de celelalte. Udo îşi spuse că asta se datora faptului că strada era puţin convexă şi supusă, astfel, efectelor forţei centrifuge.

Aceste străzi cu suprafaţa metalică, alburie nu atingeau pământul. O pătură de energie le susţinea în aer.

Zgomotele, frecările, şocurile erau eliminate. Practic, strada plutea pe roţi invizibile. Automobilele zgomotoase fuseseră uitate. Strada asigura direct, ea singură, transportul trecătorilor. Udo îşi aminti prospeţimea vântului în timpul deplasării în automobil pe străzile de altădată, străzi acoperite cu asfalt sau cu material plastic, străzi imobile, bine încastrate în sol. Aici, dimpotrivă, vântul era legat şi el de câmpul de forţă, se deplasa cu aceeaşi viteză ca şi strada; forma un singur corp cu această lungă şi tăcută panglică metalică.

„În definitiv, îşi spuse Udo, strada constituie o lume aparte, în care greutatea trupului se transformă şi în care, mai ales, omul - sudat cu legături invizibile de banda gigantică de metal care se deplasează cu o viteză vertiginoasă - se transformă pe dinăuntru. Această nouă umanitate, care a învăţat să stăpânească forţele, să jongleze cu «câmpurile» de energie, s-a lipsit de una dintre cele mai vechi bucurii ale omului, aceea de a merge sau de a alerga mai încet sau mai repede decât ceilalţi.” Oamenii aceştia se deplasau toţi cu aceeaşi viteză, viteza străzii, care-i despuia de orice individualitate. Chiar pentru urcarea sau coborârea în interiorul imobilelor, oamenii, în loc să meargă, preferau să folosească ascensoarele „g” care, plutind în văzduh ca nişte frunze de toamnă, transportau mulţimea de la un nivel la altul, în ambele sensuri.

Trecând pragul, Udo făcu un pas înainte. O lumină roşie intermitentă se aprinse pe un cadran încastrat în zid. Apoi, uşa automată se deschise încet şi el putu să intre. Se pomeni într-un fel de vastă incintă luminată de o licărire verzuie.

Acolo începea grădina, dacă putea fi numită astfel. S-ar fi zis mai curând că e un lac, sau o mlaştină, sau şi mai exact o pădure inundată. Căci plantele nu ieşeau din sol, ci dintr-un lichid dens şi gălbui a cărui suprafaţă degaja aburi uşori, un fel de brumă extrem de fină.

Plantele erau înalte şi dese, cu tulpinile drepte şi zvelte, dar nu semănau cu plantele de pe Pământ. Nu aveau scoarţa aceea cu tonuri calde şi lucioase pe care o au copacii hrăniţi şi crescuţi de căldura soarelui. Aici, toate plantele erau verzi, cu vine albăstrui. Copacii stranii şi enormi aveau culoarea ierbii. Văzuţi de aproape, nu erau copaci, ci altceva. Scoarţa lor subţire, fragilă şi transparentă lăsa să se vadă artere în care curgea, într-un ritm precis şi regulat, un sânge albăstriu.

Udo înţelese că erau ierburi gigantice, făcute să crească nemăsurat prin procedee necunoscute pentru el; ierburi ale căror rădăcini luau viaţă din aceste bazine uriaşe, din acest lichid dens cu aburi ciudaţi.

Lungi pasarele metalice treceau peste această pădure lacustră, dispărând departe, înspre ţărmurile invizibile, îndărătul zidului vegetaţiei. Prin preajmă nu era nimeni şi Udo ezită înainte de a păşi pe una dintre pasarele.

Lumina verde şi tăcerea contribuiau la crearea unei atmosfere de nelinişte. Udo mergea încet pe banda metalică şerpuind spre necunoscut, pe sub grămezi de frunze împungând înaltul. Era un miros concentrat, un miros de iarbă şi de clorofilă, cu un strop de aciditate care provenea fără îndoială din lac. Nici cel mai mic suflu de aer, nici un zgomot care să trădeze prezenţa celui mai minuscul animal; nici un ciripit. Tăcerea accentua absurditatea acestei grădini mute, asemănătoare unei grădini fermecate, zămislite în visul unui grădinar nebun.

Aceste plante erau prea pline de o energie vitală puternică, uriaşă, care se traducea printr-o creştere şi o maturizare precoce. Pulsaţiile lor aveau un ritm mai rapid decât cele ale inimii omeneşti şi o perfectă regularitate. Întregul secret al grădinii insolite se afla în acest ritm continuu şi rapid care marca urcuşul unei vieţi veritabile, tăcute, irezistibile.

S-ar fi zis că pasarela metalică n-avea capăt. De jur

împrejur, trunchiurile şi frunzişul alcătuiau un zid de nepătruns. Udo se temu că s-a rătăcit, îşi spuse însă imediat că n-avea decât să facă stânga-mprejur pentru a se întoarce la punctul de plecare. În orice caz, începea să-i fie cald. Lichidul din care se năşteau plantele trebuia să fi avut o temperatură ridicată.

Apoi, brusc, vegetaţia se sfârşi. Ajunsese pe o platformă de piatră. Puţin mai departe se înălţau câteva clădiri.

Se deschise o poartă şi el zări silueta unui om îndesat. O făptură hirsută, cu ochi întunecaţi. Îşi ştergea mâinile de şorţul de piele care-i ascundea cea mai mare parte a trupului.

— Stern m-a prevenit, spuse el când Udo se apropie. Mă numesc Stanis. Vino cu mine, om al Spaţiului!

Intrară într-o clădire şi Stanis spuse:

— Aşează-te pe scaunul ăsta, în timp ce mă dezbrac. Ai venit pe drumul cel mai lung; dacă ai fi luat-o pe pasarela din dreapta, ai fi ajuns imediat.

Îşi scoase şorţul cu gesturi precise, observându-l pe Udo cu o privire pătrunzătoare, plină de vioiciune. Poate că, uneori, în această privire era şi un pic de ironie. Dar o clipire din ochi o risipea imediat şi nu mai rămânea decât curiozitatea şi interesul.

Repetă, împăturindu-şi şorţul:

— Ia loc. E un scaun „g”, foarte comod şi funcţional.

Udo văzu doar atunci scaunul care plutea în aer, foarte aproape de el. Un scaun de plastic roşu, suspendat la treizeci de centimetri deasupra solului, fără vreo susţinere sau legătură. În încăpere mai erau două scaune asemănătoare. Era şi o masă, dar o masă obişnuită, prevăzută cu picioare. Puse mâna pe scaun şi încercă să-l deplaseze. Era ca şi cum ar fi împins o barcă. Putea să-l mişte în orice direcţie şi el rămânea mereu la aceeaşi înălţime. Îşi aminti de baloanele din copilărie, baloane multicolore pe care le ducea ţinând firul în mână sau

legându-l de butonieră. Încercă să exercite o presiune asupra scaunului, apăsându-l cu amândouă mâinile. Avu impresia că obiectul de plastic pătrundea uşor în ceva moale, ca şi cum ar fi fost susţinut de resorturi elastice. Apoi, întâlni o rezistenţă şi înţelese că era cu neputinţă să-l coboare mai mult. Încercă să-l ridice, dar el deveni la fel de greu ca un scaun obişnuit. Îl lăsă atunci şi el îşi relua poziţia anterioară, cu o uşoară oscilaţie.

— Scaunul „g”, remarcă Stanis, este unul dintre puţinele lucruri confortabile din acest oraş de loc confortabil. El ne ajută să ne relaxăm, să regăsim somnul şi odihna după oboseala muncii zilnice. El permite sclavilor care suntem să devină regi...

Ochii îi străluceau ironic, în timp ce adăuga:

— Regi, dacă se poate spune aşa, căci ne aflăm aici într-o democraţie şi şefii sunt mulţi la număr.

Traversă încăperea, îndreptându-se către unul dintre fotoliile plutitoare de lângă masă.

— Am să-ţi arăt cum să-l foloseşti, spuse el, instalându-se.

Fotoliul rămase suspendat în aer şi, după o oscilaţie, se stabiliză, imobil. Udo se aşeză la rândul său şi avu impresia că utilizează un scaun clasic, cu toate că mai moale, mai plăcut decât cele pe care le cunoştea.

Stanis îl fixă o clipă cu privirea sa pătrunzătoare. El spuse:

— Bănuiesc ce simţi aflându-te printre noi. Nu cred că-ţi place prea mult. Chestiune de obişnuinţă. La început suferi. Chiar mult. E asemeni claustrofobiei pe care o încercam în astronave, după săptămâni de călătorie. Viaţa de aici e foarte deosebită de aceea pe care ai cunoscut-o. Dar ai să te obişnuieşti, om al Spaţiului.

Udo îl întrebă:

— Şi tu eşti aici de multă vreme?

— De la început, sau aproape, răspunse Stanis. Când am

sosit aici, Oraşul era încă în stare embrionară. Motorul anti-„g” se afla abia în studiu şi, în locul cupolei metalice, aveam o boltă de granit, un cer de stâncă, mult mai mic decât cel de astăzi. După mine au venit mulţi alţii, căci afară era infernul. Nu ştiu precis câţi au murit, dar cred că morţii au fost mai numeroşi decât supravieţuitorii. La început, nu erau decât puţine astfel de locuri de refugiu: câteva mii, foarte risipite. În timp ce tu te războiai în spaţiu, noi săpam ca nişte cârtiţe. Noroc că aveam lucrători-roboţi care ne uşurau munca. Apoi, motorul „g” a fost pus la punct şi totul a devenit mai uşor, căci puteam să fixăm după plac greutatea fiecărui obiect. Cupola s-a transformat într-un imens cer metalic şi, în locul coloanelor de stâncă sau de oţel, am făcut apel la energie pentru a o susţine. Drumurile au început să gonească pe serpentinele lor anti „g”, ca nişte şerpi de catifea. Parcurile şi grădinile de zarzavaturi, cufundate în câmpuri „uşoare”, au dat o vegetaţie eliberată de orice greutate, care creştea datorită băilor chimice şi căpăta proporţii tot mai mari. Câţiva ani au fost de ajuns pentru ca, graţie anomaliilor produse după placul nostru de „câmpuri”, totul să devină simplu şi obişnuit. Astfel, săpam şi săpăm mereu în măruntaiele pământului. Zi de zi, lărgim posesiunile noastre subterane utilizând anti „g”-ul pentru a susţine boltele cavernelor uriaşe pe care le alimentăm cu oxigenul verde al plantelor noastre gigantice...

Tăcu o clipă, apoi adăugă (era o glumă?):

— La urma urmei, o veritabilă epopee, la o mie de metri adâncime.

Udo se simţi în sfârşit la largul său, destins. Stanis era un om asemeni celor de odinioară; îşi amintea de trecut, nu uitase. Poate că regreta, ca şi el, cerul liber, soarele deasupra colinelor împădurite, tot ceea ce dădea vieţii un preţ.

— Nu eşti prea entuziast, spuse Udo, şi totuşi locuieşti aici de cincisprezece ani.

Celălalt îl privi drept în ochi şi răspunse:

— Tocmai din pricina acestor cincisprezece ani de viaţă de cârtiţă. Dar întoarcerea acolo sus ar însemna moarte şi mi se pare că nu mi-a venit încă sorocul.

Căută în buzunar, scoase o pipă veche şi o umplu cu un tabac foarte închis la culoare. Fumul era albăstrui, dar mirosul era deosebit de cel al tutunului obişnuit: mai acru şi mai puternic. Dindărătul acestui nor albăstrui, Stanis reluă:

— La început, era groaznic. Mulţi oameni mureau de foame sau de urmările radiaţiilor. Dar cei mai mulţi s-au omorât cu propria lor mână. Ajungeau aici răniţi, cu găuri în trup sau în cap; li se vedea creierul sau măruntaiele. Asta a durat câţiva ani. Nu puteam să-i îngropăm pe toţi şi trebuia să ne slujim de crematoriile atomice. Eu însumi am făcut-o pe cioclul luni de zile. Nici nu ştiu câte mii de cadavre am ars. Apoi lucrurile au început să meargă mai bine; şi după aceea au venit tinerii. Am închis porţile Oraşului, ne-am îngropat sub stâncă. Nimeni nu mai putea să găsească drumurile de acces. Dacă tot era vorba de a crăpa, mai bine ca asta să se petreacă acolo sus; pentru ei, era acelaşi lucru.

— Poate că nu, spuse Udo. Poate că pentru ei nu era acelaşi lucru.

Stanis urmărea cu privirea fumul care urca încet:

— Într-adevăr, poate că e mai bine să fii aruncat de viu în cuptor de cineva aparţinând propriei tale specii. Da, poate că e mai bine să mori aşa, decât sub acţiunea radiaţiilor, orb, mutilat, pe câmp sau pe un drum pustiu... În orice caz, noi am hotărât aşa cum ţi-am spus; şi nu era o greşeală.

— Şi pe urmă? întrebă Udo.

— Pe urmă au venit tinerii. Noua generaţie. Sunt născuţi aici sau au fost aduşi când erau foarte mici. Au avut o copilărie penibilă. Îi hrăneam cu spaime şi griji, în timp ce ne săpam bârlogurile. Au devenit mai duri decât stânca şi valorează poate mai mult decât noi...

Tăcu o clipă înainte de a adăuga:

— În orice caz, sunt altfel decât noi.

Udo îşi amintea acum bărbaţii şi femeile, oamenii pe care-i văzuse, nemişcaţi pe strada de oţel, ca nişte umbre pe un vas fantomă. Aveau o figură impasibilă, fără un surâs. Tăcerea şi privirea lor erau ostile, gesturile, atitudinile lor se asemănau într-un mod halucinant. Erau într-adevăr cei din noua generaţie, cei care nu văzuseră stelele niciodată.

— Spuneai că sunt altfel decât noi. În ce fel? întrebă Udo.

Stanis vorbea acum cu un glas obosit, puţin tremurat:

— Nu e uşor să asiguri supravieţuirea acestor oameni. Am reuşit în mod aproape miraculos. În schimb, n-am reuşit să le transmitem nici cea mai mică răsfrângere a umanităţii de odinioară, surâsul fetelor, spontaneitatea băieţilor din generaţia mea, care se bucurau pentru orice fleac. Da, sunt altfel decât noi, poartă amprenta de granit a adâncurilor, oameni maturi la optsprezece ani, gata să ucidă, să lupte, să trudească până la ultimul suspin. Nici unul dintre ei nu are îndoieli, o nesiguranţă oarecare. Au ajuns aici în perioada în care atâţia alţii mureau. Şi astfel oraşul întinerea. Sunt şefii de mâine, soldaţii, sclavii viitorului. Oraşul este de acum al lor, drumul lor este trasat şi sigur.

Pipa lui Stanis se stinsese. El mormăi câteva cuvinte neinteligibile, apoi reluă:

— Vino, e ora. Ai să-i vezi.

Tuneluri, pasarele suspendate în mijlocul straniei vegetaţii verzi... Fructe enorme, de un galben foarte deschis, flori cu petale gigantice care păreau să tremure deasupra câmpurilor „uşoare”, flori care se răsuceau în sus, spre bolta metalică... Şi mereu tăcerea, această linişte infinită a noilor ogoare, ogoare fără pământ, unde nu zumzăia nici o insectă, unde nu se auzeau voci de bărbaţi şi de femei...

Stanis mergea repede, sărind de pe o pasarelă pe alta,

urcând şi coborând planuri înclinate de-a lungul cărora lichidul galben curgea cu un murmur uşor, dând naştere unor vârtejuri vâscoase cu aburi ciudaţi, ale căror reflexe aveau culori neobişnuite. Erau râurile, pârâurile noii câmpii, pârâuri chimice fabricate pentru un popor obişnuit să lupte şi să accepte dificultăţile în tăcere. Udo se gândi cu nostalgie la canalele cu apă limpede, la ţărmurile pe care fetele căutau flori veritabile. Păsările nu mai zburau în văzduh, ecoul vocilor omeneşti nu mai răsuna în liniştea câmpiilor verzi... Se sfârşise. Totul se sfârşise, în focul atomic. Pământul nu mai era decât o bucată de cărbune care se rotea în spaţiu, în timp ce supravieţuitorii erau obligaţi să se refugieze cât mai adânc în măruntaiele lui, pentru a trăi o viaţă care nu era a lor, o viaţă artificială şi absurdă, fără aer, fără vânt, fără soare...

Stanis se opri pe un fel de colină, sau mai curând terasă, de unde se vedea întreaga plantaţie: tufişuri dese cu fructe multicolore şi zemoase, semănând cu nişte baloane suspendate în văzduh.

Grădinarul repetă, încet:

— E ora, ai să-i vezi acum.

Udo auzi un sunet lung şi grav, un fel de sirenă. Era semnalul. Şi imediat se auzi zgomotul unei mulţimi alergând.

Sute, mii de picioare alergau pe ceva metalic, într-un ritm cadenţat şi precis. S-ar fi zis nişte lovituri de ciocan. O uriaşă poartă automată prinsă în zid se deschise chiar în faţa lor. Zgomotul cursei se accentuă, deveni obsedant. Primul pluton apăru pe vasta platformă dominată de terasă pe care stăteau Udo şi Stanis.

Sute de băieţi şi fete, purtând toţi pe spate un obiect ciudat, un fel de cutie metalică prevăzută cu cadrane, alergau în pas cadenţat, în rânduri de câte cinci. Primul pluton se opri brusc în faţa grădinii şi rămase nemişcat. Alte plutoane sosiră şi, aliniindu-se după cel dintâi, se opriră la

rândul lor, în faţa plantelor, ca şi cum s-ar fi lovit de un zid invizibil. În câteva clipe, platforma se umplu de astfel de statui imobile. Apoi poarta automată se închise.

Udo se întoarse spre Stanis, dar acesta îi făcu semn să tacă. În pas de marş şi într-o ordine perfectă, fiecare grup se îndrepta acum spre punţile care se pierdeau în interiorul grădinii. Încă o dată, zgomotul paşilor cadenţaţi răsună pe suprafaţa metalică. Îmbrăcaţi cu un fel de bluză cenuşie, aceşti tineri crunţi şi orgolioşi îi aminteau lui Udo vechile comandouri, câteva minute înainte de atac.

Când ultimul pluton dispăru în frunziş, Stanis spuse gânditor, cu voce înceată:

— Iată ce înseamnă tinerii din noua generaţie. „Brigăzile” pătrund în grădini, animate de spiritul care ne însufleţea când plecam la război. Zi de zi, ei se despoaie de toate caracteristicile vechii umanităţi. Ei sunt noua umanitate. Ei constituie cea mai mare forţă aici. Sunt mai puternici decât marele nostru motor şi decât furnalele atomice.

Udo întrebă:

— Dar ce fac acum?

— Muncesc, răspunse Stanis. Muncesc pe ogoarele Oraşului, pentru viitorul Oraşului, pentru viitorul tuturor. Şi-au creat un mit colectiv, nu adoră decât Forţa... Va veni o zi - noi, bătrânii, vom fi părăsit atunci scena - când toţi vor fi ca aceştia: un singur creier pentru a gândi, o singură voinţă de fier pentru a acţiona. Exact ca în timp de război. Aici e război în fiecare zi.

Deodată, un cântec se ridică din imensa grădină. Sute de voci de băieţi şi de fete cântau cântecul Brigăzilor, cântec marţial, percutant, concis, nemilos. „Ăsta e adjectivul cel mai nimerit: nemilos”, îşi spuse Udo. În acest cor, vocea femeilor nu mai era nici ea blândă; era pătrunzătoare, ascuţită, feroce...

Acum, cântecul urca spre cerul de oţel ca freamătul ameninţător al furtunii. El traducea forţa monolitică a

acestor tineri care-şi lansau sfidarea din abisuri. Deodată, Udo înţelese că acolo nu era loc pentru el. Era mai bine să trăiască în minele de aramă sau în carierele îngheţate de pe Marte, să se supună maşinilor oarbe acţionate de stăpâni îndepărtaţi şi puternici, să fie sclav la milioane de kilometri de patria sa, dar ştiind că revolta i-ar putea aduce într-o zi libertatea sau moartea. Da, mai bine să moară ca un răsculat, lipsit de oxigen ca un peşte scos din apă, expirând în horcăituri şi convulsii, decât să suporte înrobirea inimii şi a spiritului, decât să accepte o raţiune de a trăi pe care nu putea şi nu voia s-o înţeleagă.

Mâna grădinarului i se aşeză pe umăr. Cântecul încetase şi pe plantaţie nu se mai auzea decât zgomotul maşinilor. Udo se întoarse şi-l urmă pe Stanis pe pantă.

*

Circula acum prin Oraş, pe străzile mobile. „Dacă trebuie să trăiesc aici, îi spusese lui Stanis, cel puţin să cunosc oraşul ăsta”. Fără nici un pic de entuziasm, Stanis îi explicase cum să ajungă în inima Oraşului, de la îndepărtatele grădini ale celui de-al cincilea nivel.

— O să vedem dacă te întorci întreg, adăugase el.

Udo nu numai că nu se obişnuise, dar străzile mobile îi dădeau ameţeli. Ca toboganele de odinioară, ele plonjau câteodată aproape vertical în vid, sau urmau itinerare sinuoase pentru a se strecura printre clădirile metalice despărţite de prăpăstii întunecate şi adânci.

Totuşi, senzaţia de nelinişte nu se datora atât virajelor continue, nici coborârilor şi urcuşurilor, căci strada constituia o lume aparte, ea avea un câmp gravitaţional independent, fără nici o legătură cu cel al lumii exterioare. Când, de pildă, ea se căţăra vertical pe zidul unei clădiri, călătorul nu observa nici o anomalie, dacă nu-şi ridica privirea. În acest caz, vedea o lume răsturnată, un mozaic

de culori, de lumini şi de umbre care se descompuneau şi se recompuneau într-o imagine magică. Solul devenea un perete vertical, presărat cu ciudate ridicături: imobilele Oraşului, înfipte în întuneric ca tot atâtea prove de astronave.

Stanis îl sfătuise să nu se aventureze în nivelele inferioare ale Oraşului:

— Sunt cartierele acestor nebuni primejdioşi, cei din Brigăzi; mai bine să-i eviţi. Ei nu te privesc cu ochi buni şi nu e de mirare: tu vii din spaţiu, tu eşti personificarea a tot ceea ce le inspiră teamă. Existenţa ta este antiteza mitului lor: viitorul radios al unei umanităţi subterane. Au şi început să spună că în tine se ascunde un Străin, şi ştii că nu puţini sunt cei care cred în asemenea prostii.

— Nu sunt prostii, replicase Udo, gânditor. Străinii există cu adevărat; sunt în măsură s-o ştiu.

Îşi aminti ziua aceea teribilă când acolo sus, în spaţiu, navele Flotei explodaseră toate în acelaşi timp, într-o enormă vâlvătaie. Carcasele negre şi răsucite, structuri de metal ciopârţite, orbitau şi acum, poate, în zona asteroizilor. Dacă nu cumva fuseseră duse, cine ştie unde şi în ce scop. Închişi în uniformele lor care-i conservau perfect, ca nişte frigidere, morţii, cel puţin cei care nu fuseseră pulverizaţi de explozie, pluteau şi ei în spaţiu ca nişte naufragiaţi. Îşi aminti de straniul obiect luminos care apăruse deasupra celor două flote rivale. Un lucru nemişcat şi strălucitor, ca o stea. Şi-i aminti pe cei doi ingineri responsabili cu instrumentele de precizie. Se numeau Wilhelm şi Rose şi se iubeau. Aveau să moară, dar nu ştiau încă. Erau acolo, în sala de comandă, el ridicând din sprâncene, ea foarte palidă. Priveau cu lunetele acest straniu obiect imobil şi strălucitor.

Stanis nu credea. El spunea că era un bluf şi că aceste poveşti cu „Străini” fuseseră născocite de guvern, înaintea dezastrului final, în scopuri de propagandă. Colonii n-aveau

aliaţi, erau singuri. Desigur, resursele lor naturale nu erau formidabile, nici pe Marte, nici pe Venus, dar aveau tehnicieni excelenţi şi apoi, disperaţi, luptau cu curaj. Aşa izbutiseră să învingă Flota terestră. Pentru a-şi desăvârşi opera, trebuiseră doar să dirijeze apoi rachete şi bombe atomice asupra oraşelor. Bombardarea Lunii le încununase victoria...

În centrul oraşului era o veritabilă feerie de firme luminoase. Sus, pe zidurile caselor, imaginile şi cuvintele se compuneau şi se descompuneau cu o viteză vertiginoasă, ca într-o sarabandă multicoloră, în timp ce mulţimea creştea fără încetare. Dar cu toată vivacitatea luminilor, cu toată orgia de culori, era un oraş trist. Udo nu descoperea pe chipuri nici o urmă de veselie; avea impresia că oamenii se feresc unii de alţii. Nu cordialitate, nu râsete, nu îmbulzeli, doar neîncredere. Până şi felul lor de a merge părea insolit, ca şi cum ar fi pierdut obişnuinţa. Avu intuiţia că aceste fiinţe suferiseră prea mult influenţa nefastă a străzilor mobile, al căror centru de greutate se schimbă brusc şi continuu. Şi apoi, moliciunea exagerată a paturilor „energetice” contribuise şi ea la vlăguirea oamenilor. Pierzându-şi sensul exact al greutăţii trupurilor lor, ei îşi pierduseră de asemenea conştiinţa locului lor în lume; pentru ei, nu mai exista decât grota în care fusese săpat oraşul.

„O mulţime de sclavi, gândi Udo. O mulţime de bărbaţi şi de femei, servili, sfărâmaţi de Marea Spaimă şi de presentimentul a tot felul de primejdii iminente.” Nu întâmplător îi vorbise Stanis despre Străini. Aceşti oameni erau la curent cu existenţa lor, chiar dacă adevărul căpătase o formă legendară, alimentată de imaginaţie şi de teroare. Aşa că se evitau; tatăl se temea să nu descopere în privirea fiului său prezenţa unui „Străin”, mama se temea să nu hrănească un viitor monstru, bărbatul se temea ca femeia pe care o îmbrăţişa să nu ascundă substanţa

gelatinoasă şi stranie a făpturilor misterioase ivite din Spaţiu. Aceşti oameni care-şi căutaseră refugiul în măruntaiele pământului aveau intuiţia adevărului: la cincisprezece ani după catastrofă, ei nu uitaseră că războiul fusese pierdut într-un mod absurd, incredibil. Căci colonii de pe Marte şi de pe Venus, puţini la număr şi prost înarmaţi, învinseseră fără nici o justificare aparentă. Fără îndoială, fiinţe venite din Spaţiu îi ajutaseră. Şi acum, aceste fiinţe misterioase ar fi vrut, poate, să dicteze legile lor omenirii subterane, dornice să supravieţuiască cu orice preţ. Legenda monştrilor inteligenţi şi oribili, capabili să se camufleze în trupul oricărui om şi al oricărei femei, devenise pentru ei o realitate. Şi ei erau dispuşi să slujească oricui i-ar fi putut apăra de această ameninţare.

Prin mulţime treceau, din când în când, tineri aparţinând Brigăzilor. Aveau comportarea unor stăpâni în mijlocul sclavilor lor. Udo se dădea la o parte îndată ce le zărea uniforma gri-verzuie, căci ei îşi croiau drum cu aroganţă, îmbrâncindu-i pe trecători.

Stanis avea dreptate să spună că ei erau viitorii stăpâni ai Oraşului, că aveau să domine această lume subterană, singura pe care o cunoscuseră şi pe care o iubeau, poate, în felul lor.

Udo constată că îl privesc cu ostilitate. În ochii lor se citea chiar un pic de cruzime. Dar hotărâse să-şi asume riscurile. Era fără îndoială singurul lucru de făcut. Şi totul avea să fie poate mai simplu dacă le arăta că nu se teme, că n-are nimic de ascuns şi, mai ales, nimic de pierdut. N-ar fi îndrăznit, de altfel, să-l atace acolo, în plin centru. Nu erau încă destul de puternici pentru a nesocoti ordinele lui Stern. Acesta avea încă multă influenţă: era şeful poliţiei şi se bucura de sprijinul Consiliului.

Udo traversă deci piaţa fără nici o grabă şi nu se feri să privească cu atenţie oamenii cu care se încrucişa. Apoi, trecu pe lângă un mare edificiu şi ajunse lângă un şir de

mari arcade, unde o firmă luminoasă vorbea despre „UNDE MAGICE”. Intră în ascensorul „g” şi se lăsă legănat de forţa care-l purta încet spre adânc.

Dedesubtul şi deasupra lui, alţi oameni pluteau, într-o lumină difuză şi perlată. Udo notă că pereţii ascensorului erau perfect netezi şi circulari. Era un uriaş cilindru cu suprafaţa metalică şi strălucitoare. Ar fi vrut să-l atingă, dar nu izbuti. Câmpul de forţă crea un strat invizibil care izola pereţii ascensorului. „Aşadar, gândi Udo, datorită energiei produse de «marele motor», orice obiect este apărat de un strat elastic, foarte moale şi extrem de puternic totodată şi pe deplin invizibil.” Dacă, dintr-un motiv sau altul, marele motor ar trebui să se oprească, grotele s-ar prăbuşi şi această omenire nouă ar fi înghiţită pentru totdeauna.

Atinse pământul şi avu impresia că-şi recapătă greutatea exact în clipa în care picioarele îi intrară în contact cu fundul ascensorului. Străbătu un culoar metalic, apoi ajunse în sala „undelor magice”.

Era o încăpere vastă şi insolită. În penumbră vibra un sunet melodios, modulat pe câteva note. Din când în când, jeturi de lumină se năşteau de-a lungul pereţilor sau în mijlocul sălii şi ţâşneau spre întunericul plafonului, stingându-se imediat. Benzi luminoase multicolore izbucneau ici şi colo, luminând un profil, contururile unei coloane, reflexele unui pahar. Înaintând în această penumbră dulce şi stranie, Udo începu să distingă trupuri omeneşti. Întinse pe paturi invizibile, ele pluteau ca peştii în apă. Susţinuţi de câmpurile de energie, bărbaţi şi femei se odihneau sau tăifăsuiau cu glas încet, lăsându-se purtaţi de curenţii care-i legănau. În jurul lui Udo, murmurul vocilor se apropia şi se îndepărta într-una. Trupul său era atins din când în când de trupuri de bărbaţi şi femei care se deplasau cu uşurinţa fluturilor şi, în scurte fulgerări, el vedea priviri care întâlneau alte priviri, guri care se apropiau de alte guri.

Melodia se repeta fără oprire, reînnoindu-se. Produsă de un instrument necunoscut, această muzică părea să comande mişcarea paturilor invizibile, ridicându-le, coborându-le sau făcându-le să se rotească pentru a crea caruseluri complicate şi misterioase. Erau undele magice: ele purtau pe aripile lor nevăzute bărbaţii şi femeile care aveau chef să petreacă o oră neobişnuită, o oră stranie şi plăcută, pentru a uita cerul fals, decorul metalic şi străzile vertiginoase ale acestui oraş subteran.

Udo tresări, simţind o atingere pe braţ. Văzu în spatele lui un bărbat, într-o atitudine de respect şi de aşteptare. „Pe aici” spuse acesta şi îl precedă cu mersul său rigid, uneori uşor nesigur.

Udo înţelese că era un robot de formă umană. Şi când el se opri, indicându-i o pătură mare care plutea în aer, la înălţimea genunchilor, Udo se întinse pe ea, cufundându-se în moliciunea energiei invizibile. Imediat, patul începu să se înalţe, cu o amplă mişcare rotativă, foarte plăcută şi foarte lentă. Udo închise ochii şi se lăsă cuprins de farmecul acestui crepuscul melodios. Avu impresia că e din nou copil şi se află în braţele mamei sale. Unda misterioasă care-l legăna încet, cu o mişcare de balansoar, îi dădea o ciudată senzaţie de pace, de siguranţă. Era ca şi cum trupul i s-ar fi eliberat de orice greutate, de orice suferinţă. Acolo, în penumbra vastă, în mijlocul sclipirilor ciudatelor constelaţii, trăia parcă un vis minunat.

Se ridică brusc. Cineva îl privea. O femeie. O femeie cu ochi verzi şi cu chipul pe jumătate ascuns de o mască neagră. Stătea întinsă pe un „pat” care plutea foarte aproape de al lui. Corpul îi era mulat în uniforma Brigăzilor.

Fără a-şi întoarce privirea, femeia ridică mâna încet şi, deodată, un pahar îi străluci între degete. Toate astea erau greu de înţeles. Udo îşi spuse o clipă că femeia, paharul, ochii verzi şi masca neagră făceau parte dintr-un vis.

Dar mişcările femeii erau întru totul reale: ea sorbea

încet, fără să-l părăsească din ochi. La fiecare sorbitură, buzele apăsau aproape imperceptibil marginea paharului.

Fără nici un cuvânt, ea îi întinse paharul pe jumătate plin. Surprins, Udo întinse mâna şi simţi sub degetele sale pe cele ale femeii, degete lungi şi fine, care se retraseră imediat. Duse paharul la gură şi bău. Era o licoare dulce-amară, cu o mireasmă pătrunzătoare.

Paharul se dizolvă brusc, lăsând o senzaţie de umezeală pe degetele lui Udo. Dar el nu voia să se mai mire de nimic. Pierduse orice simţ al realităţii: încă o dată, i se păru că visează.

Între timp, patul energetic se ridicase sus de tot, către umbrele care populau tavanul. Şi Udo îşi dădu seama că în jurul lui e o colcăială de forme. Văzu o floare roşie întunecată care explodă în mii de bucăţi, transformându-se într-o cascadă de scântei roşii. Era ca un semnal. Îndată, alte flori se înfiripară una după alta, stingându-se încet. Datorită acestor lumini, Udo descoperi o mulţime de oameni care, singuri, în cupluri sau în grup, erau întinşi pe paturi energetice ca al său şi zburau încet, fără ţintă. Se întoarse spre femeie, dar aceasta îi făcu semn să tacă. „Spectacolul” spuse ea cu jumătate de voce.

Acum, sus, printre florile de lumină, se înfiripa un balet fantastic. Ţâşnind din unghere invizibile, femei tinere se precipitau în vid către bărbaţii care le aşteptau mai jos, pentru a le prinde de mijlocul gol şi a le arunca din nou în înalturi. Toate aceste trupuri alcătuiau un fel de vârtej, asemeni polenului ridicat de vântul primăvăratic.

Bărbaţi şi femei se încrucişau cu mişcări de dans, în timp ce florile de lumină continuau să se nască şi să moară într-o extraordinară bogăţie de culori. Ele luminau mereu mai multe trupuri goale. Udo înţelese că, acum, şi ceilalţi - publicul - participau la dans. Ritmul muzicii se iuţi şi dansul deveni din ce în ce mai vertiginos.

Deodată, femeia îi strânse mâna, spunându-i:

— Să mergem. Să căutăm un loc mai liniştit.

Cu o largă mişcare spiralată, paturile lor începură să coboare. În jur, mulţimea continua să se rotească în toate sensurile. Grupuri de tineri pluteau încet în vid sau, catapultaţi parcă de resorturi invizibile, făceau salturi, râzând. Udo observă că femeia se întorsese o dată sau de două ori. Voia parcă să verifice dacă nu cumva erau urmăriţi.

Puseră piciorul pe pardoseala rece a sălii, lângă intrarea într-un culoar. Femeia îl luă de mână. Se vedea că era grăbită, că voia să fugă de cineva. Se avântară în culoar.

La capătul acestuia, în mica sală de acces la ascensoarele „g”, aşteptau patru oameni. Purtau uniforma Brigăzilor şi stăteau rezemaţi de perete. După tăcerea lor, după răceala privirii lor, Udo înţelese că erau acolo pentru el.

Tăcerea se prelungi un moment. Nu se auzea decât respiraţia grea a femeii, care se apropie de unul dintre cei patru tineri pentru a-i spune ceva. El rămase mut şi continuă să-l fixeze pe Udo. Femeia insistă. Atunci, tânărul ridică mâna şi o lovi peste gură, cu toată puterea. Ea se prăbuşi, cu buzele însângerate.

Udo se năpusti, cu forţa disperării. Înainte ca tânărul să fi putut face un gest, îi expedie o teribilă lovitură de pumn în bărbie.

Simţi o durere ascuţită în mână şi auzi zgomotul surd al maxilarului sfărâmat, în timp ce ceilalţi trei se năpusteau asupra lui. Expus la lovituri, Udo se lipi cu spatele de perete, dar înţelese că nu putea să reziste multă vreme. Aveau să-l omoare. N-o mai vedea pe însoţitoarea lui; fugise probabil, înfricoşată.

Deodată, o voce seacă, venind dinspre ascensoare, dădu un ordin. Agresorii se imobilizară. Doi roboţi uriaşi ieşiră din ascensorul „g”: poliţiştii lui Stern. În timp ce era dus, împreună cu ceilalţi, spre ascensoare, Udo o căută încă o

dată, din ochi, pe tânăra femeie care chemase probabil poliţia. Zadarnic. Ea dispăruse.

*

Un robot al poliţiei îl însoţi pe Udo până la nivelul al cincilea. S-ar fi zis că inspira respect şi teamă, căci oamenii se grăbeau să-i facă loc. Trupul metalic înainta cu regularitatea şi indiferenţa maşinilor. Cu toată greutatea sa, era foarte agil, părând uneori să se sustragă gravitaţiei. Udo îşi spuse că era vorba şi aici de efectele energiei „anti-g”.

Tânăra femeie îl aştepta în faţa pasarelelor celui de-al cincilea nivel, în pragul lumii verzi a grădinilor Stanis. Îşi scosese masca şi Udo putu să vadă că până şi în această lume subterană frumuseţea feminină dăinuise. Avea un păr foarte negru, cu reflexe albastre. Dar lucrul cel mai uimitor pe chipul său erau ochii, ochi atât de verzi încât Udo se surprinse comparându-i cu plantele lui Stanis.

Omul de oţel se oprise la intrarea în grădină. Începu să vorbească, cu o voce ciudat de caldă şi de vibrantă, „vocea unui actor sau a unui crainic de radio”.

— Eşti repartizat la cel de-al cincilea nivel, spuse el. Deocamdată, să nu-l părăseşti.

Udo ridică din umeri şi se apropie de tânăra femeie, în timp ce maşina se îndepărta cu un aer grav, care era în fond foarte comic.

Constată cu uimire că n-avea nici o urmă de rană, la gură. Ea surâse:

— Avem medici buni şi medicamente excelente.

Apoi, fără alte vorbe, urcară pe pasarelă şi se îndreptară spre casa lui Stanis. În liniştea plantaţiei, auzeau doar zgomotul paşilor lor; dar asta le dădea un sentiment de siguranţă.

Udo se gândi că era o ciudată plimbare sentimentală.

Copaci care erau, de fapt, ierburi monstruoase, un sol galben şi lichid. Nu mai lipsea decât o lună de argint sau de aluminiu, fabricată special pentru îndrăgostiţii solitari şi acţionată de un sistem automat. În ceea ce priveşte muzica, un creier electronic ar fi selecţionat, potrivit momentului, melodiile cele mai indicate, conform rezultatelor unui examen psihofizic efectuat de la distanţă. Apoi, la soroc, ar fi avut copii de material plastic, purtând o uniformă cenuşie încă de la naştere, copii care ar fi spus „nene” poliţiştilor-roboţi.

Îi veni să râdă. Tânăra femeie îl privi fără să spună nimic.

Udo se opri deodată:

— E momentul când trebuie să te sărut, nu-i aşa? În lipsă de ceva mai bun, bănuiesc că v-aţi obişnuit să flirtaţi în mijlocul acestor şmecherii verzi...

Tânăra femeie înălţă capul.

— Te înşeli, spuse ea. Aceste grădini sunt maşini, mijloace de producţie. Ai idei de un romantism decadent; cred că nu eşti prea tânăr.

Udo o îmbrăţişă, fără să răspundă. După un timp, ea se desprinse încet, ca să spună:

— Mă numesc Thea... Continuă, te rog.

Udo pierdu noţiunea timpului. Nu ştia decât un lucru: după cincisprezece ani, savura în sfârşit din nou buzele unei femei. Toate celelalte erau mai puţin importante. Aspectul artificial al cadrului nu-l deranja de loc. Doar o clipă regretă lipsa unei bănci.

Stanis nu era acasă. Se aşezară pe pragul uşii. Udo îşi puse capul pe genunchii ei şi spuse:

— Thea, ai un nume care aparţine trecutului, numele unui trandafir.

— E adevărat. Vezi tu, eu m-am născut acolo sus. Eram mică de tot când am venit aici, în timpul războiului. Numele mi l-a ales mama. Ea îngrijea trandafirii din grădină, în faţa casei noastre, pe malul mării. E mult de atunci.

Udo suspină:

— Unde-o fi Stanis? Ţin mult la el. E un om de treabă şi un bun camarad.

Ea îl mângâie încet pe păr:

— E jos, în Oraş, la Stern. Consiliul s-a întrunit din pricina scandalului pe care-l cunoşti. L-ai rănit grav pe Primo, unul dintre şefii Brigăzilor. Ei ar vrea să fii condamnat la moarte. Şi eu împreună cu tine.

Udo îşi aminti încăierarea. Lovise cu toată puterea; nu era de mirare că mâna îl durea încă. Spuse:

— Ei pretind că în mine s-ar ascunde un Străin. E posibil, dar nu cred.

— Nu, răspunse fata, corpul tău n-a devenit refugiul unui Străin. Cel puţin dacă nu utilizează o nouă tehnică de camuflaj. De câţiva ani, dispunem de un aparat pentru a-i detecta. E excelent şi infailibil. Corpul tău a fost cercetat în timp ce erai amnezic. N-au găsit nimic...

Tăcu o clipă, înainte de a continua:

— Dar cei din Brigăzi n-au încredere în aparat. Ei spun că e o născocire a lui Stern, un bluf. Evident, ei au interesul ca oamenii să continue să se teamă de Străini. Toată politica lor e axată pe teamă.

În timp ce continua să-l mângâie pe păr, Udo ridică ochii spre ea:

— Şi tu aparţii Brigăzilor, nu?

— Da. Dar acum ei socotesc că i-am trădat. Şi ei nu iartă niciodată.

Udo îşi spuse că situaţia se deteriora. Stern şi Stanis nu puteau să reziste la nesfârşit presiunii tinerilor fanatici. Deocamdată, Consiliul îi susţinea pe cei vechi. Dar cât timp avea s-o mai facă? Trebuiau să aştepte ca s-o ştie. Era singurul lucru de făcut.

Thea îi luă mâinile şi le privi:

— Ai muncit din greu, se vede după mâinile tale. Ai fost prizonierul Străinilor, nu-i aşa?

El îşi aminti. Plutea de o săptămână în spaţiu, în apropiere de Marte, când îl capturaseră. Fusese ejectat din astronavă în momentul exploziei. Când îşi recăpătase cunoştinţa, văzuse în jurul lui sfărâmăturile unităţilor Flotei şi cadavrele camarazilor săi. Totul se învârtejea încet în spaţiu, în timp ce învingătorii, colonii, se întorceau în grabă la baza lor, pe Marte.

Ştia că, pentru el, totul se sfârşise. Avea de gând să deschidă costumul spaţial în clipa când rezerva de oxigen avea să se epuizeze. Cel puţin ar fi fost o moarte instantanee, fără chinuri. Dar deodată, venind de sus - sau de jos? cu neputinţă de ştiut; de fapt nu exista nici sus, nici jos, ci numai vid, stele, sfărâmături şi cadavre - apăru astronava Străinilor. Era de aur masiv, rotundă, o sferă uriaşă cu un diametru de mai mulţi kilometri. Adăpostea probabil un oraş întreg. Sfera începu să străbată acest imens cimitir, rotindu-se lent, ca o planetă. Suprafaţa ei era perfect netedă; nu se vedea nici o deschizătură, nimic. După câteva ceasuri, după ce descrisese o infinitate de rotocoale, sfera aurie se îndepărtă încet, în direcţia opusă lui Marte. Apoi dispăru. Udo îşi amintea foarte bine. Sfera dispăruse într-o clipă, în chip inexplicabil.

Puţin după aceea, fusese făcut prizonier de o astronavă telecomandată care-l dusese la minele de aramă de pe Marte. Trebuia să rămână acolo cincisprezece ani, doar în compania roboţilor, fără a vedea pe nimeni, nici coloni, nici terieni. Cincisprezece ani într-un deşert roşu şi glacial, lipsit de aer. Un veritabil infern, în care nu se putea supravieţui decât prin puterea speranţei. Şi tocmai speranţa nu-i lipsise; ea fusese unica sa resursă.

— Da, spuse Thea, se vede după mâinile tale că ai muncit din greu, că eşti puternic. Dar tot te vor ucide, mai devreme sau mai târziu, dacă rămâi aici.

Pronunţase ultima frază într-un fel ciudat. Ca o invitaţie şi un avertisment totodată. O singură clipă, Udo avu o vagă

speranţă. Apoi, îşi dădu seama că era absurd. Nu exista nici un loc unde s-ar fi putut refugia. Stern îi spusese limpede că acolo sus era moartea.

Îşi repetă asta cu resemnare. Nu era nimic de făcut.

Oraşul era o capcană din care nu se putea scăpa. Nu puteau nădăjdui decât că Stern va reuşi să fie în continuare cel mai puternic. Erau legaţi de destinul şi puterea lui.

Thea surise straniu şi zise încet:

— Şi dacă ţi-aş spune că acolo Sus nu s-a sfârşit totul?

Udo nu răspunse. Reflectă. Această femeie era o nebună sau o spioană. O spioană a Brigăzilor, fără îndoială. Misiunea ei era de a-l ţine sub observaţie, de a vedea dacă nu cumva pregăteşte o lovitură împotriva Brigăzilor. Sau...

Îşi cufundă privirea în ochii ei verzi. Poate că... Avu impresia că zăreşte în ochii aceştia fiinţa teribilă, Străinul, care se ascundea acolo, în adâncul acestor ochi, ca un peşte monstruos, gata să se năpustească asupra victimei...

Thea începu să râdă. Înţelesese:

— Nu, linişteşte-te, nici eu nu sunt contaminată de un Străin. Nu există nici unul în Oraş. Dar ceea ce ţi-am spus e adevărat. Acolo sus, pe pământ, există încă viaţă.

Tăcu. Udo aştepta, spera că avea să continue. În sfârşit, ea adăugă:

— Dar tu nu vrei să mă crezi... Cu atât mai rău!

Încercă să surâdă, apoi întoarse capul. Udo se aşeză în capul oaselor şi prinse bărbia tinerei femei în mâna sa:

— Spune-mi tot ce ştii.

— Bine, poftim! Deasupra noastră, cerul e curat. Aici au căzut foarte puţine bombe. Pe coline, radioactivitatea e acum minimă. Există o mare autostradă aproape intactă care trece pe deasupra Oraşului, la o mie de metri de cupolă. Duce pe ţărm. Am parcurs-o de două ori...

Tăcu o clipă şi adăugă:

— Am văzut marea.

Udo ardea de nerăbdare. Întrebă:

— Stanis e la curent?

Ea nu răspunse. Apoi reluă:

— Cunosc drumul pentru a ieşi de aici. Vino cu mine.

Udo îşi aminti viaţa de odinioară, soarele, aerul proaspăt al dimineţii, marea, vântul, copacii… Apoi se auzi spunând, ca şi cum ar fi fost un altul:

— Bine, să mergem, dar chiar acum.

*

Străbătură măruntaiele Pământului, trecând prin tuneluri strâmte şi alunecoase, apoi pe lângă abisuri imense, prea largi pentru ca lanternele lor să le poată lumina pereţii. Câteodată, Udo avea impresia că simte sub picioare trepte tăiate de mâna omului, câteodată nu erau decât pietre, o scară naturală. În fasciculele de lumină ale lanternelor apăreau stalactite enorme, fosile de tot felul, o faună minerală milenară.

Ajunseră la nişte vechi galerii de mină. Pe şinele ruginite se aflau încă vagonete imobilizate pentru totdeauna. Apoi din nou caverne în care se repercuta zgomotul paşilor şi sunetul vocilor lor.

În sfârşit, ajunseră la ultima etapă, un puţ vertical prevăzut cu o scară de fier. La capătul lui era suprafaţa Pământului. Emoţionat, Udo se opri o clipă înainte de a începe ascensiunea.

Era noapte. Extenuat, Udo se lăsă să cadă pe pământ, sub cerul înstelat. Nu ştia prea bine ce face; plângea de bucurie. Apoi simţi trupul femeii lângă al său. O strânse în braţe. Se simţea dintr-o dată puternic, foarte puternic…

Acum, goneau pe marele drum pustiu, în vechiul automobil pe care-l găsiseră, împreună cu multe altele, într-un antic garaj pe jumătate distrus, nu departe de mină. Aceste maşini erau, toate, în perfectă stare. Udo se prefăcuse că nu-şi dă seama, după cum se prefăcuse că nu

observă că drumul era mai mult sau mai puţin întreţinut, chiar dacă pustiu. Evident, cineva utiliza aceste maşini şi parcurgea acest drum. Ridică din umeri; nu-i păsa de nimic, deocamdată. Privea profilul celei care conducea, cu buzele strânse, cu mâinile ei lungi pe volan. Maşina luneca repede, foarte repede, tăcută, pe pernele ei de aer. Ar fi părut nemişcată, dacă vântul cursei nu le-ar fi biciuit obrajii, aducând cu el o mireasmă de iarbă şi de flori atât de intensă, încât îl ameţea.

Apoi, Thea frână şi îi spuse:

— Vino, am să-ţi arăt ceva.

Coborâră din maşină şi urcară pe jos o pantă uşoară, ducând la o terasă de piatră. Thea se aplecă uşor înainte, dar era prea întuneric pentru a se ghici vreun contur. Ea spuse:

— Aici era oraşul meu.

Udo făcu un efort, dar nu putu decât să-şi imagineze o vale largă, înecată de obscuritate.

Thea începu să vorbească, încet:

— Tata a reuşit să ajungă la mină, ducându-mă în braţe. A murit în caverne. Mama a fost acoperită de cenuşa radioactivă, nu departe de aici. În timpul atacului aerian, se întorceau de la casa noastră de lângă mare. Dacă ar fi rămas acolo, în loc să se îndrepte spre oraş, ar trăi şi acum.

Udo tăcea. O apucă pe după umeri şi o strânse încet. Ea continuă:

— Era un oraş mare. Un oraş care jucase un rol important în istoria omenirii. Avea o campanilă sculptată, veche de aproape două mii de ani, o minune. Şi apoi biserici vechi, străduţe cu case înflorite, poduri care treceau peste fluviu. Acum găseşti acolo doar cenuşă şi plante monstruoase... Tăcu o clipă, apoi arătă spre un loc anume în obscuritatea care se întindea în faţa lor: Priveşte acolo!

Acolo, unde umbra era mai densă, Udo zări câteva fulgere albăstrui şi un fel de balon care se înălţa şi recădea

fără încetare. La lumina fulgerelor, forme monstruoase se agitau într-o oribilă colcăială.

— Copacii au devenit acolo monştri, spuse Thea. Au invadat albia fluviului, străzile oraşului, s-au strecurat în vechile clădiri. Palatul, el însuşi pare un monstru viu; prin ferestrele sale, creaturile acelea agită liane şi braţe mobile; turnul nu mai e decât un cap cu gâtul lung, din care se scurg stranii lave verzui. Şi piaţa Senioriei[1] e o pădure şuierătoare, care se mişcă.

Deodată, se întoarse spre Udo şi el văzu că faţa îi era scăldată în lacrimi.

— Du-mă de aici, spuse ea, ghemuindu-se la pieptul lui, du-mă repede.

Udo se aşeză la volan. Thea se ghemui într-un colţ şi stătu tăcută, cu ochii închişi. El se gândea la ceea ce îi spusese. Ar fi vrut să vadă renăscând vechile oraşe, asemeni celui pe care ea i-l descrisese. Dar cum să facă totul singur, cum să lupte singur împotriva morţii, împotriva monştrilor incredibili care populau Pământul? Ar fi trebuit ca şi ceilalţi să-şi recapete raţiunea, să părăsească refugiile subterane pentru a urca spre lumină, pentru a se ajuta reciproc şi a construi împreună o lume nouă.

Thea privea acum drumul care urca încet. În lumina farurilor defilau copaci, stânci şi câteva case ruinate.

— Întoarce la stânga, spuse ea.

Părăsiră autostrada şi se angajară pe un drum secundar, neasfaltat, care străbătea o pădure de pini. Apoi, când ajunseră într-un fel de mică piaţă, ea spuse:

— Aici e. Opreşte în faţa casei.

Era o casă lungă şi joasă, cu uşa încuiată. Thea scoase o cheie din buzunar şi deschise. Udo văzu de la prima aruncătură de ochi că locuinţa nu fusese părăsită în toţi aceşti ani şi că, fără îndoială, Thea sau altcineva venise şi rămăsese acolo un timp.

---

[1] Un amănunt cheie, care ne determină să recunoaştem Florenţa (T. H).

O auzi mergând prin întuneric, apoi văzu licărul unei lumânări.

— Nu există altă lumină, spuse Thea luându-l de mână. Vino.

Era o casă veche, confortabilă. Terasa era înconjurată de copaci şi, dincolo de ei, se ghicea o câmpie. În spate, o colină ascundea stelele. Erau multe camere, cu perne şi cărţi peste tot. Cărţi vechi... Una se afla pe o masă, deschisă. O carte de poeme. Thea spuse, surâzând:

— Un poet născut în oraşul meu, de foarte mult timp. El prevăzuse totul.

Udo surâse şi el. Erau foarte aproape unul de altul. Aerul nopţii intra pe fereastra terasei. Ar fi vrut s-o întrebe nenumărate lucruri; ar fi vrut să ştie totul despre viaţa ei, despre casa aceasta. Şi despre ceilalţi, dacă existau... Dar tânăra femeie era prea aproape, prea prezentă; dar ochii verzi în care i-ar fi plăcut să se cufunde şi să se piardă erau aproape de buzele lui. Avea s-o cuprindă în braţe... Dar Thea se eschivase, râzând; încercase zadarnic s-o oprească. Deschizând o uşă, ea fugise de-a lungul unui culoar întunecat. O urmărise pe dibuite, strigând-o, călăuzindu-se după râsul ei înăbuşit. Umbra tinerei femei apărea şi dispărea în cadrul uşilor, în lumina stelelor. Alergaseră astfel, el urmărind-o, ea fugind şi râzând, până ce o pierduse de tot. „Poate că a ieşit, îşi spuse Udo, poate că a plecat.” Îl cuprinse o durere sfâşietoare, ca şi cum ar fi pierdut dintr-o dată totul, ca şi cum toate cele prin care trecuse nu însemnau nimic pe lângă această pierdere.

Deodată, zări o palidă rază de lumină care se strecura printr-o uşă întredeschisă. Se apropie, intră în cameră, văzu lumânarea şi, pe pat, trupul gol şi zvelt al femeii care-l aştepta, surâzătoare. „Vino” murmură ea. Dar el era acolo, gata să uite totul, să trăiască doar în lumea acestei priviri, în marea acestor ochi verzi.

*

Visul se năştea încet. Mereu acelaşi. Încet, visul prindea contur. Inima lui era o colină. O colină din care, mai curând sau mai târziu, lumina avea să izbucnească pentru a se revărsa către marea câmpie care se ghicea mai departe, în întuneric.

Visul său se năştea cu greu, dar într-un ritm mereu egal. Şi visul acesta îi îngăduia să-şi amintească alte visuri, mereu identice, pătrunse mereu de aceeaşi uimire.

Apoi se făcea un pic de lumină, ca şi cum fulgerele ar fi străpuns orizontul. Ca să-ţi dai seama, trebuia să priveşti dincolo de colina cufundată în tenebre. În zori, colina părea să respire, ca un piept omenesc. Pete colorate neverosimil traversau cerul.

El constata deodată că, la poalele colinei, nu se afla câmpia pe care o imaginase. Acolo era, dimpotrivă, o mare verde-albăstrie, fără sfârşit. O mare fără orizonturi, care se confunda cu cerul, care era poate cerul. Colina plutea în această mare-cer nelămurită. Dar soarele avea să răsară şi tenebrele aveau să se risipească într-o clipă...

Visul se sfârşea totdeauna astfel. Trezindu-se, el simţea o adâncă dezamăgire. Deschidea ochii şi vedea fereastra, lumina.

De data aceasta, fereastra i se păru diferită. Şi apoi, ea era deschisă. Simţea răcoarea aerului şi vedea perdeaua transparentă mişcându-se la adierea vântului.

Se sculă din pat, se apropie de fereastră şi ieşi, ca să vadă zorii. Ridică ochii şi văzu colina împădurită. Zorile creşteau încet, parcă cu greu. Conturul colinei se aprindea şi, pe acest fond de foc, se desenau copacii negri. Prima rază de soare veni, străpunse paloarea zorilor, traversă câmpia, ajunse până la mare şi incendie valurile.

Acum, soarele urca. O clipă, Udo fu orbit. Închise ochii. Era parcă beat. Îşi spuse că, în sfârşit, izbutise să ajungă la

ceea ce căutase cu atâta disperare, cu preţul atâtor suferinţe. Îşi atinsese ţelul. Acolo, în faţa lui, avea să se ridice o lume nouă care avea să fie, totuşi, copiată după cea veche, dar unde nu va mai fi loc pentru greşelile şi crimele trecutului... Desigur, Străinii trebuiau să ştie că omenirea nu fusese exterminată, poate că pregăteau un nou război. Fără îndoială că lupta avea să fie grea, foarte grea. Dar merita să fie dată. Viitorul omenirii nu trebuia să se confunde cu degradarea în adâncul cavernelor.

Se întoarse încet spre casă. Thea nu mai era în pat, dar amprenta capului ei se vedea încă pe pernă. Thea plecase. Şi asta nu-l surprinse. Ea îşi îndeplinise misiunea. Îl adusese acolo unde trebuia să reînceapă totul, acolo unde avea să-i întâlnească pe ceilalţi care se salvaseră din marele naufragiu, pe cei care aveau să muncească şi să lupte împreună cu el. Plecase pentru că aşa trebuia să fie: ea dusese până la capăt ceea ce avea de făcut.

Surâse cu tristeţe. Poate că avea să revină într-o zi. Oricum, era o speranţă care-i dădea curaj. Lumea avea încă nevoie de cei mai buni dintre fiii săi, care credeau în viitorul liber al umanităţii.

Se îndreptă spre uşă. „Zorile s-au întors, îşi spuse el, acum începe o nouă zi.”

SANDRO SANDRELLI

S-a născut în 1926 la Veneţia, unde trăieşte şi acum, exercitând profesia de ziarist la cotidianul local, Il Gazzettino. *Licenţiat în chimie, e specializat de mulţi ani în articole şi studii de popularizare ştiinţifică. Poate fi considerat cu temei unul dintre „pionierii” fantascienzei contemporane, publicându-şi prima povestire în 1949, an în care nu existau încă reviste specializate* (Scienza fantastica şi Urania *au apărut în 1952). Animator şi generator de iniţiative, are la activul său seria de antologii* Interplanet, *care, îngrijite împreună cu alţii, au văzut lumina tiparului între 1962 şi 1966. A publicat nenumărate povestiri în toate periodicele italiene specializate. O parte dintre ele au fost înmănuncheate în volumele* Întoarcerile lui Cameron Mac Clure *(La Tribuna, Piacenza 1962) şi* Un Cain spaţial *(La Tribuna, Piacenza 1964).*

Proza lui Sandrelli se caracterizează printr-o invenţie exuberantă, care explodează adesea într-un vârtej de născociri paradoxale, absurde, imposibile, atingând destul de des culmile unui comic şi unui umor dezlănţuit. Stilul e luxuriant, precipitat, cu o adjectivare căutată, insistentă, cu scopul de a antrena cititorul în învolburarea de născociri nebuneşti, născute din fantezia lui Sandrelli. Veţi întâlni toate aceste trăsături distinctive în Hoţul transcendent, *povestirea aleasă pentru antologia noastră.*

Printre cele mai bune povestiri ale lui Sandrelli se numără Liliacul şi directorul, Pădurea întunecată, Polipul muzicant[1] Prototipul, Tragedie în doi timpi, Universul. Perla şi stridia, O soţie model, Deşteptarea şarpelui.

[1] Toate trei au apărut în nr. 397 al Colecţiei „Povestiri ştiinţifico-fantastice” (I. H.).

G. de T.

Hoţul transcendent

Infernul, un infern bizar, s-a declanşat exact la ora 15 şi 59. Exact din acest minut, mii de cetăţeni, destul de agitaţi, au telefonat sau s-au adresat direct comisariatelor de poliţie, reclamând misterioasa dispariţie a propriilor lor ceasuri. Şi asta nu-i nimic: cel puţin o sută de oameni au înnebunit pe neaşteptate, chiar în mijlocul lui Golden Plate, afirmând speriaţi că vârful lui Silver Tower, cu orologiul său enorm, vizibil de la câţiva kilometri în jur, se volatilizase în neant.

Un minut mai târziu, haosul. Din nou, mii de persoane au telefonat la comisariatele de poliţie afirmând că toate orologiile dispărute se întorseseră, într-un mod şi mai misterios, la locurile lor, împreună cu marele orologiu de pe Silver Tower. În acelaşi timp, au sosit ştiri teribile despre catastrofe imense: două avioane mari de transport se ciocniseră pe aeroportul din Greenwood, iar expresul care venea dinspre capitala federală intrase cu toată viteza în staţie, o staţie terminus, sfărâmând tamponul de la capul liniei, zdrobind oameni şi lucruri în calea sa.

Alte zeci de nenorociri mari şi mici, asemănătoare cu acestea, s-au petrecut în jur, în acelaşi moment. Organizarea operaţiunilor de salvare a fost totuşi exemplară, deşi dificilă. Totul s-a desfăşurat aproximativ simplu până la ora 16 şi 59 de minute. Aşadar, din nou haosul care, adăugindu-se precedentei debandade, a cufundat localitatea într-o stare de completă anarhie. Mii de

persoane au telefonat din nou sau s-au adresat direct comisariatelor de poliţie, pentru a reclama dispariţia propriilor ceasuri. Alte sute de persoane au înnebunit din nou în Golden Plate, afirmând, cu ţipete stridente, că orologiul gigant de pe Silver Tower se destrămase în aer. Patru garnituri de metrou s-au ciocnit, dând naştere unui teribil carambol şi un incendiu de proporţii uriaşe s-a dezlănţuit la periferia oraşului, unde un alt avion se prăbuşise peste instalaţiile unei rafinării de petrol.

Cazuri de nebunie colectivă s-au înregistrat la seminarul de matematică de la Universitatea Prestwel şi într-o şcoală elementară din suburbii. Dar nebunia exploda în tot oraşul, în mii şi mii de cazuri izolate. Miile de persoane care reclamaseră, pentru a doua oară, dispariţia ceasurilor telefonară din nou, ca să anunţe că ceasurile reapăruseră punctual. În acelaşi timp, începură să sosească nenumărate anunţuri privind dispariţia unor persoane, printre care primarul Bottombell şi consilierul comunal pentru igienă Mac Mahon. Dispăruse brusc şoferul unui taxi aflat în mers, la intersecţia lui Park Avenue cu Strada a Treia, iar maşina se precipitase în vitrina unui magazin de cristaluri. Un bărbat neidentificat căzu de la mare înălţime chiar în mijlocul lui Harrington Place. În acelaşi moment, distinsul savant Heames K. Farewell, profesor de fizică la Institutul Marigold Warren pentru cercetări nucleare, era imobilizat de către asistenţii săi, în timp ce, cu totul ieşit din minţi, sfărâma cu ciocanul gingaşele instrumente din laboratorul său, ţipând în gura mare cuvinte fără sens şi blesteme...

Multe şi multe alte fapte stranii, în aparenţă fără legătură, cu totul independente unul faţă de celălalt, se întâmplară în după-amiaza aceea. Major Building, cel mai mare zgârie nori al oraşului şi Minor Building, al doilea ca dimensiuni, păreau retezate net la o oarecare înălţime; bizar spectacol: extremităţile lor superioare pluteau în văzduh, la câţiva metri de părţile inferioare, rămase solid

ţintuite de sol. Multe persoane se rostogoliseră pe scări, în casele mai înalte din oraş, dar mai rar în acelaşi punct, afirmând toate că au simţit la un moment dat un gol sub picioare; examinate cu atenţie, scările s-au dovedit a fi absolut intacte.

Au dispărut, în neant, două troleibuze, pasagerii trezindu-se, pe neaşteptate, proiectaţi pe asfalt, cu răni grave. A dispărut chiar şi un agent de poliţie. Au dispărut mii de alte obiecte, cele mai disparate cu putinţă. În cele din urmă, la ora 17 şi 59, au dispărut din nou toate ceasurile din oraş, precum şi cel de pe Silver Tower, pentru a reapărea punctual, toate la locul lor, după un minut.

După alte câteva minute, au început să dispară case întregi, iar locatarii au căzut de la înălţimi mai mari sau mai mici, înnebuniţi de groază, în abisurile lăsate de fundaţii. Mulţi s-au rănit serios. Doi au murit. În timp ce se întâmplau toate acestea, iar urletul fricii se ridica din mii şi mii de piepturi, într-un cor de o forţă înspăimântătoare, au început să cadă primele umbre ale serii. Cerul era foarte senin, aşa cum poate fi un cer când primăvara e încă pe cale să se nască şi aerul e curat ca un cristal, înţepându-te cu ultimele rămăşiţe de ger. Şi oraşul înnebunit se simţea prins într-o dublă menghină de groază.

*

*   *

Julius Canidis şi Anthony Hare coborau repede pe trepte când, aşa cum li se întâmplase multora, au simţit brusc un gol sub picioare şi s-au rostogolit aproape un etaj, lovindu-se destul de rău la cap de palierul scării şi sfârşind, unul peste celălalt, într-o inextricabilă încurcătură.

În mod normal, n-ar mai fi coborât pe scări, dar, cum pentru a nu ştiu câta oară un nepriceput închisese prea violent uşa ascensorului, stricându-l, au fost constrânşi s-o

facă, cu destulă neplăcere. Loviţi şi însângeraţi, au fost ridicaţi de către colegii veniţi în ajutor, la auzul bufniturilor şi al blestemelor, după care amândoi au fost urcaţi într-o ambulanţă şi duşi în viteză la cel mai apropiat spital.

La spital domnea cea mai deplină zăpăceală. Din toate părţile soseau răniţi îngrămădiţi până la urmă în dezordine pe săli, în care fuseseră adăugate paturi suplimentare şi apoi simple saltele pe două rânduri. Julius Canidis şi Anthony Hare au fost aşezaţi, unul lângă altul, spre capătul unui coridor arhiplin, sub ochii rătăciţi ai lui Muzzy Martin, credincios prieten şi comesean al amândurora, legat de ei prin considerabile interese materiale şi sentimentale.

Vacarmul ajunsese la culme. Haosul creştea şi în afara spitalului, astfel încât, o dată cu noaptea, asupra oraşului coborî şi starea de asediu, hotărâtă în mod oficial de către autorităţi, înainte ca panica să măture totul în cale. Totuşi, la intervale regulate, dispariţiile continuau, făcând să crească numărul misterioaselor nenorociri care-i loveau pe oameni, indiferent de etate sau loc, în casă sau pe stradă, singuri sau însoţiţi.

Cu capul bandajat, instalat în mijlocul patului, Anthony Hare era o autentică statuie a disperării. Chiar dacă s-ar fi aflat într-o ambianţă extrem de calmă şi de tăcută, el ar fi suferit la fel de mult fiind imobilizat astfel, atât de departe de biroul său, în care stătea ţintuit aproape douăzeci de ore pe zi şi pe care îl transformase într-un fel de microcosmos perfect, pentru uzul şi consumul său propriu şi exclusiv. Julius Canidis, care îşi luxase un picior, era foarte nefericit mai cu seamă datorită lipsei infernalei sale pipe şi a pestilenţialului său tabac, elemente esenţiale în dobândirea aerului de tânăr englez autentic, pe care-l obţinuse cu atâtea eforturi. Muzzy Martin se mulţumea să-şi frece mâinile cu disperare, gest inutil atât pentru sine cât şi pentru ceilalţi.

— Suntem născuţi pentru a suferi! repetă Anthony Hare

expresia sa preferată, încercând să ignoreze - în timp ce decojea două portocale aduse de credinciosul Muzzy Martin - toată zarva din jur şi groaznica durere care-i cuprinsese capul.

Lângă el, Julius Canidis, valorosul autor al cronicii negre din „Vanguard News”, suspină. Julius Canidis nu era un om de acţiune; prefera să-şi pună creierul la treabă. Încă destul de tânăr, meditativul Canidis prezenta un straniu contrast cu Anthony Hare, ziarist din generaţia anterioară, de stil clasic, dar plin de o nestăvilită energie. În faţa tragicei serii de fenomene inexplicabile ce se abătuseră asupra oraşului şi care ameninţau să se extindă tot mai mult, atât ca efecte izbitoare, cât şi ca întindere teritorială, Anthony Hare se urnise în cele din urmă din birou, alergând nebuneşte în cât mai multe locuri cu putinţă, ca să vadă, cu ochii lui, cele întâmplate, lucruri pur şi simplu inexplicabile sau de-a dreptul oribile.

Julius Canidis preferase să rămână în redacţie, înconjurat de telefoane, pentru a înmagazina un cât mai mare număr de ştiri, rânduindu-le apoi statistic, cu metodă şi rapiditate, pentru a extrage, dacă era posibil, din mulţimea evenimentelor disparate şi catastrofale, o cheie comună tuturor şi a realiza astfel dezlegarea neliniştitorului mister.

Telefoanele nu-i dădeau pace, iar sistematizarea statistică a nenumăratelor evenimente era încă departe de a se împlini, când în subconştientul său se făcu auzit un slab clopoţel de alarmă: un fel de rău nedefinit, care părea să-i răsucească, într-un mod greu de descris, creierul şi măruntaiele...

Julius Canidis nu o ştia încă, dar această suferinţă însemna că, în toiul febrilei activităţi de strângere a informaţiilor şi de clasificare, soluţia misterului era pe cale de a prinde consistenţă. Dar ceea ce mai ales nu ştia încă Julius Canidis era că mintea şi corpul său n-ar fi putut să înţeleagă niciodată soluţia în mod clar şi fără echivoc,

pentru că dacă aceasta s-ar fi întâmplat, el ar fi suferit un şoc interior atât de puternic, încât i-ar fi comprimat creierul până la pierderea definitivă a raţiunii…

Julius Canidis tocmai îşi ştergea transpiraţia, când Anthony Hare, reuşind să străpungă barajul protector al curierilor, îi căzu dintr-o dată în spate, smulgându-l cu forţa de la biroul său:

— Johnny Ghira a nimerit cu taxiul într-un magazin de cristale! strigase Anthony Hare.

Johnny Ghira era considerat cel mai cosmopolit din întreaga redacţie a lui „Vanguard News”, pentru că fusese trei luni în Germania.

— Johnny Ghira? bâigui zăpăcit Julius Canidis. Dar de când a devenit şofer de taxi?

— Nu conducea el taxiul, prostule! ripostă Anthony Hare, nerăbdător. Şoferul i-a dispărut pe neaşteptate de sub nas, în timp ce taxiul era în mers şi maşina a nimerit în magazin!… Mi s-a spus că pe Johnny Ghira l-au dus la spital…

Auzind asta, Julius Canidis cedase şi cei doi, precipitându-se brusc pe scări, ajunseră, la rândul lor, la spital.

Johnny Ghira nu fusese rănit. Îşi pierduse doar cunoştinţa, în urma ciocnirii şi era datoria lui ca, scăpând de la Urgenţă, să facă imediat o vizită colegilor răniţi şi melancolici. îşi făcu loc cu multă greutate prin agitaţia crescândă a spitalului şi se furişă în spatele căpitanului Anthony Malatini, cu puţine ore în urmă unul dintre cei mai energici şi mai dinamici ofiţeri de poliţie ai oraşului, iar acum o zdreanţă de om, neînchipuit de murdar şi cu privirea rătăcită.

— Bătrâne! exclamă Anthony Hare, când îl văzu pe căpitanul Malatini lângă patul său de campanie şi întinse braţele.

Căpitanul Malatini înjură cu voce tare şi se lăsă să cadă pe pat, exact peste piciorul lui Anthony Hare, care începu şi

el să înjure. Terminând cu formulele de politeţe, Malatini îşi puse mâinile în cap:

— M-am săturat, declară el cu o voce care venea drept din inimă, chiar dacă tonul nu era cel mai potrivit pentru un căpitan de poliţie. În acest oraş afurisit se petrec lucruri teribile, neruşinate! Simt că înnebunesc! Ba nu, am înnebunit acum trei ore: nu-mi mai simt picioarele, plămânii-mi sunt în flăcări şi am văzut lucruri pe care aş fi vrut să nu le văd niciodată! Toţi cheamă poliţia, şi poliţia nu poate face nimic! E atâta groază în tot oraşul, că până acum n-a fost nevoie să arestăm măcar un hoţ!... În schimb, sunt sute de morţi! Şi primarul Bottombell a dispărut! Şi după el, consilierul Mac Mahon... Toţi au înnebunit, mai ales în urma dezastrului din metrou şi a prăbuşirii avioanelor... Ce poate face poliţia cu casele care dispar? Şi cu toată această lume care cade la pământ ca moartă, fără ca nimeni s-o atingă?...

— Ceasul meu a dispărut de trei ori, spuse Anthony Hare.

Malatini făcu un salt de un metru:

— Nu-mi mai vorbi şi tu despre aceste ceasuri dezgustătoare, care se joacă cu noi de-a baba oarbă! strigă el, înfuriat la culme. Sunt destui nebuni în acest oraş infernal, plin de morţi, de răniţi şi de incendii, ca să nu mai fim constrânşi să alergăm şi după indivizii care îşi pierd ceasurile şi le regăsesc după un minut!... Iată, spuse el, scoţându-şi ceasul din buzunar, sunt gata să jur că toată după-amiaza a rămas în buzunarul meu! De ce n-a dispărut, ca toate celelalte?...

Exact în clipa aceea, sub ochii lui Malatini, ai lui Anthony Hare, ai lui Julius Canidis, ai lui Muzzy Martin şi ai lui Johnny Ghira, ceasul dispăru.

Era ora 18 şi 59. Malatini holbă ochii şi scoase o exclamaţie sugrumată.

— Aşa a dispărut şi ceasul meu, de trei ori, declară Anthony Hare, cu calmul celor puternici. Dar caut să nu mă

mai gândesc la asta, altfel aş înnebuni şi eu!

Malatini, cu ochii holbaţi şi fără suflare, se aşeză din nou pe pat. După câteva secunde, un obiect mic şi tare îl lovi în cap. Malatini îl apucă, instinctiv, apoi, cu un urlet, îl lăsă să cadă pe jos: ceasul reapăruse!

— Cine mi-a făcut această oribilă glumă? strigă el, tulburat.

— Ceea ce nu înţeleg, spuse la un moment dat Muzzy Martin, este raţiunea pentru care, în mijlocul acestei cumplite dezordini şi al lipsei totale de spaţiu, au lăsat mereu liber patul de colo...

Şi arătă un pat de campanie, care se găsea aproape de ieşirea din coridor, continuând:

— Am văzut infirmierii aducând mulţi răniţi, aici, înăuntru, după sosirea noastră, dar când ajung în dreptul acelui pat, ezită puţin şi apoi îşi continuă drumul în grabă...

— Poate îl rezervă pentru cine ştie cine, spuse cu înţelepciune Johnny Ghira.

Dar Julius Canidis, îndată după ce fuseseră rostite cuvintele lui Muzzy Martin, se ridică brusc în capul oaselor, fixându-l pe Martin cu ochi scânteietori.

— Muzzy, exclamă el, agăţându-se de braţul lui, Muzzy, ce-ai spus?

Muzzy Martin, foarte surprins, repetă. Julius Canidis deveni îngrozitor de palid, se clătină înainte şi înapoi, apăsându-şi stomacul cu mâinile, apoi, fără a lăsa braţul lui Muzzy Martin, îi spuse cu vocea sugrumată:

— Muzzy, fă-mi un serviciu... Vrei?... Du-te la intrarea coridorului şi numără paturile şi paturile de campanie, până când ajungi la cel care rămâne întotdeauna gol. Să nu sări nici unul, te rog!

Şi îl fixă cu o privire de oţel drept în ochi:

— SĂ NU SARI NICI UNUL!

Muzzy Martin rămase interzis.

— Nu sunt nebun! strigă Julius Canidis.

Apoi schimbă tonul:

— Te implor, îi mai spuse lui Muzzy Martin, du-te şi numără paturile!...

Muzzy Martin schiţă un surâs palid, se întoarse şi plecă. Toţi ceilalţi îl fixară pe Julius Canidis cu o mirare amestecată cu compasiune. Dar Julius Canidis, care se liniştise puţin, îngăimă:

— Trebuie să se întâmple ceva... Dacă se va întâmpla, înseamnă că am rezolvat misterul!

— Ce mister? exclamă căpitanul Malatini, ridicându-se brusc în picioare.

Ceilalţi îl imitară:

— Ce mister?

— Tot ceea ce s-a întâmplat şi continuă să se întâmple în această după-amiază, îngăimă Julius Canidis, şi din nou se făcu palid ca un mort. Dar nu trebuie să mă gândesc la asta, gemu el, cu o voce suferindă. Dacă e adevărat ceea ce gândesc, e ceva înspăimântător...

Un ţipăt de groază răsună în sală, întrecând orice alt zgomot. Pentru o clipă, vacarmul încetă. Apoi, reîncepu şi mai violent. În faţa patului de campanie gol, Muzzy Martin se rostogolea pe jos pradă unui atac de isterie, cu spume la gură, cu ochii daţi peste cap. Johnny Ghira şi Malatini alergară în grabă să-l ajute, îl ridicară în picioare, îl pălmuiră, îl aduseră pe patul lui Anthony Hare, care îi făcu loc, încercând să-l reanimeze prin toate mijloacele. În cele din urmă, Muzzy Martin redeschise ochii şi rămase pierdut, fixând golul din faţa lui, bălăbănindu-şi capul.

Lac de sudoare, Julius Canidis urmărea scenă:

— Dacă e adevărat ceea ce gândesc, îi vor trebui câteva minute ca să-şi revină, spuse el şi paloarea dureroasă i se accentuă şi mai tare. Cred că am înţeles în ce constă nenorocirea care a lovit oraşul nostru de câteva ore...

Tremură şi făcu un efort pentru a rezista răului:

— Trebuie să ne grăbim... Căpitane Malatini, e necesar

ca, prin orice mijloc, să mă duceţi la comandantul poliţiei... Acolo o să vă spun tot ce ştiu...

Şi leşină.

*
* *

Îndată ce ieşi din spital, căpitanul Malatini se linişti ca prin farmec, redevenind un ofiţer de poliţie teribil de eficient, datorită autocontrolului şi câtorva pilule miraculoase înghiţite la spitalul de urgenţă.

Când grupul de ziarişti - în afară de Anthony Hare, imobilizat în spital - ajunse în vastul său birou, unde trona o machetă mare a oraşului, plină de lumini roşii şi verzi, într-o continuă agitaţie, Julius Canidis, transportat pe targă, dădu pe gât câteva înghiţituri zdravene de whisky şi îşi reveni destul pentru a putea vorbi:

— Nu ştiu dacă ceea ce voi spune este adevărat... Dar nu mi-ar fi venit nicicând în minte, dacă n-aş fi continuat să strâng cu tenacitate toate ştirile despre catastrofele petrecute în oraş şi în împrejurimi, în aceste ultime ore înspăimântătoare... Pe de altă parte, joc destul de bine şah şi mă delectez cu enigmistica superioară... N-o spun că să mă laud, ci pentru a vă face să înţelegeţi că cheia problemei - fiindcă e vorba de o singură problemă, care stă la baza întregului fenomen - poate fi înţeleasă numai de o persoană antrenată în rezolvarea dificilelor jocuri enigmistice... Şi această cheie ne-o dă dispariţia regulată a ceasurilor, la fiecare oră, exact în acelaşi minut...

Faţa lui Julius Canidis deveni cenuşie, iar el părea din nou pe punctul de a leşina, dar îşi reveni:

— Catastrofele aeriene şi feroviare trebuie să fie strâns legate de dispariţia ceasurilor... Apoi, sunt toate incidentele petrecute la Institutul de matematici... şi cele care i-au afectat pe ceilalţi locuitori ai acestui oraş; inclusiv bietul

Muzzy Martin, pe care l-am folosit drept cobai...

— N-am înţeles nimic! exclamă nervos căpitanul Malatini.

În clipa aceea, sună unicul telefon pe care Malatini nu-l decuplase încă. Era telefonul pentru comunicări foarte urgente. Nervos, căpitanul ridică receptorul şi ascultă. Mormăi ceva, apoi zbieră:

— Perfect! Şi eu ce să fac? Ce pot face?... Spuneţi-le să se descurce cum ştiu.

Şi decuplă şi acest ultim telefon.

— Mi-au comunicat că centralele electrice reclamă o enormă pierdere de energie în zona văii Broken Hill! exclamă el pe un ton sarcastic. Altă nenorocire. Şi ar fi vrut ca eu să găsesc remediul!

— Broken Hill? repetă Julius Canidis. Aţi spus Broken Hill?...

Uşa biroului se deschise şi Anthony Hare îşi făcu apariţia ca o vijelie, cu capul încă bandajat.

— Am reuşit să fug de la spital! exclamă el, cu un aer extrem de satisfăcut.

În urma lui venea un agent foarte agitat, tremurând tot.

— Am dat ordine precise să nu fiu deranjat! răcni căpitanul Malatini.

— Domnule căpitan! strigă pe un ton ascuţit agentul. Ni se comunică de la aeroport că un avion pilotat de un amator a reperat o vastă zonă viu luminată în valea Broken Hill...

— Un alt incendiu! exclamă Malatini furios. Sunt sute de incendii în tot oraşul!... De ce nu v-aţi adresat pompierilor, imbecililor?...

— Dar nu-i un incendiu! îngână agentul, gata să-i vină rău în faţa unui astfel de acces de furie. Zona e luminată ca ziua şi e vorba de un tip de lumină nemaivăzută. Cei de la aeroport vorbeau de fantasme... de curcubee...

— Nu-nţeleg de ce trebuie să stau să ascult toate prostiile astea, urlă Malatini.

Apoi, dintr-o dată, se opri:
— Au spus Broken Hill?
— Da, răspunse agentul.
— Dar asta nu-i chiar acolo unde centralele electrice acuză înspăimântătoare pierderi de energie? continuă Malatini.
— Ce poate fi atât de important la Broken Hill? se întrebă Johnny Ghira.
— Ştiu eu ce este acolo! exclamă Anthony Hare, foarte agitat. E laboratorul profesorului Horace Stokker!
— Profesorul Stokker! exclamară toţi, în cor.
— Stokker... Stokker... îngână Julius Canidis. Iată ce lipsea ipotezei mele... Profesorul Stokker e laureat al premiului Nobel pentru fizică, pentru studiile sale în domeniul relativităţii şi al antimateriei... Cred c-ar trebui să-i facem o vizită profesorului Stokker, căpitane Malatini, conchise Julius Canidis şi se prăvăli în braţele prevăzătorului Muzzy Martin, care îşi revenise.
Din acea clipă, căpitanul Malatini se transformă într-un vârtej activ şi, cinci minute mai târziu, un cortegiu de cel puţin zece maşini ale poliţiei lansau tânguitorul lor sunet de sirene pe străzile răvăşite ale oraşului terorizat, îndreptându-se cu cea mai mare viteză spre valea Broken Hill.
Pentru a scurta drumul, într-un anumit punct automobilele străbătură o porţiune de teren accidentat: acolo se înălţa, cu câteva ore mai înainte, unul dintre numeroasele edificii dispărute în chip misterios. Rămăsese o gaură enormă, pe o parte a unei străzi principale a oraşului.
— Johnny, întrebă Julius Canidis, în şoaptă, ce număr are casa vecină cu cea dispărută?
Automobilul gonea cu mare viteză, dar Johnny Ghira reuşi să citească numărul, aplecându-se riscant în afară.
— Cincizeci şi şapte! exclamă el.

— Ştiam, spuse Canidis, închizând ochii.

Maşinile traversară apoi vasta piaţă la ale cărei extremităţi se înălţau Major Building şi, respectiv, Minor Building. Cei doi zgârie-nori erau luminaţi de reflectoare puternice şi aveau un aspect neliniştitor, cu cele două segmente superioare separate de cele inferioare, la aceeaşi înălţime, printr-un oribil spaţiu gol, şi plutind în văzduh ca şi cum ar fi fost susţinute de o forţă înspăimântătoare şi misterioasă.

— Major Building are şaptezeci de etaje şi Minor Building are şaizeci şi şase, suspină Julius Canidis. Dacă n-ar fi fost atât de înalţi, nu s-ar fi întâmplat nimic!

— De neconceput! declară căpitanul Malatini, apoi se întoarse brusc către şofer: Nu poţi merge mai repede, fir-ar să fie?

Tânguindu-se, maşina ţâşni înainte cu o viteză şi mai mare, luând foarte strâns două curbe, ceea ce dădu naştere unor proteste din partea cauciucurilor.

— Şi lumea care se precipită în jos, pe scări? întrebă, la un moment dat, căpitanul Malatini. Cum dracu aţi căzut, tu şi Anthony?

Canidis deschise un ochi şi spuse:

— Mereu acelaşi răspuns, căpitane... Mi-e absolut imposibil să vă dau cheia misterului, pentru că asta mi-ar fi fatal... Dar e vorba tot de numere... Numere deconcertante, ucigătoare! E tocmai motivul pentru care mulţi indivizi continuă să fie loviţi pe neaşteptate în tot oraşul: din întâmplare, se apropie prea mult de adevăr... SE GÂNDESC LA CEVA LA CARE N-AR TREBUI CU NICI UN CHIP SĂ SE GÂNDEASCĂ! Eu însumi discut acum despre această problemă, dar rămânând în mod constant şi cu tenacitate la graniţele ei... ca şi cum aş merge pe marginea unui abis... E aceeaşi raţiune pentru care patul de pe coridorul nostru rămânea liber. Infirmierii care intrau în coridor, aducând noi răniţi, nu puteau, nu trebuiau cu nici un chip să ţină cont de

acest pat, de numărul său de ordine faţă de intrare şi, apropiindu-se de el, se retrăgeau instinctiv, înspăimântaţi, ignorându-l cu disperare...

— Nu, nu-nţeleg încă nimic, spuse Malatini, în timp ce maşina îi zgâlţâia în nebuneasca ei cursă înspre Broken Hill, urmată cu greu de celelalte maşini ale poliţiei.

Acum traversau suburbia, casele se răreau şi curând ajunseră în plină câmpie.

— Broken Hill! exclamă Johnny Ghira, arătând spre marginea colinei ce se profila în faţa lor, pe cerul nocturn.

Broken Hill avea ceva straniu: ar fi trebuit să fie cufundat în întuneric, invizibil în noaptea adâncă şi, totuşi, o dâră fină, luminiscentă, îi contura profilul. Pe neaşteptate, o zguduire electrică, extrem de violentă, traversă caroseria automobilului, smulgând pasagerilor exclamaţii de dureroasă stupoare şi de spaimă. Şoferul rămase la volan şi, cu un efort disperat, reuşi să menţină maşina pe şosea, frânând cu puternice şi jalnice sfâşieri sonore. Acelaşi lucru se întâmpla cu toate maşinile poliţiei, doar câteva reuşind să evite ciocnirea, iar celelalte sfârşind prin a se întrepătrunde într-o diabolică învălmăşeală.

Oamenii ieşiră din ele cu greutate. Se opriră nesiguri în noaptea slab luminată. Un puternic miros de ozon plutea în văzduh.

— Parcă am fi înaintea unei furtuni, spuse Anthony Hare. Şi, totuşi, de o săptămână pe cer nu-i un nor...

În schimb, era frig, foarte frig. Oamenii se înfiorară. Apoi se întoarseră spre panta ce ducea la Broken Hill. Luminozitatea pe care o emana, ca o revărsare silenţioasă, îi fascina.

— Aerul trebuie să fie supraîncărcat cu electricitate, spuse Johnny Ghira.

Încet, oamenii începură să urce panta, pas cu pas, către luminiscenţa misterioasă care incendia din ce în ce mai mult marginea colinei, tot mai intensă şi schimbătoare, cu

nuanţe irizate, pe măsură ce se apropiau.

Dar nimeni nu şi-ar fi putut închipui uluitorul spectacol care avea să se înfăţişeze ochilor lor dincolo de creasta colinei. Anthony Hare ajunse primul în vârf şi se opri brusc, fascinat. La fel făcură şi ceilalţi, scoţând exclamaţii de uimire. O mare de lumină fosforescentă, de flăcări tăcute, cu culori în perpetuă schimbare, invadase complet valea, transformând-o într-o lume incredibilă, feerică, vrăjită, şi totuşi neînţeles de ameninţătoare.

Deasupra unei pânze continue de lumină cu reflexe de un verde-auriu intens, stânci, ierburi, arbori păreau o puzderie de splendide bijuterii, veritabile fântâni strălucind în toate culorile curcubeului. O lumină care orbea, hipnotizând lent şi făcându-i pe oameni să cadă într-o uşoară toropire...

Căpitanul Malatini îşi reveni cel dintâi.

— Înainte! răcni el. Trebuie să coborâm cu orice preţ şi să-l căutăm pe profesorul Stokker, dacă a mai rămas în viaţă, în centrul acestui fenomen oribil! adăugă el, dând câteva ordine scurte, presărate cu înjurături.

Oamenii se scuturară din amorţeală şi pătrunseră, cu paşi şovăielnici, în marea de lumină... După câţiva metri, contururile şi chipurile lor se înceţoşară, se acoperiră şi ele de o uşoară luminiscenţă, care devenea din ce în ce mai intensă, până când se preschimbară în tot atâtea statui luminoase. Orice mişcare provoca transformări cromatice neprevăzute, într-un vârtej tăcut. Dacă n-ar fi fost supuşi încă, în bună măsură, straniei lor toropeli, desigur că toţi aceşti oameni n-ar fi rezistat unui astfel de spectacol.

Scufundaţi parcă într-un con de o geometrie absurdă, ajunseră în sfârşit în fundul micii văi. În faţa lor, splendid înveşmântată într-o mantie luminoasă de un alb scânteietor, cu nuanţe albăstrui şi purpurii, se înălţa vila-laborator a profesorului Stokker. Mirosul de ozon devenise atât de acru, încât aproape că nu mai putea fi suportat. Electricitatea şerpuia pe orice suprafaţă solidă, într-o

scurgere aproape imperceptibilă. Căpitanul Malatini vru să scoată revolverul, dar căzu la pământ cu un urlet, pe jumătate paralizat. Se ridică cu greutate, susţinut de oamenii săi şi avu nevoie de multe minute ca să-şi revină complet.

— Încă o descărcare electrică, îngână el, fără să mai aibă putere nici măcar pentru a înjura.

— Într-o astfel de atmosferă, spuse Julius Canidis, cu o voce cavernoasă, cea mai mică piesă de metal ţine loc de acumulator... Dacă nu vrem să murim toţi fulgeraţi, trebuie să ne eliberăm imediat de toate obiectele metalice pe care le avem asupra noastră!

Căpitanul Malatini rămase pe gânduri, apoi consimţi:

— Vom utiliza numai bastoanele de material plastic, spuse el.

Doi poliţişti îşi puseră mănuşi de cauciuc şi colectară obiectele de metal. Când toate acestea, fură părăsite în spatele tufelor fosforescente ale grădinii din faţă, oamenii din echipa de urgenţă se răspândiră în jurul vilei, groteşti figuri luminiscente într-un ocean de lumină rece, dar vie. La fiecare mişcare, ei provocau o cascadă de scântei tăcute, mute şi viguroase mărturii ale transcendenţei şi extrapământenei electricităţi statice, care învăluia întreaga zonă cu un potenţial foarte ridicat.

Julius Canidis, istovit, se târî până la o ridicătură de pământ acoperită cu iarbă luminoasă şi se aşeză dintr-o dată:

— Nu mai pot, spuse el cu un suspin. Cerul ştie cât aş dori să intru cu voi în vilă, dar rana de la picior îmi provoacă o durere pe care n-aş dori-o nici celui mai rău duşman al meu.

Şi nu se mai mişcă. Muzzy Martin se aşeză lângă el:

— Nici eu nu mă simt în stare să intru în casa aceea infernală... La urma urmei, nu sunt decât un biet funcţionar de la serviciul personal, nu un savant atomist...

Şi nici el nu se mai mişcă.

Căpitanul Malatini, Johnny Ghira şi Anthony Hare se priviră în ochi, apoi, strângând în mâini bastoanele de material plastic, urcară în şir indian, cu paşi hotărâţi, scurta scară de la intrare şi parcurseră câţiva metri de-a lungul unei verande. Căpitanul Malatini sfărâmă cu o lovitură de baston unul dintre geamurile de sticlă (şi zgomotul neprevăzut lovi urechile celor trei cu un sunet ciudat de puternic şi de prelung, ca un ecou repetat în caverne fără sfârşit). Intrând cu mişcări repezi în anticameră, cei trei se treziră brusc în cea mai deplină obscuritate. După intensa, orbitoarea lumină a întregii zone externe, bâjbâiau acum ca nişte orbi, mai ales că nici unul nu se gândise să ia cu sine o lanternă, în mijlocul unei asemenea lumini.

În tăcere, măsurându-şi paşii, cei trei continuară să se furişeze prin indefinita topografie a casei. Se loviră de mobile, mereu câte ceva cădea pe jos cu o bufnitură. La un moment dat, Johnny Ghira trecu cu un zgomot de necrezut printr-o uşă cu geamuri, scăpând ca prin minune fără tăieturi adânci.

— Stokker! strigă ceva mai târziu căpitanul Malatini. Stokker, unde eşti?

Nimeni nu răspunse, cu toate că Malatini îşi repetă îndelung chemarea, cu o voce mereu mai puternică. Deziluzionaţi, sfârşiră prin a se reuni în mijlocul holului, aşezându-se spate în spate pe duşumea. Din această poziţie mai joasă, Anthony Hare zări pe neaşteptate o dâră subţire de lumină.

— Se vede o rază de lumină, pe sub uşă! şopti el.

Ceilalţi doi se întoarseră dintr-o dată s-o privească. Târându-se pe podea, fără a face zgomot, se apropiară de dâra de lumină, până ajunseră lângă ea. Căpitanul Malatini pipăi peretele prin întuneric, cu mâini nerăbdătoare, până ce găsi mânerul şi-l întoarse brusc, deschizând larg uşa.

Un strigăt de uimire ţâşni din piepturile celor trei, orbiţi

de o vie intensitate luminoasă. Se găseau în capul unei scări lungi şi strâmte, care cobora într-o sală vastă, săpată desigur, în bună parte, în inima unei stânci de dedesubt. Lumina orbitoare izvora din pereţi. Întreaga sală era plină de aparate mari, angrenate într-o mişcare lentă, aparate de metal strălucitor, sticlă şi material plastic. Unele mecanisme aveau o aparenţă vag familiară, dar erau construite la scară mare, ca pentru uriaşi. Alte aparate nu aveau nimic cunoscut, nici ca formă, nici ca mişcare, aceasta din urmă desfăşurându-se cu bizare zvâcnituri, într-o învălmăşeală de tuburi şi pârghii, asamblate într-o serie de unghiuri stranii. O vibraţie fină, un ultrasunet, un adevărat freamăt al materiei pătrundea pe nesimţite în creierii celor trei oameni, făcând să se ridice părul pe cele trei capete supuse electricităţii statice, care exista într-o concentraţie foarte puternică în întregul şi vastul laborator al profesorului Stokker.

Dar ochii fascinaţi ai celor trei oameni nu puteau să se desprindă de marele aparat central, aşezat chiar în mijlocul sălii, într-un adevărat amfiteatru, cu baza la cel puţin doi metri sub podeaua înconjurătoare.

În afară de faptul că era cel mai mare, era aparatul cel mai straniu şi cel mai diform. Deasupra extraordinarului şi complexului instrument, în care un monstruos amestec de circuite electrice trimitea ritmic scurte descărcări cu un aspect sinistru şi cu un zgomot continuu şi neplăcut, alternând cu lovituri vibrante, modulate în sunete nemaiauzite vreodată de urechea omenească, un ochi negru, enorm, de nedefinit, oscila leneş în văzduh: cu un diametru de zece metri, era ca un înspăimântător puţ fără fund, un vârtej de energii sublime şi perfide, mereu înfăşurate în spirale sufocante, o matriţă diformă şi obscură şi fără sfârşit, cu o duhoare de umiditate milenară, mai curând gândită decât înţeleasă, şi înăuntrul acestei ameninţătoare pâlnii de obscuritate, un vag, dezolat ecou

de voci îndepărtate, de murmure şi şuierături de demult, aparţinând unor lumi şi mai îndepărtate, ca o infinitate de sunete ale unor flante argintii, adieri adiind în neant, ţipete disperate abia perceptibile, horcăituri surde, într-o suferinţă fără sfârşit.

O poartă neagră şi inumană către infinit.

Ca şi cum ar fi căzut pradă unei vrăji, cei trei oameni coborâră în tăcere ultima treaptă, fără a-şi desprinde privirea de la aparatul central şi pătrunseră în amfiteatru, ca nişte muşte minuscule atrase de un gigantic păianjen canibal.

Cu foarte multă precauţie, Anthony Hare se deplasă pe marginea amfiteatrului, marcată printr-o dungă de ciment luminos şi ocoli încet marea şi întunecata pâlnie. Când ajunse la capătul opus, se opri dintr-o dată şi scoase o exclamaţie sufocată:

— Pata neagră a dispărut!

— Ba nu! strigară, în acelaşi timp, Malatini şi Johnny Ghira, care nu se mişcaseră din loc, limitându-se să ţină bastoanele ridicate.

Ei continuau să vadă sfera obscură plutind în aer, nemişcată. La rândul lor, se deplasară cu multă grijă, schimbând reciproc poziţiile cu Anthony Hare. Sfera obscură dispăru din faţa ochilor lui Malatini şi ai lui Johnny Ghira şi reapăru pentru Anthony Hare. Apoi şi ceilalţi doi se întoarseră lângă Anthony Hare şi exclamară:

— Ce naiba o fi asta?

— Aş vrea tare mult să ştiu şi eu, spuse Anthony Hare. În orice caz, e ceva oribil!... E ca un vârtej fără sfârşit, care mă fascinează...

Sub ochii îngroziţi ai lui Malatini şi Johnny Ghira, figura lui Anthony Hare se deformă, dintr-o dată, oribil: se alungi, deveni gelatinoasă, începu să tremure ca un arbore bătut de furtună şi se aplecă în mod periculos către pâlnia obscură:

— Mă simt atras spre ea...

Vocea lui Anthony Hare părea foarte îndepărtată, însoţită de ecouri ca de cristal:

— E o forţă irezistibilă.

În clipa aceea se petrecu ceva înspăimântător. În faţa ochilor lor uluiţi, apăru un orologiu gigantic, care bătu cu un zgomot infernal miezul nopţii şi apoi se dizolvă în spaţiu, şi un număr infinit de imagini ieşiră din sfera obscură, fulgerând prin faţa lui Malatini şi a lui Johnny Ghira, topindu-se la rândul lor, într-un haos de ţipete şi într-un vacarm discordant, ca şi cum toate imensele ceruri ale universului ar fi început să se prăbuşească.

În aceeaşi clipă, scoţând un ţipăt neomenesc, Anthony Hare fu târât înainte şi absorbit de pâlnia neagră. Mai mult instinctiv decât raţional, Malatini sări înainte pentru a-l prinde, dar se ciocni violent cu un corp greu care fusese proiectat cu violenţă din abisul obscur şi se prăbuşi la pământ, neputincios. O clipă după aceea, era din nou în picioare şi aruncă o privire spre corpul străin. Nu putu să se abţină de a scoate o exclamaţie de înspăimântată uimire: în faţa lui, terorizat, cu părul zbârlit şi ochii injectaţi de sânge, stătea profesorul Horace Stokker!

*

*   *

Vârtejul încetă şi, pentru o clipă, în sală se făcu tăcere. Apoi, la urechile căpitanului Malatini şi ale lui Johnny Ghira, încremeniţi de spaimă, ajunse un sunet foarte slab, fără îndoială vocea lui Anthony Hare, care pronunţa câteva cuvinte pe un ton disperat... Apoi din nou tăcere. Şi din nou aceeaşi chemare, infinit mai îndepărtată şi mai pierdută. Apoi, din nou tăcere. Şi o ultimă şoaptă, o vibraţie palidă, o lâncedă ondulaţie a eterului şi apoi nimic.

Profesorul Horace Stokker se ridică spasmodic în

picioare, hohotind de plâns, bâjbâi prin aer, gata să cadă iar la pământ, îşi înfipse degetele în gulerul căpitanului Malatini şi pronunţă, stâlcit şi gâfâind:

— Luaţi-mă de aici!... Şi repetă, cu un urlet bestial: LUAŢI-MĂ DE AICI!

În timp ce se zbătea, Malatini şi Johnny Ghira îl apucară zdravăn şi îl târâră aproape în fugă afară din amfiteatru, sus pe scară, în sala întunecată şi apoi în afara vilei, în pâlpâirea tăcută a nenumăratelor făclii multicolore de electricitate rătăcitoare. Profesorul Stokker fixă năucit incendiul tăcut, declanşat de aparatele sale în grădină şi în pădure, holbă ochii în faţa oamenilor transformaţi în siluete de lumină strălucitoare şi irizată, apoi îngăimă din nou:

— Cât e ceasul?

— E miezul nopţii, răspunse Johnny Ghira.

Profesorul Horace Stokker se clătină, înfricoşat:

— Opt ore! strigă el. Trebuie să fugim... să fugim cu toţii! Vârtejul e pe punctul de a exploda!... Opt ore este indicele maxim de stabilitate!... Să fugim! Să fugim!... Trebuie să fugim cu toţii!!!

Acest strigăt de nebun avu efectul scontat. Malatini şi un agent îl luară pe sus pe năucitul Julius Canidis, în timp ce Johnny Ghira îl târa cu el pe profesorul Stokker. Toţi ceilalţi poliţişti mergeau în urma lor, gâfâind, fugind pe panta de la Broken Hill cu inima plină de spaimă, prin lacul de lumină care asista imobil la această scenă.

Ajunseseră aproape la capătul pantei, când se auzi o bufnitură puternică şi surdă, ca şi cum s-ar fi închis un chepeng imens. O izbitură extrem de violentă, ca o lovitură de umăr a unui titan, îi prăvăli pe toţi la pământ, strivindu-i cu o forţă înspăimântătoare.

Un urlet sfâşietor ca al unui monstru se auzi din direcţia vilei profesorului Stokker. Dintr-o dată, intensa luminozitate care invadase valea, pătrunzând fiecare obiect, se stinse. Vila profesorului Stokker, dimpotrivă, se acoperi de limbi de

foc şi începu să se dezintegreze. Apoi, cu un zgomot înspăimântător, sări în aer şi totul se transformă într-un infern de vijelie turbată, de proiectile calcinate, de descărcări electrice, puternice ca fulgerele, de nori de pământ şi de nisip arzător, tăind ca nişte lame înroşite în foc plămânii oamenilor, care se agăţau de orice, cu mâinile însângerate, tuşind, lăcrimând, ca să reziste cu orice preţ distrugerii.

Această dezlănţuire dură numai câteva minute, dar li se păru că ţine un secol. Când vijelia încetă şi norii de pulbere se împrăştiară, oamenii zăriră pe fundul micii văi, unde mai înainte se afla vila-laborator a profesorului Stokker, un vast crater, din care ieşea, din când în când, o flacără vie, verzuie, cu un tunet surd, îndepărtat. Pământul mai fremătă de două, trei ori, apoi se linişti. Răceala primăverii târzii puse din nou stăpânire pe văzduh.

Tremurând, oamenii se întoarseră cu extremă precauţie în apropierea craterului. Reflexele verzui ale flăcărilor, ultimul semn al combustiei preţioaselor materiale dezintegrate, dădeau un aspect cadaveric, halucinant, feţelor lor încordate. Tăcerea deveni şi mai profundă. Doi oameni fură lăsaţi de gardă, cu mii de recomandări de prudenţă. Ceilalţi reluară drumul spre oraş.

Toţi aceşti oameni ştiau că oraşul fusese eliberat definitiv de coşmaruri. Numai Anthony Hare dispăruse pentru totdeauna, într-o lume necunoscută.

*

* *

Pentru oraş, coşmarul luase sfârşit. În clipa când bătu miezul-nopţii, extremităţile superioare ale lui Major şi Minor Building se prăbuşiră cu un zgomot înfricoşător peste părţile inferioare, producând noi distrugeri. Dar zona fusese evacuată în întregime şi nu s-au mai înregistrat alte victime

omeneşti. Toate ceasurile se întoarseră la locurile lor şi nu se mai mişcară niciodată de acolo. Oamenii nu s-au mai rostogolit pe scări şi misterioasele nenorociri care-i loviseră pe locuitorii oraşului, aparent fără motiv, au dispărut cu totul. Dar puţine dintre persoanele dispărute reapărură; n-au mai apărut nici casele, nici vehiculele dizolvate în neant.

Începură să se manifeste fenomene ciudate, care deveniră din ce în ce mai frecvente, în zilele următoare. Absolut tuturor cărţilor din oraş şi din împrejurimi le lipsea câte o pagină. Se descoperi că lipsesc destul de multe bancnote. Începură să funcţioneze din nou maşinile de calculat, care se blocaseră cu încăpăţânare începând cu ora fatală de 15 şi 59.

Profesorul Horace Stokker făcu o mărturisire, completă, într-o dimineaţă cenuşie şi stupidă, din punct de vedere moral, dar în realitate de o ironică, glorioasă şi tulburătoare luminozitate aurie. Drepturile primăverii începeau să se afirme, dominând rigorile iernii, dar în acele prime ore ale dimineţii oamenii erau prea obosiţi pentru a mai manifesta surpriză sau durere, nu aveau încă ochi pentru spectacolele naturii.

Profesorul Stokker declară, la comandamentul poliţiei, în timp ce creioanele stenografilor alergau înnebunite:

— Sunt un cercetător al fenomenelor electromagnetice, îndeosebi al fenomenelor care se produc în interiorul nucleelor atomice, neexplicabile cu ajutorul fizicii clasice. Aceste fenomene, într-un spaţiu de materie ultradensă, relevă o foarte violentă distorsiune tridimensională. M-am gândit că, realizând un aparat care să poată orienta în aceeaşi direcţie toate distorsiunile spaţiale ale atomilor dintr-un bloc de metal extrem de dens, un bloc de osmium, ar fi posibilă realizarea unei rupturi complete a „continuumului” tridimensional, către un spaţiu cu dimensiuni mai mari...

Ei bine, mi-au fost necesare luni de muncă şi întreaga

avere pentru a realiza instrumentele necesare, dar am reuşit. Aţi văzut marele aparat din centrul laboratorului: aici, cu un consum enorm de energie preluată din reţeaua normală de distribuţie şi apoi descărcată cu un voltaj excepţional de înalt, am reuşit să deschid o trecere prin spaţiul tetradimensional... Un imens vârtej asimetric. De fapt, el era vizibil numai dintr-o parte, din cealaltă dispărea. Nu era un vârtej cu trei dimensiuni, ci o zonă de tranziţie, în care acţionau tensiuni de neconceput. Maximul de rezistenţă a aparatului meu la aceste tensiuni era de opt ore...

Densitatea complexului materie-energie în spaţiul cu patru dimensiuni s-a dovedit totuşi, de îndată, incredibil de mică. Spaţiul cu patru dimensiuni părea cu totul GOL. Prin vârtej, pe care în timpul primelor experienţe îl ţineam deschis la maximum, obiectele materiale şi energia radiantă erau aspirate cu o nemaipomenită violenţă, în acelaşi mod în care un lichid ţâşneşte afară dintr-un recipient găurit, sau un gaz iese şuierând dintr-o cameră de aer defectă. Nenorocirile n-au apărut imediat numai pentru că experienţele erau efectuate cu intensitate minimă, dar spaţiul cu patru dimensiuni se prezenta din ce în ce mai limpede ca un imens abis fără fund...

Odată ajuns la acest punct, am realizat, aproape din întâmplare, un instrument extraordinar, aproape un creier electronic, de-o înaltă sensibilitate, dar cu particularităţi mult mai complexe, introdus mai mult de jumătate în interiorul spaţiului tetradimensional. Am botezat acest gen de filtru cu numele de „selecţionator conceptual”. Ei bine, când selecţionatorul era în funcţiune, cu un minim consum de energie, vârtejul interdimensional nu exercita irezistibila sa atracţie în mod nediferenţiat, asupra întregii materii şi energii, ci numai asupra obiectelor care aparţineau categoriei înregistrate de selecţionator. Am operat întâi pe diverse specii de metal, apoi pe alte specii de materie, cu

un rafinament din ce în ce mai mare, până când am reuşit să separ chiar şi micii izotopi ai diverselor elemente chimice...

La acest nivel al experienţelor, isprăvind toate posibilităţile concrete, am comis o foarte gravă eroare: am dezvăluit selecţionatorului şi conceptele abstracte. Nu s-a comis niciodată o eroare mai monstruoasă ca aceasta. Este un lucru îngrozitor, împotriva naturii: acum îmi dau seamă pe deplin... dar atunci nu m-am oprit. M-am gândit îndelung la conceptele abstracte care puteau să-mi servească pentru experiment. Nu era uşor de hotărât. Apoi m-am gândit la numere: sunt concepte abstracte, universale, legate în mod omogen într-o clasă nelimitată de mărimi şi totuşi independente unul de celălalt. Ce imensă posibilitate de alegere!... M-am oprit câteva clipe, ca orbit de perspectivele ce mi se deschideau, apoi am ales primul număr, 59!

De ce am ales oare pe 59? E simplu, ieri aveam 59 de ani. La miezul nopţii aş fi împlinit 60, dar aveam încă 59. Ignoram încă nefastele posibilităţi ale selecţionatorului. La orele 15 şi 57, am tras de manetă şi, dintr-o dată, vârtejul negru se căscă vuind. Am fost doborât de o forţă zdrobitoare şi aspirat într-o clipă în cea de-a patra dimensiune. M-a înghiţit o noapte întunecată şi universală, o obscuritate cosmică, totală, care nu era obscuritate. M-am trezit urlând, plutind într-un spaţiu gol, într-o pânză de păianjen cu tensiuni absurde: şi alte obiecte halucinante începură să apară în jurul meu. Întâi mii şi mii de ceasuri, ca nişte ochi căscaţi în obscuritate, în timp ce sunetele lor sacadate îşi urcau cu rapiditate tonul, concordanţe, discordanţe, dulci şi aspre în disonanţe electronice ultrasonice, în aşa fel încât puteai să înnebuneşti.

Apoi, ceasurile dispărură şi am văzut alte corpuri lângă mine, oameni, dar deformaţi, din unghiurile cele mai ciudate, când umflaţi până la plesnire, când alungiţi în

urzeli filiforme, toţi cu gurile căscate, urlând, cu privirea halucinată şi ondulaţii cromatice imposibile ivite în cărnurile lor ca nişte muguri de flori monstruoase. Apoi din nou vârtejul ceasurilor şi al altor nenumărate corpuri: maşini, oameni, case, într-o învălmăşeală ultraterestră, într-o scurgere aproape vâscoasă, desfăşurată a timpului, în cele mai atroce deformări, printre fulgere dezlănţuite, printre lumini supranaturale, ca nişte viermi cu pete de culoare şi de întuneric.

Şi un frig, un ger stratificat prin nenumăratele epoci fără timp: sunetele se frângeau în disonanţe teribile şi ascuţite, sudoarea şi lacrimile îngheţau şi se pulverizau trosnind. Mi-am privit mâinile şi am ţipat şi mai tulburat. Eram concentrat într-un unic şi infinitezimal punct al acestui univers, şi o clipă după aceea, eram dilatat la dimensiuni cosmice, trecând peste imense abisuri ale spaţiului şi timpului, devenind eu însumi un univers.

După o eternitate filtrată picătură cu picătură prin infinit, într-un dans nedeterminat şi înspăimântător al miriadelor de ceasuri, al miilor de voci dulci şi aspre, o nouă forţă puternică mă prinse ca un cleşte titanic, mă strivi, strângându-mă în mod atroce, şi mă proiectă cu o iuţeală vertiginoasă printre nori de corpuri din ce în ce mai diforme şi strălucitoare, printre feţe halucinante, ochi holbaţi şi strigăte tăcute, şi când bătu miezul nopţii, mă proiectă în ultimele clipe ale salvării, cu un brutal impuls de respingere, în lumea mea cu trei dimensiuni, blocând în acelaşi timp pentru totdeauna oribila poartă pe care o căscasem nebuneşte.

*

* *

Aşa a vorbit profesorul Horace Stokker, dar mărturisirea lui a fost, în realitate, o serie neîntreruptă de fraze

trunchiate, fără înţeles, de exclamaţii pline de spaimă, de ţipete şi de bâiguieli pierdute, cărora ai fi încercat zadarnic să le dai o semnificaţie constantă şi completă. Unele părţi din mărturisire nu se vor putea transcrie niciodată într-o formă inteligibilă. Redus la o grămadă de carne tremurândă, cu mintea de acum întunecată de tragicele experienţe prin care trecuse, profesorul Stokker a fost apoi transportat de urgenţă într-o clinică din afara oraşului, dar cu foarte puţine probabilităţi de vindecare. Ciclul său era definitiv încheiat.

Cum se făcu ziuă, Julius Canidis intră în redacţie, mergând cu greu, susţinut de Muzzy Martin şi Johnny Ghira. Tulburat de durere şi de emoţie, Muzzy Martin mai mult încurca decât putea să ajute. Când Julius Canidis puse piciorul în birou, mintea sa făcea încă eforturi să-şi revină. Îi trebuiau luni, poate ani, pentru a redeveni complet normal. Dar iată chiar evenimentele cele mai recente păreau să se risipească în ireal: mereu vii şi prezente, se transformau într-un vis, într-un coşmar.

— Câţi ani avea Anthony Hare? întrebă Julius Canidis, dar cunoştea răspunsul.

Istovitul Muzzy Martin suspină:

— A împlinit exact 59 de ani, la miezul nopţii...

Julius Canidis simţi un fior trecându-i prin şira spinării. Se aşeză la birou, băgă o foaie de hârtie în maşina de scris şi scrise titlul articolului care avea să apară în prima ediţie:

„ISTORIA UNUI HOŢ DE NUMERE”

ROBERTO VACCA

S-a născut în 1927, la Roma, într-o familie cu adevărat singulară: tatăl său era un matematician care preda limba chineză, mama o orientalistă cunoscută care a început să scrie romane poliţiste la vârsta de şaptezeci de ani... *Licenţiat în inginerie electronică, din 1961 ţine un curs de calculatoare electronice la Facultatea de inginerie a Universităţii din Roma, e docent universitar în automatizarea calculului şi director tehnic al unei firme care construieşte aparate de control electronic. Locuieşte la Roma, dar a stat multă vreme în Anglia, Statele Unite şi Franţa. Vorbeşte curent franceza, engleza, germana, spaniola şi rusa. E autorul mai multor lucrări ştiinţifice de specialitate.*

Inteligent, cult, strălucitor, inginerul Roberto Vacca a început să scrie pentru un hebdomadar cultural povestiri satirice publicate apoi în apendice la primul său roman Robotul şi minotaurul *(Rizzoli, Milano 1963). Acestei cărţi i-a urmat o interesantă culegere de eseuri şi povestiri de fantascienza,* Pilde ale viitorului *(Rizzoli, Milano 1965) şi un studiu de previziune ştiinţifică,* Evul mediu, viitorul apropiat *(1971). „Descoperit” de fantascienza specializată, Vacca a fost solicitat să publice în antologiile* Interplanet *şi în revista* Gamma. *Se caracterizează prin aplicarea în povestirile sale a propriilor cunoştinţe tehnico-ştiinţifice, lucru rar în science fiction-ul italian. Nu-i lipseşte o pronunţată vână satirică sau amară. Mărturie stă* Un paradis pentru Tursio, *care dezvoltă în mod foarte original problema inteligenţei delfinilor, de atâtea ori abordată de autorii americani.*

G. de T.

Un paradis pentru Tursio

I.

În laborator se afla, totuşi, o femeie! Cu toate că Selvie lucra tăcută şi liniştită într-un colţ, probabil că mi-am dat seama de prezenţa ei, devreme ce am încetat să fredonez „Balada Căutătorului de Defecţiuni”, înainte de a termina a doua strofă:

„Pe chip sudoarea-mi şiroieşte-ncet
Şi simt pe limbă gustul ei sărat:
Mă lupt de două ore disperat
Cu un defect de tip intermitent.

Se pare chiar că n-am să reuşesc
Să văd curând impulsul cum se urcă,
Privind această urmă ce mă-ncurcă”...

Mai departe, balada (pe care-am compus-o cu mulţi ani în urmă, după ce privisem fix timp de două ore un oscilograf, căutând să înţeleg de ce FINAC greşea gradaţiile negative, de trei sau patru ori pe zi) e foarte vulgară şi asta ar fi scandalizat-o pe Selvie, o fată modernă şi drăguţă, care se pricepe foarte bine la statistici, dar căreia nu-i plac vulgarităţile.

Mă străduiam să pun la punct un program pentru calculatorul nostru numeric, capabil să caute secvenţe repetate şi semnificative în semnalele supersonice emise de Tursio, delfinul pe care-l găzduiam în marea piscină a staţiei experimentale a E.I.E.P.-ului.

În cele din urmă, mi s-a părut că descopăr o greşeală în indexing-ul unor cicluri secundare şi am adus rapid o serie de corecţii la referirile B din vreo treizeci de instrucţiuni. În felul acesta, programul ar fi trebuit să funcţioneze, dar nu prea aveam chef să perforez corecţiile şi să le introduc în aparat. I-am spus, deci, Selviei:

— Să-nchidem prăvălia pentru astă-seară. Vrei să cinăm împreună?

Selvie îmi răspunse că e de acord şi, de bucurie, am uitat să opresc înregistratorul Amplex, care fixa pe bandă magnetică toate sunetele de înaltă frecvenţă emise intermitent de delfin.

Sfârşitul acelei seri face parte dintr-o altă povestire.

II.

În dimineaţa următoare, abia sosit la laborator, mi-am amintit brusc de greşeala săvârşită. Înregistratorul era fierbinte. L-am stins, dându-mi seama că roşesc prosteşte, şi am scos bobina cu banda care înregistrase toată noaptea. Probabil pentru a căuta o justificare inconştientă neglijenţei mele, am introdus bobina în convertizorul de frecvenţă, care făcea posibilă ascultarea înregistrării. Am deschis aparatul şi pentru prima oară mi s-a părut că recunosc ceva asemănător limbajului articulat în ţipetele ascuţite ale lui Tursio. Mi-am amintit de ipoteza potrivit căreia noaptea delfinii sunt mai comunicativi.

Am ascultat cu atenţie mai mult de o oră, până când banda s-a sfârşit. Părţile cele mai interesante trebuie să fi fost înregistrate cu o seară înainte, către apusul soarelui. Întâi se auzea un strigăt, repetat de mai multe ori:

„Ario, Ario!”

Urma un fel de cântecel, la început îngânat, apoi pronunţat mai clar:

„Espre pantafé osafàno eskedasà fereson feresòg feresàg

materipà”.

Primul indiciu că Tursio folosea greaca antică mi l-au dat, evident, sunetele pe care le interpretasem drept „Pantafé”. A fost necesară, totuşi, o zi întreagă pentru a recunoaşte, în sunetele acelea - pe care le-am ascultat de sute de ori, schimbând mereu frecvenţa benzii audio, în aşa fel încât păreau pronunţate când de vocea piţigăiată a unui copil, când de cea cavernoasă a unui bătrân - atmosfera lirică eolică:

„O, seară, tu readuci tot ceea ce a risipit aurora strălucitoare. Readuci mielul, readuci iedul, readuci mamei pe fiul său”.

Imediat ce am ajuns la acest rezultat, m-am gândit că lucrul cel mai bun de făcut era să-i repet lui Tursio textul original, prin difuzoarele subacvatice instalate în bazin. Am luat în mână microfonul şi am scandat:

„Espere panta fèreis - òsa fainolis eskedas’ auos.

Fèreis oin, fèreis aiga - fèreis apu metèri paida”.

Tursio a înţeles imediat. A făcut o săritură de vreo doi metri afară din apă şi ţipătul lui s-a auzit limpede, fără ajutorul instrumentelor:

„Ario!”

III.

Trebuia să mă fi gândit mai de mult să efectuez experienţe nocturne cu Tursio. Mi-am dat seama de asta recitind ceea ce a scris Pliniu: că în golful Iasio, delfinii veneau imediat la chemarea pescarilor şi primeau de mâncare din mâinile lor, şi că fiecare barcă avea un delfin prieten, care o însoţea noaptea, când naviga cu făcliile aprinse[1]. Deşi cu întârziere am învăţat, totuşi, destul de

[1] C. Plini Secundi *Naturalis Historiae*, Lib. IX, 10 - „Quae de eodem genere piscandi in Iasio sinu Mucianus tradit hoc differunt, quod ultro neque inclamati praesto sint partesque e manibus accipiant et suum

bine dialectul eolic şi am reluat dialogul întrerupt de mai bine de două mii cinci sute de ani. Tursio mi-a povestit că, de fapt, unii delfini au învăţat pentru prima oară să vorbească de la poetul Arion, în apropierea insulei Lesbos, în secolul al şaselea înaintea erei noastre. De atunci, delfinii mai culţi, care şi-au transmis, de-a lungul a 80 de generaţii, cunoaşterea limbii eolice şi numele venerat al Maestrului lor, numesc Ario pe toţi oamenii şi se feresc să atace omul (cu care se hrăneau în epoci foarte îndepărtate), recunoscându-l drept animalul cel mai inteligent de pe Pământ.

Mi-am construit, deci, un convertizor de frecvenţă microminiaturizat, pe care l-am montat pe masca echipamentului meu de înot subacvatic, în aşa fel încât să-l pot auzi pe Tursio în direct, în timp ce înotam cu el în piscină. În fiecare zi stăteam scufundat în apă ore întregi şi, la început, vorbeam în eolică. Apoi, am observat că Tursio era capabil să înveţe italiana mult mai repede decât progresam eu în studiul acelui dialect grec antic. În mai puţin de două luni de la primul nostru contact verbal, discutam cu uşurinţă în italiană, în timp ce pluteam în bazin.

Pliniu susţine că delfinilor le place să fie numiţi Simon, pentru că au botul încovoiat (rostrum simum, Nat. Hist. IX, 8). L-am întrebat, deci, pe Tursio dacă preferă acest nume în locul numelui său, mai puţin generic. Mi-a răspuns că nu, că despre această poveste n-a mai auzit vorbindu-se şi că nu avea preferinţe în acest domeniu. Ideea că delfinii sunt veseli şi jucăuşi, se datorează formei gurii lor mari care, îndată ce se închide, ne face să interpretăm expresia animalului ca un hohot de râs continuu. Această impresie se întemeiază pe o extindere nelogică a validităţii schemelor expresiei umane. Tursio al meu avea,

---

quaeque cumba e delphinis socium habeat quamvis noctu et ad faces“ (n.a.).

dimpotrivă, un caracter închis, posomorât, veşnic nemulţumit şi îmi povestea că mulţi alţi delfini sunt, ca el, trişti şi irascibili. Când vedem un delfin care se agită în apropierea unui grup de înotători, nu trebuie să ne închipuim neapărat că salturile lui exprimă bucurie: el caută doar puţină afecţiune umană. Când vedem un delfin care se joacă cu o minge de cauciuc, să nu credem că dă frâu liber unei veselii hilare: el rumegă de fapt gânduri întunecate şi loveşte cu botul în minge, aşa cum un om preocupat de necazurile lui dă cu piciorul într-o cutie goală, întâlnită în drumul său.

Nefericitul caracter al majorităţii acestor odontoceţi derivă dintr-un sentiment de vinovăţie, care-i apasă de peste douăzeci şi cinci de secole, fiind generat de amintirea antropofagiei lor dinaintea întâlnirii cu poetul Arion. Din secolul al şaselea înaintea erei noastre nu s-a mai înregistrat nici un caz de delfin antropofag, mai mult chiar: ei sunt atât de pătrunşi de imperativul categoric de a nu face rău fiinţelor inteligente (oameni şi delfini), încât adeseori nu-şi părăsesc rudele nici după moarte, continuând să ţină la suprafaţa apei cadavrele în stare de putrefacţie, cu o grijă şi afecţiune pe cât de asidue, pe atât de inoportune.

Tursio mi-a povestit că nu toţi delfinii sunt culţi şi inteligenţi, cum s-ar crede. Mulţi dintre ei abia ştiu să vorbească sau, oricum, utilizează un bagaj de cuvinte foarte limitat. Alţi delfini - şi Tursio îmi vorbea cu dispreţ despre ei, bătând iritat apa cu coada lui orizontală - sunt persoane destul de neserioase, ahtiate după pariuri. Grupurile de delfini care urmăresc navele, mi-a explicat el, n-o fac, cum îşi închipuie unii, pentru a se hrăni cu resturile aruncate de pe ambarcaţiuni; procurarea hranei e o treabă deosebit de uşoară pentru ei, înzestraţi cum sunt cu un foarte eficient şi înnăscut sistem sonor de localizare cu ajutorul ecourilor. Se pare că delfinii au o extraordinară

capacitate de a măsura intervalele de timp (Tursio mi-a explicat, dar n-am avut încă vreme să fac măsurători şi să evaluez durata unităţilor lor), aşa că grupurile care urmăresc navele fac mereu pariuri asupra vitezei, coordonatelor viitoare şi variaţiilor rutei lor. Evident, delfinii nu mizează pe bani şi nici pe obiecte. Miza pariurilor e constituită din prestaţii. În unele cazuri, învingătorul rămâne la suprafaţa apei cu gura întredeschisă, în timp ce învinsul trebuie să localizeze un peşte şi să-l dirijeze, cu mari eforturi, până a-l face să înoate înlăuntrul acelei guri deschise. În alte cazuri, cel care a pierdut trebuie să-l susţină pe învingător la suprafaţă, permiţându-i astfel să dormiteze şi să se odihnească. După cum se ştie, de fapt, delfinii nu dorm niciodată, centrii nervoşi care le controlează respiraţia fiind situaţi pe scoarţa cerebrală. Pentru ei, a respira este tot timpul un act conştient, cum trebuie să fie pentru un animal care respiră aer, dar trăieşte în mare, şi care trebuie, deci, să-şi dea perfect seama unde se găseşte, înaintea oricărei respiraţii.

Punctul de vedere al lui Tursio în această chestiune era că observaţiile asupra evenimentelor întâmplătoare n-ar trebui să urmărească profitul, ci numai divinaţia. Sărăcuţul de el, împreună cu mulţi alţii dintre semenii lui, după cum mi-a mărturisit, lua în serios născocirile cele mai incredibile asupra posibilităţilor de a cunoaşte evenimentele viitoare şi credea în superstiţiile cele mai gratuite şi mai neverosimile. De exemplu, făcea adesea o săritură sprintenă şi evalua, graţie extraordinarelor sale capacităţi de calcul rapid, numărul de încreţituri de pe suprafaţa apei existente în momentul acela, pe spaţiul situat între 78 şi 156 centimetri depărtare de la botul său: dacă numărul era fără soţ, a doua zi avea să se întâmple ceva bun, dacă era cu soţ, era de aşteptat ca ziua următoare să fie nefavorabilă şi Tursio cădea într-o tristeţe inconsolabilă. Alteori, odontocetul număra cu o meticulozitate obsesivă numărul de lovituri de

coadă pe care-l efectua între răsăritul şi apusul soarelui şi îşi impunea să facă în aşa fel ca acel număr să fie divizibil cu 19, considerând că neatingerea acestui scop ar fi fost o greşeală de neiertat.

Eu căutam să-l iniţiez pe Tursio în cele mai diverse ramuri ale ştiinţei. I-am vorbit despre logică şi, când i-am expus principiul noncontradicţiei i s-a părut că vreau să râd de el, atât de evidentă era ideea. Supărat, a sărit afară din apă şi mi-a plonjat cu toată greutatea în spate, încât era gata-gata să mă doboare: asta era concepţia lui despre manifestarea glumeaţă a unui blând resentiment. Pe de altă parte, n-am obţinut nimic vorbindu-i despre principiul cauzalităţii.

L-am învăţat puţină fizică terestră. Când i-am spus că Pământul are o formă sferică, mi-a răspuns că e firesc, că raza Pământului trebuie să fie de circa 6 400 km, ceea ce mi s-a părut extraordinar. Atunci i-am vorbit despre astronomie şi am rămas într-adevăr surprins când mi-am dat seama că Tursio avea cunoştinţe foarte vaste despre stelele fixe şi despre planete. Mi-a descris, în mod surprinzător de exact, mişcarea aparentă a lui Jupiter, dar din comentariile sale am înţeles că el considera această importantă planetă ca pe o fiinţă, un fel de om sau de delfin.

IV.

Îmi făceam iluzia că Tursio dă o înaltă apreciere inteligenţei şi culturii mele. De câtva timp, îl învăţam să citească cu ajutorul tiparelor colorate, pe care le luăm cu mine în bazin. Acest lucru îi plăcea mult şi mă determină să-i fabric litere de plută, care pluteau şi pe care el le alinia una lângă alta, formând cuvinte şi fraze. Îl distrau mult frazele anfisbaenice şi nu obosea niciodată să încerce să compună altele noi, până seara târziu. Faptul nu prea mă

entuziasma, deoarece vremea începea să se răcorească, dar am fost constrâns să luminez piscina cu reflectoare pentru a putea continua şi noaptea exerciţiile de lectură şi de scris. Când a observat că puteam să aprind şi să sting lumina după plac şi-a exprimat admiraţia în termeni extrem de măgulitori.

De atunci a început să-mi pună întrebări mai personale, să se intereseze ce anume făceam când plecam seara. M-am străduit îndelung să-i explic cu aproximaţie noţiunea de casă; ce era o carte îi explicasem cu mult mai multă uşurinţă. I-am spus:

— Mă duc acasă. Mănânc. Apoi discut cu vreun prieten. Sau citesc o carte. Apoi, sting lumina şi merg la culcare.

M-a întrebat:

— Dacă vrei să mai citeşti, aprinzi din nou lumina, nu?

I-am răspuns că da, dar că nu se întâmpla des, pentru că nu sufăr de insomnie. La aceste cuvinte, Tursio s-a scufundat până ce a atins fundul piscinei şi a rămas acolo nemişcat, fără a mai scoate un cuvânt, refuzând să-mi răspundă şi limitându-se să determine poziţia mea în apă, emiţând ping-ping-urile sale supersonice de localizare prin ecou. Eu îl auzeam în difuzorul conexat la convertizorul de frecvenţă din casca acvalangului şi mi se părea că zgomotele. sale erau mânioase. Am înotat până în fundul piscinei şi i-am dat câteva lovituri prieteneşti peste bot, dar a rămas neclintit.

O săptămână întreagă a ieşit la suprafaţa apei doar la fiecare zece minute, pentru a respira şi chiar atunci îşi arăta doar o mică parte a corpului, atât cât era necesar ca să-şi ia provizia de aer prin orificiul respirator. Restul timpului era invizibil şi refuza chiar să mănânce. Lăsam toată noaptea hidrofoanele în funcţiune şi magnetofonul deschis, dar singurele înregistrări erau constituite de ocazionale ping-ping-uri.

Am încercat să transmit muzică din secolul al

optsprezecelea prin difuzoarele scufundate (Plutarh susţine că muzica atrage pe delfini şi le dă o bună dispoziţie), dar unicul rezultat pe care l-am obţinut a fost că Tursio a scos din uz difuzoarele, cu lovituri de coadă. I-am vorbit îndelung, pe un ton persuasiv, dar nici asta n-a avut efect. Am telefonat lui Kellogg, în Florida, şi lui Lilly, în insulele Virginia, pentru a le cere un sfat, dar mi-au transmis doar câteva cuvinte de încurajare.

Neîncrederea lor era perfect justificată, deoarece telefoanele mele constituiau prima înştiinţare despre rezultatele obţinute cu Tursio: comisesem impoliteţea de neiertat de a nu trimite acelor faimoşi specialişti nici un raport preliminar despre ceea ce făcusem şi, în consecinţă, atât Kellogg, cât şi Lilly, abia ştiau de existenţa mea. Telefoanele mele agitate nu puteau decât să le întărească opinia că nu sunt decât un improvizator impertinent.

În cele din urmă, Tursio s-a întors la suprafaţa apei, când i s-a năzărit lui. I-am văzut forma întunecată într-un colţ al piscinei, a cărei margine aproape o atingea cu botul, stând perfect imobil. Îmi amintesc că m-am temut să nu fi murit de inaniţie. Era viu. Abia m-am apropiat de el, că a şi început să se legene ritmic, activitate ce denotă nervozitate, nelinişte, teamă.

M-am gândit că dacă m-aş fi îndepărtat în momentul acela, chiar numai pentru a-mi lua echipamentul meu subacvatic, aş fi pierdut o ocazie, poate unică, de a restabili legăturile cu prietenul meu. Am văzut-o de departe pe Selvie, care venea la lucru; privea spre mine, presupunând, probabil, că sunt noutăţi. Prin gesturi semnificative, i-am cerut să-mi aducă acvalangul; fără convertizorii mei de frecvenţă, nu l-aş fi putut auzi pe Tursio, chiar dacă el putea să mă audă pe mine. Selvie înţelese imediat şi începu să alerge cu graţia ei inegalabilă. După două minute, sosi cu acvalangul. În timp ce mă dezbrăcăm, am început să vorbesc încet:

— Aşteaptă, Tursio. Acum vin jos, la tine. Fii liniştit, prietene. În curând te voi auzi şi îmi vei spune totul în linişte. Ceea ce gândeşti, ceea ce te tulbură. Vom pune totul la punct împreună...

Îndată ce mi-am pus casca şi acvalangul, m-am aruncat în apă cu zgomot. Când torentul de bule albe de aer a încetat să-mi acopere ochelarii măştii, am început să văd şi mi-am dat seama că Tursio îşi întrerupsese mişcarea legănată: probabil că prăvălirea mea în apă îl zguduise. Am mângâiat în fugă şoldul său de o consistenţă elastică şi, în sfârşit, mi-a răspuns cu un uşor gest din aripioarele pectorale. I-am vorbit în eolică:

— Ce mai faci, prietene?

Mi-a răspuns în italiană, prelungind cuvintele:

— Tu nu poţi să ştii ce înseamnă să ai o minte limpede şi agilă şi s-o întrebuinţezi mereu numai pentru a-ţi satisface necesităţile urgente. Să reflectezi numai la cum şi când trebuie să respiri. Să te gândeşti să prinzi un peşte. Să întrevezi fapte şi adevăruri, care se uită imediat datorită imposibilităţii de a le consemna. Să ai posibilitatea de a intra în legătură cu fiinţe care au avut mai mult noroc decât noi: arionii, oamenii... şi să sfârşeşti prin a o utiliza doar pentru un joc prostesc cu o minge. Înainte de a vorbi cu tine, asta e tot ceea ce făceam cu oamenii: mă jucam, sau luam peşti morţi din mâinile lor. Când am început să vorbim împreună, pentru prima oară am înţeles lucruri noi. Mi-am dat seama că trupul meu agil nu e decât un impediment şi m-am simţit ca atunci când două remore[1] mi s-au lipit de pântec. Mi-ai povestit că inteligenţa omului s-a dezvoltat pentru că voi aveţi mâini şi puteţi învăţa, alege, scrie, fabrica, face... de pildă, literele de plută cu ajutorul cărora m-ai învăţat să citesc.

Ştii că în limbajul nostru nu există un cuvânt care să

[1] peşte având un disc adeziv pe cap, cu care se fixează pe funduri de bărci, de corăbii.

însemne „a face”? Când îi învăţăm pe copiii noştri să vorbească, putem să le explicăm ce înseamnă un lucru arătându-le bărcile, care sunt făcute de oameni... dar noi nu facem nimic; înotăm, mâncăm, vânăm, vorbim, dar nu producem obiecte. Nu putem nici măcar să indicăm obiectele cu degetul unei mâini. Trebuie să le atingem, sau să ne îndreptăm tot trupul în direcţia lor.

Tu nu ştii ce înseamnă să ai gânduri apăsătoare şi confuze, întrerupte continuu de necesitatea de a te gândi la respiraţie. Noi venim în apropierea coastelor pentru a-i întâlni pe oameni şi, când trecem prin apele mai puţin adânci şi vedem fundul care trece cu repeziciune prea aproape de ochii noştri, ne e teamă să nu eşuăm şi să murim înăbuşiţi de propria noastră greutate şi de lipsa de hrană. Totuşi, revenim pentru a auzi un cuvânt fără sens, strigat de un om şi pe care îl repetăm între noi: „Hoţomanule, hoţomanule!” şi ne întoarcem să ne petrecem timpul într-o confuzie fără sfârşit. Ţi-am spus că noi ştim ce înseamnă moartea şi ştim că după moarte nu mai există nimic. Tu mi-ai spus că unii dintre voi cred prosteşte într-o altă viaţă după moarte şi că un oarecare Platon explică această credinţă prin asemănarea cu trecerea de la veghe la somn, şi apoi din nou la veghe. Noi nu dormim niciodată şi nu ne-am gândit niciodată la aşa ceva. Eu voi mai trăi poate încă zece ani. Când mi-am dat seama de câte lucruri te bucuri, pe care eu nu le voi avea niciodată în timpul cât îmi mai rămâne de trăit: casa, cărţile, gândurile rânduite, preferinţele, comunicaţiile facile, ideile oamenilor morţi înscrise pe hârtie ce stă într-un loc uscat, care nu se fărâmiţează şi pe care o poţi lua în mână când ai chef, te-am invidiat, Arione. Te-am urât şi n-am mai vrut să vorbesc cu tine.

Şi Tursio se lamentă cu un şuierat modulat, care se auzea şi fără convertizorii de frecvenţă şi pe care asistenţii laboratorului de la marginea piscinei îl interpretară ca un

fluierat de bucurie.

V.

Acum totul s-a schimbat. Piscina E.I.E.P. comunică direct cu marea. Tursio şi ceilalţi delfini pleacă şi vin după plac, cel puţin atât cât le permit sarcinile lor de serviciu. Pentru că acum sunt toţi funcţionari, unii în Secţia de psihologie, alţii în Secţia de cercetări oceanografice. Sunt plătiţi cu rente bancare plastificate, pe care le depun la ghişeul filialei Comit, deschis pe marginea piscinei. Îşi cheltuiesc banii pentru a-şi cumpăra de mâncare, când n-au timp sau chef să meargă la pescuit, sau pentru a-şi mobila locuinţa. Piscina nu mai este acum o cuşcă, ci o casă. Fiecare delfin are platforma sa concavă la jumătate de metru de suprafaţa apei, echipată cu două comenzi, concepute astfel încât să poată fi acţionate cu uşurinţă de aripioarele pectorale. Cu acest mijloc pot să aprindă şi să acţioneze un vizor de diapozitive, care le permite să citească conţinutul unei vaste biblioteci înmagazinate în memoria calculatorului nostru, pot să acţioneze un teleimprimator pentru a trimite mesaje pe uscat sau altor delfini din grup, pot să-şi ia notiţe, care sunt transmise în cod la calculator şi înmagazinate în memoria lui, pot să-şi recitească notele pe care le-au scris mai înainte, atâta timp cât nu hotărăsc să le şteargă. Fiecare delfin poate aprinde şi stinge lumina după plac. Aşezaţi pe platformă, pot uneori să dormiteze. Capacităţile lor mentale se dezvoltă admirabil.

Tursio se află în paradis.

MAURIZIO VIANO

S-a născut în 1930, la Roma, unde, după ce şi-a luat licenţa cu o teză despre Istoria Risorgimento[1]*-ului, care a fost publicată, a lucrat o vreme la Muzeul Risorgimento-ului. Actualmente e profesor într-o localitate de lângă Roma.*

Viano e într-adevăr un „caz” în cadrul fantascienzei: a publicat doar şase povestiri, între 1960 şi 1963, dar toate memorabile, fiind retipărite de mai multe ori în reviste şi în antologii: Anii aşteptării, O afacere bună, Surprizele sunt garantate, Fără s-o ştie, Atenţie la Carolina *(toate în* Oltre il Cielo) *şi* Semănătoarea *(în* Futuro). *Se poate spune că autorul a nimerit totdeauna în plin, fie povestirea ironică, simbolică sau kafkiană. Întemeindu-se pe o solidă cultură istorică şi umanistă, Viano a ştiut să îmbine un stil maleabil şi foarte curat din punct de vedere lingvistic cu ideile ştiinţifico-fantastice.*

În toate operele sale de fantascienza, Viano şi-a construit subiectul în jurul întâmplărilor prin care trece un personaj neînţeles din punct de vedere psihologic şi material, personaj care, într-un mod sau altul, face o descoperire menită să-l diferenţieze puternic de ceilalţi. Aşa se petrec lucrurile şi *în* La pescuit pe lacul Qumran, *prima povestire publicată de autor după şapte ani de tăcere, în antologia* Destinaţia Om *(La Tribuna, Piacenza, 1970).*

G. de T.

[1] Aşa este numită perioada revoluţiilor burgheze în Italia, 1821-1860 (I. H.).

La pescuit pe lacul Qumran

M-am întors acasă mai târziu ca de obicei, fiindcă nu aveam chef să vorbesc cu nimeni. Am intrat cu cea mai mare băgare de seamă, am traversat coridorul desculţ şi m-am închis în sufragerie, având grijă să nu aprind lumina. Abia mă aşezasem în fotoliu, când am auzit o uşă deschizându-se. După puţin timp, iată vuietul şi surda înghiţire a rezervorului instalaţiei de la baie. Speram să nu-şi dea seama de prezenţa mea. Dar, revenind pe coridor, Marcello a vrut să intre aici şi, fireşte, m-a văzut. Silueta mea profilată pe perete, lângă fereastră, probabil că l-a speriat puţin. A aprins lumina şi a început să strige:

— Papà... Ce faci? De ce nu vii la culcare?

Atunci a apărut şi Lucia cu Alberto. Au început obişnuitele discuţii, tocmai cele pe care aş fi vrut să le evit.

Lucia a spus că ne trebuie bani, ca s-o ducem mai departe, mult mai mulţi bani decât aş fi capabil să câştig. A mai adăugat ceva relativ la datoriile care s-ar fi acumulat şi a ajuns la concluzia că întreaga vină este numai a mea.

Băieţii nu aveau nici ei o atitudine binevoitoare. Stăteau acolo, nemişcaţi şi mă priveau, şi eu, de asemenea, îi priveam ca pe nişte străini. Cât erau de mici, aveau totuşi un aer calculat, iar feţele lor slabe şi strălucitoare în lumină, din cauza ochelarilor, aveau o expresie de parcă mi-ar fi reproşat nişte fapte groaznice comise împotriva lor.

Lucia a amintit, de asemenea, diagnosticul medicului. Se pare că inima mea n-ar mai funcţiona aşa cum trebuie şi că ar exista pericole în perspectivă, chiar dacă nu iminente. A spus-o doctorul şi trebuie să-l credem. De acord. Dar ce importanţă are asta pentru mine?

Pe urmă, găsesc că e stupid să discut mereu, cu încăpăţânare, despre aceleaşi lucruri care - printre altele - nu se pot remedia.

— Hai, duceţi-vă la culcare şi lăsaţi-mă-n pace. Am să vin şi eu imediat. Nu-i nici un pericol să fac vreo pneumonie, sau aşa ceva, numai pentru că mai stau o jumătate de oră în fotoliu. Am să-mi pun un pled pe genunchi. De acord? Şi mâine vom vorbi despre toate, nu numai despre datorii şi despre boala mea de inimă, dar şi despre alte probleme ale voastre - dacă aveţi - şi despre unde vom merge în vacanţa de vară. Vă promit. Acum însă plecaţi şi lăsaţi-mă în pace. Da... Mâine... Mâine.

S-a făcut, am reuşit să-i conving. Pot chiar să aprind lumina şi, cum uşa e închisă cu cheia, nu vor mai veni să mă deranjeze. Peste puţin, deci, mă voi afla din nou pe plaja lacului Qumran. Unde se află, exact, n-am ştiut-o niciodată, dar desigur foarte departe de aici, într-un loc unde ceilalţi nu au cum să ajungă, ceea ce înseamnă că pentru mine e minunat. Acolo, de jur împrejur, sunt arbori mici cu frunzişul moale şi unduitor. În general, aerul este acolo aproape nemişcat, şi dacă cineva priveşte nisipul observă mici scoici roşietice, care ies la iveală fără frică. Numai că nu sunt chiar scoici adevărate. Dacă încerci să culegi una, iată că ici se iveşte un botişor de şoarece, dincolo miriade de lăbuţe şi la urmă chiar o codiţă ascuţită ca un ac. Cu un salt, îţi scapă din mâini şi se rostogoleşte departe; apoi se opreşte şi o vezi din nou odihnindu-se imobilă, exact ca o scoică plină de nisip.

Lacul nu are o culoare, sau cel puţin nu are o culoare statornică, nuanţa lui se schimbă fără încetare şi e greu să ţi-o aminteşti. În nici un loc nu-i prea adânc. Eu însumi, înotând în el, am observat că apa nu-mi trecea niciodată de brâu. Este ideal pentru cine vrea să facă o baie şi, desigur, pentru pescuit. Şi mie îmi place foarte mult să pescuiesc. Prima dată când am nimerit acolo, aveam cam

cincisprezece ani.

Era vară, spre sfârşitul lui august, şi noi, copiii, ne întorceam în sat, după o plimbare. Dintr-o dată, chiar în faţa noastră, căzu un obiect foarte luminos, s-ar fi putut crede că e o stea, care se dezlipi literalmente de pe cer şi, cu o scurtă parabolă, brăzdând văzduhul foarte albastru al serii, se înfipse în pământ, ridicând un nor de praf şi de pietre. Toţi au rupt-o la fugă şi eu aş fi făcut la fel, dacă n-aş fi văzut-o pe Marina căţărându-se cu picioruşele ei subţiri chiar spre locul unde se afundase obiectul. Am fugit spre ea şi am apucat-o de cozile ce aveau culoarea aramei murdare.

Drept răspuns, se întoarse şi-mi trase un picior, muşcându-mi în acelaşi timp amândouă mâinile, astfel că mi-am pierdut echilibrul şi am căzut cu faţa în jos. Când am ridicat capul, Marina stătea în genunchi lângă un mic crater şi săpa, cu o energie frenetică, pentru a-i lărgi deschizătura. Mormăind, m-am apropiat şi am întrebat-o ce voia să facă. Îmi răspunse că deoarece căzuse o stea şi acum se găsea chiar acolo, înăuntru, în gaură, dorea s-o ia şi s-o ţină la ea.

Am râs prosteşte, frecându-mi obrazul cu mâneca hainei.

— Eşti nebună? Ai să te arzi! Nu-ţi dai seama că obiectul acela e în flăcări? Aşa e. Şi tu vrei să-l iei. Vrei cu tot dinadinsul o stea numai pentru tine şi n-ai să reuşeşti decât să-ţi arzi pielea.

Mă ameninţă cu pumnul:

— Atunci pleacă! Eşti un laş!

Dar cum nu plecăm, îşi îndulci privirea şi spuse că nu se temea să se ardă şi că, în orice caz, se putea întoarce acolo peste vreo două, trei zile, când steaua se va răci.

Mâinile îi erau deja pline de arsuri şi i le-am bandajat atunci cu o batistă pe care am rupt-o în două. Am însoţit-o prin urmare în sat şi am înţeles că suferea destul de mult, chiar dacă strângea din dinţi, ca să nu lase să se vadă. Chiar şi hainele îi erau în parte arse. Începu să şchiopăteze

şi astfel am observat că pe genunchi avea răni circulare destul de mari şi alte pete mai mici deasupra şi dedesubt şi chiar pe lături. Mare şi voluminos cum eram, nu mi-a fost greu s-o sprijin. De altfel, era atât de uşoară! Din când în când o auzeam plângând, dar numai pentru puţin timp. Astfel am ajuns în sat destul de târziu şi tata, îndată ce mă văzu, ieşi alergând din han şi îmi arse o palmă răsunătoare.

Marina fu dusă imediat în cameră. După o jumătate de oră sosi şi doctorul. Am ieşit afară, în noapte, şi m-am întors la locul unde căzuse „steaua". În jur nu era nimeni. Am scos din buzunar un foarfece mare cu mâner de lemn, pe care-l şterpelisem cu puţin înainte de la han.

Mi-am pus mănuşile groase de munte şi am scotocit cu foarfecele înăuntru, unde pământul fumega încă. Am simţit ceva tare şi am încercat să-l apuc, dar n-am reuşit decât după mai multe tentative.

În sfârşit, am putut contempla „steua": nu era decât o bucată de piatră verde, cu o crustă incandescentă în jur. Am pus-o deoparte şi am continuat să caut. Nu mai era nimic.

Îmbrăcămintea mi-era arsă, mănuşile nu mai puteau fi folosite, iar foarfecele devenise negru şi moale. Simţeam dureri puternice peste tot, ca nişte împunsături continue. Nu-mi păsa de nimic.

M-am îndreptat spre o casă de ţară, după ce am pus piatra verde pe iarbă. Acolo, lângă casa cu ferestre oarbe, era o fântână. Era şi o găleată de lemn care slujea - cred - pentru a adăpa măgarul. Am umplut-o cu apă şi m-am întors la locul de unde plecasem; după o clipă, „steaua" era în siguranţă acolo, înăuntru şi se răcea, acoperită cu apă, după ce emisese o sfârâitură şi un nor de aburi.

Din fericire, nu era prea fierbinte şi nu găuri fundul găleţii. Şi iat-o acolo, la dispoziţia mea.

După un ceas, mă aflam din nou la han şi nu puteam dormi. Tot corpul mi-era parcă străpuns de fiare înroşite.

Obiectul căzut din cer stătea pe noptieră, nemişcat şi încă umed, gata să fie luat şi mângâiat, dacă aş fi dorit. De fapt, l-am luat şi l-am ţinut strâns, atât cât îmi permiteau rănile din palme. Am închis ochii. Când i-am redeschis, lacul se afla în faţa mea, sub o lumină dulce şi clară. Era un loc necunoscut, dar unul dintre locurile acelea care, oriunde s-ar afla, au un aer primitor şi te fac să crezi că numai acolo te simţi bine.

În fond, n-are nimic special. E ca o câmpie pustie, cu arborii aceia, tufişurile şi ciudatele păsări care zboară leneş, alunecând parcă de-a lungul razelor de soare. Urmărindu-le zborul, îţi dai totuşi seama că soarele este altfel decât cel obişnuit. Oricum, mai mic. Un soare în miniatură, adaptat unei lumi fără îndoială uşoare şi rarefiate, constituite aproape numai din aer, gata să se disperseze la prima izbitură. Aproape că ţi-e teamă să-ţi sprijini piciorul: şi dacă se scufundă? Totuşi, în privinţa asta nu-i nici un pericol.

Şi eu mă simţeam uşor, inconsistent, alcătuit din acelaşi material cu lumea aceea îndepărtată şi deci acordat la substanţa lucrurilor. Această senzaţie imposibil de descris a fost urmată de o explozie de bucurie care m-a făcut să sar în sus şi să recad încet. O dată pornit, am continuat să sar încoace şi-n-colo, lungind mereu arcul săriturilor. În sfârşit, la orizont se ivi imensa, liniştita întindere a lacului. Aproape imediat, soarele păru că se scufundă în apă şi se lăsă noaptea, cu stele nemaivăzute până atunci, a căror lumină se răsfrângea pe suprafaţa ondulată, abia atinsă de o uşoară, aproape imperceptibilă adiere de vânt.

În timp ce stăteam acolo, multe flori îşi deschiseră corolele, trimiţându-mi o mireasmă dulceagă, dar de loc neplăcută.

În depărtare se auzi ţipătul unui animal necunoscut...

Deodată, m-am pomenit din nou în camera mea de la han şi arsurile mă dureau îngrozitor. Mi-aminteam totul foarte bine, ţineam în mână scumpa mea piatră verde şi

îndată sosi tatăl meu care, găsindu-mă în halul acela, începu să urle ca şi cum el ar fi fost ars peste tot.

Mai târziu, m-am dus la Marina. Era bandajată pe faţă, pe mâini şi pe picioare, întocmai ca mine. După o ocheadă reciprocă, am început să râdem.

Părinţii ieşiră o clipă. Profitai de asta pentru a vârî mâna în buzunar.

— Iată, e pentru tine, am spus.

— Pentru mine?

I-am explicat ce era şi ce mi se întâmplase în timpul nopţii.

Ochii ei străluceau. Se ridică în capul oaselor şi mă îmbrăţişă atât de strâns, încât nu lipsi mult să mă înăbuş - ea, atât de slabă şi eu, atât de enorm şi de gras. Şi, totuşi, acesta-i adevărul. Nu se mai sătura să contemple „steaua" şi îmi spuse că nu va uita niciodată ceea ce făcusem pentru ea. Niciodată. Aşa a spus.

— În noaptea asta, când dormi, ţine-o lângă tine, i-am spus eu, cu un aer misterios. Ţine-o strânsa bine în mână.

— Ea mea, într-adevăr? Mi-o dăruieşti?

— Nu ştiu. Deocamdată, ţine-o. Vorbim mâine.

Înainte de a ieşi, m-am întors din nou spre ea şi am repetat, cu un surâs larg:

— Vorbim mâine.

Afară, am întâlnit grupul de copii, şi toţi mă întrebară de Marina. Bernardo, fiul avocatului, era cel mai insistent. Dorea să ştie chiar de ce ne-am întors în sat atât de târziu şi ce făcuserăm.

Am răspuns:

— Nimic special.

Dar Bernardo nu se lăsă convins. Îşi dădea aere, deoarece tatăl său, un om foarte bogat, îi dăruise o motocicletă nouă şi nu e puţin lucru pentru un băiat de şaisprezece ani. Era nebun după Marina. Nu numai el, dar şi toţi ceilalţi. Se ţineau tot timpul după ea şi o asaltau cu

complimente. Bernardo povestea pretutindeni că reuşise să o sărute pe gură într-o după-amiază, în păduricea de pini; dar nu ştiu dacă era adevărat. De obicei, Bernardo spunea multe prostii.

— Dacă n-ai fi în halul ăsta, spuse el, cu mâinile în şolduri, ţi-aş da o lecţie să mă ţii minte. Ai înţeles?

I-am spus că am înţeles şi am plecat. În aceeaşi dimineaţă, tatăl meu mă duse la oraş pentru că avea treabă şi voia să profite de ocazie pentru a mă arăta unui medic. Arsurile erau destul de îngrijorătoare. Am rămas în clinică aproape două săptămâni, furibund că nu mă puteam întoarce la Marina. Ea îmi scrise totuşi cinci scrisori.

Când mă revăzu, în sala mare a hanului, întoarse capul în altă parte. Băieţii stăteau adunaţi cu toţii în jurul ei. Iar ea lingea o îngheţată şi le asculta cu binevoitoare atenţie propunerile. Fiecare avea câte ceva să-i ofere şi, mai mult decât ceilalţi, Bernardo, care din când în când o trăgea de o parte şi îi spunea ceva la ureche, în secret.

Cum nu mă băga în seamă, eram hotărât să mă bat cu toţi şi, cum eram mare ca un munte, nu ştiu cum s-ar fi sfârşit.

Îmi făcu atunci semn să ies, şi veni după mine.

— Te simţi bine, nu-i aşa? Şi eu, după cum vezi. Peste o săptămână ne întoarcem acasă. Suntem în septembrie şi n-are rost să mai stăm aici.

Ne aflam la câţiva paşi de han şi băieţii, în frunte cu fiul avocatului, ne urmăreau de la oarecare distanţă.

— Am citit scrisorile tale, Marina. Deci e adevărat. Ai fost şi tu acolo.

— Ţine, ia îngheţata mea.

Mi-o dădu, cu toate că era aproape pe sfârşite. Am făcut-o să dispară dintr-o singură înghiţitură.

— Şi ăia? am întrebat-o, arătând spre grupul care se apropiase în semicerc.

Scutură capul şi părul, care nu mai era strâns în cozi, se

aprinse în lumină, părând o cascadă de vin limpede.

— Nu pot să-i gonesc, nu?

— Atunci, eu îmi iau piatra înapoi. Şi ia seama că nu glumesc!

Ştiam din scrisori că şi ei i se întâmplase acelaşi lucru, că în timpul somnului se pomenise pe câmpia de lângă lac. Nu reuşea să-şi explice motivul. Asta i se întâmplase în prima noapte şi apoi într-a doua. Mereu. I se întâmplase ori de câte ori adormea şi, desigur, nu putea fi vorba de o coincidenţă.

— Totuşi, am dreptul să merg şi eu mi se pare. Aşa că va trebui să încheiem o înţelegere.

— Nu prea văd cum...

Era destul de încurcată. Între timp, continuam să mergem şi ceilalţi se ţineau mereu după noi. Din când în când grăbeau pasul şi se apropiau. Marina se întorcea brusc şi-i alunga puţin mai în spate, dar îndată ce era posibil iar se apropiau şi astfel înaintam spre sat.

Ajunsesem la concluzia - de altfel evidentă - că piatra culeasă de mine putea să ne ducă, în timpul somnului, la locul acela care ne plăcea atât de mult. Trebuia deci să facem în aşa fel, încât să mergem pe rând, după un program bine stabilit.

Deocamdată, i-am cerut să-mi descrie amănunţit peisajul, pentru a fi siguri că locul era acelaşi. Şi, pe cât se pare, nu erau îndoieli. Fiecare detaliu coincidea perfect.

Mi-a venit o idee:

— În noaptea asta merg eu şi îţi las un semn. Să vedem dacă mâine îl găseşti.

Am luat piatra şi noaptea am ajuns într-o clipă acolo. Imediat am rupt o ramură dintr-un copac şi am târât-o pe terenul nisipos, trăgând o serie de linii aproape paralele. Dar asta nu era prea semnificativ. Nu aveam nici un obiect asupra mea. Acolo eram gol, chiar dacă până atunci nu băgasem de seamă. Cum să fac, deci? M-am aşezat dezolat

pe o stâncă, privindu-mi vârful picioarelor. Am luat câteva pietricele şi am încercat să le rânduiesc, le-am potrivit astfel încât să formeze numele meu, cu un semn de exclamaţie la urmă. Servindu-mă de anumite repere, mi-am întipărit bine în memorie locul şi, la sfârşit, eram foarte satisfăcut. Într-adevăr, urmând indicaţiile mele, în noaptea următoare ea găsi cu uşurinţă mesajul, sub care, în acelaşi mod, trasă numele *Marina,* pe care l-am regăsit în tura următoare. Cu pietricele nu se pot scrie fraze prea lungi. „Dialogurile” s-au succedat, mai mult sau mai puţin în acest fel. Lângă un fruct roşu abia cules am scris:

„Mănâncă. E bun”.

Şi ea:

„Nu prea”.

Atunci eu:

„Eşti prea pretenţioasă”.

Ea:

„Am făcut baie”.

Aşadar, pe cât se pare, se decisese să înfrunte apa. Eu încă nu. La drept vorbind, n-am fost niciodată un bun înotător. Dar pentru a nu rămâne mai prejos, am vrut să încerc şi am descoperit că apa era călduţă şi mă susţinea în aşa fel, încât mi-era imposibil să mă scufund, pentru a nu mai repeta că nu era de loc adâncă.

Am scris deci: „Şi eu”, şi-am adăugat două semne de exclamaţie, pentru a da importanţă faptului.

Sosi şi momentul când Marina trebui să plece din sat.

Vara se sfârşise şi, în scurt timp, aveam să plec şi eu, dar într-alt oraş. Trebuia să ne revedem anul viitor, cel puţin aşa stabilisem. Între timp, urma să ne trimitem „steaua” prin poştă, o dată pe lună, deoarece nici unul dintre noi n-avea intenţia să renunţe la lac.

Am întâlnit-o în păduricea de pini, puţin înainte de plecare şi-am întrebat-o:

— Apropo, cum vom numi lacul?

Pentru că trebuia să-i dăm totuşi un nume.

Nu ştiu cum ne-am decis pentru „Qumran”[1]. Înainte de toate, ne plăcea şi apoi îl citisem undeva, prin urmare era ceva „comun” pentru amândoi.

După mine, locul acela era chiar lumea de unde provenea piatra pe care o văzusem căzând. Şi iată că ea ne ducea acolo, de fiecare dată când adormeam.

Nimeni nu ştie cu certitudine ce înseamnă propriu-zis *a adormi.* Practic, singurul lucru sigur este acesta: în timp ce corpul stă imobil, o altă parte, mai lăuntrică şi mai uşoară, pare să iasă şi începe să călătorească. Ba chiar să ţintească drept în sus, să zboare făcând un salt capabil să o ducă dincolo de stele.

Partea despre care vorbesc, pe cât e de firavă, are totuşi o anumită consistenţă, prin urmare e supusă legilor materiei, o materie rarefiată şi predispusă în mod logic să se înalţe. Unde se duce atunci?

Să presupunem o serie de universuri concentrice, fiecare dintre ele ocupând o anumită dimensiune.

Sfera noastră este oarecum grosolan concepută, s-ar spune cu materiale aproape informe, şi ne mişcăm pe ea cu mari eforturi, striviţi de forţe uriaşe. Celelalte sfere sunt toate în jur; numai că nu le vedem.

Înlăuntrul unui asemenea înveliş, crisalida vieţii pulsează continuu, şi ar dori în mod instinctiv să fugă în dimensiunea care îi este proprie. Timpul şi spaţiul, aşa cum le concepem noi, nu există acolo. Mişcarea este, desigur, mai rapidă şi mai dezinvoltă şi poţi merge unde vrei, înainte sau înapoi, în jos sau în sus, în trecut, ca şi în viitor. Despre asta ne dăm seama, deşi vag, de fiecare dată când pătrundem într-adevăr în eul nostru. Noaptea ne odihnim. Fără îndoială, n-

[1] Qumran (în arabă: خربة قمـران, în ebraică: חירבת קומראן, Khirbet Qumran) este un ţinut deşertic în Israel, cunoscut mai ales pentru faptul că aici au fost descoperite, într-o peşteră, celebrele manuscrise de la Marea Moartă.

am putea să acţionăm douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru de ore, într-o lume atât de *inferioară* şi de apăsătoare, cu o presiune atât de uriaşă deasupra capetelor noastre. Şi în timpul odihnei, aripile se întind în nesfârşit spre abisurile tăcute şi glaciale, atât de nemărginite, încât te ameţesc. Nenorocirea este că lumea nu-i obişnuită *să zboare.* Nimeni n-a învăţat-o aşa ceva. Şi atunci când se avântă în zbor, nu depăşeşte complet pragul care duce de cealaltă parte... Le e frică, se-nţelege. Stau tot timpul, ca să zicem aşa, cu un picior *aici* şi cu altul *dincolo,* într-o continuă pendulare, nehotărâţi dacă să se întoarcă sau nu înapoi. Şi chiar atunci când, cu un curaj indiscutabil, ei se avântă dincolo de graniţă, rămân, în cazul cel mai bun, aproape de limita inferioară. Asemenea unor păsări oarbe, se lovesc mereu de obstacole, cad pentru a se înălţa poate din nou, dar de-a curmezişul, până când teama de ameţeală şi epuizarea impulsului iniţial nu-i aduc iar în jos, pentru a se cuibări înăuntrul trupului.

Se întâmplă adesea ca unul dintre aceştia să se întâlnească cu alţii, care se află în aceeaşi stare, încercând cu disperare să se înalţe. Atunci ia naştere un vârtej formidabil: iubiri pasionate şi aventuri sălbatice, tot ceea ce se petrece de obicei în visuri. Ne trezim deci tulburaţi, cu gura amară şi cu gândurile învălmăşite. Fiindcă suntem îngrămădiţi într-un spaţiu prea strâmt, ca nişte peşti care s-ar încăpăţâna, în fundul oceanului, să nu se ridice decât cel mult cu câţiva centimetri din nămolul abisal. Şi asta când e atâta spaţiu, dar în înalturi; iar pentru a-l cuceri trebuie să îndrăzneşti să te încredinţezi curenţilor ascendenţi.

Tăcuţi şi invizibili, curenţii de energie parcurg orice punct al materiei răspândite în multiplele universuri. Totul e o continuă vibraţie de unde care vin şi pleacă şi ricoşează în conglomeratele mai dense, trasând astfel o reţea de cărări legate între ele. Mai mult chiar decât cărări, ele s-ar putea numi „rute nautice”; şi-ar fi de ajuns să te sintonizezi cu

una dintre aceste rute, pentru a ajunge instantaneu la locul dorit.

În cazul nostru, se stabilise un contact între planetă îndepărtată şi piatra de culoare verzuie culeasă de mine. Ea funcţiona ca element receptor. Intrând în sintonie[1] cu astfel de unde, noi ne încredinţam fluxului şi, conduşi cu fermitate, ca o plută de curentul unui fluviu, ne lăsam transportaţi în linişte.

Şi cam asta-i totul.

Dar nu-i o simplă teorie. Nicidecum. Elaborarea dificilă a acestor concluzii mi-a luat mulţi ani. Şi le consider juste, în limita posibilului. În orice caz, sunt singurele în stare să explice totul. Cum am mai spus, a fost necesar un timp îndelungat ca să ajung aici, pas cu pas. Dar atunci când aveam cincisprezece ani, explicaţiile nu mă interesau. Mi-era de ajuns ca lucrul să se întâmple, şi să se întâmple aşa, şi singura preocupare era să nu se sfârşească prea repede, pentru că ne simţeam foarte bine.

În păduricea de pini, puţin înainte de-a pleca la oraş, Marina îmi spuse:

— Va trebui să continuăm.

Se ridică brusc în vârful picioarelor şi mă sărută repede pe gură.

— Hei! am spus eu. Dar ea plecase.

Câţiva ani, piatra continuă să călătorească între mine şi ea, în colete poştale, potrivit înţelegerii stabilite. O lună pentru fiecare. Am început o explorare sistematică a teritoriului, dând câte un nume fiecărui lucru. Procedam la întâmplare; numeam plantele într-un anumit fel, fluviile într-altul. Am descoperit un lanţ de munţi şi grote care coborau nu se ştie până unde. Mergeam la vânătoare, cu uneltele pe care mi le făurisem. Am scris o mulţime de

[1] 1. (Fiz.) Stare a două sisteme care oscilează cu aceeaşi frecvenţă. 2. Caracteristică temperamentală constând în uşurinţa de acomodare afectivă cu mediul ambiant.

mesaje pentru Marina, pe nişte frunze late şi flexibile şi am ajuns chiar să ţin un fel de jurnal. Pentru asta mă serveam de o trestie specială, înmuiată în sucul florilor. Din când în când, ea îmi răspundea. Timp de o lună, cu multă răbdare, ea făcu ghirlande din pietre multicolore, pe care le găseam cu regularitate. Şi m-am grăbit chiar s-o complimentez pentru modul cum erau întocmite. Între timp, îmi continuam explorările. Am capturat un mic animal păros, l-am închis într-un fel de cuşcă şi l-am lăsat într-un loc unde Marina ar fi putut să-l vadă cu uşurinţă.

După o anumită perioadă, am stabilit să construim o cabană. Cea mai mare parte a lucrului îmi revenea mie; ea se preocupa mai ales s-o înfrumuseţeze în mii de feluri, cu flori, păsări împăiate şi graţioase sculpturi în lemn.

Un lucru pe care l-am realizat, într-adevăr, împreună a fost o rogojină din fibre vegetale. Fiecare dintre noi lucra o anumită parte şi amândouă împletiturile trebuiau să coincidă astfel încât în mijloc să apară numele noastre. Aici am săvârşit o mică neghiobie. Când am ajuns practic la sfârşit, când nu mai rămăseseră decât ultimele retuşuri, am adăugat o frază pe care nu eram înţeleşi s-o punem. Era scrisă cu o frumoasă culoare azurie, înrămată şi împodobită.

Şi fraza era aceasta: *Te iubesc.* Şi apoi urmă o duzină de semne de exclamaţie.

Mă şi bucuram de efectul pe care avea să-l aibă asupra ei. Dar răspunsul mi-a venit în cu totul alt mod.

Între timp, mă înscrisesem la Universitate şi acolo era o fată care se ţinea de capul meu şi mă tot invita la ea acasă.

În vreme ce-mi luam micul dejun, iată că soseşte o telegramă. Nici n-am apucat s-o citesc bine şi mă şi rostogoleam pe scări. Tata şi mama strigau după mine nu mai ştiu ce.

Am ajuns la gară cu sufletul la gură. Trenul sosise la peronul al doilea. Trebuia să plece peste cinci minute. De la

o fereastră a unui vagon, un cap de culoarea morcovului se apleca în afară şi două mâini înmănuşate îmi făceau semn să mă apropii.

— Sunt mulţumită că ai venit. Ţineam foarte mult să te văd. Şi cum trenul trebuia să treacă tocmai pe aici, m-am gândit să-ţi trimit o telegramă.

Scoase o oglinjoară şi începu să se fardeze.

— Vai, dar ce gras eşti, reluă ea. Ar trebui să ţii regim, dragul meu. E păcat ca un băiat ca tine să ajungă în halul ăsta!

Un bărbat în cămaşă apăru în spatele ei şi se aplecă, la rândul său, pe fereastră, căscând.

— Cu cine vorbeşti, Marina? întrebă el.

— Cu un prieten, Omero. Un prieten drag. Pot să-ţi spun chiar că între mine şi el există un secret, şi să nu-mi ceri să-ţi spun ce anume, fiindcă n-o să ţi-l dezvălui. Dar, doamne, cât e de mare şi de gras! Nu ţi se pare şi ţie, Omero? Cu ce seamănă?

— Cu un hipopotam, sugeră Omero.

— Exagerezi, râse ea.

Rujul şi oglinjoara dispărură şi ea îşi puse pe nas o pereche de ochelari rotunzi şi enormi, care o făcură de nerecunoscut.

— Pentru voiajul de nuntă, am ales Taormina[1], explică Omero, căscând de trei, patru ori la rând. Nimic mai nimerit pentru o astfel de ocazie. Aţi fost vreodată la Taormina? Nu? Ei bine, ascultaţi-mă pe mine, duceţi-vă şi nu veţi regreta. Vă garantez.

Trenul se puse în mişcare.

— Fă ceva pentru burtă, mă sfătui Marina, cu aerul cuiva care a pus, într-adevăr, la inimă o chestiune de o importanţă vitală. Sunt pur şi simplu deziluzionată. Cine şi-ar fi imaginat să te vadă atât de gras? Gras aproape ca

---

[1] orăşel de pe coasta de est a insulei Sicilia, Italia, în provincia Messina, aproximativ la jumătatea distanţei între Messina şi Catania.

un... hipopotam.

Trenul se îndepărtase. De atunci, lucrurile s-au schimbat. Piatra continua să facă totuşi naveta între noi doi, dar la intervale de timp tot mai mari şi fără regularitate. Pachetul îmi sosea din locuri foarte diferite, chiar din afara Europei. Adeseori nici nu ştiam unde să-l mai trimit, până când nu primeam o adresă. Din ziare ştiam că frecvenţa înalta societate. Intră chiar în mediul cinematografic, sau teatral; în orice caz, în lumea spectacolelor. Căsătoria se sfârşi repede şi rău. În ce mă priveşte, continuam ca de obicei să rătăcesc de-a lungul deşerturilor şi podişurilor „lumii mele” nocturne. Mai mult ca niciodată, o simţeam a mea, şi aş fi dorit să rămân acolo pentru totdeauna. Am şi încercat chiar. La un moment dat, când simţeam că încep să mă întorc de acolo, direct spre masiva închisoare care mă aştepta ghemuită pe pat, gata să mă înghită pentru un mare număr de ore, făceam tot posibilul ca să mă reţin. Dar era inutil. Se vede că legăturile sunt, totuşi, foarte solide şi trebuie să ne resemnăm.

Într-o zi, desigur, vom fi liberi să zburăm unde dorim, fără nici un impediment. Atunci vom vizita marile roiuri de stele, toate lumile posibile. Atunci vom avea tot timpul. Dar oricât de departe aş putea să ajung, mă voi întoarce cu siguranţă tot la lacul *Qumran* şi voi înota îndelung în apele sale, care îşi schimbă mereu culoarea, acolo, în liniştea amorţită a soarelui miniatural, în timp ce în depărtare se va auzi strigătul repetat al micilor animale patrupede preocupate să rumege smocurile de iarbă acvatică asemănătoare algelor.

M-am căsătorit. Am avut copii. Dar ce importanţă are? Această lume, unde toţi par a se simţi la largul lor - şi nu înţeleg motivul - acest plan particular al existenţei, construit într-un mod atât de neghiob şi de vulgar, şi care nu-i decât o mască de argilă imprimată în mod grosolan pe aripile fluturelui, ei bine... a devenit prea apăsător pentru

mine.

Mă mişc, într-adevăr, cu greu şi chiar respiraţia îmi cere un efort din ce în ce mai mare. Inima însăşi mi-e obosită. Uneori încearcă să se oprească şi eu o înţeleg. Efortul este enorm, greu de suportat şi suntem mereu curbaţi, picioarele se târăsc şi fiecare gest cântăreşte o tonă.

Acolo e cu totul altceva. Practic nu simt oboseală: am învăţat să construiesc obiecte - până şi o barcă întreagă, cu catarge şi pânze - să alerg, să sar, să mă caţăr pe stâncile cele mai prăpăstioase şi în arbori.

Înot minunat, merg la pescuit şi la vânătoare şi sunt atât de puternic, încât aş putea să înving orice obstacol. E o lume făcută pentru mine. Nu îmbătrânesc niciodată. Dimpotrivă, ardoarea mea creşte pe zi ce trece, energiile se multiplică şi totul se desfăşoară într-o atmosferă de mare entuziasm.

Am învăţat să merg acolo şi în timpul zilei, în orice clipă aş fi vrut. Mă aflam, de pildă, în tramvai, la servici, în localurile urât mirositoare ale cinematografelor de la periferie. Ei bine, remediul era simplu. Pipăiam în buzunar rotunjimea călduţă a pietrei „stelare”, pe care o purtam acum tot timpul asupra mea.

Era destul să închid ochii, să mă concentrez şi totul dispărea: întunericul, praful, feţele insipide ale oamenilor. Iată-mă liber. Iată-mă din nou *acasă la mine.*

Solia mea îşi dădu seama, într-o zi, de această stare de catalepsie. Atunci - femeile sunt uşor impresionabile - se sperie şi nu lipsi mult ca să fiu internat într-un spital. Am renunţat la acest sistem, prea riscant, şi am „călătorit” numai noaptea, supunându-mă ritmului firesc al somnului, cum se întâmplă cu marea şi cu mareele.

Astăzi dimineaţă îmi citeam ziarul şi am văzut pe pagina a treia fotografia Marinei. Trebuia să toarne un film şi se afla în oraş, pentru exterioare.

Am căutat numărul ei de telefon şi i-am telefonat.

I-am recunoscut glasul:

— Chiar tu eşti? Scuză-mă, nu prea am timp. Sunt aşteptată la o recepţie.

— Ah, da!

— E pentru film. Ziarişti, etcetera. Regizorul e un tip straşnic, un adevărat intelectual. Imaginează-ţi, e şi licenţiat. Dar tu?

— Eu nu. Nu mi-am luat licenţa, am răspuns.

— Ia te uită! Şi ce faci?

— Sunt funcţionar. Lucrez la o arhivă. Dacă nu pentru altceva, pentru că e comod şi am unele avantaje, printre care şi acela de-a fi mereu singur, fără contacte cu lumea.

— Mie-mi plac foarte mult oamenii. N-aş putea să mă lipsesc de ei. Când îi văd pe toţi în jurul meu, simt într-adevăr că trăiesc. Altfel, nu. E oarecum straniu, nu ţi se pare?

— Aş vrea să te văd, i-am spus.

— N-am timp. Şi apoi, pentru ce? Să lăsăm lucrurile aşa cum sunt.

— Vreau doar să te salut. E mult timp de când nu ne-am văzut. Vin la tine să stăm puţin de vorbă.

— Dar eu trebuie să merg la recepţie. Chiar am întârziat. Imaginează-ţi că e fixată la ora patru fix şi eu nici măcar nu m-am îmbrăcat.

Ştiam totul despre recepţie. Ştiam că se va desfăşura într-un hotel de categoria întâi, pe o stradă din centru.

M-am dus şi eu îmbrăcat cu cel mai bun costum pe care-l aveam. Era costumul de mire şi îmi era strâmt. Mă strângea din toate părţile şi mirosea puţin a naftalină. În mijlocul atâtor oameni, n-am putut să nu transpir şi nenorocirea face că, transpirând, *miroseam*. Urât. Am o transpiraţie râncedă, capabilă să întoarcă pe dos un stomac delicat.

Marina dădea interviuri. Lângă ea se afla regizorul filmului cu soţia. Două figuri insignifiante: ea scundă, cu ochelari şi cu şoldurile mari în formă de clopot. El, plin de

furuncule şi bubuliţe, preocupat să râdă tot timpul şi să-şi etaleze o splendidă colecţie de dinţi cariaţi.

Adevărul este că Marina arăta cu zece ani mai tânără decât era. Faptul se datora în bună măsură, machiajului. Am avut o senzaţie neplăcută, accentuată de abundenţa părului de un roşu atât de viu şi sclipitor, încât te dureau ochii.

Între noi se desfăşură un dialog mut. Ea îşi umflă obrajii, ceea ce însemna că eram prea gras pentru gustul ei, eu i-am arătat ochii vopsiţi şi am făcut o strâmbătură semnificativă. Mai mult chiar, mi-am trecut o mână peste obraz şi i-am arătat pe ai ei, prea adânciţi, aşa încât pometţii ieşeau în afară în mod excesiv. Nu-mi plăcea nici măcar pielea ei bronzată.

Îmi întinse o mână de culoare plumburie, zbârcită, care dispăru aproape în mâna mea enormă şi transpirată.

— Ia loc o clipă!

Puţin mai departe se aflau trei bărbaţi cu ochii aţintiţi în direcţia noastră. Desigur, nu pe mine mă priveau. Stăteau îngrămădiţi într-o parte, sprijinindu-se când pe un picior, când pe altul, cu un aer indiferent, parcă magnetizaţi de umerii pudraţi din belşug ai prietenei mele. Din când în când îşi schimbau poziţia şi suspinau.

— Curând mă vor lua de aici, mă avertiză ea. Nici n-aş putea rămâne să-ţi vorbesc. Spune-mi ce vrei şi să ne grăbim.

— Ştii foarte bine ce vreau.

Bău un cocteil. Îşi aprinse o ţigară.

— E adevărat, sunt puţin în întârziere. Recunosc. Dar oricum - te rog să mă crezi - aş fi respectat înţelegerea dintre noi. Prin urmare, vezi, nu era necesar să te deplasezi personal. Ţi-aş fi trimis pachetul în câteva zile, sau în câteva săptămâni.

Am clătinat din cap:

— M-am săturat să fiu la cheremul capriciilor tale.

— N-ai putea să mi-o laşi încă puţin? Ţie tot nu-ţi trebuie. Mi-ar plăcea mult s-o păstrez, din diferite motive.

Din micul grup se desprinse cel care se afla în centru. Era un tip din Africa, îmbrăcat ţipător şi putred de bogat, cu inele şi brelocuri peste tot. Cred că era un ambasador.

— Darling... începu el pe un ton insinuant. Darling....

Şi adăugă alte cuvinte care nu erau englezeşti şi pe care nu le-am înţeles. Nu era mai înalt de un metru şi patruzeci de centimetri. Picioarele extrem de subţiri, încălţate în cizme, susţineau cu bravură un pântec cel puţin dublu faţă de al meu.

— Mai târziu, spuse ea.

Iar individul dispăru, oarecum umilit, târându-şi faldurile jachetei care aproape măturau pardoseala.

— Aştept de mai bine de un an, Marina, am răspuns eu. Este o treabă care nu-mi place de loc. La început totul mergea bine, apoi lucrurile s-au înrăutăţit, dar nu din vina mea. Trebuie să-ţi respecţi întotdeauna promisiunile.

Surâse. Cu gingăşie. Şi îmi aruncă o privire luminoasă plină de inexprimabile aluzii.

— Ce părere ai de toaleta mea?

— E oribilă, i-am spus şi era adevărat. În orice caz, e inutil s-o mai lungim. Tu ştii ce vreau; dă-mi-o. Ce sistem mai e şi ăsta? Eu am nevoie tot atât cât şi tine, poate chiar mai mult. Ce ştii tu? Şi, în orice caz, am dreptul.

Sorbi cu o ţevuşoară de argint conţinutul a două pahare aşezate acolo, pe cărucior. Între timp, se apropie un altul din grup.

Nu arăta rău, dimpotrivă, era chiar distins. Bănuiesc că avea şaptezeci, şaptezeci şi cinci de ani.

— Sper că nu vă deranjez, spuse el, înroşindu-se şi bâlbâindu-se. Scumpa mea, e atât de răcoare, nu găseşti? Te poţi îmbolnăvi. Mă duc să-ţi scot blana de la garderobă.

— Desigur, Ernesto.

Şi Ernesto alergă, parcă întinerit.

Eram de-a dreptul plictisit:

— De ajuns cu vorbăria. Dă-mi-o! Sper că ai adus-o cu tine.

— Sigur, peste tot o port cu mine. Totuşi, dacă ai vrea să mi-o laşi... E un lucru foarte important şi în acest moment n-aş putea să mă lipsesc de ea. Poate altă dată.

Am reflectat timp de un minut.

— Nu!

Aproape îi dădeau lacrimile.

— Aş considera asta ca o adevărată favoare. Şi în schimb ţi-aş da orice altceva.

Coborî vocea până la murmur:

— Înţelegi? Trebuie doar să-mi spui şi sunt gata să fac orice. Ei, haide, dragul meu, fii înţelegător.

M-am gândit, de data asta ceva mai mult:

— Nu! La ce-ar servi? La nimic.

— De ce nu?

— Poţi înţelege şi singură. Şi nu numai din cauza lor - am arătat spre indivizii împrăştiaţi prin hol - dar şi pentru mine. Pentru totul. Sunt cam obosit, Marina scumpă, iată adevărul. Am nevoie să merg uneori acolo unde cred că e mai bine şi să fac ce-mi place.

— Şi pentru mine e acelaşi lucru.

— Şi totuşi, am spus, nu există altă soluţie. Dacă ar exista cu adevărat... dar nu există. Să continuăm, deci, ca de obicei. Aşa cel puţin va fi mai uşor, pentru amândoi.

Îşi suflă nasul cu o batistă mare:

— Te-ai îngrăşat şi mai mult. De ce n-ai făcut ceea ce ţi-am spus?

— Şi miros. Nu simţi? Sunt lac de sudoare.

— Mi-am dat seama.

— Ei, da. Aşadar, vezi: la ce-ar folosi? Sunt foarte obosit, dragă Marina, şi mă tem că mă voi prăbuşi dintr-un moment într-altul. Se poate întâmpla. Uneori mă gândesc că nu voi reuşi nici să mă ridic de pe scaun. Mă tem să nu

cad după câţiva paşi. Pentru că forţe uriaşe apasă asupra noastră, pe fiecare centimetru de piele, şi într-o zi nu vom mai fi în stare să le facem faţă. Ne vor strivi, pur şi simplu, şi nici n-aş şti unde să mă duc, dacă n-aş avea lacul şi celelalte.

— Lacul Qumran.

— Exact. Fără un însoţitor, e greu să-l găseşti. Rişti să te pierzi în spaţiile acelea imense şi pustii. Mă gândesc adesea la aceste lucruri.

— Nimic nu-mi place mai mult decât lacul. Am văzut barca ta pe uscat: e foarte frumoasă.

— Şi ar fi fost gata de mult, dacă n-aş fi părăsit-o acum un an. E un anotimp favorabil, când încetează şi ultimul vânt. Cred că mă voi duce la pescuit.

— Sunt peşti acolo? Nu i-am văzut niciodată.

— Trebuie să mergi în larg. Crezi că stau lângă mal? Sunt mii şi mii, se zbenguiesc în voie în apă.

Alte persoane se apropiară. Nu numai cei de la început. Voiau s-o ia cu ei undeva, dar ea avu o izbucnire furioasă:

— Lăsaţi-mă-n pace!

Scoase un pachet şi-l desfăcu, cu mâinile tremurânde:

— Iat-o, spuse, iat-o aici. Ai vrea-o, nu-i aşa? Şi eu ar trebui să mă lipsesc de ea pentru cine ştie cât timp. Asta nu. Ai să vezi ce fac. O arunc.

Ernesto se întorsese de la garderobă cu blana aurie, pestriţă.

— Gata, spuse.

— Un moment! am intervenit eu.

Marina se răsuci cu totul, pentru a se strecura afară. Am apucat-o de un braţ. Ea izbucni în râs, hohotind. Lacrimile îi dizolvau fardul şi alunecau pe obraz în mii de culori.

— Nu face pe proasta. Dă-mi-o!

În timp ce mă luptam cu cinci sau şase tipi, Marina se desprinse în grabă, strânse obiectul în pumn:

— Afară!

Repetă isteric:

— Afară!

Cu lovituri de picioare şi de pumni, am încercat să-mi fac drum, dar în zadar.

Aruncată cu toată puterea, piatra zbură spre fereastră, greşi cu puţin ţinta, se izbi de perete, căzu şi se sfărâmă...

Stau aici, în sufragerie şi aştept. M-am întors acasă târziu, pentru că nu voiam să vorbesc cu nimeni. Acum, când Lucia şi copiii s-au dus la culcare, s-a lăsat o linişte minunată. Privind spre fereastră, observ că noaptea e senină. Luminile apartamentelor din faţă s-au stins. Luna e sus, printre câţiva nori răzleţi.

Zgomot de roţi pe asfalt. Toţi dorm. Străzile sunt tăcute. Dorm şi încearcă să se desprindă, dar nu vor ajunge prea departe. Mai devreme sau mai târziu, se vor lovi de obstacole, poate chiar de tavan şi, sfioşi, stupizi, se vor întoarce. De altfel, nu au nici un loc unde să meargă. Nimic sigur.

Cineva trece pe coridor. De astă dată trebuie să fie Alberto, cel mai mic.

Obişnuitul zgomot de la baie şi din nou tăcere. E aproape ora de plecare.

Mă văd împreună cu Marina la hotel, cu câteva ore mai înainte, precipitându-ne împreună către acelaşi punct, cu atâta frenezie, încât puţin a lipsit să nu ne ciocnim capetele.

Eu iau o bucată şi ea pe cealaltă. Ne ridicăm încet, în genunchi. Ochii noştri se întâlnesc la jumătatea drumului. Mai întâi sunt neîncrezători, plini de ceaţă. Dar ceaţa se risipeşte într-o clipă şi devin transparenţi, incolori. Luminiţe galbene încep să strălucească în adâncul lor, chiar în iris.

Ne-am ridicat în picioare în acelaşi timp. Luminile s-au dilatat, ocupă tot spaţiul şi scânteiază minunat, oglindindu-se unele în altele.

Piatra s-a spart în două părţi aproape egale. Şi fiecare parte era în siguranţă, strânsă în mâinile noastre.

— În noaptea asta? am întrebat.

Făcu un semn afirmativ, fără să vorbească. Atinse bucata ei cu buzele şi o ascunse repede în poşetă.

O mulţime de oameni o înconjurară şi o duseră afară, într-o mare învălmăşeală. Dar eu ştiam că ea înţelesese şi mi-era de ajuns. Am mers fluierând pe străzi şi m-am întors acasă foarte târziu. Nici n-am mâncat.

Lucia doarme, copiii dorm. Curând se va duce la culcare şi Marina. De aceea am aşteptat atât. Îi cunosc obiceiurile şi vreau să fiu împreună cu ea, când va sosi acolo. M-am hotărât: cum barca e aproape gata, în noaptea asta ne vom duce întâi la pescuit.

Iată. Acum m-am întins pe pat. Îmi scot pantofii şi îi pun uşor pe duşumea. Ar fi o nenorocire ca Lucia să-şi dea seama. M-ar face să pierd timp. Dar ea, din fericire, nu-şi dă seama. Stă acolo şi sforăie, cu gura deschisă.

Adio, deci. Noapte bună. Noapte bună şi adio!

Eu plec...

ADDENDA

DAMIANO MALABAILA[1]

Mimetizatorul[2]

Cred că Gilberto e ultimul om din lume pe mâinile căruia ar fi trebuit să încapă un duplicator tridimensional. Şi tocmai el a fost acela care a reuşit să-şi procure un „Mimetizator”, numai la o lună după ce a fost lansat pe piaţă şi cu trei luni înainte ca fabricarea şi întrebuinţarea acestui aparat să fi fost interzise. Dar aceste trei luni i-au fost suficiente lui Gilberto ca să facă o mulţime de pozne. Eu, aflându-mă în acea perioadă la San-Vittorio, n-am putut nici să-l împiedic şi nici măcar să-mi imaginez ce se va întâmpla. Gilberto e „fiul secolului”. E prietenul meu cel mai bun, are treizeci şi patru de ani şi e un băiat de treabă. Nu bea, nu fumează şi nu are decât o singură pasiune: aceea de a da viaţă materiei neînsufleţite. Stă într-o cămăruţă pe care o numeşte pompos „birou” şi aici ciocăneşte, taie şi lipeşte, pileşte şi lustruieşte cât e ziulica de mare. Repară ceasuri, frigidere, aparate electrice de bărbierit; construieşte instalaţii care să aprindă automat aragazul dimineaţa, broaşte cu celulă fotoelectrică, aeromodele,

[1] Damiano Malabaila este pseudonimul folosit de Primo Michele Levi (31 July 1919 - 11 April 1987) pentru creaţiile lui de „fantascinza”.
[2]Publicat în nr. 297/01.04.1967 din Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

sonde acustice cu care să se joace vara, la mare. Cât despre automobilele pe care şi le cumpără, acestea nu-l ţin decât câteva luni: le demontează şi le remontează, le lustruieşte, le unge şi le modifică mereu, adăugându-le accesorii inutile, apoi se plictiseşte şi le vinde. Emma, soţia lui, e o fată încântătoare şi îi suportă cu o admirabilă răbdare toate aceste manii.

Tocmai când intram în casă, întorcându-mă de la San-Vittorio, auzii telefonul sunând. Era Gilberto, care, de-a dreptul entuziasmat, mă anunţa că de douăzeci de zile era în posesia unui „Mimetizator” şi că în toate aceste douăzeci de zile şi douăzeci de nopţi s-a ocupat numai de el. Mi-a povestit pe nerăsuflate despre minunatele experienţe pe care le-a făcut şi despre cele pe care are de gând să le mai facă. Îşi cumpărase „*Théorie générale de l’Imitation*” de Peltier[1] şi „*The Mimes and other Duplicating Devices*” de Zechmeister-Eisenlohr[2] şi se înscrisese la un curs rapid de cibernetică şi electronică. Avu chiar neobrăzarea să-şi compare experienţele lui cu cele realizate de mine, care m-au costat o avere; am încercat să protestez, însă zadarnic: e greu să întrerupt un interlocutor la telefon şi mai ales pe Gilberto. În cele din urmă, am trântit furios receptorul în furcă, am scos telefonul din priză şi m-am apucat de treburile mele. Două zile mai târziu, zbârnâitul telefonului mă întrerupse din nou de la lucru. Era tot Gilberto. Vocea îi trăda emoţia care îl stăpânea, dar răsuna cu un neîndoielnic accent de mândrie:

— Trebuie să te văd numaidecât!

— De ce? Ce s-a întâmplat??

— Mi-am duplicat soţia! îmi răspunse el.

L-am invitat la mine şi peste două ore Gilberto - instalat comod într-un fotoliu - începu să-mi istorisească cum s-a întâmplat. Se apucase să duplice diverse obiecte pe care le

---

[1] „Teoria generală a imitaţiei''.
[2] „Mimetizatoarele şi alte dispozitive pentru duplicat".

avea la îndemână: un ou, un pachet cu ţigări, o carte etc., apoi, plictisindu-se, a cărat „Mimetizatorul” în „biroul” lui, unde l-a demontat până la ultimul şurub. Se gândise la „Mimetizator” toată noaptea, a consultat toate tratatele pe care le avea şi a ajuns la concluzia că nu era chiar atât de greu să transforme modelul său într-unul care să aibă o capacitate mai mare. Zis şi făcut. Deşi era greu, foarte greu, el a obţinut - sub nu ştiu care motiv, dar a obţinut - 200 de livre de pabulum special; şi-a cumpărat sârmă, tablă, şuruburi, garnituri şi în mai puţin de o săptămână lucrul era gata. Noua variantă a „Mimetizatorului” se asemăna cu un fel de plămân artificial şi avea un motor de patruzeci de ori mai puternic decât modelul precedent. Racordase motorul la corpul „Mimetizatorului” cu ajutorul celor 200 de livre de pabulum special şi acum nu mai rămăsese decât să-l pună în funcţiune. Gilberto e un om periculos, un mic Prometeu distrugător, e ingenios, inteligent, dar în acelaşi timp e şi încăpăţânat. E „fiul secolului”, cum am spus şi mai înainte, e un simbol al secolului nostru...

După câte am putut să înţeleg, Gilberto n-avea un gând anume când s-a hotărât să-i mărească „Mimetizatorului” capacitatea. Cred doar că a avut plăcerea să-şi construiască un duplicator cu propriile lui mâini şi cu puţină cheltuială, deşi - în treacăt fie spus - treaba asta l-a costat destul de mulţi bani.

— Ideea stupidă de a-mi duplica soţia, îmi spuse Gilberto, mi-a venit abia după ce terminasem cu lucrul la „Mimetizator”. Când am văzut-o pe Emma dormind mi-am zis că e momentul. Nu mi-a fost greu de loc: am luat-o pe sus cu aşternut cu tot şi am introdus-o direct în „Mimetizator”, unde am lăsat-o să stea mai mult de o oră. Nici n-a simţit; dormea adânc. Asta-i tot!

I-am mărturisit că nu mi-e câtuşi de puţin clar motivul care l-a împins să-şi „facă” o a doua soţie, încâlcind astfel o

mulţime de legi umane. Gilberto îmi explică atunci, ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai natural cu putinţă, că o iubeşte pe Emma, că nu se poate lipsi de ea şi că, de aceea, a considerat că ar fi mult mai bine dacă ar avea două Emme!! Poate când mi-a spus toate acestea era într-o bună dispoziţie - de altfel, Gilberto e mereu bine dispus -, dar ştiu prea bine că Gilberto a fost şi este îndrăgostit de Emma. O iubeşte foarte mult, în felul lui, copilăreşte, însă sunt convins că nu acesta a fost motivul pentru care Gilberto a duplicat-o pe Emma. Cred, mai curînd, că s-a simţit atras de un rău-înţeles spirit de aventură, voind să devină un Erostrat[1] modern sau - ca să fiu şi mai exact - „ca să vadă ce efect va avea”.

L-am întrebat dacă nu i-a dat prin minte să se fi sfătuit şi cu Emma, să-i fi cerut consimţământul înainte de a dispune de ea într-un mod atât de neobişnuit. Se înroşi până în vârful urechilor, fiindcă se simţea foarte vinovat: tocmai el a fost acela care îi provocase Emmei un somn profund, dându-i un somnifer, ca să poată lucra nestingherit.

— Şi acum ce-ai să faci cu cele două soţii?!

— Nu ştiu, nu m-am hotărât încă. Mai dorm şi acum, amândouă. Vedem noi mâine ce-i de făcut!

Dar a doua zi n-a văzut nimeni nimic, adică eu - cel puţin - nu!

Acum, după luna de odihnă de la San-Vittorio, trebuia să plec într-o călătorie, lipsind astfel două săptămâni din Milano. Ştiam dinainte ce mă aştepta la întoarcere, aşa că ar fi trebuit să-i dau, totuşi, o mână de ajutor lui Gilberto, ca să iasă din încurcătură. Doar tot eu l-am salvat şi atunci când construise un aspirator de praf pe bază de vapori (!), pe care l-a dăruit soţiei şefului său de birou.

---

[1] Erostrat - cetăţean din Efes, care, voind să rămână nemuritor in memoria omenirii a incendiat - chiar în noaptea când se năştea Alexandru cel Mare - templul Artemizei din Efes, una dintre cele şapte minuni ale lumii antice (356 î.e.n.).

Într-adevăr, abia întors din călătorie, fui invitat pe un ton care nu admitea replică să iau parte la un consiliu de familie: Gilberto, eu şi cele două Emme. Emma I şi Emma II au hotărât de comun acord ca una dintre ele să poarte un semn distinctiv, ca să poată fi mai uşor deosebite, astfel că Emma II - cea creată în mod abuziv - purta pe cap o simplă panglică de culoare albă, care-i dădea un vag aspect monahal. În rest, purta aceeaşi îmbrăcăminte ca a Emmei I şi semăna cu „titulara” până în cele mai mici amănunte: faţă, dinţi, păr, voce, accent, coafură, mers, avea aceeaşi uşoară cicatrice pe frunte şi aceeaşi tentă a pielii. Remarcai însă că Emma II părea ceva mai fragedă decât cealaltă.

Contrar presupunerilor mele, am avut impresia că toţi trei erau într-o foarte bună dispoziţie. Gilberto se arăta foarte mândru şi asta nu pentru ceea ce făcuse, ci pentru faptul că cele două femei se înţelegeau de minune, deşi el, personal, nu avea nici un merit în această direcţie. Aveam toată admiraţia pentru bietele „soţii” ale lui Gilberto. Emma I avea o atitudine plină de afecţiune maternă faţă de noua ei „soră”, la care Emma II îi răspundea cu o respectuoasă şi sinceră ascultare filială. Experimentul lui Gilberto, detestabil sub toate aspectele, constituia totuşi o pregnantă confirmare a teoriei imitaţiei*:* noua Emmă, născută la douăzeci şi opt de ani, a moştenit nu numai acelaşi aspect fizic, ci şi întreaga funcţie psihică a „prototipului”. Emma II mi-a povestit cu o admirabilă dezinvoltură că, după două sau trei zile de la „naşterea” ei, a putut să se convingă că este prima femeie - ca să zicem aşa - „sintetică” din istoria umanităţii sau - eventual - a doua, dacă luăm în consideraţie cazul vag asemănător al Evei!! S-a născut dormind, întrucât „Mimetizatorul” duplicase până şi somniferul care-l fusese administrat Emmei I, şi s-a trezit „ştiind” că ea este Emma Perosa-Gatti, unica soţie a funcţionarului Gilberto Gatti, născută la Mantova la 7 martie 1936. Îşi amintea bine, cu exactitate,

voiajul „lor” de nuntă, numele colegilor „ei” de şcoală, amănuntele intime ale unei crize de misticism prin care Emma I a trecut la vârsta de 13 ani şi despre care aceasta nu povestise nimănui niciodată. Apoi îşi amintea foarte bine momentul când a fost adus în casă „Mimetizatorul”, entuziasmul lui Gilberto, experienţele lui, şi de aceea poate n-a fost prea surprinsă aflând despre arbitrarul act creator căruia îşi datora existenţa.

Faptul că Emma II căpătase un aer mai tineresc m-a făcut să cred că identitatea lor - iniţial perfectă - nu putea să dureze, chiar dacă Gilberto s-ar fi dovedit cel mai „imparţial” dintre bigami, chiar dacă s-ar fi apropiat în egală măsură de amândouă, chiar dacă s-ar fi abţinut de la orice manifestare de preferinţă pentru una sau alta dintre cele două Emme - deşi asta e o ipoteză absurdă, fiindcă Gilberto era vizibil atras de Emma II -, chiar şi în aceste condiţii, tot s-ar fi ivit divergenţe. E suficient să ne gândim că cele două Emme nu ocupau materialmente acelaşi loc în spaţiu: n-ar fi putut să treacă simultan printr-o uşă îngustă sau să ocupe acelaşi loc la masă. Fiind separate, erau deci supuse la întâmplări diferite, acumulând astfel experienţe diferite. Prin urmare, cele două Emme erau acum diferenţiate corporal, cât şi spiritual. Dar, odată diferenţiate, Gilberto ar fi reuşit să se poarte la fel cu amândouă? Desigur că nu! Şi în faţa unei preferinţe, oricât de mică ar fi fost ea, echilibrul - şi aşa foarte fragil - care există între cei trei era sortit să se rupă. I-am expus lui Gilberto aceste consideraţii ale mele şi am încercat să-l fac să înţeleagă că nu era vorba doar de o ipoteză pesimistă, ci de o previziune cât se poate de fondată, de o axiomă chiar. I-am explicat că, din punct de vedere legal, situaţia lui era cel puţin dubioasă: era căsătorit cu Emma Perosa, însă şi Emma II era Emma Perosa, iar simplul fapt că purtau amândouă acelaşi nume şi semănau foarte bine între ele nu l-ar fi scutit de acuzaţia de bigamie. Dar Gilberto nu-mi

dădea nici o atenţie. Era vădit într-o stare de spirit de proaspăt însurat şi, în timp ce eu îi vorbeam, el nici nu catadicsea să mascheze că se gândeşte la cu totul altceva. În loc să se uite la mine când îi vorbeam, era pierdut în contemplarea celor două femei care, chiar în acel moment, îşi disputau în glumă fotoliul pe care voiau să se aşeze amândouă; şi în loc de răspuns la argumentele mele, Gilberto mă anunţă că i-a venit o idee splendidă*:* să plece toţi trei într-un voiaj în Spania.

— Am avut eu grijă de toate, spuse Gilberto. Emma I va declara că şi-a pierdut paşaportul, îşi va scoate un duplicat care-i va folosi Emmei II. Sau mai bine nu! Ce prost sunt!! Am să-l duplic eu însumi, chiar deseară, cu „Mimetizatorul”! declară el, satisfăcut că a găsit o soluţie mai bună.

Cred că hotărâse să plece în Spania pentru că la frontiera spaniolă controlul actelor e mai puţin sever decât în alte părţi. Cele două Emme, fiind de acord cu el, şi-au făcut bagajele şi au plecat.

Când s-au întors, după două luni, oricine putea să-şi dea seama că relaţiile dintre cei trei se menţineau la un grad de civilitate şi de curtoazie formale. Tensiunea care domnea era - în schimb - evidentă. Gilberto nu m-a mai invitat la el acasă, ci a venit el la mine. De data aceasta nu mai era vesel de loc. Mi-a povestit într-un mod atât de încâlcit tot ce i s-a întâmplat, încât cu greu l-am putut înţelege. Trebuie să vă spun că Gilberto putea să deseneze cu uşurinţă, fie şi pe o cutie de chibrituri, schema unui motor complicat şi apoi să ţi-o explice, dar nu era în stare să-şi exprime prin cuvinte propriile sale sentimente. Mi-a spus că la început părea că totul se va desfăşura în cele mai bune condiţii şi că se vor distra de minune în Spania. Dar la Sevilla, după o zi în care au avut un program supraîncărcat, s-a iscat o discuţie într-o atmosferă de iritare şi de oboseală. Totul a pornit de la cele două Emme, care aveau păreri divergente. La întrebarea dacă a fost oportun sau nu, permis sau nu ceea ce a făcut

Gilberto, Emma II a spus că da, iar Emma I a tăcut. Tăcerea Emmei I l-a şocat pe Gilberto şi, din acel moment, alegerea lui era făcută. Ce-i drept, avea faţă de Emma I un sentiment profund de vinovăţie, care se accentua din zi în zi, însă prezenţa ei îl încurca. Pe măsură ce iubirea faţă de soţia-i legitimă scădea, se simţea tot mai îndrăgostit de „noua-i” soţie. Încă nu intervenise ruptura, dar Gilberto simţea că aceasta nu va întârzia să se producă.

Temperamentul, chiar şi caracterul celor două femei s-au diferenţiat. Emma II părea că întinereşte mereu, era tot mai atentă, tot mai sensibilă, tot mai spontană faţă de Gilberto, pe când Emma I devenea din ce în ce mai închisă în sine, simţindu-se ofensată. Ce era de făcut*?* Îi recomandai lui Gilberto să nu acţioneze fără să mă consulte şi pe mine, promiţându-i că am să caut o cale de ieşire, deşi, în sinea mea, eram ferm hotărât să nu mă mai amestec. Sincer să fiu, nu puteam să-mi stăpânesc un sentiment de satisfacţie răutăcioasă văzând că previziunile mele s-au adeverit.

Nu mică mi-a fost mirarea când, după o lună şi ceva, Gilberto reapăru radios la birou. Era într-o formă excelentă, locvace, zgomotos şi puţin îngrăşat. Fără să ţină cont că nu eram prea bine dispus, Gilberto începu să mă sâcâie. E un tip egoist: consideră că atunci când îi merge lui bine, merge bine la toată lumea; e incapabil să se ocupe de prietenii lui, fiind - în schimb - ofensat şi uimit când prietenii lui nu-i dau atenţie.

— Gilberto e un as!! spuse el. A aranjat totul cât ai clipi din ochi!

— Îmi pare bine şi te felicit pentru... modestia ta! De altfel, era şi timpul să-ţi pui capul la contribuţie, ca să poţi ieşi din încurcătură.

— Nu, văd că nu m-ai înţeles! Nu-ţi vorbesc de mine, ci de Gilberto I. El e un as!! Eu doar îi semăn leit, dar în afacerea asta n-am nici un merit. Exist numai de duminica trecută. Acum totul e în ordine! Mai rămâne numai să mă

„căsătoresc” cu Emma II şi apoi să-mi găsesc un serviciu, dar sunt sigur că cei de la Oficiul de proiecte şi invenţii mă vor primi cu braţele deschise pe post de comis-voiajor. Cred că nimeni altul - în afară de mine - n-ar putea să facă o mai bună reclamă „Mimetizatorului”!!

În româneşte de Iancu G. Bîrlădeanu

Torecul[1]

Zilele trecute m-am întâlnit cu Simpson. Ne-am salutat cât se poate de cordial şi am rămas puţin să schimbăm o vorbă.

— În sfârşit, începu Simpson, am ieşit la pensie, fapt pentru care, „Natca” mi-a oferit un dar pe care vreau să ţi-l arăt şi dumitale. E ceva unic în lume, cel puţin pentru moment: un *Total Recorder*, pe scurt, un *torec*. Ce-ar fi să vii cu mine chiar acum?

Fui de acord, aşa că pornirăm. Când am ajuns, Simpson mă conduse în biroul său şi spuse:

— În această încăpere vom sta poate mai puţin comod, dar, în orice caz, vom avea mai multă linişte. Nu-i nimic mai enervant decât să te deranjeze cineva când ai treabă, iar aici nu telefonează nimeni după ora 15. De altfel, trebuie să-ţi mărturisesc că soţiei mele nu-i prea plac aparatele astea şi nu ţine de loc să le aibă în preajmă.

Apoi, cu competenţa care-l caracteriza, Simpson îmi

[1]Publicat în nr. 324/15.05.1968 din Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

explică:

— După cum îl arată şi numele, torecul este un înregistrator total. El se bazează pe sistemul aparatului creat şi experimentat pe sine însuşi de R. Vacca, adică pe sistemul comunicării directe între circuitele nervoase şi circuitele electronice. În schimb, torecul suscită în creier senzaţii fără intermediul simţurilor, iar utilizarea lui nu reclamă nici un fel de intervenţii chirurgicale. Transmisiunea senzaţiilor înregistrate pe bandă se face prin intermediul unor electrozi cutanaţi, nemaifiind necesară o altă operaţie. Subiectul n-are altceva de făcut decât să-şi pună o cască specială şi, astfel, în timpul desfăşurării benzii, recepţionează toată gama de senzaţii pe care o cuprinde aceasta: senzaţii vizuale, auditive, tactile, olfactive, gustative, chinestezice, dureroase, senzaţii aşa-zise interne, pe care fiecare dintre noi le primeşte în stare de veghe de la creierul său... Cum am mai spus, transmisia nu parvine prin intermediul organelor de simţ ale subiectului, ci direct la nivelul sistemului nervos, printr-un cod special, iar rezultatul este uluitor. Subiectul retrăieşte integral întâmplările pe care banda i le sugerează, simte că participă la ele sau, cu alte cuvinte, că el însuşi este „eroul” acestor întâmplări. Această senzaţie n-are nimic comun cu halucinaţiile sau cu paramneziile. După ce se termină banda, se păstrează o oarecare amintire despre cele „văzute”, dar în timpul experienţelor memoria naturală este înlocuită de „amintirile” artificiale înregistrate pe bandă şi de aceea întrebuinţarea unei anumite benzi poate fi repetată la infinit fără să ne plictisească, căci de fiecare dată senzaţiile transmise de ea vor fi la fel de vii şi pline de neprevăzut ca şi la prima folosire a benzii... Înţelegi, conchise Simpson, dacă cineva doreşte să trăiască o anumită „întâmplare”, n-are decât să-şi aleagă bandă cu „întâmplarea” respectivă. Vrei să faci o croazieră în Antile? Sau să escaladezi vârful Cervino? Sau să faci înconjurul

lumii? Ei bine, îţi pui casca, te relaxezi şi laşi restul în seama torecului.

Am căzut pe gânduri câteva clipe, răstimp în care Simpson mă examina cu o binevoitoare curiozitate.

— Pari contrariat, spuse el.

— Mi se pare, răspunsei eu, că acest torec este un aparat groaznic. Nici un alt aparat produs de agenţia „Natca”, ba chiar nici un alt aparat inventat până astăzi nu constituie o ameninţare mai mare pentru societatea noastră, pentru obişnuinţele noastre. Va distruge spiritul de iniţiativă, orice activitate umană, va fi ultimul mare pas după inventarea televiziunii. La noi, acasă, de exemplu, de când am cumpărat televizor, fiul meu nu se mai dezlipeşte din faţa ecranului. Uită şi de joacă, şi de masă. Chiar şi eu, dacă nu mi-aş impune, aş fi sclavul micului ecran. Dar cine va avea tăria să renunţe la „spectacolul” pe care, după cum spui, i-l poate oferi torecul? Cred că acest torec e mai periculos chiar decât stupefiantele. Cine ar mai munci? Cine ar mai avea grijă de familie?

— Bine, dar încă n-au început să se vândă torecuri şi nici nu ştiu dacă „Natca” va primi vreodată aprobarea să le vândă. Ţi-am spus doar că l-am primit în dar, că e un cadou unic în lume, pe care „Natca” mi l-a făcut cu ocazia pensionării mele. La drept vorbind, nici nu-i un cadou în adevăratul sens al cuvântului, din moment ce aparatul continuă să aparţină, în mod legal, agenţiei „Natca”. Torecul mi-a fost încredinţat pe timp nelimitat, nu numai ca premiu pentru activitatea pe care am depus-o, ci şi pentru ca să-l experimentez şi să-i urmăresc efectele pe o durată mai mare.

— Oricum, am spus, dacă l-au construit şi-l experimentează, înseamnă că au şi intenţia să-l pună în vânzare.

— Tot ce se poate. Şefii agenţiei „Natca” au pentru fiecare acţiune a lor două scopuri, care - de fapt - se reduc

la unul singur: să câştige bani şi să-şi mărească prestigiul, ceea ce duce tot la câştigarea unor bani. Se-nţelege că ei ar dori să producă torecul în serie şi să-l vândă în milioane de exemplare, dar au destulă minte ca să-şi dea seama că Congresul nu va rămâne indiferent când va fi vorba de răspândirea necontrolată a unui aparat ca acesta. De aceea, acum - după ce proiectul a fost realizat - şefii mei se îngrijesc, în primul rând, să acopere fiecare piesă a torecului cu câte un brevet.

— Cu alte cuvinte, dumneata eşti, ca să zic aşa, „prototipul” pensionarului de mâine?

— Da. Şi ţin să-ţi spun că experienţa nu-mi displace de loc. Deşi torecul mi-a fost dat numai cu două săptămâni în urmă, am şi avut ocazia să petrec seri încântătoare. Este desigur adevărat că trebuie să ai voinţă şi bun simţ ca să nu te laşi copleşit şi să nu stai toată ziua cu casca pe cap. Eu nu l-aş da niciodată pe mâna unui tânăr, dar la vârsta mea - trebuie s-o recunoşti - este un auxiliar preţios. N-ai vrea să faci o mică experienţă? M-am obligat în scris să nu-l împrumut sau să-l vând, dar dumneata eşti un om discret şi, deci, cred că pot să fac o excepţie. Ştii, am fost rugat să am în vedere şi posibilitatea folosirii lui ca material didactic, pentru studierea geografiei, de exemplu, a ştiinţelor naturale; şi de aceea ţin foarte mult să aflu şi părerea dumitale.

Şi, fără să aştepte răspunsul meu, Simpson mă invită:

— Ia loc. Ar fi poate mai bine să trag jaluzelele. Aşa, stai cu spatele la lumină, e mai indicat. N-am decât vreo treizeci de benzi, dar alte şaizeci sunt în vamă, la Genova, şi sper să le primesc curând; astfel voi avea tot sortimentul de benzi înregistrate până acum.

— Cine produce aceste benzi şi cum sunt realizate?

— E vorba să se producă şi benzi artificiale, dar deocamdată toate au fost obţinute prin înregistrare directă. Procedeul e cunoscut doar în linii mari. La Torec Division din

Fort Kiddiwanee se propune anumitor persoane, care au posibilitatea să trăiască diferite evenimente ce se pretează a fi comercializate, să facă un ciclu de înregistrări. Aceste persoane sunt recrutate din rândul aviatorilor, al scafandrilor, al cascadorilor, precum şi din rândul altor categorii de oameni.

Presupunând că persoana în cauză acceptă şi că se ajunge la un acord asupra „drepturilor de autor”, care se ridică la sume destul de mari (uneori sunt necesare zece-douăzeci de înregistrări până să se poată obţine o bandă bună), atunci i se pune pe cap o cască de genul celei pe care o vezi aici şi i se cere s-o poarte în tot timpul înregistrării. Toate senzaţiile sunt transmise prin radio la centrala de imprimare, şi apoi, de pe banda originală, se scot nenumărate copii prin tehnica uzuală.

— Dar atunci... dar dacă subiectul ştie că fiecare senzaţie a sa va fi înregistrată, atunci şi cunoştinţa acestei senzaţii va rămâne imprimată pe bandă. În acest caz, cel care va folosi banda nu va retrăi senzaţia pe care o încearcă, să zicem, un cosmonaut în momentul lansării, ci aceea a unui cosmonaut care ştie că are pe cap casca torecului şi că este obiectul unei înregistrări!

— Asta aşa e, spuse Simpson. De fapt, la cea mai mare parte dintre benzile pe care le-am folosit, această cunoştinţă despre care ai pomenit se percepe destul de distinct. Unele persoane însă au învăţat printr-un antrenament special să-şi refuleze orice gând în legătură cu înregistrarea, iar torecul nu poate pătrunde în subconştient. În rest, nu te deranjează nimic. Cât despre cască, asta nu-ţi dă nici cea mai mică senzaţie neplăcută; senzaţia de „cască pe cap”, care e înregistrată volens-nolens, coincide cu cea provocată direct de casca de recepţie.

Voiam să-i expun lui Simpson şi alte dificultăţi de natură filozofică, dar mă întrerupse:

— Vrei să începem cu asta? mă întrebă el, arătându-mi o

bandă. E una dintre preferatele mele. Ştii, în America fotbalul nu e prea răspândit, dar de când sunt în Italia am devenit un susţinător convins al unei echipe din Milano. Chiar eu i-am propus lui Rasmussen, de la „Internazionale”, să facă o înregistrare pentru torec. A ieşit ceva de zile mari! Uite, pune-ţi casca şi pe urmă să-mi spui dacă n-am dreptate.

— Dar eu nu înţeleg fotbalul. Nu numai că n-am jucat niciodată, dar n-am asistat la nici o partidă, nici măcar la televizor!

— N-are importanţă, replică Simpson şi mai bucuros, punând în funcţiune torecul.

Soarele este dogoritor şi simt cum îmi intră praful în ochi. Sunt transpirat şi mă doare puţin glezna dreaptă. Alerg după minge în salturi, pe care le fac fără nici un efort. Mă uit spre stânga cu coada ochiului; un alt jucător cu tricoul în dungi roşii-negre intră în câmpul meu vizual; îi pasez la nivelul ierbii balonul, după ce am fentat un adversar.

Brusc, sar înainte, în timp ce portarul îmi iese în întâmpinare. Aud urletul crescând al publicului, văd balonul la câţiva paşi în faţa mea, mă reped ca o săgeată, şutez formidabil, iar mingea intră în plasă printre mâinile întinse ale portarului. Un val de bucurie mă inundă, apoi totul se sfârşeşte şi mă trezesc din nou în fotoliu.

— Ai văzut? E o bandă foarte scurtă, dar e o bijuterie. Ţi-ai dat seama o clipă că-i o înregistrare? Când un atacant se află în faţa porţii nu se mai gândeşte la nimic!

— Da, e adevărat! Trebuie să recunosc că am avut o impresie ciudată. E minunat să-ţi simţi propriul trup atât de tânăr, e o senzaţie pe care am pierdut-o de câteva decenii. Nu mă gândeam la nimic, aveam atenţia concentrată într-un singur punct... Şi uralele mulţimii! Totuşi, nu ştiu dacă şi dumneata ai remarcat, în momentul când aşteptam... când el aştepta să i se paseze mingea, s-a gândit la o fată înaltă, brunetă, pe care o chema Claudia şi cu care avea o

întâlnire la ora 9, la San Babila. Cu toate că gândul a durat doar câteva fracţiuni de secundă, a fost totuşi foarte clar. L-ai „simţit”?

— Da, sigur, dar astea sunt lucruri fără importanţă şi-ţi întăresc sentimentul de realitate. E de la sine înţeles că nimeni nu poate să facă tabula rasa şi să se prezinte la înregistrare cu memoria virgină, ca şi când ar fi fost născut doar de câteva clipe. Am aflat că mulţi refuză chiar să încheie contracte pentru înregistrare, tocmai din acest motiv, deoarece au unele amintiri pe care vor să le ţină secret. Ei, ce zici, vrei să mai încerci una?

Îl rugai pe Simpson să-mi arate şi titlurile celorlalte benzi. Mi le arătă. Titlurile erau foarte concise, dar prea puţin sugestive, unele de-a dreptul de neînţeles, poate din cauza traducerii defectuoase.

— Mai bine spune-mi dumneata pe care s-o iau, eu tot n-aş şti pe care s-o aleg, îi spusei încurcat.

— Ai dreptate. Ca şi la filme sau cărţi, nu te poţi încrede în titluri. La „Natca” s-au înregistrat până acum, aşa cum ţi-am mai spus, o sută de benzi, dar am văzut acum câtva timp planul editorial pentru anul viitor şi m-a apucat ameţeala. Uite, am să ţi-l arăt şi dumitale.

Catalogul cuprindea peste nouă sute de titluri, fiecare dintre ele fiind urmat de numărul de clasificare zecimală Dewey. Apoi îmi arătă bandoteca lui. Era împărţită în şapte secţiuni. Prima purta indicaţia „Artă şi natură”; benzile respective erau marcate cu câte o etichetă albă şi aveau titluri ca „Apus de soare la Veneţia”, „Paestum şi Metaponto văzute de Quasimodo”, „Ciclonul Magdalena”, „O zi printre pescari”, „Expediţie la poli”, „Chicago văzut de Allen Ginsberg”, „Sfinxul în concepţia lui Emily S. Stoddard”. Simpson îmi atrase atenţia că nu era vorba de senzaţii pe care le poate avea un om simplu ce vizitează Veneţia sau asistă din întâmplare la un fenomen natural interesant. Fiecare subiect a fost înregistrat cu concursul

celor mai buni poeţi şi scriitori, care s-au arătat dispuşi să pună la dispoziţia amatorilor cultura şi sensibilitatea lor.

Celei de-a doua secţiuni îi aparţineau benzile cu etichetă roşie pe care scria „Forţă” şi care era subîmpărţită în „Sport” şi „Diverse”.

— După părerea mea, îmi spuse Simpson, împărţirea e cu totul arbitrară. Banda pe care ai văzut-o acum o oră, „Un gol al lui Rasmussen”, eu aş fi încadrat-o în rândul celor cu etichetă albă şi nu roşie. În general, pe mine nu mă interesează de loc benzile roşii.

— În sfârşit, să lăsăm asta. Ce conţin benzile astea cu eticheta verde şi ce înseamnă „Encountres”?

Simpson zâmbi cu subînţeles:

— Sunt înregistrate întâlniri cu personalităţi ilustre. Apoi mai sunt benzile „sexy” cu Sina Raskino, Inge Baum, Corrada Colli...

În acel moment simţii că încep să roşesc. E un defect agasant pe care-l am încă din adolescenţă. Este destul să mă gândesc: „s-ar putea să roşesc” (nimeni nu se poate împiedica să gândească) şi iată că „mecanismul” intră în funcţiune: roşesc şi mă ruşinez de asta, astfel că roşesc şi mai mult, până când îmi simt fruntea plină cu broboane de sudoare, gâtul uscat şi vocea gâtuită. De data asta stimulentul întâmplător era legal de numele Corradei Colli, devenită faimoasă în urma unui scandal public. Abia atunci mi-am dat seama că nutream pentru ea o simpatie latentă, niciodată mărturisită cuiva, nici chiar mie însumi.

Simpson mă observă, ezitând între râs şi îngrijorare. De fapt, starea mea de congestionare era atât de evidentă, încât nu putea trece neobservată.

— Nu te simţi bine? mă întrebă el. Vrei să iei puţin aer?

— Nu, nu! i-am răspuns precipitat. N-am nimic!

— Numele Corradei Colli, făcu zăpăcit Simpson, ţi-a provocat această stare...

— Nu, ce-ţi veni în minte! am protestat eu, în timp ce

fenomenul se repetă cu şi mai multă intensitate, dezminţindu-mi spusele.

Simpson tăcea uimit. Se prefăcea că se uită pe fereastră, dar din când în când trăgea cu coada ochiului spre mine. Apoi se decise:

— Ascultă! Suntem între noi, bărbaţii, şi ne cunoaştem de douăzeci de ani. Ai venit aici ca să-ncerci torecul, nu-i aşa? Ei bine, eu am banda aceea cu Corrada Colli! Hai, nu fă nazuri! Rămâne între noi, bineînţeles! Şi apoi, priveşte, banda e încă în caseta originală, sigilată, şi eu nici nu ştiu măcar ce conţine. S-ar putea să fie lucrul cel mai inocent din lume, dar în orice caz n-are de ce să-ţi fie ruşine... Hai, pune-ţi casca!

Sunt într-o cabină de teatru, aşezat pe un scaun, cu spatele la oglindă; mă simt foarte uşor şi-mi dau seama că asta se datoreşte îmbrăcămintei mele foarte sumare. Aştept pe cineva. Chiar atunci aud bătându-se în uşă. Spun „intră!”, dar îmi dau seama că vocea nu este a „mea”, că este o voce feminină. Mă întorc spre oglindă ca să-mi aşez părul, şi iată că din oglindă „mă” priveşte ea, Corrada, pe care am văzut-o de atâtea ori în reviste. Ai ei sunt ochii limpezi şi verzi ca de pisică, faţa triunghiulară, pielea albă şi catifelată, codiţa de păr negru răsucită în coc la spate, cu o perversă inocenţă, dar „înăuntru” eram „eu”. Între timp, intră un bărbat de statură mijlocie, cu un ten măsliniu şi mustaţă. Încerc imediat pentru el un sentiment extrem de violent şi distinct. Banda îmi impune o serie de amintiri pasionate, unele pline de dorinţă nestăpânită, altele pline de ură, şi toate astea în legătură cu el. Rinaldo, aşa îl chema, era de doi ani iubitul „meu”, iar eu eram foarte îndrăgostită de el. Adevărata mea identitate se revoltă împotriva sugestiei anormale... Sufeream cumplit şi aveam vaga senzaţie că încerc să-mi apuc casca şi s-o scot de pe cap. Ca din depărtare îmi ajunse la ureche vocea liniştită a lui Simpson:

— Ce naiba faci? Ce te-a apucat?! Aşteaptă! Lasă-mă pe mine să ţi-o scot!

Apoi totul se termină când Simpson întrerupse curentul. Eram furios.

— Ce glume sunt astea?? Să-mi faci mie una ca asta! Mie, care-ţi sunt prieten! Am cincizeci de ani, sunt căsătorit şi am doi copii, domnule! Ajunge, dă-mi pălăria şi lasă-mă-n pace cu torecul dumitale!

Simpson mă privi fără să-nţeleagă nimic, apoi se grăbi să controleze titlul benzii, după care deveni galben ca de ceară.

— Trebuie să mă crezi... nu mi-aş fi permis niciodată aşa ceva! Nici nu mi-am dat seama! A fost o greşeală de neiertat, dar o greşeală! Uite, am fost convins că pe etichetă scria „O seară cu Corrada Colli” şi nu „O seară a Corradei Colli”. Era o bandă pentru doamne. Eu n-am încercat-o niciodată înainte de a ţi-o fi dat!

Ne privirăm cu o oarecare jenă. Deşi eram încă furios, îmi reveni în minte aluzia lui Simpson la o eventuală folosire a torecului în scopuri didactice şi-mi stăpânii cu greu un surâs amar. Apoi, Simpson adăugă:

— Şi totuşi, dacă ai fi fost avertizat, ar fi fost şi asta o experienţă interesantă, unică, deoarece nimeni n-a mai făcut-o până acum, cu toate că grecii îi atribuie o astfel de experienţă lui Tiresias.

I-am răspuns rece:

— Eu? Nu, n-aş vrea s-o mai încerc vreodată! Încearcă şi dumneata dacă ai chef, apoi să-mi spui cum a fost! Ce sunt benzile astea cu etichetă gri?

— M-ai iertat cu adevărat? Îţi mulţumesc şi-ţi promit să fiu mai atent. Astea fac parte din seria „Epic”, o experienţă fascinantă.

— „Epic”?

— Nu e vorba de genul epic. Sunt înregistrări bazate pe aşa-zisul „efect Epicur”, adică pe efectul produs de

încetarea unei stări de suferinţă. Vrei să-mi dai ocazia să mă reabilitez în întregime? Banda asta intitulată „Setea” o cunosc foarte bine şi te pot asigura că nu vei avea nici un fel de surprize. Adică, ba da, surprize vei avea, dar plăcute!

Mă găsesc într-un peisaj dezolant: numai roci arse de soare şi nisip. Îmi este cumplit de sete, dar nu simt oboseală şi nici nu mă tem; ştiu că e vorba de o înregistrare pentru torec şi că în urma mea vine un jeep de la „Natca”, agenţia cu care am semnat un contract, că - prin contract - n-am băut de trei zile, că sunt un profesor din Salt Lake City şi că nu peste mult timp mi se va permite, în sfârşit, să beau! Setea ajunsese în stadiul când nu numai gâtul şi gura îţi sunt uscate, ci şi ochii. Vedeam numai stele verzi. Am mai mers vreo cinci minute, împiedicându-mă de toate pietrele. Iată-mă într-un luminiş nisipos şi înconjurat de buruieni, în mijlocul căruia văd un puţ cu ciutură. Dau drumul găleţii în puţ şi-o trag sus, plină cu apă limpede şi rece. Ştiu prea bine că nu este apă de fântână, că puţul a fost săpat doar cu o zi înainte şi că autocisterna, care a furnizat apa, se află nu prea departe, parcată în spatele unei stânci. Dar îmi este sete, o sete reală, puternică şi urgentă; beau ca un viţel, scufundându-mi în apă toată faţa. Beau îndelung, cu gura, cu nasul, oprindu-mă numai ca să-mi trag răsuflarea. Sunt inundat de cea mai intensă şi cea mai simplă dintre plăcerile vieţii, aceea de a-ţi reface propria tensiune osmotică. Dar plăcerea asta nu ţine mult. N-am băut nici un litru, că faptul de a bea încetase să-mi mai procure vreo plăcere. Deodată, scena deşertului se topeşte şi este înlocuită cu o alta, foarte asemănătoare: mă aflu într-o pirogă, în mijlocul mării, sub un cer albastru, pe care soarele străluceşte puternic. Dar şi aici setea, conştiinţa artificialului şi siguranţa că apa va sosi la timp mă stăpânesc la fel de puternic ca mai înainte. De data asta însă, mă întreb de unde va veni salvarea, deoarece împrejur nu văd decât apă şi cer. Întrebarea îşi găseşte

răspunsul în clipa în care, la vreo sută de metri de piroga mea, un submarin pe care scrie „Natca II” iese la suprafaţă şi-mi aduce o băutură delicioasă. Apoi m-am pomenit succesiv într-o închisoare, într-un vagon plumbuit, legat de un stâlp lângă un cuptor încins, într-un pat de spital şi de fiecare dată setea mea a fost satisfăcută la timp.

— Schema e puţin cam monotonă, iar regia - slabă, dar scopul e, fără îndoială, atins, i-am spus lui Simpson după ce s-a terminat banda. E adevărat, simţi o plăcere unică, puternică, aproape insuportabilă.

— Asta o ştim cu toţii, mi-a ripostat Simpson, dar fără torec n-ar fi fost posibil să-ţi satisfaci setea de şase ori în douăzeci de minute, având aceeaşi plăcere, eliminând orice risc şi orice parte negativă a experienţei. Şi ăsta e motivul pentru care toate benzile „Epic” sunt antologice, adică sunt alcătuite din mai multe episoade înregistrate de autori diferiţi.

În afară de sete, mai sunt programate să apară şi benzi pe alte teme similare. Simpson îmi arătă în grabă benzile cu etichetă albastră, care conţineau experienţe făcute asupra pictorilor, compozitorilor şi poeţilor în plin efort creator, apoi cele cu etichetă galbenă care includeau anumite operaţii de salvare. Cât despre benzile din ultima secţiune, cu etichetă neagră, ele sunt dificil de catalogat. Sunt cunoscute sub denumirea de „efecte speciale” şi la cea mai mare parte dintre ele este vorba de înregistrări experimentale. Sunt benzi sintetice, adică nu înregistrate „pe viu”, ci printr-o tehnică specială, imagine cu imagine, undă cu undă, cum se compun, de exemplu, desenele animate. În acest fel s-au obţinut senzaţii cu totul noi.

Simpson mi-a povestit că într-unul dintre studiourile „Natca” un grup de tehnicieni lucrează la înregistrarea pe bandă a unui episod din viaţa lui Socrate.

— Nu toate benzile negre, îmi spune Simpson, conţin experienţe plăcute. Unele sunt destinate cercetărilor

ştiinţifice. Sunt făcute înregistrări cu nou-născuţi, cu nevrotici, cu psihopaţi, cu idioţi, cu genii şi chiar cu animale...

— Cu animale?! exclamai uimit.

— Da, cu animale superioare, care au sistemul nervos asemănător cu al nostru. Există şi benzi înregistrate cu câini. „Grow a tail!”[1], cum le recomandă entuziast catalogul, benzi cu pisici, cu maimuţe, cu cai, cu elefanţi. Dintre benzile negre n-am încercat decât una singură.

Am respins politicos propunerea de a „viziona” şi eu o astfel de bandă şi, deoarece se făcuse târziu, îmi luai rămas bun, mulţumindu-i pentru „spectacolul” oferit de torec. Simpson pe scuză din nou pentru incidentul care avusese loc:

— Desigur, trebuia să fiu mai atent, căci o greşeală ca asta poate avea urmări neplăcute. Dacă nu te grăbeşti prea tare, am să-ţi povestesc ce i s-a întâmplat lui Chris Webster, unul dintre cei care au lucrat la alcătuirea proiectului torec, cu prima bandă pe care a reuşit s-o înregistreze. Era vorbă de o lansare cu paraşuta şi voia să controleze înregistrarea. Şi-a pus pe cap casca şi... Abia după ce s-a terminat banda ne-a povestit ce se întâmplase...

...S-a pomenit căzut pe sol, cu paraşuta strânsă alături. Deodată, paraşuta se umflă, ca şi cum ar fi suflat un vânt puternic de jos în sus, şi Chris se văzu smuls de la pământ şi zvârlit în văzduh. Zbura vertiginos, cu răsuflarea tăiată. La un moment dat simţi cum paraşuta se închise ca o umbrelă şi se plie înapoi, pe spatele lui; zbura în sus, liber, bătând aerul cu mâinile. Văzu avionul cu portiera deschisă chiar deasupra lui; pătrunse înăuntru, în carlingă, şi trăia emoţiile lansării... Cred că ţi-ai dat seama ce se întâmplase: pusese banda invers!

Simpson îmi ceru să-i promit că-l voi vizita din nou în

[1] Lăsaţi să vă crească o coadă! (în l. engl.).

noiembrie, când îşi va completa colecţia de benzi. I-am promis şi ne-am despărţit.

În româneşte de Iancu G. Bîrlădeanu

Mnemagogii[1]

Doctorul Morandi - încă nu era obişnuit să se audă chemat cu titlul de doctor - coborâse din autobuz cu ferma convingere că va reuşi să-şi mai păstreze incognito-ul cel puţin două zile, dar îşi dădu seama curând că n-avea sorţi de izbândă. Patroana cafenelei Alpino i-a făcut o primire neutră - evident, ori nu era prea curioasă, ori nu era prea isteaţă -, în schimb, din surâsul respectuos, patern, însă uşor zeflemitor al tutungiului se vedea clar că acesta şi-a dat seama că el era „doctorul cel nou”.

— Ar trebui să văd scris pe diplomă „tu es medicus in aeternum” şi abia atunci, din păcate, va trebui să te cred, îi spuse patroana.

Morandi n-avea chef să comită fapte irevocabile şi - cel puţin pentru moment - era înclinat să fie îngăduitor. „Se vede că-i imbecilă din naştere”, conchise el pentru sine, fără prea multă convingere.

...Dar, până una alta, ca primă consecinţă a „deconspirării”, trebuia să se ducă fără întârziere să-l caute pe Montesanto. Se întoarse deci la hotel, îşi luă din valiză scrisoarea de recomandare şi o porni agale, sub arşiţa nemiloasă a soarelui de iulie, în căutarea locuinţei lui

[1]Publicat în nr. 324/15.05.1968 din Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

Montesanto. O găsi cu multă greutate, după ce străbătu în mod inutil tot târgul, nevoind să întrebe pe nimeni unde stă bătrânul medic, deoarece i se păru că feţele tuturor celor pe care i-a întâlnit exprimau o curiozitate lipsită de bunăvoinţă.

Se aşteptase ca locuinţa să fie veche, dar halul în care se află casa lui Montesanto întrecea orice aşteptare. Pereţii erau verzi de mucegai, plini de crăpături, iar firma era aproape ilizibilă. Toate obloanele casei erau închise, faţada avea tencuiala coşcovită şi decolorată de ploi şi zăpezi. Bătu la uşă. După ce aşteptă câteva minute, îi deschise chiar Montesanto. Era un bătrân înalt, solid, cu o faţă pe care timpul şi-a pus din plin amprenta, ochii miopi rămânându-i totuşi deosebit de vioi. Umbla cu siguranţa liniştită şi greoaie a urşilor. Era îmbrăcat într-o cămaşă fără guler, mototolită şi de o albeaţă cam îndoielnică.

Morandi se recomandă, iar Montesanto îl invită să intre. Pe scară şi sus, în birou, era răcoare şi aproape întuneric. Montesanto se aşeză şi-l pofti şi pe Morandi să se aşeze pe un scaun deosebit de incomod. „Cum a putut să trăiască 22 de ani în... peştera asta?” - se întrebă Morandi simţind că-l trec fiorii. În timp ce vizitatorul se uita de jur-împrejur, încercând să se obişnuiască cu semiobscuritatea în care se afla cufundată camera, Montesanto citea fără grabă scrisoarea de recomandare pe care i-o dăduse Morandi.

Pe birou zăceau într-o dezordine desăvârşită un număr impresionant de scrisori, reviste, reţete şi alte hârtii îngălbenite de vreme. De pe plafonul plin de praf atârna o pânză de păianjen, care se mişca molatic la fiecare răsuflare a celor doi. Rezemat de peretele din spatele biroului se afla un dulap cu vitrină, în rafturile căruia se odihneau nişte bisturie electrice de tip vechi şi câteva flacoane pe pereţii cărora se vedeau urme indicând nivelul până la care se ridicase odinioară conţinutul lor (evaporat, probabil, demult). Pe peretele alăturat atârna un tablou

mare, cu promoţia de medici a anului 19... Pe mulţi dintre ei Morandi îi cunoştea, întrucât i-au fost profesori. Cu mare greutate îl descoperi, printre ei, pe tatăl său, dr. Morandi-senior. Avea o frunte neobişnuit de lată şi o bărbie voluntară. Alături de tatăl său stătea Ignazio Montesanto, aproape de nerecunoscut, zvelt, frumos şi foarte tânăr, cu un aer solemn de martir al gândirii, alură preferată de licenţiaţii de pe atunci.

După ce termină de citit, Montesanto depuse scrisoarea peste maldărul de hârtii de pe birou şi mormăi:

— Bine. Sunt foarte bucuros că destinul, că norocul te-au... şi fraza se sfârşi într-un murmur nedesluşit, după care urmă o lungă tăcere.

Bătrânul doctor se cufundă în scaun şi aruncă o privire spre plafon. Morandi aştepta ca Montesanto să reia discuţia. Tăcerea începu să devină apăsătoare când, brusc, Montesanto începu să vorbească. Vorbi mult, la început cu pauze mari, apoi din ce în ce mai cursiv. Toată fizionomia i se animă, ochii îi deveniră mai strălucitori şi mai mobili. Morandi, plăcut surprins de elocinţa bătrânului, simţi faţă de el o simpatie crescândă, deoarece îşi dădu seama că acest lung monolog constituia pentru Montesanto o mare sărbătoare. Şi, într-adevăr, Morandi nu se înşela: pentru Montesanto, ocaziile de a discuta cu cineva erau foarte rare; însă vigoarea gândirii îi rămăsese nealterată. Montesanto îi povesti despre entuziasmul cu care şi-a început cariera universitară, dar pe care a continuat-o cu apatie şi a sfârşit prin a o abandona, văzând indiferenţa cu care-l tratau colegii săi. După ce a părăsit Capitala, s-a stabilit în această comună uitată de lume, lucrând ca medic de circumscripţie, dar continuându-şi experienţele. Ducea o viaţă singuratică, cu toate că locuinţa lui era situată - paradoxal - exact în mijlocul târgului acesta plin de oameni atât de străini de preocupările lui. Cu timpul, se închise în sine. Trecutul îi domina definitiv prezentul, orice pasiune i

se stinsese, însă îi rămăsese vie credinţa în demnitate şi în supremaţia gândirii umane.

„Ce bătrân ciudat! - se gândi Morandi. De o oră îmi vorbeşte fără să se uite măcar la mine”. Morandi voise, în repetate rânduri, să aducă discuţia pe un făgaş mai concret; ar fi vrut să-l întrebe despre mersul lucrărilor în circumscripţie, despre instrumentarul existent, despre farmacie, despre cazarea lui şi încă despre multe altele, dar - fie dintr-o excesivă timiditate, fie dintr-o chibzuită rezervă - renunţă să-l întrerupă.

După o vreme, Montesanto tăcu. Stătea tot cu faţa îndreptată spre plafon şi cu privirea pierdută în gol. Probabil monologa interior. Morandi se simţea încurcat pentru că nu ştia dacă bătrânul aştepta sau nu un răspuns din partea lui. Tăcerea se prelungea, iar Morandi se întreba dacă Montesanto îşi dădea seama că nu e singur în birou. Da, îşi dădea seama. Se ridică brusc de pe scaun şi începu să vorbească cu o voce uimitor de puternică:

— Morandi, eşti tânăr, foarte tânăr! Ştiu că eşti un doctor bun sau, mai bine zis, vei deveni. Cred că şi ca om eşti bun şi dacă nu-mi vei arăta înţelegere, cel puţin sunt sigur că n-ai să râzi de mine. Şi chiar dacă ai să râzi, tot n-ar fi cine ştie ce, pentru că peste câteva zile voi pleca de aici şi n-o să ne mai vedem. De altfel, e firesc ca tinerii să nu-i înţeleagă pe vârstnici. Te rog însă, nu uita, eşti primul om care va afla despre descoperirea mea. Nu vreau să te măgulesc spunându-ţi că mi-ai părut demn de încrederea ce ţi-o acord, ci am să fiu sincer: dumneata reprezinţi primul şi probabil şi ultimul prilej ca să fac cunoscută cuiva descoperirea mea.

— Vă ascult, spuse simplu Morandi,

— Morandi, ai remarcat vreodată puterea anumitor mirosuri de a evoca unele amintiri?

Morandi rămăsese mut de uimire, întrucât nu vedea ce legătură poate fi între descoperirea bătrânului şi această

întrebare ciudată. Tânărul răspunse că remarcase şi că încercase chiar să-şi explice în mod ştiinţific fenomenul, dar nu reuşise. Morandi se gândi că, în definitiv, putea fi vorba de o idee fixă pe care mai toţi medicii o au la o anumită vârstă. Aşa cum dr. Andriani, la 65 de ani, în plină glorie, s-a acoperit de ridicol, lansând teoria existenţei câmpului neuric. Montesanto se aplecă peste birou, sprijinindu-se cu mâinile de marginile lui, privi în gol şi, încruntându-şi fruntea, reluă:

— Am să-ţi arăt ceva neobişnuit. În timpul cât am fost asistent la catedra de farmacologie am studiat temeinic acţiunea substanţelor adrenalinice inhalate pe cale nazală. Vreau ca prin dumneata, deoarece eu sunt prea bătrân, să fac cunoscut rodul cercetărilor mele, care va putea fi astfel folositor omenirii întregi. Am consacrat ani în şir cercetării senzaţiilor olfactive şi a raporturilor dintre ele şi modificările structurii moleculare. După părerea mea, este un domeniu de activitate foarte fertil, în care pot să acţioneze şi cei cu mijloace mai modeste de cercetare. Am avut plăcerea să constat foarte recent că mai există savanţi care se ocupă de această problemă, pe care însă nimeni, în afară de mine, n-a reuşit s-o soluţioneze. Problema are două laturi de interes practic: depistarea mirosului fiecărei boli şi sintetizarea acestui miros pe cale artificială pentru a putea fi „învăţat” de medici, precum şi pentru efectuarea unor comparaţii. Dar această problemă m-a preocupat şi dintr-un alt punct de vedere. Mai sunt unii cărora nu le pasă de trecut şi-i dau pe cei dispăruţi uitării. Alţii, dimpotrivă, se preocupă prea mult de trecut, întristându-se când ceilalţi nu-şi mai amintesc de cei care au trăit cândva printre ei. Există şi o specie de oameni care se ocupă cu grijă de ţinerea unui jurnal intim, în care scriu zi de zi câte ceva, lăsând în urma lor şi alte dovezi materiale ale existenţei lor, o dedicaţie pe o carte, o floare presată, o şuviţă de păr, nenumărate fotografii şi scrisori vechi. Aceştia ţin cu orice

chip ca amintirea lor să rămână veşnic vie în mintea urmaşilor. Eu, unul, mă gândesc cu groază la eventualitatea că amintirea mea se va şterge vreodată şi am găsit, ca să zic aşa, un antidot împotriva uitării.

— Bazat pe acelaşi principiu care m-a condus la descoperirea despre care ţi-am vorbit şi folosindu-mă de experienţa mea de farmacolog, am reconstituit cu exactitate - în formă conversibilă - un anumit număr de senzaţii care pentru mine au avut şi au o semnificaţie aparte. Acestor senzaţii conservate le-am dat denumirea de mnemagogi, cu alte cuvinte „suscitatoare ale memoriei”. Vrei să vii cu mine?

Ieşiră amândoi din birou şi o porniră de-a lungul coridorului. Deodată, Montesanto se opri şi adăugă:

— Cum îţi poţi lesne imagina, le folosesc cu chibzuială, altfel puterea lor evocatoare se diminuează. Cred că nu trebuie să-ţi mai spun că sunt amintiri strict personale şi nu prezintă interes ştiinţific decât ca idee în sine.

Ajunseră în faţa unui dulap pe care Montesanto îl deschise cu mare grijă. Morandi putu să vadă frumos aliniate pe rafturi vreo cincizeci de flacoane mate, astupate ermetic, iar fiecare flacon avea o etichetă cu un număr.

— Alege, te rog, unul, spuse bătrânul medic.

Morandi privea perplex. Întinse mâna ezitând şi luă un flacon.

— Deschide-l şi miroase! Ce simţi? îl întrebă Montesanto.

Morandi inspiră profund de mai multe ori, se uită la Montesanto, apoi îşi ridică ochii ca şi cum ar fi încercat să-şi aducă aminte de ceva.

— Parcă miroase a cazarmă, zise el.

Montesanto îi luă flaconul din mâna şi-l mirosi la rândul său, după care spuse:

— Nu tocmai. Mie îmi evocă mirosul claselor de şcoală, sau, ca să fiu şi mai exact, al clasei *mele*, de la şcoala unde am învăţat *eu.* N-am să insist asupra compoziţiei sale; mă

voi mărgini doar să-ţi spun că conţine acizi graşi şi o cetonă nesaturată. Înţeleg că pentru dumneata mirosul acesta nu înseamnă nimic, dar pentru mine el înseamnă copilăria mea. Mirosind acest flacon, îmi aduc aminte de fiecare dintre cei treizeci şi şapte de colegi de clasă - uite şi fotografia -, de orele de studiu şi de joacă, de examene şi de emoţiile cu care aşteptam să fiu ascultat.

Cu o mână de data aceasta mai sigură, Morandi alese un alt flacon, pe care-l deschise şi-l mirosi.

— Da, mi se pare că-mi dau seama... aşteptaţi puţin... în vila unchiului meu, la ţară, era o cămăruţă unde se puneau fructele la fermentat...

— Bravo! făcu Montesanto, cu o sinceră satisfacţie. Ai reacţionat la acest miros exact aşa cum am prevăzut. Cred că şi din meseria noastră trebuie să cunoşti acest miros: e mirosul specific al răsuflării diabeticilor în faza de acetonemie. Ştii bine că acesta este un semn clinic funest, preludiul comei. Cu timpul, datorită descoperirii mele, ai să te obişnuieşti să pui un diagnostic exact în faza precoce a bolii, lucru deosebit de important în stabilirea unui tratament eficace. De altfel, acesta este şi scopul cercetărilor mele. Tatăl meu a murit de diabet, acum cincisprezece ani. S-a chinuit mult. Tata a însemnat mult pentru mine. Am stat de veghe la căpătâiul lui multe nopţi la rând, asistând neputincios la distrugerea progresivă a personalităţii sale...

— Acesta miroase a fenol! exclamă Morandi mirosind un al treilea flacon.

— Exact. Cred că şi dumitale mirosul acesta îţi aminteşte sălile de disecţie. Doar ai făcut atâta practică în spitale... Mecanismul evocator despre care vorbim cere neapărat ca stimulii să fi acţionat îndelung asupra subiectului, pentru că doar astfel i se poate crea un act reflex care să acţioneze timp îndelungat. Şi eu am lucrat mulţi ani în spitale şi am inspirat din plin mirosul de fenol. Deşi asta s-a întâmplat cu

mai bine de un sfert de veac în urmă, chiar şi astăzi, când simt acest miros, îmi amintesc automat de un şlagăr la modă, de entuziasmul meu tineresc pentru cariera de medic, de surâsul enigmatic al unei colege - despre care am aflat că a devenit recent bunică -, de nostalgia care mă cuprindea la venirea toamnei, totul constituind o ciudată îmbinare de amintiri care-mi evocă tinereţea.

De data aceasta alese el însuşi un flacon pe care i-l înmână lui Morandi:

— Trebuie să-ţi spun că sunt foarte mândru că am reuşit să realizez acest preparat! Vreau însă să aud şi părerea dumitale.

Morandi luă flaconul cu băgare de seamă şi-l mirosi de mai multe ori. Evident, nu era un miros nou pentru el. Flaconul mirosea a ars, a încins.

— ...Parcă ar fi mirosul produs de ciocnirea pietrelor de cremene...

— Întocmai! Te felicit pentru mirosul dumitale fin. Mirosul acesta se poate întâlni sus, pe munţi, într-o zi foarte călduroasă, când stâncile se înfierbântă puternic. Te asigur că nu mi-a fost de loc uşor să reproduc pe cale sintetică acest miros şi mai ales să dau combinaţiei de substanţe stabilitate chimică, fără să alterez calităţile odorizante. Într-o vreme, mă duceam ades de unul singur la munte. Când ajungeam sus, pe culme, mă întindeam la soare şi trăgeam adânc în piept aerul acela tare. Atunci am perceput mirosul pe care l-am reprodus în acest flacon, miros pe care rar l-am putut simţi în altă parte decât în zonele montane.

Odată trecută stânjeneala care-l stăpânise la începutul vizitei, Morandi se simţi din ce în ce mai prins de acest joc ciudat în care-l antrenase bătrânul. Alese la întâmplare un al cincilea flacon şi, punându-l în faţa lui Montesanto, îl întrebă:

— Acesta ce conţine?

Când bătrânul îl deschise, în încăpere se răspândi un

miros de piele fragedă şi discret parfumată. Montesanto astupă imediat flaconul, îl puse înapoi şi spuse pe un ton care nu admitea replică:

— Mirosul acesta reprezintă o persoană. Mai mult nu-ţi pot spune.

Închise dulapul şi, arătând un altul alăturat, adăugă:

— Aici sunt flacoanele cu mirosurile tuturor bolilor; acestea îţi stau la dispoziţie. Îţi voi da, de asemenea, şi un referat asupra rezultatelor cercetărilor mele.

Morandi îşi formulă mintal câteva fraze prin care voia să-şi exprime admiraţia faţă de importantă descoperire, dar simţi cum vorbele i se opriră în gât, sufocându-l parcă. Îl îmbrăţişă puternic pe Montesanto, sărutându-l pe amândoi obrajii. Apoi o luă la goană pe scări în jos, strigându-i în urmă bătrânului:

— Pe curând!

Lumina puternică de afară îl orbi pentru o clipă pe Morandi. Peste câteva minute ajunse la poalele muntelui de la marginea satului. Îşi simţi muşchii, plămânii şi inima funcţionând din plin. Călca apăsat; acceleră urcuşul, până când tâmplele prinseră a-i zvâcni din cauza efortului. Când ajunse sus, se întinse pe iarbă, contemplând cu ochii închişi strălucirea roşiatică a soarelui, filtrată de pleoape. Nu se mai gândea la nimic. Importanţa descoperirii îl copleşise... Adormi ca un prunc după baie.

Când se trezi, soarele - ca un imens glob de foc - era spre asfinţit. Morandi se uită la ceas şi o porni grăbit spre târg...

În româneşte de Iancu G. Bîrlădeanu

Frumoasa adormită[1]

- Poveste de iarnă -

PERSONAJELE:

LOTTE THÖRL
PETER THÖRL
MARIA LUTZER
ROBERT LUTZER
ILSE
BALDUR
PATRICIA
MARGARETA

Acţiunea se petrece la Berlin, în anul 2115. (Lotte Thörl, singură)

LOTTE: ...A trecut şi anul acesta şi iată-ne din nou ajunşi la 19 decembrie! Aşteptam ca de obicei sosirea oaspeţilor la reuniunea pe care o dăm în fiecare an la această dată. *(Zgomote de veselie şi de mobilă mutată din loc.)* Nu-mi place de loc să primesc musafiri. Soţului meu, dimpotrivă. Odinioară îmi spunea din pricina asta „Ursa mare”. Acum însă nu-mi mai spune aşa. De câţiva ani s-a schimbat, a devenit un tip morocănos şi plictisitor. *(Paşi, zgomote.)* Nu că eu aş fi o femeie exagerată şi nesociabilă, dar recepţiile

[1]Publicat în nr. 324/15.05.1968 din Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

la care se află mai mult de cinci-şase persoane mă obosesc şi mă plictisesc. Astea se termină totdeauna cu o larmă cumplită. Se ţin discursuri fără început şi fără sfârşit şi am penibila impresie că nimeni nu îmi remarcă prezenţa, în afară de momentele când îi servesc. De altfel, noi, familia Thörl, nu primim des, doar de două-trei ori pe an, şi acceptăm invitaţii foarte rar. Nimeni totuşi nu poate oferi oaspeţilor lor ceea ce le oferim noi. Sunt unii în a căror pinacotecă pot fi admirate splendide tablouri antice, originale, semnate de maeştri ai penelului, cum au fost Renoir, Picasso, Caravaggio sau Delacroix; alţii îşi duc oaspeţii cu rachetoplanul să petreacă serile la barurile de pe Lună; în schimb, noi o avem pe Patricia... *(Suspin.)* Patricia! *(Zbârnâitul soneriei.)* În sfârşit, au venit şi primii invitaţi. Hai, Peter, au sosit!

(Lotte şi Peter Thörl, Maria şi Robert Lutzer.)

ROBERT: Bună seara, Lotte, bună seara, Peter! Cam cât timp să fie de când nu ne-am mai văzut?

PETER: Numai vreo câteva luni!

LOTTE: Oh, Maria! Pari mai tânără ca oricând! Şi ce blană minunată ai! Probabil ţi-a dăruit-o Robert, nu-i aşa?

ROBERT (*cu modestie*): Nu mai sunt chiar atât de rare. Am cumpărat-o săptămâna trecută, când am fost în delegaţie pe Venus.

PETER: Te admir şi te invidiez, Robert! Puţini sunt cei ce-şi risipesc banii ca să satisfacă dorinţele femeilor. Iată o dovadă în plus că avariţia e o „virtute” care nu-i molipsitoare, ci se moşteneşte odată cu sângele!

MARIA : Ce de flori! Şi ce aer sărbătoresc pluteşte în toată casa! La mulţi ani, Lotte!

LOTTE (către cei doi bărbaţi): Maria e incorigibilă! Dar consolează-te, Robert: nu din cauza căsătoriei a devenit Maria atât de uitucă. Aşa era şi în şcoală. De aceea o şi poreclisem „Uituca din Colonia”. Ne amuzam copios pe socoteala ei. Cred că-ţi mai aminteşti, Maria, nu-i aşa? *(Cu o*

severitate burlescă.) Doamnă Lutzer, te chem la ordine! Aşa se pregătesc lecţiile la istorie? Astăzi nu e ziua mea. Astăzi este 19 decembrie şi e ziua Patriciei.

MARIA: Oh, iartă-mă, draga mea! Am într-adevăr o memorie de găină! Prin urmare, astă-seară vom asista la decongelarea Patriciei?

PETER : Desigur!

MARIA : Ce bine-mi pare!!

PETER: Aşteptăm numai să vină Ilse şi Baldur. *(Se aude soneria.)* În sfârşit, au venit şi ei! Cu putină întârziere ca de obicei, dar bine că au venit!

LOTTE: Fii puţin mai înţelegător, Peter! Unde ai mai văzut tu logodnici punctuali? *(Robotul deschide uşa. Intră Ilse şi Baldur. Oaspeţii se dezbracă, robotul le ia hainele. Lotte şi Peter, Maria şi Robert, Ilse şi Baldur.)*

PETER: Bună seara, Ilse, bună seara, Baldur! Ferice de voi, sunteţi atât de preocupaţi de iubirea voastră, încât aţi uitat de existenţa vechilor prieteni!

BALDUR: Vă rog să ne iertaţi! Am avut foarte mult de lucru la proiectul de conectare a Pământului la Intergalactovizion. De luna viitoare veţi putea urmări emisiunile de televiziune ale Andromedei.

ILSE: Am întârziat chiar atât de mult? Îmi pare foarte rău! De ce n-aţi început fără noi?

PETER: Ei, asta-i bună! Momentul trezirii e cel mai interesant: e atât de graţioasă când deschide ochii!

ROBERT: Hai, Peter, ar fi bine să începem, altfel riscăm să terminăm la ore mici. Ia-ţi şi broşura cu instrucţiuni, ca să nu ţi se întâmple ca atunci, când ai greşit manevra şi era cât p-aci să strici totul.

PETER (*iritat*): O am aici, la mine, dar am învăţat-o pe dinafară. Vrei să începem? *(Zgomote de scaune mişcate de la locul lor. Paşi. Comentarii. Murmure de nerăbdare.)...* Unu: se întrerupe circuitul azotului şi al gazului inert. *(Execută întocmai. Pocnituri şi două şuierături.)* Doi: se pun

în funcţiune pompa, sterilizatorul Wroblewskl şi microfiltrul. *(Zgomotul pompei. Trec câteva secunde.)* Trei: se deschide circuitul de oxigen... (Se *aude un şuierat din ce în* ce *mai puternic)...* şi se deşurubează robinetul până când indicatorul ajunge în dreptul cifrei 21.

ROBERT (întrerupându-l): Hei, Peter! Nu 21, ci 24. Văd că în indicaţii scrie 24. În locul tău aş fi purtat ochelari. Nu vreau să te jignesc, doar suntem de aceeaşi vârstă, dar ar fi trebuit să porţi ochelari cel puţin în anumite ocazii.

PETER (supărat): Da, ai dreptate, 24. Dar 21 sau 24 e tot una, am avut ocazia să mă conving de asta. Patru: rotiţi încet termostatul, ridicând temperatura cu aproximativ 2° pe minut. *(Se aude zgomotul metronomului.)* Acum, linişte, vă rog! Sau, cel puţin, nu mai vorbiţi atât de tare.

ILSE (încetişor): O doare ceva în timpul decongelării?

PETER (încetişor): Nu, de regulă, nu. Dar tocmai de aceea trebuie să fiu atent, ca să pot respecta exact indicaţiile. Chiar şi în timpul şederii ei în frigorifer, este strict necesar ca temperatura să fie menţinută constantă în limite foarte stricte.

ROBERT: Sigur că da. E destul ca temperatura să scadă cu câteva grade ca totul să se strice. Am citit undeva că în astfel de ocazii se lezează centrii nervoşi, iar readucerea la normal se face mai dificil şi cu riscuri. Sau dacă, dimpotrivă, temperatura urcă cu câteva grade, atunci persoana în cauză suferă îngrozitor. Gândeşte-te, domnişoară, ce groaznic ar fi să-ţi simţi mâinile, picioarele, sângele, inima, creierul congelate şi să nu te poţi mişca, să nu poţi articula un cuvânt pentru a cere ajutor!

ILSE: Teribil! Trebuie să fii foarte curajos şi să ai multă încredere. Încredere în termostatele astea - vreau să spun. Eu, una, sunt nebună după sporturile de iarnă, dar pe cuvânt de onoare că n-aş face schimb cu Patricia nici pentru tot aurul din lume. Mi s-a spus că ea ar fi murit până acum dacă pe vremea când s-a întreprins această acţiune

nu i s-ar fi făcut injecţii... cum le spune... an-ti-con-ge-lan-te. Da, da, cu soluţie din aceea care se pune iarna în radiatoarele automobilelor. De altfel, e logic: în caz contrar, sângele i-ar fi îngheţat. Nu-i aşa, domnule Thörl?

PETER (evaziv): Apar atâtea zvonuri...

ILSE (meditând): Nu mă miră că au fost atât de puţini cei ce s-au oferit pentru una ca asta. Pe cuvânt că nu mă miră. Mi s-a spus că e foarte frumoasă, e adevărat?

ROBERT: O splendoare! Am văzut-o anul trecut de aproape. Are o carnaţie cum rar se vede astăzi la o femeie. Probabil că totuşi regimul alimentar al secolului XX, în bună parte bazat pe alimente naturale, conţinea un principiu vital care astăzi ne scapă. Nu-i dispreţuiesc pe creatorii de alimente chimice, dimpotrivă, îi stimez, dar cred că sunt puţin... cum să spun... cam înfumuraţi, da înfumuraţi. După părerea mea, alimentelor chimice le lipseşte ceva, fie şi de minimă importanţă, dar le lipseşte...

LOTTE (cu răutate): Da, e graţioasă, desigur. De altfel, e frumuseţea specifică vârstei. Are o piele de nou-născută, care este totuşi efectul supracongelării. În schimb, n-are un colorit natural. E prea roză şi seamănă... da, seamănă cu o îngheţată de fragi, scuzaţi-mi comparaţia. Chiar şi părul îl are prea blond. Ca să fiu sinceră, mie îmi face impresia că e puţintel cam fleşcăită, cam *faisandée...* Şi, totuşi, e frumoasă, nimeni n-o poate nega. E şi foarte cultă, foarte inteligentă, foarte îndrăzneaţă, într-un cuvânt, s-ar putea vorbi despre ea numai la superlativ. Mie mi-e cam frică de ea, mă face să mă simt prost şi să am complexe. (*Tace încurcată, apoi reia cu o voce ceva mai puternică)...* Dar ţin foarte mult la ea. În special când e congelată!

(Tăcere. Metronomul continuă să bată.)

ILSE (încetişor): Pot să mă uit prin vizor să văd ce se întâmplă?

PETER (tot încetişor): Desigur! Dar să nu faci zgomot. Suntem şi aşa prea mulţi, iar o emoţie neaşteptată i-ar

putea dăuna.

ILSE: Ah, e încântătoare! Pare sculptată din cea mai fină marmură... Şi e..., vreau să spun, e chiar atât de bătrână?!

BALDUR (*lui Ilse*): Nu pune întrebări deplasate!

ILSE (lui Baldur): Nu e de loc o întrebare deplasată. Am vrut să ştiu doar câţi ani are. Pare atât de tânără şi se spune, totuşi, că e... foarte bătrână!

PETER (care a urmărit discuţia lor): Vă lămuresc imediat, domnişoară. Patricia are 163 de ani, dintre care 23 de viaţă normală şi 140 de hibernare. Nu ştiam că voi nu cunoaşteţi povestea Patriciei. Vă rog să mă scuzaţi, Maria şi Robert, dacă voi repeta lucruri pe care voi le ştiţi deja. Voi încerca să-i pun la curent, pe scurt, şi pe aceşti tineri simpatici. Mai întâi trebuie să aflaţi că tehnica hibernării a fost pusă la punct către mijlocul secolului XX, dar numai în scopuri terapeutice. Abia în 1970 s-a perfecţionat o metodă de congelare lipsită de riscuri şi total nedureroasă, adecvată conservării îndelungate a organismelor superioare. Un vis a devenit astfel realitate, putându-se „expedia” un om în viitor. Dar cât timp putea să hiberneze un om? Existau limite? Şi cu ce preţ? La aceste întrebări n-au putut fi găsite imediat răspunsurile şi tocmai de aceea s-a instituit un concurs, aici, la Berlin, un concurs destinat voluntarilor.

BALDUR: Şi Patricia este una dintre aceştia?

PETER: Desigur. Din ceea ce reiese din actele pe care le are asupra ei, ea s-a clasificat pe primul loc. Avea toate calităţile cerute: inimă, plămâni, rinichi etc., în perfectă stare de sănătate, un sistem nervos de pilot spaţial, un caracter imperturbabil şi inaccesibil nici unei influenţe, o emotivitate scăzută şi, în sfârşit, o cultură şi o inteligenţă superioare. Evident, cultura şi inteligenţa n-au fost condiţii *sine qua non* pentru a suporta congelarea, dar - din motive lesne de înţeles - au fost preferaţi cei cu un înalt nivel cultural.

BALDUR: Aşadar, Patricia a dormit din 1975 şi până

astăzi?

PETER: Da, cu scurte întreruperi. Programul a fost pus la punct de o comisie în colaborare cu ea. Preşedintele acelei comisii speciale a fost celebrul meu bunic, Hugo Thörl.

ILSE: Acel despre care am învăţat şi la şcoală?

PETER: Chiar el, domnişoară! Descoperitorul celui de-al IV-lea principiu al termodinamicii. Programul prevedea câte o decongelare de câteva ore în fiecare an, la 19 decembrie, ziua ei de naştere...

ILSE: Ce intenţie drăguţă!

PETER: ...şi alte decongelări periodice, cu diverse ocazii, cum ar fi importantele expediţii interplanetare, descoperirile celebre, în sfârşit, tot ceea ce merită să fie văzut şi transmis generaţiilor următoare. În plus, trebuia decongelată de două ori pe an pentru controlul medical. Din documentele anexă rezultă că suma intervalelor de veghe, din 1975 şi până astăzi, este de circa trei sute de zile.

BALDUR: Dar, scuzaţi-mi întrebarea, cum a ajuns Patricia în casa dv.? E aici de mult?

PETER: (vădit încurcat): Patricia este... Patricia face parte, ca să zic aşa, din întreaga moştenire a familiei noastre. E o poveste lungă şi în parte necunoscută. Ştiţi, sunt lucruri care s-au întâmplat în alte timpuri, a trecut de atunci un secol şi jumătate... şi se poate considera un miracol cum a putut fi transmisă Patricia din tată-n fiu, nestingherit, fără să părăsească niciodată casa noastră. Reprezintă, oarecum, continuitatea familiei noastre. Patricia este... este un simbol, da!

BALDUR: Dar cum...?

PETER: ...cum a ajuns Patricia să facă parte din familia noastră, asta voiai să mă întrebi, nu-i aşa? Ei bine, oricât de ciudat ar părea, asupra acestui fapt nu s-a găsit nimic scris. Circulă doar o tradiţie orală pe care Patricia refuză fie s-o dezmintă, fie s-o confirme. Se pare că la începutul experienţei Patricia... locuia la Universitatea din Berlin, şi

mai precis, în laboratorul Institutului de anatomie şi că în jurul anului 2000 ar fi avut o violentă dispută cu corpul academic. S-ar fi plâns că mediul lipsit de intimitate, chiar lugubru - se afla alături de cadavrele de disecţie - ar fi putut avea, cu timpul, o influentă negativă asupra ei. Odată, când a fost decongelată, ar fi ameninţat că dacă nu i se repartizează un container separat va întrerupe experienţa. Atunci, bunicul meu despre care v-am vorbit mai înainte şi care era decan al Universităţii, s-ar fi oferit, pentru a pune capăt discuţiilor, s-o găzduiască pe Patricia.

ILSE: Ce femeie ciudată! Dar, scuză-mă, n-a stat destul în frig? Cine o obligă să mai stea? Nu pare să fie prea amuzant să zaci în letargie tot anul şi să te trezeşti numai pentru o oră-două şi asta nici măcar atunci când vrei tu, ci când vrea altul. Eu m-aş fi plictisit de moarte!

PETER: Greşeşti, Ilse! Dimpotrivă, nimeni n-a avut vreodată o existenţă mai intensă decât cea a Patriciei. Viaţa ei este concentrată, nu conţine decât esenţialul, nu conţine nimic ce nu merită să fi fost trăit. Cât despre timpul pe care-l petrece în frigider, acesta se scurge numai pentru noi, nu şi pentru ea. În ea nu lasă nici o urmă, nici în memorie şi nici în ţesuturi. N-o îmbătrâneşte. O îmbătrânesc doar orele de veghe. De când a fost congelată, la vârsta de 22 de ani, şi până acum au trecut 141 de ani, iar ea a îmbătrânit doar cu mai puţin de un an. De anul trecut şi până astăzi, pentru ea au trecut doar treizeci de ore.

BALDUR: Bine, bine, îşi petrece trei-patru ore pentru a-şi sărbători aniversarea, dar apoi ce face?

PETER: Pe urmă? E drept, uneori face şi altceva. Să vedem... calculează alte şase-şapte ore pentru dentist, pentru probarea unor haine, pentru a ieşi cu Lotte în oraş ca să-şi cumpere o pereche de pantofi...

ILSE: Aşa e, trebuie să fie la curent cu moda.

PETER: ...şi astfel s-au dus zece ore. Apoi, şase ore ca să

asiste la premiera operei „Tristan” şi s-au făcut şaisprezece ore. Încă şase ore pentru două vizite medicale generale...

ILSE: Cum, s-a îmbolnăvit?! De altfel, nici nu e de mirare, variaţiile de temperatură *nu fac* bine nimănui, chiar dacă eşti obişnuit.

PETER: Nu, nu, e sănătoasă tun! Dar fiziologii Centrului de studii vin în mod regulat, de două ori pe an, cu o mulţime de instrumente şi aparate, o decongelează, o învârtesc pe toate părţile, îi fac radioscopii, o supun la fel de fel de teste psihologice, electrocardiograme, analize ale sângelui..., apoi pleacă fără să spună nici un cuvânt: secret profesional.

BALDUR: Dumneavoastră o ţineţi aici pe Patricia în scopuri ştiinţifice?

PETER (vizibil jenat de întrebare): Nu... nu tocmai. Ştiţi, eu am abandonat activitatea ştiinţifică, însă ne-am ataşat de Patricia ca de o fiică. Nu ne-ar părăsi pentru nimic în lume.

BALDUR: Dar atunci pentru ce intervalele la care o decongelaţi sunt atât de mari, iar perioada de veghe atât de scurtă?

PETER: E explicabil: Patricia îşi propune să ajungă, în plină tinereţe, cât mai departe în timp, aşa că-şi economiseşte fiecare minut. Dar veţi putea auzi toate acestea şi încă multe altele chiar din gura ei. Iată, am ajuns la 35° şi începe să deschidă ochii. Repede, Robert, desfă containerul şi taie învelişul protector din faţa uşii. A început să respire.

(Un pocnet şi portiera containerului se dă înlături. Zgomote făcute de un foarfece.)

BALDUR: Ce înveliş?

PETER: Un înveliş de polietilenă, care este foarte aderent şi ermetizează perfect containerul. Serveşte la reducerea pierderilor prin evaporare.

(Metronomul, care s-a auzit ca zgomot de fond tot timpul,

bate din ce în ce *mai tare, apoi se opreşte brusc. Se aşterne o tăcere profundă.)*

MARGARETA (din camera alăturată): Mamă! S-a trezit tanti Patricia? Ce mi-a adus anul acesta?

LOTTE: Ce vrei să-ţi fi adus? Obişnuitul cub de gheaţă! De altfel, nici nu e ziua ta, ci a ei. Culcă-te acum şi dormi că e târziu!

(Din nou se lasă tăcerea. Apoi se aud distinct un suspin, un căscat slab, un strănut. Fără tranziţie, Patricia începe să vorbească.)

PATRICIA (voce afectată, tărăgănată şi nazală): Bună seara, bună ziua! Cât e ceasul? Ce de lume! Ce zi e astăzi? Ce an?

PETER: 19 decembrie 2115. Nu-ţi aminteşti? E ziua ta. La mulţi ani, Patricia!

TOŢI: La mulţi ani, Patricia! *(Vorbesc cu toţii. Se aud fragmente de fraze):*

— Ce graţioasă e!

— Domnişoară, scuzaţi, aş vrea să vă pun câteva întrebări...

— Mai târziu, mai târziu. Poate o fi obosită!

— În perioada de hibernare visaţi? Ce visaţi?

— Aş vrea să vă cer părerea asupra…

ILSE: Poate i-a cunoscut pe Newton sau pe Franklin…

BALDUR: Iar spui enormităţi! Ăştia au trăit cu două secole înaintea ei!

LOTTE (întrerupând cu hotărâre): Daţi-mi voie, daţi-mi voie să trec, vă rog. Trebuie să fie cineva care să se gândească şi la lucrurile practice. Poate că Patricia are nevoie de ceva *(Către Patricia)*. O ceaşcă cu ceai cald? Sau poate vrei ceva mai hrănitor, un biftec, de exemplu? Vrei să te schimbi, să te înviorezi puţin?

PATRICIA: Mulţumesc, Lotte, ce bună eşti! Doar un ceai aş vrea. Altceva nimic, pentru moment; ştii doar că decongelarea îmi tulbură puţin sistemul neurovegetativ.

Poate mai târziu voi dori un biftec. Dar nu prea mare... Oh, Peter! Ce faci? Ce-ţi mai face sciatica? Ce noutăţi ai să-mi comunici? A şi început să fie frig?! O, eu detest iarna! Poate pentru că sunt tot timpul expusă frigului... Şi tu, Lotte? Văd că eşti bine, sănătoasă, chiar puţin cam îngrăşată, poate...

MARIA (filozofând): Navigaţia cronologică este deopotrivă de fatală pentru toţi!

BALDUR: Nu chiar pentru toţi. Permite-mi, Peter... am auzit vorbindu-se atâta de Patricia, am aşteptat atâta întâlnirea asta, încât aş vrea acum... *(către Patricia)* Domnişoară, vă rog să-mi scuzaţi îndrăzneala, dar ştiu că timpul vă este limitat. Aş vrea să-mi descrieţi lumea noastră văzută de dumneavoastră, să-mi vorbiţi despre trecutul dumneavoastră, despre secolul dumneavoastră, căruia îi datorăm atâtea, despre proiectele dumneavoastră de viitor, despre...

PATRICIA (cu suficienţă): Nu văd nimic extraordinar în lumea dumneavoastră... Ştiţi, m-am obişnuit foarte repede. Îl văd aici, de exemplu, pe domnul Thörl, ajuns la cincizeci de ani *(răutăcios),* cu părul... pe ducă, cu puţintică burtă, plângându-se de dureri în tot corpul! Ei bine, pentru mine, cu două luni în urmă, avea douăzeci de ani, scria poezii şi voia să plece voluntar pe Venus, iar în urmă cu trei luni avea zece ani, îmi spunea „tanti Patricia”, plângea când mă congelau şi voia să vină cu mine în frigider. Nu-i aşa, iubitule? Ei, hai, nu te supăra! Cu cinci luni în urmă, nu numai că nu era născut, dar nici nu era programat să vină pe lume. Pe vremea aceea mai trăia încă tatăl tău, colonelul, care şi-a început cariera ca locotenent al Legiunii a IV-a de cosmonauţi. La fiecare decongelare a mea îl găseam cu câte un grad în plus şi cu ceva păr în minus! Îmi făcea curte în modul acela grotesc, cum se obişnuia pe atunci. Timp de... opt decongelări mi-a făcut curte... Aş putea spune că în privinţa asta toţi bărbaţii din familia Thörl s-au purtat la fel cu mine. Nu au... cum să vă spun, nu au o

concepţie prea serioasă asupra relaţiilor de tutelă...

(Vocea *limpede şi puternică a Lottei* o *întrerupe brusc pe Patricia, spre nemulţumirea evidentă a celor de faţă.*)

LOTTE: Aţi auzit-o?! Aşa e ea, n-are pic de rezervă. E adevărat că eu m-am îngrăşat, dar eu nu stau în frigorifer ca ea. Ea nu se îngraşă, nu slăbeşte, ea este eternă ca aurul, ca diamantul! În schimb, îi plac bărbaţii, şi în special bărbaţii altora! E o capricioasă şi o cochetă desăvârşită. Mă adresez dumneavoastră, domnilor, n-am dreptate să n-o pot suferi? *(Suspină)...* Şi ceea ce e şi mai rău, e că la venerabila ei vârstă mai place încă bărbaţilor. Ştiţi bine cum sunt bărbaţii, Thörl sau altul, intelectualii în special: două suspine, două ocheade, două amintiri din copilărie şi au şi căzut în cursă! Dar se înţelege că cea care regretă mai târziu este ea, pentru că - după o tună sau două - se pomeneşte că tinerii ei amorezi s-au cam veştejit... Nu, să nu credeţi că eu sunt atât de proastă încât să nu-mi dau seama că de data asta şi-a schimbat comportarea faţă de soţul meu. A devenit mai caustică, mai dură cu el, şi ştiţi de ce? Pentru că acum s-a ivit un alt tânăr la orizont! Dar voi n-aţi asistat la alte decongelări. Când ieşea din container, avea pe ea doar rochia, nimic altceva dedesubt. Din păcate... din păcate, n-am reuşit niciodată să mă conving că ea şi cu soţul meu... Puteţi fi voi siguri că relaţiile dintre „tutore” şi această fată delicioasă s-ar fi putut desfăşura la lumina zilei, fără să încalce regulile bunei-cuviinţe? Cu alte cuvinte, că toate decongelările au fost înregistrate cu regularitate în carnet?! Eu, una nu pot fi sigură! Dar de data asta parcă e alta, aţi văzut? Explicaţia e simplă: a pus ochii pe un alt bărbat, mai tânăr! *(Voci)* Oh, n-am crezut că au ajuns atât de repede până aici!

(Din camera alăturată se aud vocile şoptite ale Patriciei şi

ale lui Baldur.)

BALDUR: ...o senzaţie pe care n-am simţit-o niciodată. N-am crezut că aş putea întâlni vreodată reunite într-o singură făptură farmecul eternităţii şi cel al tinereţii. Eşti atât de tânără şi de frumoasă!

PATRICIA: Da, domnule... Baldur te numeşti, nu-i aşa? Da, Baldur. Însă darurile mele sunt trei la număr, nu două: eternitatea, tinereţea şi singurătatea. Iar aceasta din urmă este preţul pe care-l plătesc cei ce cutează să facă ceea ce am făcut eu.

BALDUR: Dar ce experienţă măreaţă trăieşti dumneata. Patricia!! Să poţi compara personal obiceiuri, evenimente, persoane, la distanţă de decenii, de secole chiar! Ce istoric nu te-ar invidia? Eu ador istoria!!! (*Cu o pornire bruscă.)* Te rog lasă-mă să citesc jurnalul dumitale personal!

PATRICIA: Cum ?? Ştii că... vreau să spun, ce te face să crezi că am un jurnal intim?!

BALDUR: Deci ai! Am ghicit!

PATRICIA: Da, am. Face parte din programul dinainte stabilit, dar nimeni nu ştie. Nici chiar Thörl. Şi nimeni nu poate să-l citească, pentru că e cifrat.

BALDUR: Şi asta face parte din program?

PATRICIA: Desigur.

BALDUR: Dacă nimeni nu-l poate citi, atunci cui îi este folositor?

PATRICIA: Mie. Adică, îmi va folosi mai târziu.

BALDUR: Când ?

PATRICIA: Când voi fi terminat experienţa. Atunci sper să-l pot publica. (*Cu o voce visătoare.)* Ştii, sper să mă dedic ziaristicii şi să public amintiri despre mulţi oameni celebri care au fost contemporani cu mine. Cred că voi deveni foarte populară.

BALDUR: Patricia, ia-mă cu tine! !

PATRICIA (se gândeşte puţin, apoi spune rece): N-ar fi o

idee rea dacă n-ar fi atât de abstractă. Să nu crezi că e suficient să intri în frigorifer. Trebuie să-ţi faci nişte injecţii, să urmezi un curs special de instruire... Desigur, ar fi fost plăcut să am un tovarăş de „drum” atât de vioi, atât de pasionat, atât de plin de temperament ca dumneata... Dar, din păcate, nu-i atât de uşor cum ţi-ai închipuit probabil... Dar mi se pare că eşti logodit...

BALDUR: Logodit?! Am fost.

PATRICIA: Până când?

BALDUR: Până acum o jumătate de oră, dar acum te-am întâlnit pe dumneata, Patricia, şi totul s-a schimbat.

PATRICIA: Eşti un linguşitor, un om periculos. (*Vocea Patriciei se schimbă brusc. Nu mai* e *modulată şi languroasă, ci clară, energică şi tăioasă.)* Oricum, dacă lucrurile stau aşa cum îmi spui, am putea face o combinaţie interesantă.

BALDUR: Patricia, de ce să mai amânăm? Să plecăm, vino cu mine!

PATRICIA: Tocmai la asta mă gândeam şi eu. Dar când?

BALDUR: Chiar acum. Traversăm coridorul şi ieşim!

PATRICIA: Nu se poate! Nu vezi că suntem pândiţi?

BALDUR: Atunci când?

PATRICIA: La noapte! Fii atent la ce-ţi spun: la miezul nopţii vor pleca toţi oaspeţii, iar Peter mă va recongela, după care se va duce la culcare. Termină repede cu mine, pentru că decongelarea şi congelarea se aseamănă întrucâtva cu principiul de funcţionare a submarinelor: la suprafaţă trebuie să iasă încet, dar imersiunea poate să fie şi mai rapidă, aşa că mă bagă în container şi pune compresorul în plin fără multe mofturi. În primele ore însă, rămân destul de conştientă şi revin rapid la viaţa activă.

BALDUR: Şi atunci?

PATRICIA: Atunci e simplu. Ai să pleci odată cu ceilalţi, o duci acasă pe Iogo..., în sfârşit, pe fata aceea, apoi te vei întoarce aici, vei intra în grădină, vei sări pe fereastra de la

bucătărie şi...

BALDUR: ...s-a făcut! Încă două ore, şi lumea va fi a noastră, Patricia! Dar spune-mi, nu vei regreta? N-ai să te căieşti că ai întrerupt pentru mine marea dumitale cursă spre secolele viitoare?

PATRICIA: Uite ce este, Baldur, vom avea destul timp să vorbim despre asta dacă „lovitura” ne reuşeşte. Dar mai întâi trebuie să ne reuşească. Ah, uite că încep să plece; treci la locul dumitale, repede, poartă-te civilizat şi caută să nu faci prostii. N-aş vrea pentru nimic în lume să ratăm ocazia care s-a ivit.

(Voci ale invitaţilor care pleacă. Zgomote de scaune mutate din loc. Fragmente de fraze):

— Pe anul viitor!

— Noapte bună, dacă pot spune aşa...

— Să mergem, Robert. N-am crezut că e atât de târziu.

— Baldur, să mergem, îţi fac cinstea să mă conduci.

(Tăcere. Apoi vocea Lottei, care se adresează publicului)

LOTTE: ...Şi aşa au plecat cu toţii, Peter şi cu mine am rămas singuri cu Patricia, lucru care n-a fost prea plăcut pentru nici unul dintre noi. Nu spun asta pentru că aş avea faţă de Patricia acea antipatie mărturisită anterior într-un mod poate puţin prea impulsiv, nu! Dar ne aflam toţi trei într-o situaţie obiectiv neplăcută, rece, falsă, jenantă. Am vorbit puţin de una, de alta, apoi ne-am salutat şi Peter a congelat-o din nou pe Patricia. *(Aceleaşi zgomote ca la început, dar inversate şi accelerate. Suspine, căscat. Aplicarea învelişului de polietilenă. Se pun în funcţiune metronomul, apoi pompa. Şuierături etc., metronomul rămâne în funcţiune, dar treptat ritmul lui se confundă cu cel al pendulei. Se aude bătând ora unu, unu şi jumătate, două. În scenă răzbate zgomotul unui automobil care se opreşte. O portieră trântită. În depărtare latră un câine. Paşi*

pe pietrişul din grădină. Se deschide o fereastră. Paşi pe pardoseala de lemn, care scârţâie. Se deschide portiera frigoriferului.)

BALDUR (încet): Patricia, eu sunt!

PATRICIA (voce confuză şi moale): Tmim imvmlmşml!

BALDUR : Cuuum?

PATRICIA (ceva mai distinct): Taie învelişul!

(Zgomotul foarfecelui)

BALDUR: L-am tăiat! Şi acum ce trebuie să fac? Te rog să mă ierţi, dar nu sunt prea priceput, e pentru prima oară când...

PATRICIA: Oh, ce-a fost mai greu s-a făcut, restul e un fleac! Dă-mi mâna, să pot ieşi de aici.

(Paşi, „Încet”, „Sst”, „Pe aici”. *Din nou paşi pe pardoseală. Fereastra. Portiera maşinii care se deschide şi se închide la loc. Baldur porneşte motorul.)*

BALDUR: Uff, bine c-am scăpat! Patricia, ai scăpat de frigorifer! Mi se pare că visez, de două ore parcă trăiesc într-un vis şi mi-e teamă să nu mă trezesc!

PATRICIA (rece): Ţi-ai dus logodnica acasă?

BALDUR: Pe Ilse? Da! Mi-am luat rămas bun de la ea.

PATRICIA: Ţi-ai luat rămas bun spui? Definitiv?

BALDUR: Da. N-a fost atât de greu cum mi-am închipuit. Mi-a făcut doar o mică scenă. Nici n-a plâns măcar.

(Pauză. Motorul e *în funcţiune)*

PATRICIA: Baldur, a sosit momentul să-ţi dau o explicaţie, dar să nu mă judeci greşit. Trebuie să mă-nţelegi... aveam nevoie de cineva care să mă scoată de acolo.

BALDUR: Cum, numai atât?!?! Să te scoată de acolo?!

PATRICIA: Da, să mă scoată din frigorifer şi din casa lui Thörl. Baldur, simt că-ţi datorez o mărturisire!

BALDUR : Numai o mărturisire e puţin, Patricia!

PATRICIA: Altceva nu-ţi pot oferi, Baldur. Şi nici măcar mărturisirea nu e cea pe care o aştepţi. Să mă crezi că e

într-adevăr plictisitor şi obositor să fii mereu congelată şi decongelată. Apoi, mai e şi altceva...

BALDUR: Altceva?!

PARTICIA: Da. Vizitele de noapte ale lui Peter...

BALDUR: Biata de tine, cât trebuie să fi suferit!

PATRICIA: Era o secătură. *(Zgomotul automobilului care se îndepărtează.)*

LOTTE: ...Şi astfel se termină povestea aceasta. Eu am simţit că se petrece ceva neobişnuit în noaptea aceea. Am auzit chiar şi nişte zgomote ciudate, dar nici nu m-am mişcat. La ce bun să fi dat alarma? Aşa e mai bine pentru toţi. Baldur, sărăcuţul, mi-a povestit totul. Se pare că Patricia, pe lângă toate alea, l-a mai tapat de ceva bani, ca să se ducă nu ştiu unde, în America, dacă nu mă-nşel, să se-ntâlnească cu un bărbat de aceeaşi vârstă cu ea, care stă şi el - fireşte - tot într-un frigider. Dacă Baldur s-a-mpăcat sau nu cu Ilse, asta n-are prea mare importanţă pentru nimeni, nici măcar pentru Ilse. Containerul l-am vândut. Cât despre Peter...

În româneşte de Iancu G. Bîrlădeanu

SANDRO SANDRELLI

Liliacul şi directorul[1]

Cu toată ostentaţia tăbliţei de pe uşă: „Nu se intră fără a fi anunţat”, individul înalt şi cu ochelari negri intră în biroul directorului. Acesta ridică brusc capul din maldărul de corecturi pe care le citea, fixă intrusul cu o indignare crescândă, apoi exclamă enervat:

— Cine v-a îngăduit să intraţi fără să fiţi anunţat?

Intrusul trebuie să fi avut obrazul cam gros, din moment ce, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic, trase un scaun şi se instală cu vizibilă satisfacţie. Apoi îl privi ţintă pe directorul „Astraliei”, revistă lunară de povestiri ştiinţifico-fantastice. Pare imposibil ca un om cu ochelari negri să poată fixa cu intensitate o altă persoană, dar el aşa făcu şi directorul „Astraliei” se simţi parcă străpuns de două lame înroşite. Teribil de stânjenit, se agită pe fotoliul directorial şi încercă să întindă mâna spre buton.

— Eu, în locul dv., n-aş suna, spuse intrusul. În orice caz, încercaţi. Nu va veni nimeni.

„E nebun” - gândi neliniştit directorul. Obişnuit să citească cele mai înfricoşătoare aventuri, trimise în trei exemplare de colaboratorii săi, nu-şi imaginase vreodată că

[1]Publicat în nr. 397/01.06.1971 din Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

va trebui să trăiască el însuşi una. Sună, totuşi, impacientat, de mai multe ori, dar, aşa cum prevăzuse intrusul, nimeni nu răspunse. Ţintuit de teamă, rămase nemişcat pe fotoliu, aşteptând ca vizitatorul să scoată un pistol încărcat sau cel puţin un pumnal ascuţit.

— Ar trebui să vă spun numele meu, zise acesta. Ne cunoaştem foarte bine, dar nu ne-am văzut niciodată. Mă numesc Roderick Aloisius Compak!

„Roderick Aloisius Compak”! Acest nume era familiar directorului „Astraliei”.

Dintr-o dată, în minte i se făcu lumină:

— Desigur, Roderick Aloisius Compak, specialistul nostru în povestiri despre Lună!... Şi un surâs de uşurare se contară pe figura directorului: Da, ce plăcere să vă văd!... Ce mai faceţi?... Şi aproape schiţă gestul de a-i întinde mâna.

Compak rămase nemişcat şi-i aruncă prin ochelarii negri o privire atât de rece încât directorul se simţi parcă îmbrâncit şi, palid, fără suflare, căzu pe fotoliu.

Vocea lui Compak se auzi din nou, şi în ea răsunau tonuri de nedescris:

— A trecut o lună de când nuvela mea „Parohia Satanei” a câştigat concursul dv. de zece mii de dolari, spuse, şi o uşoară vibraţie îi strâmbă colţul gurii, o gură ciudată, cu două buze însângerate. Şi încă n-am primit mandatul dv.

— Eh, da, bolborosi directorul.

Ce altceva ar fi putut spune? Era adevărat.

— Trebuie să vă fac o mărturisire în legătură cu povestirile mele despre Lună, spuse Roderick Aloisius Compak. Nu e vorba de opere de fantezie...

— Nu sunt opere de fantezie? întrebă directorul, repetând mecanic. Apoi îşi dădu seama ce însemnau acele cuvinte şi, cu părul măciucă, făcu un salt peste fotoliu. Nu sunt opere de fantezie? Şi ce sunt atunci? strigă el.

Intrusul îl ţintui din nou pe fotoliu, cu altă privire de

gheaţă. Se ridică încet de pe scaun şi, sub ochii înlemniţi ai directorului, începu să se dezbrace. Nu-i trebui mult. Sub pelerina neagră avea doar o uşoară salopetă brună. Când dezbrăcă şi această ultimă haină, directorul scoase o exclamaţie de groază: în faţa lui, în toată înspăimântătoarea sa apariţie, se înălţa un liliac cu figură omenească; ochii - două pete cenuşii, acum, fără protecţia ochelarilor negri; un păr cenuşiu pe tot corpul; două aripi negre, care, deşi îndoite pe lângă trup, se ghiceau enorme şi în stare să trezească o repulsie supraomenească. Şi totuşi, lăsând la o parte aspectul său înspăimântător, din enormul liliac se desprindea o atmosferă misterioasă, o măreţie supranaturală.

— Adevăratul meu nume nu e Roderick Aloisius Compak, ci Frrxyxxyx. Aşa mă numeau semenii mei, când trăiam încă împreună cu ei, în imensele peşteri din subsolul lunar, prea iubita mea patrie. M-am născut sub ceea ce voi numiţi craterul Copernic şi am trăit mai mult de cinci sute de ani de-ai voştri împreună cu fraţii mei, până ce am ajuns la vârsta majoratului. N-am avut niciodată un caracter bun şi nici unul dintre liliecii de pe Lună nu are cu adevărat un caracter bun. Conducătorii noştri sunt constrânşi în fiecare an să-i exileze pe Terra pe cei mai turbulenţi... Acum câteva luni m-a ajuns şi pe mine această soartă. Un disc zburător m-a transportat până la unul dintre porturile voastre şi m-a lăsat pradă destinului meu. M-am adaptat foarte greu. Am suferit săptămâni întregi de o foame cruntă, sângele vostru, al oamenilor, e prea dulce pentru mine, nu m-am putut hrăni cu el şi, după primele două tentative eşuate, a trebuit, să renunţ. Acum am nevoie de foarte mulţi bani pentru a mă menţine în viaţă cu mâncăruri scumpe şi rare. De aceea m-am decis să scriu la reviste ştiinţifico-fantastice: n-am făcut altceva decât, să-mi transcriu amintirile din copilărie. N-a fost de loc greu!

Liliacul îşi desfăcu larg aripile, care ocupară aproape

toată încăperea. Rece de sudoare, îngrozit, directorul îl asculta fascinat.

— Am aşteptat o săptămână cecul de zece mii de dolari! continuă liliacul. Şi v-am scris, cerându-vă explicaţii…

— Dar noi v-am răspuns că…, se bâlbâi directorul.

— Fleacuri. V-am spus că noi, liliecii de pe Lună, suntem lipsiţi de caracter. Suntem sângeroşi şi răzbunători, iar eu, în exilul meu terestru, vă voi demonstra că sunt cel mai rău liliac ce s-a născut vreodată sub craterul Copernic…

— Veţi avea îndată cecul… îndată…, bâigui directorul „Astraliei”, agitând slab un braţ.

Privirea oarbă, dar îngheţată a liliacului îl ţintui din nou pe fotoliu. Directorul înclină capul.

— Noi, liliecii, avem o singură armă, dar teribilă pentru voi, oamenii, continuă liliacul Frrxyxxyx. Strigătul nostru!

— Strigăt… cu ultrasunete? murmură directorul „Astraliei”, făcând nişte ochi înspăimântaţi şi devenind, dacă s-ar putea spune, şi mai palid.

Apoi, cu o sforţare supraomenească, reuşi să se scoale de pe fotoliu şi să sară spre uşă: Uşa era încuiată.

— Îndurare… ajutor! strigă el, alunecând pe podea. Îndurare…, gemu încă o dată şi scoase un sunet ascuţit de durere, prăbuşindu-se, redus la o masă informă.

Drept în picioare, în mijlocul camerei, cu gura pe jumătate deschisă, din care nu ieşea nici un sunet perceput de urechea umană, liliacul emitea un fascicul de ultrasunete de o forţă de necrezut, făcând vag luminescent aerul din cabinetul directorial. Corpul directorului, învăluit de flux, se zbârci în chip înfricoşător, avu o ultimă tresărire, apoi explodă. Toată încăperea părea străbătută de un uragan devastator; mobilele erau de-a dreptul fărâmiţate, la fel hârtiile. Podeaua, tavanul şi pereţii erau acoperiţi de un strat des de pulbere, produs de dezagregarea tencuielii. Ferestrele nu mai aveau geamuri, reduse la un nor impalpabil de atomi.

*

Poliţia n-a putut niciodată să dezlege misterul neobişnuitei morţi a directorului „Astraliei”, încuiat într-o cameră cu una dintre ferestrele zgârie-norului deschisă la cincizeci de metri de sol, absolut fără nici o posibilitate de escaladare sau de coborâre. Secretara, găsită în anticameră, în stare de inconştienţă, se dovedi victima unei amnezii complete şi nu se mai însănătoşi niciodată.

A existat totuşi cineva care a avut ceva de spus: un vânzător de ziare afirma că, în umbra serii, văzuse pe cineva sau ceva ieşind în zbor pe fereastră de la etajul al treizecilea şi pierzându-se pe cer. „Părea un liliac enorm”, spunea băieţaşul. Dar era numai un băieţaş; îi traseră o palmă şi-l goniră.

Pădurea întunecată[1]

În mijlocul unui nesfârşit conglomerat globular, despărţită de galaxie de ani-lumină fără număr, întunecata Gympie se roteşte în jurul îndepărtatului ei soare, pierdută sub o veşnică şi implacabilă mantie de gheaţă. Aici, în centrul conglomeratului, pe cer izvorăsc stele într-o mulţime ameţitoare de culori, mai dese decât picăturile de ploaie dintr-un nor greu, pe fondul de un negru absolut. Totuşi, înconjurată de miriade de stele, Gympie se află, din timpuri

[1]Publicat în nr. 397/01.06.1971 din Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

străvechi, scufundată într-un iad de frig şi de moarte.

Acoperită pretutindeni de lignit şi de fantasme de lavă pietrificată, sculptate în figuri de coşmar, de dimensiuni titanice, stinse de miliarde de ani, câmpiile devastate scrâşnesc în murmur de şuierături scurte, sfâşietoare, când jocul mareelor negrilor sateliţi ai Gympiei face să irumpă izvoarele subterane de metan lichid...

Gympie - invadată de lagune, de mări, de nesfârşite oceane de heliu şi de hidrogen, traversată de o neîntreruptă reţea de uriaşe filoane metalifere, brăzdată de neobosite, biciuitoare sarcini electrice, care, volatilizând rocile, rătăcesc de la o calotă polară la alta, în mijlocul unei cumplite dezordini de distorsiuni gravitaţionale şi magnetice - străbate, de milioane de ani, spaţiul, gemând şi contorsionându-se sub chinuitorul cleşte al forţelor cosmice, ea însăşi înspăimântătoare şi ameninţătoare, oarbă şi inexorabilă.

O subţire fâşie strălucitoare se desenă, printre constelaţiile imobile, pe cerul Gympiei. Din această fâşie se desprinse alta, şi mai subţire, îndepărtându-se cu repeziciune. Încă o clipă şi un fulger tăcut taie prima fâşie, un fulger orbitor, deşi îndepărtat, martor mut al unei mari tragedii.

Cea de-a doua fâşie luminoasă se curbă pe neaşteptate, accelerând nebuneşte; un corp alungit se ivi la extremitatea acesteia, propulsat de o flacără verzuie, într-o vijelioasă explozie de scântei. Cu un pocnet tăcut, zvâcnind şi rotindu-se ameţitor, proiectilul plesni o dată, de două ori, de trei ori la suprafaţa mării, stârnind uriaşe valuri de heliu lichid, fosforescent. Se înălţă spasmodic ultima oară şi explodă, zdrobindu-se de colţurile unei protuberanţe stâncoase, acoperită de imense blocuri fosile de anhidridă carbonică, dură ca oţelul călit...

*

Dan Altwig îşi recăpătă încet-încet cunoştinţa, dar imediat căzu într-o spaimă cumplită. Era întins între două colţuri de anhidridă carbonică, în întunericul îngheţat, plin de stele. O mulţime de gânduri, de sunete, de voci neliniştite, urlând, dădeau năvală în el. Retrăi scurtele clipe ale fugii precipitate, în nava de salvare, în timp ce astronava se încingea, explodând pe cerul înalt al Gympiei. Revăzu chipurile învineţite, ochii injectaţi, gurile deschise larg, când până şi şalupa spaţială se prăbuşea spre Gympie, într-o catastrofală traiectorie, auzi încă o dată scrâşnetul prelung al cuiraselor, trosniturile succesive pe suprafaţa lichidă a mării şi ultima explozie - de o cosmică vastitate - care distrusese definitiv micul mănunchi de supravieţuitori.

O spaimă mută îl făcu, în sfârşit, conştient de absurditatea situaţiei sale: era încă viu! Împotriva a milioane, a miliarde de probabilităţi contrarii, era încă viu. Încercă, instinctiv, să se ridice, proptindu-se pe coate, dar zadarnic. Recăzu, inert, în costumul lui verde, de tehnician de clasa a doua. Îşi dădu seama, cu stupoare, că rezervoarele de oxigen nu se defectaseră; mica supapă îngăduia încă un firicel vital, ţăcănind cu al său blip-blip... Termoregulatoarele mai erau în funcţiune; frigul atroce încă nu pătrundea în costum; doar jos, în dreapta, spre genunchi, i se păru că simte insinuarea vicleană a unei lame îngheţate. Corpul întreg îi era un mănunchi de dureri; dintr-o dată, acestea deveniră foarte puternice, şi Dan, în inumana-i suferinţă, începu să suspine, de disperare, de groaza fără nume ce-l invada.

Timp îndelungat. costumul său verde tresaltă de urlete de disperare. Apoi stihia, parcă îndurându-se de el, se domoli, iar Dan rămase din nou nemişcat, aşteptând ca solitarul, halucinantul său destin să se îndeplinească.

*

Dan Altwig, tehnician de clasa a doua, era încă aproape un adolescent şi astfel părea întotdeauna în faţa oricui îl însoţea în călătoriile spaţiale, departe, mereu mai departe de planeta-mamă, Terra, până la cele mai îndepărtate ţinuturi ale Galaxiei. Un băieţandru cu păr blond şi ochi albaştri, pe care luminile aştrilor incandescenţi nu-i arseseră încă, transformându-i în galbenul şi roşul ars al ochilor bătrânilor lupi spaţiali.

Acum Dan Altwig, spre deosebire de tovarăşii lui mai norocoşi, pieriţi într-o clipă, de explozie, trebuia să moară după o lungă şi teribilă agonie, iremediabil închis pe solul dur al Gympiei, ale cărei gemete chinuitoare, sub menghinea veşnic schimbătoare şi crudă a forţelor cosmice, îi ajungeau la creier prin cască şi prin costumul strivit de stânca de gheaţă.

Lacrimile îi curgeau în voie, fără ca trupul lui sleit să poată face vreo mişcare. Erau lacrimi amare şi calde încă; frigul pătrunzător al planetei avea să le îngheţe în scurtă vreme.

Acesta fu unul dintre gândurile fugare ale lui Dan. Mai trecu un timp. Deodată, în neantul din jur se formă o uşoară condensare, un imperceptibil fâlfâit, ca de aripi, al spaţiului.

— Dan, şopti o voce fără sunet. Dan Altwig!

Susurul îşi făcu loc uşor, dar imperios, printre eternele gemete ale Gympiei. Dan îşi ţinu răsuflarea. „Oh...” - suspină apoi, indiferent. Un punct luminos căpătă contur printre stânci, pâlpâi, se stinse, se reaprinse, apropiindu-se încet.

— Dan Altwig! chemă din nou vocea fără sunet. Dan!

Focul iluzoriu era acum foarte aproape. Mai dansă puţin în spaţiul negru, lipsit de aer şi se opri.

— Dan Altwig! strigă vocea.

— Oh…, gemu din nou Dan.

Un suspin i se frânse în piept.

Tresări, înfiorat. Slaba lumină a focului dezvăluia o figură neclară, cu contururi imprecise, în întunericul adânc. Treptat, lumina se înălţă şi crescu, devenind orbitoare. Un strigăt se desprinse de pe buzele lui Dan, pierzându-se într-un murmur. Doi ochi pătrunzători cercetau costumul verde, aţintiţi pe chipul tulburat al lui Dan. Absurdul vizitator, figura lui, da, figura lui mare şi prietenoasă, sub un păr cârlionţat şi roşcat, fluturat de vânt, ţinea în sus un băţ cilindric, negru şi subţire, în al cărui vârf ardea o misterioasă lumină orbitoare. Era înalt de statură, masiv, învăluit într-o mantie întunecată.

— Eu sunt Virgil.

Dan scoase un ţipăt, răsucindu-se:

— Pleacă, urlă el, disperat. Tu nu eşti aici!... Tu nu exişti. Scoase un nou ţipăt, încercând, în ciuda apăsătoarei forţe gravitaţionale, să se smulgă de jos. Tu nu poţi...

— Pot totuşi, răspunse calm Virgil, oprindu-se o clipă, aproape zeflemitor, incredibilă figură omenească printre stâncile de anhidridă carbonică, fără nici o protecţie în gerul aspru, pe planeta neagră şi lipsită de aer. Întinse apoi braţul rămas liber, prinse umărul costumului lui Dan şi, fără cel mai mic efort, îl smulse pe astronaut de pe stânci, ridicându-l.

— E absurd, strigă din nou Dan. Şi, convulsionându-se, se agăţă de colţii unei stânci; greutatea tremurătoare care până în clipa aceea îl strivise dispăru dintr-o dată, încleştarea durerilor care-l chinuiseră se desfăcu şi pieri.

Dan, gâfâind sub privirea lui Virgil, râse scurt, sec, se răsuci în chingile ce-i strângeau din toate părţile costumul, apoi şi-l scoase. Rămas fără cască, simţi cum aerul îngheţat îl loveşte ca un obiect solid, dar, după o clipă de rătăcire, Dan îşi reveni; respiră, şi fluidul nespus de rece îi umplu, în valuri, plămânii.

Nu-i făcu rău; îl tonifică, dându-i o stare de nemaiîntâlnită fericire, îi strecură în muşchi energie şi în creier o

beatitudine atotputernică, misterioasă...

*

Un munte negru, acoperind în faţa lor orizontul, se înălţa cât cuprinzi cu privirea. Dan n-ar fi ştiut să spună cum ajunsese acolo, într-atât era de uluit. O firidă îngustă se deschise în peretele muntelui şi, fără să ezite, Virgil pătrunse în ea. Dan îl urmă; stânca neagră scânteia în lumina orbitoare ţinută de Virgil, răspândind mii de reflexe uleioase. Cei doi coborâră pe un povârniş acoperit de pulbere şi de cioburi de piatră ponce, când, dintr-o dată, Virgil se opri pe marginea unei uriaşe prăpăstii.

Era un puţ enorm, un imens crater circular, şi din măruntaiele planetei părea să emane o uşoară, pâlpâitoare luminescenţă.

Aici eternele vibraţii dureroase ale Gympiei nu se mai făceau auzite. Într-o tăcere absolută, Virgil înfipse băţul în fisura unei stânci.

— Nu ne mai este necesară, preciză el. Şi lumina orbitoare se stinse.

O exclamaţie de surpriză se desprinse de pe buzele lui Dan; pe pereţii imensului puţ se aprinsese o infinitate de ochi luminoşi, irizaţi, un nou firmament, subteran, străbătut de unde de luminozitate, asemenea armonioasei respiraţii a unui ciudat organism viu. Dan şi Virgil începură să coboare în crater pe o cărare îngustă, tăiată în spirală; cât ai clipi, gura craterului dispăru, la o înălţime incalculabilă, şi cei doi drumeţi se treziră înconjuraţi de o mulţime de puncte luminoase, când abia pâlpâind, când izbucnind într-un torent de lumină.

În sfârşit, craterul începu să se micşoreze şi, ca prin minune, pereţii lui deveniră orizontali, conducând, printr-o largă conductă oblică, spre noi adâncimi. Păşeau pe lungul drum şi Dan nu simţea nici oboseală, nici curiozitate, ci

numai o stare plăcută care se infiltra în el şi un inefabil sentiment de gratitudine şi de încredere. Conducta cobora din ce în ce mai mult, iar acoperişul de stânci devenea din ce în ce mai înalt, până ce dispăru din privirile lor. Acum mergeau pe fundul unei imense văi stâncoase, care părea să nu se mai sfârşească.

Peretele de stâncă devenea din ce în ce mai luminos, de o intensitate de smarald, brăzdată de reflexe aurii. Puţin după aceea, Dan şi Virgil ajunseră într-un ţinut întins, mărginit, de o parte şi de alta, de doi îndepărtaţi pereţi stâncoşi, verzui, cizelaţi de timp în miriade de reliefuri, vârfuri de lance şi creneluri, într-o neîntreruptă cascadă de ornamentaţii baroce, într-o luxuriantă junglă minerală, de o inepuizabilă fantezie creatoare.

Aerul se încălzea pe nesimţite; îi învăluia o lumină proaspătă, limpede, dulce, dar pătrunzătoare... Pe solul leneş ondulat al văii, apărură primele aglomeraţii vegetale: licheni, muşchi pestriţi, galbeni, roşii, violeţi, albaştri, carmin, apoi primii arbuşti, o iarbă fragedă, pe care paşii lui Dan şi Virgil alunecau cu zgomot învăluit. Şi, iată, pădurea puse stăpânire peste tot, somptuoasă, de o frumuseţe de neînchipuit, cu mii de nuanţe verzi, compactă panoramă vegetală, de la arbori tineri, subţiri, cu vârfuri legănate, până la uriaşe trunchiuri milenare, adevăraţi zei ai pădurilor, cu coroanele pierdute în înălţimi de nebănuit, adevărate creste verzi şi brune pe cerul strălucitor de albastru; întregi lumi dominatoare, împresurate de interminabile şiruri de flori de toate culorile, izbucnind în explozii de aur, de roşu aprins, de alb orbitor.

O sută de fluvii cu apă de cristal îşi purtau undele pe sub trunchiurile bătrâne, încărcate de veşnicie, vertiginoasă proliferare a splendidului univers vegetal, în freamăt de viaţă înaripată, în vuiet tot mai năvalnic, armonios, eroic, străbătut de cântece, de chemări. Murmurul dureros al apelor, strecurat printre maluri pline de iarbă sau printre

stânci înveşmântate cu bogate mantii de muşchi multicolori, se împletea cu sunetul miilor de cascade, iar aerul luminos şi cald se îmbrăca cu ceaţa spumoasă a apei, fărâmiţată de nenumărate şi elegante salturi printre stânci zimţate.

Într-o clipă, iarba deasă, arbuştii, ramurile încărcate ale arborilor giganţi se animară de o viaţă nouă, bogată, plină de farmec. Cerbi aurii, elegante feline colorate în ocru, antilope cu coarne ascuţite şi delicate, cu imenşi ochi negri, scânteietori, alergau cu sprinteneală în jurul lui Dan şi Virgil. Minunate păsări ale paradisului, în culori arzătoare zburau din ramură în ramură, lebede albe şi negre pluteau suverane pe apele liniştite ale lacurilor albăstrui; şi, minune, în timp de miriade de flori se deschideau în iarbă cu mireasma lor îmbătătoare, pe apă sau printre frunzele verzi lebedele cântară cu glas suav, acompaniate de freamătul brizei, de susurul izvoarelor, de murmurul infinit al pădurii.

Dan, cu sufletul şi mintea purtate de o fericire fără margini, continuă să-l urmeze pe Virgil, mereu în tăcere, până ce verdele covor de iarbă se întrerupse în faţa unei mici plaje, cu nisip fin, purpuriu, pe care se frângeau undele albastre şi violete ale unui mare fluviu. Erau acolo plante acvatice necunoscute, cu imense frunze de smarald, înstelate de flori cu miez luminos şi petale galbene şi cărămizii. Virgil sări, cu pas uşor, pe una dintre aceste frunze gigantice, iar Dan îl urmă fără teamă, desprinzându-se încet de mal şi încredinţându-se curentului.

Lumea vegetală continuă să-i însoţească, de pe ambele maluri, şi, ca o galerie deasupra fluviului, urmărea ambarcaţia naturală pe care se aflau cei doi; multă vreme, cu neputinţă de socotit, continuară să plutească, aşezaţi comod pe nervurile puternice şi totuşi moi ale frunzei, în muzica vântului, a apelor, a ramurilor şi a minunatelor animale care alergau pe maluri, printre ramuri, înotau în

apă, făcând să strălucească solzi sau carapace, în lumina din ce în ce mai vie care ploua printre ramurile şi frunzele mantiei tot mai frumoase a pădurii.

*

Fluviul se deschise într-o mare nesfârşită, şi, în mijlocul mării, se ivi o insulă înaltă, strălucind în mii de irizări. Nenumărate vase înaintau spre insulă, în timp ce vântul umfla o mulţime de vele policrome, iar bărbaţi, femei şi copii de o rară frumuseţe întinseră braţele spre Dan şi Virgil, chemându-i vesel.

Lăsând să treacă frunza gigantică pe care cei doi stăteau leneş întinşi, noua, minunata umanitate, îmbrăcată cu mantii luminoase, îi însoţi, cu mulţimea de bărci uşoare, argintii, spre insula care, tot mai aproape, se arăta a fi un imens oraş vertical, construit pe mare, cu mii de turnuri de cristal legănător, înalte, în aerul de un albastru adânc şi misterios, fiecare purtând în vârf câte un glob de lumină, strălucitor. Peste tot, grădini suspendate, unele în floare, altele pline de sunet, cascade cu apă roşie, verde, purpurie, violetă, zboruri de porumbei albi şi o muzică suprafiresc de dulce...

Imensa frunză verde atinse malul la capătul unei scări de marmură albă, cu vinişoare de aur. Fascinat, Dan puse piciorul pe prima treaptă şi, fără greutate, începu să urce. Păşind pe treptele înalte şi albe ca şi când ar fi zburat, urcă mereu până când ajunse printre turnurile înalte. Marea era acum departe, jos, albastră şi nemărginită. În timp ce Dan zbura, strigând de bucurie, muzica de orgă a turnurilor creştea în intensitate şi suavitate; un chip de femeie - neînchipuit de frumoasă, adevărată încarnare a tinereţii, a fericirii, a armoniei nenumăratelor ceruri rotitoare ale gloriei universului - apăru, înfăşurată în văluri albe şi aurii, pe ultima treaptă a scării de marmură; întinse braţele spre

Dan, transfigurată de un inefabil, minunat surâs.

Din ce în ce mai repede, din ce în ce mai sus, Dan parcurse, ca în vis, ultimele trepte ale scării, în timp ce strigătul suprem ţâşnea din sufletul lui, revărsându-se de dragoste şi de o inumană fericire. Şi, în timp ce străbătea dintr-un singur salt ultimul spaţiu care-l mai despărţea de ea, muzica minunatului oraş de cristal se înălţă de sute de ori mai puternic în azurul nesfârşit al cerului şi în fulgerarea transcendentă a miilor de globuri de lumină ca să umple cu sine universul...

*

Dincolo de nesfârşitele câmpii solitare, eternele halouri azurii, tivite cu cărămiziu şi purpură, continuau să ardă, oglindindu-se în colosurile de stânci crenelate de pe suprafaţa oceanelor da heliu şi hidrogen, încreţite de nenumărate unde minuscule. Gympie, întunecată, sub mantia-i de gheaţă, gemând şi vibrând, îşi continua cursa fără sfârşit în jurul îndepărtatului soare.

În costumul său verde, Dan Altwig zăcea, imobil, în moarte. Tot oxigenul se scursese prin crăpăturile căştii şi se solidificase într-o albă aureolă de zăpadă. Gerul nemilos intra liber în costum, transformând corpul lui Dan într-o fragilă statuie de gheaţă, tare ca diamantul. În imobilitatea absolută nu se mai auzea decât tăcutul blip-blip al supapei de oxigen sunând în gol; se-nchise apoi şi ea, blocată de frig. Pentru o clipă, o imensă încărcătură electrică inundă câmpia că să înainteze, trosnind, spre nord, pe suprafaţa oceanului, şi, înainte de a se stinge, ilumina chipul lui Dan Altwig, încremenit, pentru totdeauna, într-un surâs de neexprimat.

În inima grămezii de stânci de anhidridă carbonică, un invizibil bloc metalic - un miriad de circuite electronice, de microvalvule, de releuri, de antene filiforme - se opri şi se

afundă din nou într-o tăcere profundă şi totală, durată pentru alte milenii. Dar, înainte de a bloca definitiv valvulele şi circuitele şi înainte de a opri continuul flux al undelor de telepatie, acest ultim exemplar de teleconsolator hipnotic - pe care o foarte veche civilizaţie dispărută de milioane de ani îl semănase dintr-o compasiune postumă în cele mai respingătoare locuri ale Galaxiei, unde enorme capcane gravitaţionale şi magnetice atrăgeau cele mai perfecţionate astronave în căderi vertiginoase, mortale - trimise un ultim, afectuos, dureros salut lui Dan Altwig:

— Adio, fiule, spuse şi continuă în susur electromagnetic: Acum adormi... adormi... dormi... dormi... dormi...

Polipul muzicant[1]

Sunt un asasin, dar această declaraţie nu înseamnă atât o mărturisire cât un prilej de a mă uşura sufleteşte. Într-adevăr, dacă am ucis am făcut-o numai ca să salvez lumea de la a doua şi definitiva ei catastrofă. Iată motivul pentru care spusele mele constituie un prilej de uşurare şi nu o mărturisire: toţi ştiu că sunt un asasin, dar nimeni nu mă va putea condamna.

E încă vie în amintirea mea acea plăcută dimineaţă de primăvară - o primăvară engleză! - când pornii spre Peter Russell, nebunul, în urma ciudatului său telefon.

— Vreau să-ţi arăt ceva, îmi spusese el. Ceva care... ah,

[1]Publicat în nr. 397/01.06.1971 din Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

la dracu! Va vorbi toată lumea despre asta, ai să vezi... Ceva senzaţional, unic... Te rog, vino imediat! şi închise telefonul cu un ton pe jumătate poruncitor, pe jumătate rugător.

Peter Russell, nebunul, era o autoritate în domeniul biologiei. Pentru ce avea nevoie de mine n-aş fi ghicit nici dacă mi-aş fi bătut capul o mie de ani. Nimeni nu şi-ar fi putut imagina. Şi totuşi în dimineaţa aceea sună ora fatală nu numai pentru Russell, ci şi pentru întreaga mea Anglie iubită...

L-am găsit pe Peter în mijlocul anticamerei, înalt, osos, cu părul lui roşcat şi hainele într-o dezordine de nedescris, cu chipul surâzător, cu capul uşor înclinat şi privirea pierdută, de parcă ar fi ascultat ceva nemaiauzit. Dar ceea ce mă izbi fu neobişnuitul cadru înconjurător. Anticamera laboratorului său e imensă - servea, de obicei, drept depozit şi fusese proiectată cu generozitate de spaţiu. Ei bine, în dimineaţa aceea, parcă spaţiul fusese înghiţit; totul era înţesat de instrumente muzicale. Erau prezente acolo toate instrumentele, îngrămădite până la refuz, ocupând fiecare colţişor, cele mai mici strecurate printre cele mari, viori, viole, violoncele, contrabaşi, timpane, tobe şi toate instrumentele de percuţie, flaute, clarinete, fagoturi, oboaie, corni, trompete, tromboane şi tube, harpe, o mulţime de piane, clavecine, celeste şi chiar instrumente cu unde Martenot. În mijlocul lor, pierdut în extaz, Peter Russell.

Zărindu-mă, îmi şopti:

— Taci, ascultă...

Uluit, îmi aţintii privirea asupra lui, nemişcat, în tăcere. Şi iată, pe neaşteptate, prin uşa deschisă a laboratorului răzbătură câteva note, foarte cunoscute lovituri de timpan, urmate, cu minunată claritate, de faimoasa temă intonată de corni, apoi valul irezistibil al triumfătoarei muzici reluată

de întreaga orchestră.

— Dar e Simfonia a V-a de Beethoven! exclamai.

Surâsul se întinse pe faţa lui Peter.

— Întocmai, spuse.

— Dar cine naiba cântă în laboratorul tău? întrebai, uluit, pe drept cuvânt, de faptul că Peter Russell ar fi primit, în sanctuarul său de studiu şi de cercetări, o întreagă orchestră. Şi ce orchestră! Din cât se auzea, deşi atenuat, prin uşa închisă, execuţia celei de-a V-a Simfonii era o execuţie de mare clasă.

— Ştii, spuse Peter, şi chipul lui deveni serios şi grav, ştii, studiile mele de ani întregi au avut un singur obiectiv: activitatea neurală a fiinţelor inferioare, a nevertebratelor... Şi întotdeauna am fost convins că şi în ele străluceşte flacăra inteligenţei, subţire, mică, dar mereu prezentă...

— Prostii! exclamai.

Mânia proverbială a lui Peter Russell se dezlănţuia din nou în faţa mea, dar habar nu aveam ce legătură putea fi între ceea ce-mi spunea el şi muzica sublimă care răzbătea din laborator.

— N-am să te plictisesc cu explicaţii amănunţite, începu el (câştigându-mi, astfel, recunoştinţa) şi adăugă, pe ton mărinimos: Tu eşti doar critic muzical, nu şi savant; oricum, îţi ajunge să ştii că, utilizând substanţe radioactive de diferite tipuri, pure sau combinate între ele, am transformat multor generaţii ale unei familii de polipi celulele genetice, reuşind să obţin la unele dintre ele o dezvoltare superioară atât în ansamblu cât şi în ce priveşte numărul de tentacule... Apoi... eu însumi nu-mi dau seama... după ce am obţinut sute de animale iraţionale şi violente, pe care a trebuit să le suprim fără milă, s-a născut cea mai uluitoare capodoperă din toate timpurile!

Surâse din nou, cu însufleţire, privindu-mă ţintă:

— Am descoperit, concomitent, două caracteristici extraordinare: animalele au început să se reproducă prin

simplă sciziune şi continuă să crească (bănuiesc că se hrănesc direct cu energie) şi să scoată noi tentacule. În acelaşi timp, creierul lor a suferit o neobişnuită transformare: a devenit enorm şi luminos... se vede prin celelalte ţesuturi, cartilaginoase, e alungit, un fel de ciorchine alcătuit din mai mulţi creieri elementari, independenţi, învăluiţi în mici saci membranoşi, bogat vascularizaţi, armonios legaţi între ei. Şi funcţionează! Poţi să comunici cu el! (prietenul meu aşa pronunţase: „el”). Învaţă pe rând un singur lucru, dar când l-a învăţat e pentru totdeauna!

Reluă după o pauză de efect:

— Acum o săptămână am distrus toate celelalte exemplare şi l-am păstrat numai pe cel mai evoluat, pe care l-am învăţat să cânte la toate instrumentele unei orchestre.

Absurda revelaţie abia începea să-şi facă loc în minte, când Peter, cu un gest neaşteptat, deschise larg uşa laboratorului şi o privelişte înspăimântătoare se ivi brusc în faţa ochilor mei, luându-mă pe nepregătite. Era un spectacol oribil, dar fascinant şi nu-mi putui stăpâni un strigăt de groază în timp ce monoclul îmi alunecă, iar părul mi se făcuse măciucă. O cadă imensă, plină de apă, în care trona o făptură inumană, misterioasă, de un verde intens, fosforescent, ocupa aproape toată podeaua laboratorului. În mijloc, o formă ovoidală, cu o strălucire mai vie, un corp cu contururi nedefinite, înconjurat de nenumărate tentacule, mai groase la bază şi din ce în ce mai subţiri, terminate în delicate protuberanţe asemănătoare unor ventuze, dar infinit mai desăvârşite şi mai sensibile.

Toate instrumentele unei orchestre erau înmănuncheate în aceste tentacule, din care se revărsa, triumfătoare, bogată, admirabil executată, de o impresionantă perfecţiune, muzica nemuritoare a lui Beethoven.

Când te îngheaţă groaza, e foarte uşor să rămâi prins în cursa unor promisiuni solemne. Mă aflam, aşadar, acasă, trântit pe un fotoliu, strângând neliniştit, cu mâinile încă tremurânde, un pahar de whisky, după ce-i jurasem lui Peter Russell să nu destăinuiesc nimănui ce se petrecea în laborator.

— Încă nu sunt gata, înţelegi? îmi spusese el, adăugând nu ştiu ce scuze.

Dar cred că, în realitate, era fascinat, ba chiar speriat la culme de îngrozitoarea lui creaţie.

Mai mult decât pentru polipul în sine, mă simţeam tulburat de mii de alte lucruri. Acest polip monstruos, gigantic, nu executa muzica lui Beethoven ca o maşină de carne, fără suflet. El nu ştia să cânte altceva, e adevărat, dar cânta minunat, interpreta! Şi atunci ce erau alături de el cei mai mari dirijori ai tuturor timpurilor şi el însuşi ce era faţă de un Toscanini, un Furtwaengler, un Kussewitsky? Îmi venea să înnebunesc. Fără îndoială, umanitatea se afla, pe neaşteptate, în faţa unei răspântii... dacă şi animalele se pot ridica, dintr-un salt, la cele mai înalte culmi ale artei!

Telefonul sună din nou, prelung, şi în agitaţia care mă cuprinse paharul de whisky îmi căzu din mână, făcându-se cioburi pe podea. Vocea lui Peter Russell izbucni în receptor, spărgându-mi timpanele:

— Ajutor, strigă el. Ajutor...

Şi glasul îi fu urmat de un zgomot asurzitor, întrerupt de violente acorduri muzicale.

Fără să mai zăbovesc la telefon, alergai afară, mă aruncai în maşină, întorcându-mă, în cea mai mare viteză, la laborator. Pe drum, creierul îmi lucra cu furie; trebuia să chem poliţia? M-ar fi luat drept nebun, m-ar fi făcut să pierd o bună bucată de timp când Peter era în cel mai mare pericol...

Sosii, în sfârşit, la laborator. Sării din mers şi, într-un salt, urcai cele câteva trepte. Mă întâmpină un adevărat vacarm.

Răvăşit, Peter proptea, adunându-şi toate forţele, masiva uşă ce despărţea anticamera de laborator. Ca s-o bareze, îngrămădise munţi de obiecte de tot felul, dar aceasta era gata să cedeze sub loviturile violentelor vibraţii de dincolo. Văzându-mă, Peter n-avu nici măcar puterea să strige. Continua să împingă cu disperare uşa, spunându-mi cu vocea gâtuită:

— Polipul... polipul s-a... reprodus... Acum sunt patru şi nu le ajung instrumentele... Primii doi fac o zarvă îngrozitoare.

Se auzi o lovitură şi mai vehementă, şi în uşă, deşi solidă, apărură crăpături largi.

— Vor toţi să vină aici...

Mă grăbii să-i dau o mână de ajutor.

— Vor toţi să continue să cânte şi o fac fără întrerupere, reluă el, neliniştit.

Balamaua de sus a uşii căzu, lăsând să iasă un tentacul verde, care smulse cu gest sigur o vioară şi încercă să reintre. Peter făcu un salt, apucând vioara. Câteva secunde se dădu o luptă tăcută, întretăiată de zgomote gâtuite, apoi un alt tentacul, mai lung, ieşi alături de primul, înşfăcă un sertar şi-l azvârli cu violenţă în capul prietenului meu, care se prăbuşi fără suflare.

N-am mai stat pe gânduri. Cu toată spaima care mă îngheţa, luai corpul inert al lui Peter şi, în timp ce uşa masivă a laboratorului zbura în bucăţi, cu zgomot de tunet, ieşii ca o săgeată, îl aşezai pe bancheta din spate a automobilului şi pornii în goană. Oprii o clipă deasupra unei mici coline, la vreo jumătate de kilometru, şi privii spre laborator; după un moment de tăcere absolută, un val sonor, triumfător şi năvalnic, explodă, revărsându-se pe ţarina însorită, inundând-o şi izbindu-mi urechile ca nişte lovituri de pumn. Patru mari orchestre simfonice cântau asurzitor, într-o glorioasă şi teribilă erupţie de artă interpretativă, Simfonia a V-a a lui Beethoven. Arborii

răzleţi ce creşteau pe lângă laborator se îndoiră sub impetuosul val sonor, pierzându-şi într-o clipă toate frunzele, după ce geamurile întregii clădiri săriseră în ţăndări. O undă de groază străbătu iarba pajiştilor şi arbuştii împodobiţi cu primele flori... Nu mai aşteptai finalul, *allegro vivacissimo*. Pornii din nou maşina, accelerând, şi fugii.

Aşa sfârşi primul act al tragediei. Reuşii să-l instalez pe Peter într-un spital, dând vagi explicaţii sub privirile bănuitoare aţintite asupra mea. Îndată după asta, mă îndreptai în goană spre poliţie. Aşa cum prevăzusem, nu numai că nu crezură o iotă, dar chemară urgent o ambulanţă şi, după împotrivirile mele disperate, reuşiră să mă lege şi să mă transporte, în cea mai mare viteză, la cel mai apropiat ospiciu.

Trei seri mai târziu, când pierdusem orice legătură cu viaţa civilă, la urechi îmi ajunse, de cinci ori la rând, pe un ton din ce în ce mai puternic şi mai apropiat, acordurile Simfoniei a V-a. În timpul acestei repetate execuţii, se auziră ţipete şi focuri de armă. Apoi nu una, ci sute de orchestre atacară simfonia pentru a şasea oară. Şi aici geamurile tuturor ferestrelor se făcuseră ţăndări, arborii rămaseră fără frunze şi, dezrădăcinaţi, se prăbuşiră peste zidurile scunde ale ospiciului, avariind pereţii. Uşile săriră din balamale. Nu rămăsese nici picior de paznic şi toţi nebunii, inclusiv eu, reuşirăm să ne facem drum printre ruine, plecaţi ca sub furia unei furtuni, cu capetele înfăşurate în pături ca să nu pierim sub muzica tunătoare, implacabilă. Cine i-ar mai fi putut deosebi, în vacarmul acela transcendental, pe sănătoşi de nebuni?

În faţa triumfătoarei armate de polipi muzicanţi (îi zărirăm de la distanţă, enormi, monstruoşi, de un verde orbitor, strălucind în noapte), toţi fugeau. Reuşii, printr-o minune, să găsesc într-o curte o bicicletă ruginită. Sării în

şa şi o rupsei la fugă, făcându-mi drum prin gloata înnebunită care, urlând, alerga spre apus.

De la Norwich ajunsei, aproape fără oprire, la Peterborough, îndreptându-mă spre Cambridge. În seara zilei următoare, graţie unui serviciu de elicoptere care ridicau fugarii de pe câmp, mă găseam la Londra. Am putut astfel să aflu ce se petrecuse în cele trei zile.

Primul contact cu polipii survenise la Yarmouth; cum la numai câteva minute fuseseră reperaţi şi la Lowestoft, era clar că se multiplicau într-o progresie uluitoare. Pe câmpurile din jur începuseră să fie zăriţi, izolat, de către ţărani. Un anume Lewis Cuthbert dăduse peste un polip gigantic într-o vâlcea umbrită de copaci; polipul acesta, după cum povestea Cuthbert când reuşi să-şi vină în fire, în primul sat în care ajunsese după o cursă nebunească de câteva mile, cânta cu două tentacule şi cu o enormă gură multiplă, strângând patetic, într-un minuscul orificiu, un clarinet; cu toate celelalte tentacule biciuia pământul din jur ca însufleţit de o nerăbdare nebună...

Eu, care ştiam, înţelesei pe dată: polipii muzicanţi, înmulţindu-se cu o repeziciune prea mare, nu găsiseră suficiente instrumente. Aşadar, evident după o luptă acerbă (la Yarmouth şi Lowestoft, persoanele care avuseseră curajul să stea să privească polipii observaseră că mulţi erau mutilaţi şi că din rănile lor se scurgea un fel de sânge lăptos), sfârşiseră prin a şi le disputa. Dar instinctul acestor animale se putea oare mulţumi numai cu un clarinet sau numai cu un violoncel? Nu mă îndoiam că, reproducându-se vertiginos prin sciziune, foamea lor de instrumente va creşte continuu, fără măsură. Nimeni nu ştia încă, dar în câteva zile toţi aceşti polipi muzicanţi aveau să înveţe să şi le construiască singuri şi n-ar fi fost de mirare ca mulţi dintre ei să fi fost deja capabili de asta; nu degeaba Peter Russell îi dotase cu un supracreier! Dar între timp se

revărsau, ca o monstruoasă pată de ulei, de-a lungul întregii Anglii orientale, în căutare de viori, viole, violoncele, contrabaşi, trompete, tromboane şi tube, fagoturi, corni, oboiaie, flaute, piculine, harpe, clarinete, timpane şi tobe, într-un cuvânt tot ce era indispensabil pentru orchestrele lor, ca să execute de o sută, de o mie, de zece mii de ori şi mai mult încă a V-a Simfonie beethoveniană.

În ziare citeam că, spre seară, fuseseră invadate câteva oraşe, ca Lynn şi Ipswich. În cel mai mare teatru din Ipswich, publicul, venit aici la reprezentarea „Aurului Rinului” de Wagner, văzuse cu spaimă, ieşind pe neaşteptate de sub cortină, o sută de tentacule verzi, care, înşfăcând toate instrumentele orchestrei, intonară Simfonia a V-a cu o impetuozitate demnă să prăbuşească multicolorele candelabre; acestea, căzând, provocară răni şi contuzii oamenilor care încercau, disperaţi, să fugă toţi odată prin uşile strâmte ale sălii.

Polipii nu se mulţumiră să cânte cu încăpăţânare la toate instrumentele şi veşnic Simfonia a V-a; dezvăluiră îndată o altă caracteristică neplăcută, dobândită, desigur, în asalturile pe care le înfruntaseră, în multe locuri, din partea oamenilor; această caracteristică era invulnerabilitatea absolută. Înghiţiseră şi asimilaseră, cu o uşurinţă surprinzătoare, coase, furci, cuţite şi digeraseră imperturbabil tot felul de proiectile de arme de foc. Se părea, aşa cum presupusese Peter Russell, că se hrăneau direct cu energie; creşteau văzând cu ochii şi se înmulţeau prosper, zi şi noapte, demonstrând că apreciază razele cosmice şi radioactivitatea solului. Dacă erau loviţi cu corpuri contondente, le făceau să dispară într-o clipă, transformând, desigur, materia direct în energic; asimilau continuu, irezistibil, sporind în dimensiuni, în număr, în inteligenţă şi încăpăţânare.

Iată de ce toate încercările de stăvilire, organizate mai

întâi de autorităţile civile, apoi de forţele armate, făcură o figură jalnică. Ba, mai mult, cu cât se trăgea în ei, cu cât se aruncau în corpurile lor mai multe sarcini electrice sau aruncătoare de flăcări, cu atât mai mult polipii creşteau în număr, vigoare şi entuziasm.

Peste o săptămână, toate ţinuturile dintre Humber, Nottingham, Leicester, Luton şi Enfield erau cutremurate de Simfonia a V-a, executată la unison de cel puţin două milioane de polipi muzicanţi. Înaintarea lor devenise de neoprit; Manchester, Birmingham şi însăşi Londra începeau să tremure auzind îndepărtatele ecouri ale acestei crude cascade sonore revărsându-se în toate direcţiile. La est, apele Mării Nordului se îndepărtau kilometri întregi în larg, parcă temându-se de sunetele asurzitoare ce răzbăteau de pe coastă.

Dar prăbuşirea definitivă a speranţelor începu două zile mai târziu, când prin noapte se zări, din turnurile Londrei, din ce în ce mai aproape, armata verde a polipilor forfotind implacabil, revărsându-se sub oceanica execuţie a simfoniei, repetată cu precizie de cronometru în fiecare oră; şi la sunetul sincronic a două milioane de timpane, la începutul fiecărei execuţii, mii de ferestre londoneze zburau în ţăndări. Iar numărul polipilor creştea de fiecare dată.

După discuţii pe cât de aspre pe atât de disperate, se hotărî, la intervenţia experţilor chemaţi urgent din Statele Unite, Franţa şi Uniunea Sovietică, lansarea unei bombe atomice dintr-un punct de pe coastă - acum şi ea invadată de polipi - între Hull şi Scarborough.

Urmărirăm toţi pe ecranele de televiziune (o staţie emiţătoare volantă fusese instalată pe întinsa punte a unui „Douglas”- 11) lansarea rachetei, îngrozitoarea ei explozie pe câmpia înţesată de polipi şi, pentru o clipă, zgomotul de tunet al exploziei aproape reuşi să-l întreacă pe cel al simfoniei; aşteptarăm, tremurând, împrăştierea fumului radioactiv; câteva minute crezurăm că am învins în tragica

bătălie. Dar deziluzia fu atroce: tăcerea se datora faptului că un imens număr de instrumente fusese distrus. În scurtă vreme, polipii, mai mari şi mai numeroşi decât oricând, le refabricaseră în număr şi mai mare, iar invazia continua cu repeziciune.

Acum toată populaţia engleză o luase la fugă. Când polipii ajunseseră în inima Londrei, la Liverpool, Edinburgh, Glasgow, oraşele erau deja de câtva timp părăsite. Nave supraaglomerate transportară şaizeci de milioane de englezi, scoţieni, galezi în Canada, în Irlanda, în Europa. Fu o trudă colosală, îndeplinită în mod fericit (dacă putem spune aşa) până la capăt.

În sfârşit, aceea fu ziua în care, de la Thurso la Falmouth şi la Dover, nici un cetăţean nu se mai afla în Marea Britanie.

Valul sonor al polipilor muzicanţi - care acum trebuie să fi fost uniform împrăştiaţi pe tot teritoriul britanic, după cum arătau fotografiile luate din avion - ajungea, pe aripile vântului, până în Irlanda şi până pe coasta de la Calais.

Omenirea întreagă aştepta cu răsuflarea tăiată după invazia totală a Marii Britanii. Pe coastele tuturor ţărilor vecine se organiză un serviciu strict de supraveghere pentru a observa primii polipi care ar fi îndrăznit să traverseze marea. Cetăţenii britanici cerură în masă şi obţinură dreptul de a participa activ la patrularea coastei, cu avioane, cu nave sau, mai simplu, bătând coastele întărite cu puternice ocheane, puşti mitraliere, aruncătoare de flăcări, pulverizatoare de acizi, în sfârşit, tot ce părea să dea o vagă posibilitate de apărare, deşi din practică ştiam că, în caz de invazie, nici una dintre aceste arme n-ar fi servit la ceva...

Totuşi în ultimele trei luni nu survenise nimic nou. Polipii continuau să cânte, cu precizie matematică, Simfonia a V-a

de Beethoven. Dar nici unul dintre ei - şi vor fi fost acum sute de milioane - n-a părăsit Marca Britanie ca să invadeze celelalte insule sau continentul. Savanţii rămăseseră perplecşi: apa de mare nu conţine nimic dăunător pentru polipi. Şi atunci?

Azi dimineaţă, terminând serviciul de patrulare, m-am înapoiat la Fécamp. Eram cu nervii întinşi ca o coardă; în zori, câteva pete verzi, fosforescente, apărură în larg în lumina neclară, dezlănţuiseră o alarmă infernală, însoţită de blesteme şi de focuri de armă, dar până la sfârşit fusese vorba de un banc de alge moarte.

Mă aflam încă la periferia Fécampului, când o muzică încântătoare, ca un balsam, coborî pe neaşteptate, în aerul proaspăt al dimineţii, asupra nervilor mei torturaţi. Mă oprii, fermecat, s-o ascult. Nu era teribila, obsedanta Simfonie a V-a, ci „Poloneza” în la bemol de Chopin.

În câteva minute, sufletul mi se umplu de bucurie şi mă întorceam la o stare umană. Mă apropiai uşor, fără să mai simt pe umeri greutatea puştii-mitraliere şi aruncătorului de flăcări...

Intrai în grădina înflorită care înconjura o mică vilă în stil colonial şi vârâi capul pe fereastra din care răzbătea muzica pianului. Voiam neapărat să văd fiinţa cerească ce ştia să smulgă instrumentului minunata muzică. Privii, cu faţa însorită de surâs, încăperea şi... ce văd? Peter Russell!

Sângele îmi îngheţă în vine: nu mai aflasem nimic de Peter. Credeam că murise în spitalul din Norwich sau că fusese condus, în afara oricărui pericol, în Irlanda sau în Canada. Nu m-aş fi aşteptat să-l văd apărând dintr-o dată şi, pe deasupra, vesel şi surâzător, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat, cu părul lui roşcat mai dezordonat ca niciodată, cu hainele mai şifonate ca oricând, ascultând cu capul uşor plecat, cu privirea pierdută în gol o muzică cerească.

— Peter! exclamai, cu vocea gâtuită de emoţie.

— Oh, Bertram! şi, deschizând ochii, mă privi. Bertram, numai cerul ştie cât te-am căutat!… Am ceva să-ţi arăt!… Ceva care... Ah, la dracu'! Va vorbi toată lumea despre asta, ai să vezi! Un lucru senzaţional, unic… Priveşte! Şi se îndepărtă puţin.

Privii şi dintr-o dată mă scufundai într-o groază fără margini. Pe pianul din care se înălţa suavă, încântătoare „Poloneza” lui Chopin, zece broaşte mari, fosforescente, cu capul enorm, translucid, săreau ritmic pe clape, într-o desăvârşită armonie.

Rămăsei, câteva clipe, împietrit. Peter profită de tăcerea mea ca să spună:

— Un rezultat excepţional... erau simple broaşte de baltă... am prins câteva exemplare de aici, din apropiere... le-am supus unui delicat tratament chirurgical la creier şi, printr-o combinaţie de izotopi radioactivi…

Nu-l mai ascultăm. În faţa ochilor aveam groaznica, uriaşa, nimicitoarea catastrofă a întregii Eurasii invadată de broaşte, care, pe miliarde de piane, cântau „Poloneza” în la bemol de Chopin…

— ...Un senzaţional triumf pentru ştiinţă! încheie Peter Russell.

În clipa aceea îmi revenii şi, cu un singur gest, îndreptai spre Peter, broaşte şi pian puşca-mitralieră şi trăsei, feroce, disperat, consumând toate gloanţele. Luai şi aruncătorul de flăcări, transformând toată vila într-un rug. Şi, când flăcările înghiţiseră totul, eliberându-mă din strânsoarea mulţimii care alergase aici, călcai în picioare cenuşa până ce ultimul strop de combustibil se pulveriză.

Sunt un asasin, dar sunt şi salvatorul omenirii. În loc să mă ţină legat sub duşurile astea îngheţate după ce m-au bătut până la sânge, ar trebui să-mi ridice un monument.

PIERFRANCESCO PROSPERI

S-a născut în 1945, la Arezzo, în Toscana. După ce a urmat studiile clasice, a obţinut licenţa în arhitectură la Universitatea din Florenţa, în primăvara anului 1970.

De literatura ştiinţifico-fantastică a început să se intereseze încă din copilărie. Prima lui povestire a apărut într-o revistă specializată, în 1960. Până azi, a publicat în reviste şi antologii peste cincizeci de povestiri, unele dintre ele fiind traduse în Franţa, Belgia şi Japonia. De curând, a terminat primul său roman „Autocrisi” (Autocriza), iar acum lucrează la cel de-al doilea, bazat pe coincidenţele semnalate cu prilejul morţii lui J.-F. Kennedy şi a lui A. Lincoln.

Subiectele preferinţelor sale privesc călătoriile în timp, raporturile dintre om şi automobil, fantapolitica. Scriitorii săi preferaţi, dintre cei de limbă engleză, sunt Sheckley, Pohl, Bradbury.

Locuieşte şi lucrează la Arezzo.

Planeta tăcerii[1]

Nimic nu se întâmpla pe planetă de milioane de ani.

Nici urmă de vânt care să biciuiască stâncile risipite în

[1]Publicat în nr. 397/01.06.1971 din Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

nesfârşitul deşert pietros. Nici urmă de nisip care să se ridice la suflarea vântului, în vârtejuri învolburate.

Nu exista viaţă pe planetă, nici n-ar fi putut exista vreodată. Cum ar fi putut lua naştere şi cum s-ar fi putut dezvolta vreo formă de viaţă, chiar şi elementară, într-o lume în care nu cădea niciodată o picătură de ploaie, unde nu curgea nici un râuleţ, unde nu creştea nici un fir de iarbă?

Nimic nu se întâmpla, niciodată, pe planetă. Dar în ziua aceea se întâmpla ceva.

Un tunet asurzitor - primul pe care planeta îl auzea de mii de secole - căzu pe neaşteptate din cer şi răsună printre stânci. Şi un punct strălucitor apăru în aer, crescând.

Era un obiect ascuţit şi prelung, venind în jos cu o repeziciune fantastică; soarele roşu al planetei îi dădea strălucire orbitoare. Umbra sa alerga pe sol ca o săgeată, în timp ce descinse mereu mai jos, mereu mai aproape.

Plană în mare viteză, şi paraşuta din coadă frână impulsul, înainte de a fi sfâşiată din pricina vitezei. Atinse solul şi devoră kilometri de deşert, derapă când piciorul anterior al trenului de aterizare cedă, lăsând o dâră adâncă în terenul stâncos.

Dar nu explodă.

Tăcerea se aşternu din nou peste deşert.

25 iunie 2189

O coborâre câinească, nu altceva. Desigur, ar fi fost mai bine dacă paraşuta ar fi rezistat. Oricum, mă pot considera fericit că n-am ajuns bucăţele. Alt motiv de fericire: aerul e respirabil, pot sta fără cască.

Ah, uitasem; abia am avut timp să lansez un S.O.S. şi radioul a şi început să scârţâie şi să tuşească, apoi s-a stins; n-a fost posibil să-l mai fac să funcţioneze. Aşa că nu pot şti dacă la bază au primit sau nu mesajul meu.

Acum trebuie să încerc să mă menţin în viaţă, lucru nu

prea uşor, cu proviziile care vor dura sau nu două luni. Nu-mi rămâne decât să sper că mă vor găsi repede. Singur nu voi putea pleca, desigur, cu o astronavă transformată în fiare vechi.

26 iunie

Am mers nu ştiu câţi kilometri pe jos şi tot ce am găsit sunt stânci şi pietre. Nimic altceva.

În definitiv, trebuia să mă aştept la asta. Încă înainte de a descinde, n-am zărit, de sus, decât deşert. Deşert şi stânci.

Se stinge astfel orice speranţă de a găsi viaţă şi hrană prin împrejurimi. Va trebui să subsist cu alimentele de la bord.

Voi continua totuşi să cercetez locurile, chiar dacă nu-mi va servi la nimic.

27 iunie

Există ceva impresionant pe această planetă: tăcerea. Mi-am dat seama din prima clipă, dar n-am dat atenţie. Nimic nu se mişcă, nu e vânt, nu e apă, nu e ploaie. Numai această nenorocită de tăcere.

28 iunie

Pe Pământ, vântul face frunzele copacilor să foşnească. Şi marea mugeşte, năpustindu-se asupra stâncilor. Şi, în furtunile de vară, izbucneşte între cer şi pământ scânteia fulgerului, iar tunetul răsună până departe. Şi zgomotul avalanşelor umple văile...

Nimic din toate acestea aici. Şi nimeni cu care să schimbi o vorbă. Am să sfârşesc prin a înnebuni.

2 iulie

Încep să mă dezobişnuiesc de sunetul propriei mele voci. Uneori mă surprind strujind sau bătând din palme, pentru a face puţin zgomot. Tăcerea de aici e o tortură. Nici nu se

poate compara cu cea din „camera tăcerii”, una dintre probele la care eşti supus pentru a deveni pilot de astronavă. Acolo, cel puţin, oricât ar părea de nenaturală lipsa oricărui zgomot, ştii că totul este doar o simulare, că e ceva temporar, care la un moment dat va trebui să se curme. Dar aici tăcerea e o realitate obsedantă, care poate nu se va mai sfârşi.

15 iulie

Am început să demontez un perete despărţitor al cabinei de comandă. Apoi l-am montat din nou şi am demontat altul. O muncă absolut inutilă, executată cu unicul scop de a fi ocupat cu ceva şi de a face puţin zgomot. Dar mă tem că va trebui să-i pun capăt. Munca cere energie, iar energia hrană. Şi hrană am foarte puţină. Nu se află nimic de mâncare pe această planetă. Numai aer şi stânci.

21 august (presupun)

N-am scris nimic în ultimele patruzeci de zile, pentru că nu aveam nimic interesant de scris. Singurul lucru interesant este că alimentele sunt pe sfârşite. Dacă strâng cureaua, voi mai avea pentru cel mult o săptămână.

Altceva. Blestemata asta de tăcere trebuie să-mi fi făcut auzul hipersensibil. Azi dimineaţă, ieşind din astronavă, am pus piciorul greşit, provocând o mică surpare. Zgomotul a fost pentru mine ca o serie de explozii.

25 august, noaptea

Ceva nou. Am, descoperit un punct luminos pe cer, nu mai departe de zece minute de aici. Nu era o stea. Se deplasa cu viteză.

A durat numai câteva secunde. Aş vrea să fiu sigur că n-am o halucinaţie. Să fi fost într-adevăr o astronavă?

Voi aprinde afară un foc din tot materialul de care nu am nevoie. Puţin lucru, dar asta-i tot ce pot face.

26 august

Am doborât astronava ce-mi venea în ajutor. Am doborât-o cu tunul laser de la prova propriei mele nave.

Am doborât-o în timp ce cobora să mă salveze şi am văzut-o prăbuşindu-se în flăcări, departe, dincolo de coline.

Mi-am semnat condamnarea la moarte, o ştiu. Alimentele îmi vor mai ajunge pentru nu mai mult de trei sau patru zile.

Dar nu puteam, nu puteam suporta urletele sălbatice ale ţevilor ei de eşapament în timp ce cobora. Nu puteam.

În româneşte de Stela Petecel

GIULIO RAIOLA

BIENALA 6 000[1]

— Mă tem că nu va fi posibil, am spus, destul de ferm.

Prezenţa saurianului, încremenit în mijlocul biroului meu, şi uşorul miros dulceag pe care-l emana îmi produceau o adevărată nelinişte.

Era, desigur, primul exemplar de viaţă inteligentă extraumană ajuns pe Terra, dar nu se arăta prea mirat de noua ambianţă, atât de deosebită de planeta-i natală, de prin părţile lui Sirius. Lumea din oraş se îngrămădise la trecerea sa, temătoare şi neîncrezătoare în acelaşi timp, unii făcuseră glume (veneţienii - se ştie - au avut întotdeauna limba ascuţită şi cei cinci mii de ani de istorie a lor o dovedesc cu prisosinţă). Dar când reptila intrase, cu aerul ei demn, în clădirea bienalei, numai curierul meu - un marţian cu înfăţişare hotărâtă - avusese curajul să meargă în întâmpinarea oaspetelui. Ceilalţi, funcţionarii, o luaseră repede la picior. Erau curieri-roboţi, e adevărat; dar nu mă bazam prea mult pe ei de când, în urmă cu doi ani, destinaţi fiind curăţeniei sălilor, luaseră o sculptură neoabstractă din pai drept mătură şi se serviseră de ea, aducând-o într-o stare jalnică.

[1]Publicat în nr. 398/15.06.1971 din Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

Saurianul se ţinea drept pe labele posterioare şi se sprijinea pe coadă. Ce mai, avea aspectul unei şopârle mari, puţin mai înaltă decât o persoană normală. Era de culoare verde marin şi ochişorii roşii săgetau ici-colo prin încăpere, ca şi când ar fi vrut să scotocească peste tot. Un personaj enigmatic, animalic, fără îndoială, dar şi teribil de „uman”.

Am reluat cu dezinvoltură, aşezându-mă pe scaun (el refuzase să stea, poate îi era incomod):

— E un caz nou, complet nou, domnule (mă stânjenea grozav să-i spun „domnule”, dar, ca să fiu sincer, nu ştiam cum să mă adresez), în peste patru mii de ani de viaţă ai acestei societăţi, nu s-a mai prezentat niciodată o astfel de cerere. De fapt, statutul, care conduce cea mai veche instituţie de artă a Sistemului, nu prevede participarea extraumană. Vedeţi deci...”

Vocea cristalină a personajului mă întrerupse, cu un timbru perfect:

— Trebuie să vă atrag atenţia, declară el într-o bună „universală”, că o participare extraumană inteligentă nu e de loc exclusă din statutul dv. Şi dacă nu greşesc, în cazurile echivoce articolul 27 prevede ca dv., domnule preşedinte, să binevoiţi a convoca consiliul de administraţie ca să decidă majoritatea.

Afurisita de şopârlă mă „încuiase” şi neîncrederea mea iniţială se transformă dintr-o dată în antipatie. M-am prefăcut că reflectez pentru a nu avea aerul că depun complet armele.

— Articolul 27, am spus. Foarte adevărat. Dar veţi admite că acele „cazuri echivoce” prevăzute de statutului nostru, care datează din 5032, deci de acum aproape o mie de ani, nu puteau privi o situaţie ca aceea ce se prezintă azi, în 6012. În orice caz, am adăugat, măcar din obligaţia de ospitalitate, ader cererii dv. şi voi convoca consiliul.

M-am ridicat în semn de concediere; abia aşteptam să

plece, convorbirea îmi încordase nervii. Şopârla făcu o uşoară plecăciune şi se îndreptă spre uşă. Însoţind-o, i-am spus:

— Unde să vă trimit hotărârile consiliului? Unde locuiţi?

Siriusianul se opri în faţa glasvandului care dădea spre Lagună, arătându-mi cu laba din faţă un obiect rotund, suspendat la câţiva metri deasupra apei, dincolo de insula San Giorgio:

— În nava noastră spaţială; adresaţi-vă mie. Mă numesc Gor 17 şi sunt şeful expediţiei noastre artistice.

*

A fost, desigur, o şedinţă memorabilă. Cred că, sub anumite aspecte, chiar mai importantă decât aceea, acum istorică, desfăşurată în îndepărtatul an 5032, în timpul căreia se stabilise noul statut, cel după care ne conducem actualmente.

I-am convocat pe membrii consiliului prin videofonul meu personal, un aparat foarte puternic, cu energie magnetică-radiantă, construit special de fabricile sahariene ale celei mai mari firme lobardotedesce, străvechea şi neîntrecuta „Siebers”. Dar telejurnalele de la prânz difuzaseră deja, în tot Sistemul, raportul vizitei siriusianului la preşedintele Bienalei veneţiene. Telecronicarii, după ce filmaseră intrarea şopârlei în grădinile expoziţiei, făcuseră paradă de toată cultura lor istorică şi de cele mai vibrante fraze ale repertoriului ca să salute „sosirea stelarilor în cel mai vechi şi mai intact oraş din lume” (textual).

Evenimentul era realmente excepţional. Nimeni dintre cei care plecaseră pe Sirius nu se mai întorseseră vreodată ca să povestească ce văzuse. Singura expediţie care - se presupunea - ajunsese în îndepărtatul sistem era cea a lui Sir Axel II, cu 170 de ani înainte de evenimentele pe care le povestesc. Nici unul dintre membrii acelui echipaj nu se

întorsese; se presupunea că prima navă stelară a oamenilor se rătăcise în imensitatea galactică, dar nu exista nici o dovadă în acest sens. De altfel, nimeni nu mai încercase, Sir Axel obţinuse (*in memoriam*) un monument pluridimensional, cu efigia sa în fruntea echipajului, şi lucrurile se opriseră aici; erau încă atâtea de făcut pe planetele exterioare, încât nimeni nu se mai gândise la expediţii de acest gen.

Cererea lui Gar/17, ajuns pe Terra cu toate formalităţile legalităţii spaţiale şi mesager, pe lângă asta, al salutului siriusienilor adresat nouă, solarienilor, mă punea la grea încercare pe mine, în calitate de preşedinte, dar şi consiliul de administraţie al bienalei. Statutul, deşi vechi de o mie de ani, servise în chip magistral până în dimineaţa aceea. Dar cererea reptilei punea în discuţie funcţionalitatea sa efectivă. În ultima vreme, critici, ziarişti şi politicieni despicaseră firul în patru în ce priveşte „această rutină incomodă” (aşa îl numeau). Imaginaţi-vă ce aveau să-mi facă acum: mă aşteptau atacuri masive şi nesfârşite polemici în ziarele tridimensionale şi în reţelele de televiziune din întregul Sistem.

Statutul data din 5032 şi fusese stabilit după o lungă dispută, în fruntea căreia se aflaseră, timp de aproape patru sute de ani, Marte şi Terra. Lupta se terminase la egalitate... Din pace se născuseră Consiliul Sistemului, un singur guvern şi o singură adunare de reprezentanţi. Cincizeci de ani mai târziu intrase în sistem şi Venus, pe baza unui acord de pace, cu cele trei miliarde de locuitori ai săi, umanoizi verzui, întru totul asemănători nouă şi roşcaţilor marţieni.

Intrarea lui Venus în comunitatea planetelor reprezentase o importantă cotitură în artele terestre. Pe Venus, orice activitate artistică era foarte dezvoltată şi, se poate spune, arta constituia principala ocupaţie a acelor popoare, printre care făcea furori, în anii aceia, şcoala neoabstractă de

avangardă numită „Kay-Boloom”. Instrumentul indispensabil al acelor artişti era polirectificatorul Kay Boloom, cu ajutorul căruia artistul se juca după plac cu cele mai complexe câmpuri de forţă, creând adesea adevărate capodopere. Kay-Boloom se răspândise fulgerător şi pe Terra, cucerindu-i aproape pe toţi. Dar inovaţia găsise şi adversari înverşunaţi, printre care trebuie să-l amintim mai ales pe Wilhelm Kontaka, un nipono-alsacian ce a lăsat urme importante în materie de critică de artă. El susţinea, ironic, că procedeul era un bluf menit să servească la îmbogăţirea artiştilor incapabili. Cei de un gust îndoielnic, dar plini de bani urmau totuşi moda; a poseda un Kay-Boloom însemna, în anumite saloane, culmea rafinamentului. Mulţi artişti îşi făcuseră vile cu oglinzi tridimensionale în cartierele aristocratice din Craterul Copernic sau cumpăraseră plantaţii de droguri exotice în preajma Ecuatorului venusian.

Odată cu artiştii se îmbogăţiseră şi mulţi traficanţi de opere de artă fără scrupule, care adesea vindeau false K.B.-uri la preţuri astronomice. Printre alţii, mai ales celebra Pengy Guttenhein, care în anii aceia (cum o dovedeau microfilmele din jurnalele de atunci) locuia la Veneţia, într-un palat amfibiu de cuarţ venusian. Pengy (pe atunci tânără, frumoasă şi foarte abilă) fusese cea care dezlănţuise o violentă campanie de presă împotriva fostului statut al bienalei pentru că acesta prevedea participarea doar a artiştilor tereştri. În realitate vicleana colecţionară voia să valorifice pe piaţa terestră, sub prestigioasa egidă a bienalei, operele marţiene şi venusiene pe care le poseda. Şi atunci, ca şi azi, când o femeie îşi punea ceva în minte reuşea. Aşa că Pengy a obţinut un nou statut, cel care e în vigoare şi acum, şi toate popoarele celor trei planete au fost admise la marea expoziţie care îşi deschide pavilioanele, din doi în doi ani, la Veneţia.

Dar cazul de faţă, după aproape o mie de ani, era destul

de diferit. Să fie admişi sau nu artişti extraumani? Puteam s-o facem? Revenea consiliului să decidă şi a fost prăpăd.

*

— Nici vorbă, striga Wandisch Bollati, reputat critic şi profesor de istoria artei la Universitatea din Sud-Polo-City, nici vorbă, o şopârlă nu poate avea sensibilitate artistică. Nimeni nu va putea admite vreodată aşa ceva dacă nu este nebun!

Bătrânul asuda din plin, din când în când un robot-ospătar îi servea o băutură de la gheaţă, pe care acesta o sorbea pe nerăsuflate. Bietul Wandisch era prea robit de tradiţii, o ştiam. Nu putea admite ceea ce el numea „o monstruoasă nebunie” şi lupta, acum singur, împotriva întregului consiliu. Discuţia, după şapte ore de şedinţă, era foarte aprinsă, dar majoritatea contra profesorului era, fără îndoială, zdrobitoare.

— Nu puteţi pretinde, profesore, că e vorba de simple şopârle. Trebuie să admiteţi că, din nenorocire, sunt fiinţe inteligente. Vin de pe Sirius în astronave, ca şi când ar face o plimbare, se adresează, urmând corect practica, preşedintelui bienalei în termenii stabiliţi de lege, citează până şi articolul 27, pe care noi toţi îl uitasem, şi dv. afirmaţi că sunt nişte animale, nişte monştri. Nu v-aţi gândit, dragă profesore, că lor, şopârlelor, monştri le putem părea noi? Şi poate că cei care, ca dv., poartă ochelari şi nu au nici un fir de păr pe cap le vor părea de-a dreptul ridicole dacă-mi permiteţi.

Noul orator era Siddi Ramsinga, un tibetan erudit, administrator al monumentelor afroasiatice.

— Să ne intre în cap, continuă el, că nu suntem privilegiaţi în Galaxie pentru că avem numai două picioare, un cap şi cinci degete la o mână. Şi permiteţi-mi să vă declar, cu francheţe, că socotesc teza dv. ca fiind locală şi,

scuzaţi-mă, cam provincial-mondială!

Am părăsit marea sală în care izbucnise un adevărat scandal, şi Wandisch, ofensat, începuse să ţipe. Am ieşit pe terasă. De acolo, încadrată în splendida panoramă a lagunelor (singura cruţată de invadatorul urbanism pluridimensional), zăream astronava-minge a străinilor, nemişcată, la mai puţin de un metru deasupra apei. Helioschiul Agenţiei de navigaţie lagunară şi câteva ambarcaţii particulare cu impuls fotonic se legănau la o oarecare distanţă de misteriosul obiect. Mai mulţi oameni cu patine antigravitaţionale discutau animat, în grupuri, agitându-se deasupra lagunei. Ştiam că, mai devreme sau mai târziu, paznicii vor interveni cu rapidele lor aparate numite, glumeţ, „coşuleţe zburătoare”. Chiar am văzut unul coborând în spirală spre grupuri şi semnalizându-le să circule, lucru pe care aceia îl făcură cu sila.

Reflectam, privind ciudatul balon nemişcat: „Ce aduce artei Sistemului acest popor de şopârle? Ne vor dezvălui modalităţi noi, noi tehnici şi stări de spirit inimaginabile? Dacă arta lor se află la un nivel foarte înalt?” Evident, nu se ştia încă; gândul acesta totuşi mă frământa şi mă neliniştea. În momentul acela, un robot-curier se apropie de mine:

— Preşedinte, consiliul se pregăteşte să voteze.

Îndreptându-mă spre sală, ştiam dinainte cum voi vota; acel „nu” al lui Wandisch Bollati va fi singurul.

*

Am inaugurat solemn ziua de 5 iunie cu o căldură nemaipomenită. Pe marea uşă care dădea în grădini, unde se aflau pavilioanele, se reliefa cifra 1 636, indicând numărul ediţiei. Într-adevăr, a 1 636-a ediţie a Bienalei de artă a Sistemului - mândria noastră, a celor de pe Terra - a cărei origine se pierdea în noaptea timpurilor, înainte de

începutul celui de-al treilea mileniu. Păstram cu grijă, într-o vitrină specială, cu vid pneumatic, copia unuia dintre primele cataloage, cel din 1958, dacă nu greşesc, şi - o spun deschis -, citindu-l, îmi dădeam seama că nu mai pricep. Era o limbă foarte veche, cu concepte exprimate de acei critici de demult, şi sfârşisem prin a nu înţelege mai nimic în afară de un lucru: colegii de atunci aveau, aproape toţi, mania criticilor noştri contemporani; şi lor le plăcea, mai mult decât orice, să scrie fraze răsunătoare, incomprehensibile, simulând că găsesc minunate până şi cele mai neînsemnate picturi.

Păstrasem, printre altele, şi tradiţiile. Într-un oraş excepţional, ca Veneţia, reconstruit în toate detaliile arhitecturii sale şi în gloria artei sale, aşa cum fusese acum patru milenii, să menţii procedura originară era destul de uşor. A trebuit deci să-l aştept pe preşedintele Sistemului la intrare, după ce am îmbrăcat haina de ceremonie şi mi-am pus însemnele rangului meu. Preşedintele, coborând din gondolă înconjurat de înalţii săi demnitari (secretarul general al Sistemului, comandantul flotei spaţiale de siguranţă, secretarul culturii venusiene şi alte personalităţi), îmi păru uşor nervos şi puţin palid. Înainte de a pune piciorul pe mal, mă întrebă, întinzându-mi mâna;

— Ei, cum merge cu siriusienii?

I-am răspuns surâzând că merge foarte bine şi am început vizita, în timp ce deasupra capetelor noastre zburau, în semn de sărbătoare, câteva corvete ale escortei prezidenţiale.

În definitiv, saurienii nu-mi dăduseră bătaie de cap. Le rezervasem una dintre cele mai frumoase săli şi ei îşi aduseseră acolo operele; acestea erau, ca să fim exacţi, doar două şi constau, cel puţin în aparenţă, pur şi simplu din două cadre. Era vorba de două cadre dintr-o substanţă specială, asemănătoare cu cristalul. Dar în transparenţa lor era ceva care se mişca încet, dând impresia că aceste

cadre ar fi fost vii, şerpi translucizi, gata să se lungească leneş, înalte de doi metri şi jumătate şi late de cinci sau şase, fuseseră scoase cu precauţie din nava spaţială străină, ataşate la un mic heliocar, transportate la pavilioane sub supravegherea continuă a lui Gar/17 şi a altor două şopârle întru totul asemănătoare cu el.

Saurienii erau scumpi la vorbă şi refuzaseră interviurile; se lăsaseră însă zugrăviţi în orice poziţie, de către trepăduşii presei. Gar/17 consimţise până şi să pozeze cu o pălărie de gondolier pe cap. Mai mult, desigur, nu li se putea cere.

Insistasem pe lângă şopârlă să văd cele două tablouri în acţiune: din moment ce existau doar cele două cadre, era de presupus că ne aflam în faţa unei arte de genul Kay-Boloom-ului, adică un joc artistic de game colorate şi siluete create de o sursă de energie. Gar/17 însă mă deziluzionase:

— Cunosc, mi-a spus el, acel tip de tehnică. A noastră este cu totul deosebită. Ceea ce numiţi „cadre” delimitează, în realitate, două personalităţi, două entităţi, dacă vreţi să le numim astfel. Veţi vedea la momentul potrivit, domnule preşedinte!

Aceste cuvinte mi-au dat de gândit. Ce semnificaţie să le dau? Dar am reflectat apoi la faptul că şi criticii noştri pronunţau adesea fraze cu înţeles obscur (şi ceea ce era mai rău, le şi scriau). Aşadar, n-am dat atenţie. Dar „momentul potrivit” venise, şi eu, însoţindu-l pe preşedinte şi suita sa de-a lungul sălii, mă simţeam sincer cuprins de curiozitate.

Eram, de fapt, toţi foarte curioşi în clipa aceea; aveam să vedem, pentru prima oară, opere de artă ale unei rase extraumane. Şi pentru că nu mai organizasem, de secole, vernisajul cu câteva zile înainte, pentru presă, nimeni dintre noi nu avea nici cea mai mică idee de ceea ce, peste puţin, avea să admire. Cu atât mai mult cu cât, odată acceptat principiul participării extraumane, consiliul de administraţie

hotărâse să admită ambele opere ale saurienilor fără măcar să le supună unui examen preventiv al comisiei de selecţie.

Am trecut în revistă, destul de repede, sălile şi pavilioanele ce precedau localul în care aşteptau şopârlele. Pavilionul marţian ar fi meritat poate o atenţie mai mare, cel puţin pentru că, în anul acela, cuprindea două expoziţii personale de real interes: aceea a hidroponistului figurativ Skriva Gaulok şi cea a abstracţionistului semivegetal Condur Wazzek. Trebuie să precizez că arta marţiană, născându-se din grădinărit şi botanică, se dezvoltase într-un mediu destul de arid, unde fiecare plantă are importanţa ei şi aproape o semnificaţie religioasă. Foarte asemănătoare unui anume limbaj floral al unor popoare orientale din mileniile II şi III, arta marţiană adapta plantele la propriile ei necesităţi; cele mai multe edificii de cultură erau construite, cu un splendid efect, în mijlocul unei vegetaţii uriaşe, care prindea rădăcini de-a lungul canalelor planetei roşii, picturile erau executate cu frunze de diverse culori, sculpturile modelând plantele grase ale deşerturilor. Odată cu dezvoltarea tehnicii, unii artişti începuseră să uzeze de noi criterii şi de noi invenţii estetice, producând senzaţie. Printre ei, mai ales hidroponiştii, care găsiseră modul de a nutri, cu substanţe speciale (al căror secret se transmitea din tată în fiu) plante din grădinile hidroponice, influenţându-le culoarea, creşterea şi forma. Unii dintre ei - foarte puţini - creaseră fiinţe vegetale autonome, un fel de statui verzi, mişcătoare, de un efect impresionant.

Am privit în treacăt operele celor doi mari maeştri marţieni. Era un Wazzek interesant, fără îndoială, un fel de labirint cu largi pete de culoare, compus din frunzuliţe foarte mici ale unei plante ce creşte în jurul polilor marţieni. Era, de fapt, un grandios panou, sugestiv prin tonuri şi profunzime. Dar lucrul cel mai uluitor (o adevărată inovaţie a genului) era că panoul emitea sunete extraordinare, ca şi când acel peisaj abstract ar fi vorbit. Se auzeau foşnetul

frunzelor în păduri, de-a lungul canalelor, şi un murmur neîntrerupt şi liniştitor, ca al unui firicel de apă. (Mă imaginam stând pe fotoliul antigravitaţional din biroul meu, cu acel minunat panou pe perete. Dar era un vis imposibil de realizat pentru un simplu preşedinte de expoziţie, fie chiar al celei mai importante expoziţii a Sistemului. Era apanajul deputaţilor adunării constitutive a planetelor sau al vreunei mari stele a ecranului tridimensional.)

Se mai afla acolo o operă hidroponică-figurativă a lui Gaulok, întitulată „Femeia care roşeşte”. Tema era cu adevărat îndrăzneaţă - femei care ştiu să roşească nu mai există aproape de loc. Tabloul prezenta o femeie cu forme perfecte, verzuie, un nud admirabil, aşezată pe un pat de trandafiri adevăraţi, sub un arbore bogat. Se odihnea şi nu-şi dădea seama că, dincolo de un boschet, câţiva bătrâni, ieşiţi din nişte trunchiuri întunecate şi noduroase, aproape uscate, o priveau cu maliţioasă curiozitate. La un moment dat, ea înţelegea că nu mai este singură, zărindu-i pe bătrânii admiratori pitiţi. Atunci copacul îşi înclina coroana ca să ascundă cu ea minunatele forme, lăsând descoperit numai capul uimitor de frumos, cu plete lungi, de un verde-brun. Şi pe dată - lucru de mirare - chipul fetei se împurpura, ca şi când un trandafir interior ar fi iluminat-o. O operă de înaltă sugestie şi, mai presus de orice, de o semnificaţie cu puternic accent polemic, făcând aluzie la obiceiurile degradante ale vechilor generaţii marţiene. Dar Wandisch Bollati, acid ca de obicei, se grăbi cu comentariile defavorabile, afirmând că era un motiv vechi de milenii, ba chiar preistoric.

— E istoria Suzanei, preciză el, dar nimeni nu fu de acord.

Venus şi Terra nu reprezentau pentru noi noutăţi pe plan artistic. Kay-Boloom-ul, ajuns pe Terra în urmă cu un mileniu, domina incontestabil, şi acest fapt reprezenta, după mine, cel mai mare scandal în arta contemporană. O tehnică depăşită, fără nici un elan care să fi ştiut s-o

reînnoiască; în esenţă, o artă defunctă, acum, dar trăind o viaţă improprie, prin forţa banului şi prin încăpăţânarea unor critici care (fie vorba între noi) încheiau pentru pânzele acelea afaceri în aur. Profeţia lui Kontaka, cel care cu secole în urmă înfierase acel ruşinos negoţ de idei născute moarte, se adeverise. Kay-Boloom-ul nu făcea decât să se repete, lipsit de sevă şi de prospeţime. Am trecut deci în grabă de-a lungul pavilioanelor Terrei şi Venerei, oprindu-ne doar de formă, pentru obiectivele presei, în faţa câtorva opere.

Am ajuns astfel, într-o atmosferă destul de încordată, în sala saurienilor. În faţa uşii, imobil ca un fantastic totem, sta Gar/17, care îmbrăcase, pentru solemnitate, un straniu şi splendid costum roşu ca focul, împodobit cu minunate broderii de aur. Apropiindu-se de noul grup, şopârla se înclină adânc. Îl privii cu coada ochiului pe preşedintele Sistemului şi-l găsii foarte palid în faţa fiinţei stelare, dar demn, în acelaşi timp, şi solemn în costumul lui de ceremonie, pe care se reliefa strălucind Ordinul celor trei planete, un soare de aur înconjurat de trei cercuri concentrice de smaralde (Venus), de turcoaze (Terra) şi de rubine (Marte). În jurul nostru zumzăiau maşinile de televiziune şi cele ale marilor ziare tridimensionale ale Sistemului, în momentul acela solemn, imaginile noastre erau transmise miliardelor de spectatori de pe cele trei planete.

Gar/17 adresă preşedintelui un scurt mesaj în „universală”. Era un discurs puţin cam retoric, dar nimeni nu dădu atenţie la asta. Pe scurt, şopârla afirma că, în acel moment, erau pe cale de a se prăbuşi barierele dintre lumile Galaxiei şi că aceasta se întâmpla în numele sublim al artei:

— Arta, domnule preşedinte, învinge, cum numai Ea ştie, cele mai mari distanţe, aşa cum spune poetul: „*Versurile mele vor ajunge la tine, prin negura Timpului şi a Spaţiului,*

ca o lumină vie”.

A fost un discurs care, chiar dacă puţintel pompos şi grandilocvent, ne-a impresionat pe toţi. Ediţiile speciale ale ziarelor, la zece minute mai târziu, s-au vândut, desigur, pe loc. Îmi şi imaginam titlurile (nu era nevoie de multă fantezie după tot ce se întâmplase):

„Marea Şopârla la Veneţia: începe o eră nouă”. Sau: „Senzaţională inaugurare a bienalei cu apariţia strălucitoare a siriusienilor”. Dar va fi fost, fără îndoială, şi obişnuitul ziar de opoziţie, cu ceva scris de Wandisch Bollati, cel puţin cu titlul: „Bluff zgomotos la Veneţia; Bienala se transformă într-o Zoo”.

Tensiunea se risipise şi l-am văzut pe preşedinte sincer mişcat. Era foarte emotiv şi nu ştiu prin ce efort s-a stăpânit să nu îmbrăţişeze fratern ciudata fiinţă care-i stătea în faţă. Se controlă totuşi foarte bine şi răspunse cu un discurs la fel de magistral şi de vibrant. Apoi am intrat în marea sală, conduşi de Gar/17, care ne preceda cu pas lent şi solemn.

Cele două cadre erau acolo, agăţate pe doi pereţi, faţă în faţă. Se vedea bine că erau doar două cadre groase, dintr-un fel de cristal, şi că, cel puţin în aparenţă, totul se oprea acolo. Leneşul şarpe de energie se mişca încet în grosimea lor, dar nu se părea că ar mai fi fost şi altceva de văzut. Auzii râsul satisfăcut al lui Wandisch în spatele meu şi, întorcându-mă, îl fulgerai cu privirea; era să treacă peste consemn.

Gar/17 se opri şi spuse:

— Domnule preşedinte, domnilor. Am plăcuta însărcinare, în calitate de şef al Expediţiei de artă siriusiană, să vă ilustrez pe scurt aspectele fundamentale ale artei noastre, care, în limbajul dv., poate fi indicat numai prin expresia „transfer creator”. Arta „transfer creator” durează la noi de milenii. Ea cere din partea artistului să se „transfereze” în operă plăsmuită de el. Nu este o imagine retorică, domnule preşedinte. Artistul (care la noi creează o singură operă în

întreaga sa viaţă, după decenii şi decenii de studiu şi pregătire) revarsă, dacă se poate spune aşa, prin intermediul tehnicii psihice şi cu ajutorul unor forţe speciale, create în laboratoarele noastre, o parte din sine însuşi în opera lui, care, repet, reprezintă apoteoza unei vieţi întregi dedicate artei. Îndeplinindu-se acest transfer, el redevine, din fiinţă de geniu, o fiinţă obişnuită şi părăseşte pentru totdeauna arena artistică, însoţit de cele mai mari onoruri. În concluzie, pentru a crea o Operă de artă, el trebuie să moară ca artist, renunţând la cea mai valoroasă parte din el însuşi, partea transferată operei sale. Opera, în care vibrează spiritul artistului, trăieşte deci o viaţă autonomă, o viaţă reală. Aceste două rame (dacă aşa vrem să le numim ca să putem înţelege) nu sunt decât scheletul, suportul material a două „fiinţe de artă”, ele cuprinzând două mari personalităţi, pe aceea a lui Gar/2 015 şi pe aceea a lui Gar/2 739, doi mari artişti în viaţă ai Sistemului nostru. La un semn al meu, veţi vedea aceste două opere însufleţindu-se şi trăind cu intensitate, pentru câtva timp, minunatul vis al creatorilor lor. Vă rog stăruitor să nu le comentaţi până la sfârşit; ele posedă o sensibilitate de-a dreptul morbidă şi de aceea ar putea suferi.

Ne-am aşezat pe fotoliile dinainte pregătite şi, în timp ce sala se întuneca puţin câte puţin, toţi stăteam cu respiraţia tăiată privind ramele luminoase în întuneric. Dintr-o dată, un uriaş jet de lumină, cu culori de nedescris, străluci în centrul cadrului din dreapta; era ca şi când în sală s-ar fi aprins un foc de artificii intens şi foarte viu. Sub minunata floare luminoasă zărirăm un peisaj extraordinar, ca o mare de lavă clocotitoare, deasupra căreia pluteau stranii obiecte rotunde, asemănătoare unor discuri de argint. Fiecare trebuie să fi avut nota sa de acompaniament, pentru că, trecând peste imensa câmpie, emiteau sunete egale, melancolice şi vibrante. Toate sunetele şi petele de lumină, aranjate într-un anume fel, trezeau senzaţia unei dulci

tristeţi, copleşind, într-un fel greu de înţeles, dar profund, sufletul celui care privea fascinantul şi enigmaticul spectacol. Apoi, brusc, lava încetă să clocotească şi deveni imobilă. Plăcutele obiecte de argint dispărură şi floarea de lumină începu să pâlpâie, stingându-se. Într-o clipă, vastul podiş de stânci se prăbuşi cu zgomot asurzitor, lăsând să se reverse un mâl gălbui, ca un puroi imund. Valuri de miros pestilenţial străbăteau acum din tablou, ca şi când ar fi intrat în putrefacţie. Urmăream fascinaţi şi îngroziţi acea incredibilă realitate ce trăia imperceptibil. Numai vocea lui Wandisch Bollali răsună dintr-o dată, ironică şi tăioasă, ca de obicei:

— Ce dezgustător, spuse cu asprime.

La cuvintele lui, tabloul din dreapta scrâşni, contorsionat parcă de o mânie neputincioasă şi Gard/17 făcu imediat un semn cu mâna. Imaginea începu să se stingă uşor, până la nuanţe din ce în ce mai întunecate, reci şi pământii. Ne înfiorarăm cu toţii, iar în momentul acela imaginea dispăru.

Forţa a ceea ce văzusem ne străpunsese şi ne fascinase. Nu ştiam ce fusese, dar efectul asupra noastră era neîndoielnic. Gar/17, fără să-şi piardă ţinuta detaşată, în timp ce noi aplaudam cu căldură, cu excepţia lui Wandisch, se înclină scurt spunând:

— Dacă întreruperea profesorului Wandisch Bollati nu s-ar fi manifestat în mod atât de violent, poate că „fiinţa de artă” a lui Gar/2 015 ar fi continuat să se desfăşoare. Dar am oprit imediat iritarea care era pe punctul de a izbucni. Cer, aşadar, domnule preşedinte, ca măcar astăzi sala să rămână închisă. Cele două „fiinţe de artă” trebuie să-şi potolească furia. Mâine vor fi, negreşit, destul de senine, şi dacă veţi binevoi să ne onoraţi cu prezenţa dv., vom fi bucuroşi să vă arătăm şi cealaltă operă expusă aici.

Am plecat tulburaţi şi plini de o sinceră admiraţie. Ce ne aduseseră pe Terra şopârlele de pe Sirius? Fiinţe trăind în rame luminescente. Şi niciodată nu apăruse mai clar sensul

frazei „*Artistul trăieşte în propria lui operă*”. Pe Sirius aceasta se întâmpla cu adevărat.

*

Nu mai e nevoie să spun că i-am tras lui Wandisch o săpuneală de toată frumuseţea, în prezenţa cercetătorilor de artă de pe tot Pământul (preşedintele plecase imediat; treburi de stat urgente îi reclamau prezenţa pe Venus). Dar blestematul de bătrân mă luă chiar peste picior, susţinând că m-am lăsat tras pe sfoară de un truc. Mai rău e că aceste cuvinte le-a şi scris apoi, cum prevăzusem. Aşa începu marea polemică a „bienalei siriusienilor”, cum era numită acum cea de-a 1 636-a ediţie. În cafenelele din Piaţa San Marco nu se vorbea decât despre artă, în saloanele selecte soţiile marilor funcţionari ai Sistemului sau fiicele deputaţilor locali nu conteneau să flecărească pe seama evenimentelor. Eram plictisit la culme şi nu puteam prevedea sfârşitul acestei nenorocite afaceri.

Era o dulce seară cu lună palidă şi, pe larga terasă a lui Danieli, eu şi Gar/17 priveam încântătoarea panoramă a Lagunei, singura rămasă intactă, protejată - ca puţine alte locuri şi monumente - de o lege specială, destul de severă, împotriva constructorilor de palate cu secţiuni pluridimensionale sau, şi mai rău, de acele case foarte noi, plăsmuite din energie luminoasă, care urâţesc acum orice loc de pe planete şi de pe sateliţii lor.

După inaugurare, care, în ciuda campaniei răuvoitoare a lui Wandisch Bollati, fusese un autentic succes, Gar/17 era mult mai puţin rigid şi pedant. Pierduse acel aer oficial până la a consimţi să se aşeze pe un taburet (fără spătar, fireşte, din cauza cozii). Şopârla acceptase să guste câteva dintre vinurile noastre tipice, printre care îi plăcuse mult Valpolicella, care se mai produce încă, de milenii, în satele din jurul oraşului nostru.

Gar/17 era mişcat de frumuseţea Veneţiei, se vedea bine. Oraşul îl fascinase cu acel labirint de canale, cu palatele sale de marmură, albe în lumina lunii. Îi explicasem că prima Veneţie se scufundase definitiv, pe la începutul mileniului IV, dispărând într-o prăpastie de mâl, adâncă de o sută de metri. La vremea aceea, guvernul terestru (Sistemul nu se constituise încă) lansase, sub presiunea opiniei publice, o subscripţie mondială pentru reconstruirea oraşului. Fusese iniţiat un concurs, câştigat de o echipă de arhitecţi laponi, care proiectaseră o Veneţie plutitoare, cu totul asemănătoare celei dintâi. Oraşul fusese reconstruit în întregime, în toate detaliile de la cupolele catedralei San Marco până la palidele şi oribilele hoteluri „Bauer” şi „Danielino”. Spre deosebire însă de oraşul originar, noua Veneţie plutea pe mari platforme cu impuls antigravitaţional... Sistemul prezenta avantajul de a evita, pentru totdeauna, ca mareele şi alunecările fundului lagunar să-i mai dăuneze în vreun fel.

Gar/17, sorbind un pahar de whisky ce primise aprobarea-i necondiţionată, îmi vorbea despre Sirius. O lume fantastică, veche de milioane de ani, mi se perinda prin faţa ochilor, odată cu cuvintele marii şopârle. O lume în care - părea de necrezut - artiştii, preşedinţii expoziţiilor de artă, profesorii de estetică primeau cele mai înalte onoruri şi erau recompensaţi mai bine decât cântăreţii şi alţi artişti. O lume în care, cel puţin după câte spunea el (şi mi se părea absolut demn de încredere), politicienii renunţau, în momentul asumării unei sarcini, la orice câştig sau avantaj pentru a da exemplu altora. Nu se auzise niciodată de vreun scandal ca acela foarte recent izbucnit în legătură cu construcţia astroportului din Luna-City şi niciodată nu se pomenise ca vreun siriusian să profite de situaţia sa pentru a încerca să strângă avere pe cheltuiala statului.

În timp ce conversam (iar eu meditam la posibilitatea de a mă muta într-un loc atât de incredibil de plăcut),

videofonul de buzunar pe care-l aveam cu mine sună cu o insistenţă enervantă. Suspinând, îl deschisei, şi pe ecran apăru figura înspăimântată a lui Siddi Ramsinga, care gâfâia de emoţie.

— Preşedinte, bâiguia el, e îngrozitor... bietul Wandisch... vino imediat...

Neînţelegând ce se întâmplase, l-am întrerupt cu asprime:

— Calmează-te, te rog, şi spune-mi ce este.

Tibetanul mă privi cu ochii holbaţi; faţa lui, pe ecranul de buzunar, părea o smochină uscată.

— Wandisch a intrat în sala siriusienilor, spuse, şi tablourile l-au mâncat.

Simţii scaunul răsturnându-se cu zgomot şi-l văzui pe Gar/17 ridicându-se în picioare şi tremurând ca un disperat.

— Iar s-a întâmplat, exclamă el. Dumnezeule! Să mergem imediat!

Am zburat, cu patinele antigravitaţionale, direct la pavilionul siriusian. Uşa era deschisă, iar cele două cadre se aflau la locul lor, imobile, ca şi până atunci. Dar pe podea, în faţa cadrului din dreapta, zăcea un pantof al lui Wandisch. Şi în pantof rămăsese un picior al acestuia, retezat de la gleznă. Gar/17 privea acum cu ură la tablou şi-l ameninţa cu pumnul, şuierând de furie. Dar „fiinţa de artă” nu scotea nici un cuvânt.

*

Am reconstituit cele întâmplate cu ajutorul uneia dintre videocamerele care funcţionau zi şi noapte în fiecare sală a expoziţiei pentru a preveni eventualele, chiar dacă puţin probabilele furturi. În urmă cu trei secole şi jumătate, nişte hoţi sustrăseseră dintr-un pavilion un basorelief antic modelat de Foibos într-un material de imensă valoare; de atunci fusese introdusă şi menţinută măsura de siguranţă

reprezentată de videocamere. Aceasta ne-a permis, printre altele, să zădărnicim dispariţia, în ediţia precedentă, a unei sculpturi hidroponice marţiene ce reprezenta o celebră stea a teleecranelor tridimensionale, dispariţie care, dacă ar fi avut loc, ar fi creat o gravă problemă de ordin public pentru că imaginea, foarte asemănătoare originalului, era nudă.

Am pus în funcţiune proiectorul videocamerei, în biroul meu, în prezenţa nu numai a bietului Gar/17, foarte abătut, ci şi a şefului sectorului poliţiei criminale, un ins cam violent, dar care-şi cunoştea foarte bine meseria...

Pe ecran apăru sala, slab luminată, cu cele două cadre enorme pe pereţi. Totul era tăcut şi imobil dacă lăsam la o parte clipirea continuă a celor două „fiinţe de artă”.

Apoi am auzit uşa deschizându-se şi l-am zărit pe Wandisch. L-am recunoscut imediat după chelie şi după ochelarii cu rame de baga.

Wandisch închise uşa şi înaintă în sală cu pas circumspect. Avea obişnuitul aer batjocoritor şi un surâs răutăcios pe buze. Privi cele două rame, apoi spuse cu voce tare:

— Ce mai porcărie!

Tăcerea era profundă, dar aveam impresia că cele două „fiinţe de artă” îl priveau pe profesor cu o vădită ostilitate.

Apoi Wandisch se îndreptă spre cadrul din dreapta, cel pe care îl deranjase cu grosolănie dimineaţa, în prezenţa preşedintelui Sistemului, şi, oprindu-se lângă cristal, începu să observe cu atenţie lentă mişcare în transparenţă. Ridică din umeri, râzând pentru sine, şi-l auzirăm murmurând distinct:

— E un truc de deficienţi mintali.

În clipa aceea se produse neverosimilul. Cadrul din dreapta se ilumină pentru un moment şi scandă, într-o perfectă „universală”, următoarele cuvinte:

— Cretin bătrân!

Wandisch făcu speriat, un salt înapoi. Dar nu se lăsă:

— Un asemenea truc, reluă ei, roboţii noştri ştiu să-l facă mai bine.

Spuse aceste cuvinte întorcându-se spre cadru şi lovindu-l, fără milă, cu un ciocan scos pe neaşteptate din buzunar. Răspunsul nu se făcu aşteptat nici o clipă; un braţ de culoare verde marin, cu mâna deschisă în evantai, ieşi din cristal. Auzii zgomotul palmei şi-l văzui pe Wandisch rostogolindu-se pe podea şi pierzându-şi ochelarii.

Lupta era deschisă; bătrânul spumega de furie, bâjbâind după ochelari. Găsindu-i, şi-i puse pe nas şi se întoarse, încăpăţânat, la tablou. Era desfigurat de mânie şi înţelegeam de ce: după ce ani întregi maltratase fără nici un pericol atâtea opere de artă, cu criticile lui înveninase, să fie pălmuit de un simplu cadru era cam prea mult pentru el.

De data aceasta, lovitura de ciocan a lui Wandisch fu mult mai puternică; un colţ al cadrului se făcu ţăndări, în timp ce şarpele luminos se zbătea ca înnebunit. Ruptura se cicatriză pe loc, şi într-o clipă „tabloul” fu inundat de o lumină roşie, orbitoare. Vedeam, în lumina aceea, izbucnind pete verzi, înecate de furie, în timp ce o mare nemărginită de flăcări în furtună se agita între cele patru laturi ale marelui dreptunghi de cristal. Wandisch, desigur, îşi pierduse capul. Privea cu un dezgust şi o indignare de nedescris covorul de flăcări de care-l despărţea mai puţin de un metru. Cu toată dovada care-i stătea în faţă, încă mai avea convingerea că totul era un truc, un truc nedemn, împotriva artei şi a inteligenţei umane.

*

Flăcările se stinseră dintr-o dată, şi în locul lor apăru un ocean negru, gura unui puţ fără fund. Şi cadrul urlă în „universală”, dar cu un accent inuman:

— Asta ai s-o plăteşti, huliganule!

O mulţime de tentacule negre şi lucioase, ca nişte tuburi de cauciuc, ieşiră din cristal, mişcându-se şi alungindu-se în direcţia lui Wandisch. Faţa profesorului se făcu albă de groază. Înţelesese că nu era un truc, dar înţelesese prea târziu. Se retrase din faţa miilor de şerpi ce se întindeau spre el, încercând să fugă. Şi, înspăimântat cum era, nu observă că ajunsese în faţa celuilalt cadru, până atunci tăcut şi imobil. Zării cu înfiorare două mâini negre şi păroase ieşind din cristal şi înşfăcându-l pe profesor de gât, ţinându-l strâns. Apoi totul s-a petrecut într-o fracţiune de secundă: tentaculele care-l strângeau, târându-l de-a lungul sălii, mâinile păroase ale cadrului din dreapta reintrând în cristal şi dispărând, urletul său înfricoşător, inutilele lui încercări de a se elibera. Târât şi azvârlit în întunecimea puţului, Wandisch dispărea încet, zbătându-se fără încetare, ca o insectă în ciocul unei găini. Auzii apoi un declic de parcă s-ar fi închis un oblon şi pantoful cu piciorul bietului om, rămas afară din cadru, căzu pe podea, cu un zgomot stins. Tragedia se terminase.

Mă întorsei, tremurând, spre Gar/17; îmi venise în minte o idee şi doream confirmarea ei.

— Aţi auzit vorbindu-se, acum un secol şi jumătate, despre o expediţie a tereştrilor pe Sirius, condusă de Sir Axel II şi care nu s-a mai întors pe Terra? am întrebat, deşi cunoşteam dinainte răspunsul.

Gar/17 păru să devină şi mai palid, culoarea sa verde se stinse dintr-o dată...

— Da, răspunse el în şoaptă, plecând capul, au venit la noi şi au vrut să viziteze o expoziţie de artă. Din nefericire, au ţinut să-şi exprime şi părerea; şi n-au apreciat de loc producţia noastră artistică.

În româneşte de Stela Petecel

CUPRINS

Lector: VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor: MARIANA PUŞCAŞU

Apărut 1972. Comanda nr. 429.
Tiraj 19.000 broşate. Coli de tipar 9.

Tiparul executat sub comanda nr. 20 681 la
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii”,
Piaţa Scînteii nr. 1 Bucureşti
Republica Socialistă România

Fantastic Club

În aceeaşi colecţie

au mai apărut:

Mircea Şerbănescu:
MISTERIOASA SIRENĂ

Mihnea Moisescu:
GLASUL DIN PULBEREA AURIE

Victor Bîrlădeanu:
EXILATUL DIN PLANETOPOLIS

Horia Aramă:
ŢĂRMUL INTERZIS

Ovidiu Şurianu:
ÎNTÎLNIRE CU HEBE

Vladimir Colin:
CAPCANELE TIMPULUI

sub tipar:

Mary W. Shelley:
FRANKENSTEIN

R. Bărbulescu, G. Anania:
PARALELA-ENIGMĂ

Lei 9